

UNIVERZITET U NOVOM SADU

**Delatnost i uticaj slovačke horske kulture
na razvoj i širenje interkulturalnosti u Vojvodini**

DOKTORSKA DISERTACIJA

Mentor: Prof. dr Žolt Lazar

Kandidat: mr Juraj Suđi

Novi Sad, 2015.

UNIVERZITET U NOVOM SADU

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

Redni broj: RBR	
Identifikacioni broj: IBR	
Tip dokumentacije: TD	Monografska dokumentacija
Tip zapisa: TZ	Tekstualni štampani materijal
Vrsta rada (dipl., nag., dokt.): VR	Doktorska disertacija
Ime i prezime autora: AU	mr Juraj Suđi
Mentor (titular, ime, prezime, zvanje): MN	Dr Žolt Lazar, vanredni profesor
Naslov rada: NR	Delatnost i uticaj slovačke horske kulture na razvoj i širenje interkulturalnosti u Vojvodini
Jezik publikacije: JP	Srpski jezik
Jezik izvoda: JI	Srpski/Engleski jezik
Zemlja publikovanja: ZP:	Republika Srbija
Uže geografsko područje: UGP	Autonomna pokrajina Vojvodina
Godina: GO	2015.
Izdavač: IZ	Autorski reprint
Mesto i adresa: MA	Selenča, Štefanikova 48
Fizički opis rada: FO	(11 poglavlja / 256 stranica / 1 mapa / 50 fotografija / 67 grafikona uključujući 38 tabela / 138 referenci / 535 priloga)
Naučna oblast: NO	Društveno-humanističke nauke.
Naučna disciplina: ND	Muzička umetnost; sociologija; pedagogija.
Predmetna odrednica, ključne reči: PO	Slovaci, horska kultura, interkulturalnost, Vojvodina.
UDK	
Čuva se: ČU	Centralna čitaonica Univerziteta u Novom Sadu

Važna napomena: VN	
Izvod: IZ	str. 6
Datum prihvatanja teme od strane Senata Univerziteta: DP	22.4.2010. godine
Datum odbrane: DO	
Članovi komisije: (ime i prezime / titula / zvanje / naziv organizacije / status) KO	predsednik: mentor: dr Žolt Lazar, vanredni profesor Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu član: član:

UNIVERSITY OF NOVI SAD

KEY WORD DOCUMENTATION

Accession number: ANO	
Identification number: INO	
Document tipe: DT	Monograph documentation
Type of record: TR	Textual printed material
Contens code: CC	Doctoral dissertation
Author: AU	mr Juraj Sudi
Mentor: MN	Zolt Lazar, PhD, associate professor
Title: TI	The activity and influence of the Slovak choir culture on the development and expansion of intercultural relations in Vojvodina.
Language of text: LT	Serbian
Language of abstract: LA	Serbian/English
Country of publication: CP:	Serbia
Locality of publication: LP	Autonomous Province of Vojvodina
Publication year: PY	2015.
Publisher: PU	Autors reprint
Publication place: PP	Selenca, Stefanikova 48
Physical description: DO	(11 chapters / 256 pages / 1 map / 50 pictures / / 67 graphs including 38 tables /138 references / 535 inclosures)
Scientific field: SF	Humanities and Social Sciences
Scientific discipline: SD	Musical Arts, Sociology, Pedagogy
Subject, Key words: SKW	Slovaks, Choral culture, interculturality, Vojvodina.
UC	
Holding data: HD	Central library, University of Novi Sad

Note: N	None
Abstract: AB	6
Accepted on Scientific Board on the University of Novi Sad AS	22.04.2010.
Defended: DE	
Thesis Defend Board: DB	President: Mentor: Zolt Lazar, PhD, associate professor Faculty of Philosophy, University of Novi Sad Member: Member:

Rezime

Problem i predmet istraživanja ove doktorske disertacije jeste delatnost i uticaj slovačke horske kulture na razvoj i širenje interkulturalnosti u Vojvodini. Putem analize života slovačke nacionalne zajednice, njihove migracije i istorijskog razvoja sagledava se povezanost pevanja sa njihovim životom. Disertacija se bavi analizom celokupnog razvoja vokalnog izvođenja od slovačke narodne pesme do horske kulture vojvođanskih Slovaka putem analize rezultata dosadašnjih istraživanja ali i pregledom delatnosti slovačkih horova, sa naglaskom na Vojvodinu. Putem istorijskog razvoja horskog pevanja Slovaka u Vojvodini prati se osnivanje pevačkih društava i horova u slovačkim sredinama, ali i njihovo trenutno stanje. Obostrani uticaj sredine i slovačkih horova u Vojvodini pruža mogućnost razmatranja problema multikulturalnosti i opredeljivanja za koncepciju interkulturalnosti. Detaljno je izrađena analiza delatnosti Kamernog hora Zvony, putem proučavanja članstva, repertoara, nastupa preko primera iz prakse ovog ansambla, ali i Udruženih horova „Zvony“ i „Neven“. Dolazi se do zaključka da delatnost slovačkih horova u Vojvodini ima interkulturni karakter koji se ogleda u kulturnim kontaktima, razmeni kulturnih sadržaja (horske muzike), ekumenskom delovanju i specifičnom vidu dobrovoljnog rada.

Ključne reči: *Slovaci, horska kultura, interkulturalnost, Vojvodina.*

Abstrakt

The issue and the subject of research this Ph. D thesis are activities and influences of Slovakian choral culture on the development and spreading of multiculturalism in Vojvodina. With a help of analysis of Slovakian national community, their life, migration and historical development , you can see connection between singing and their way of life. This thesis also deals with analysis their vocal performance development, starting from Slovakian folk song and ending with choral culture of Slovaks in Vojvodina, using the research analysis and also activities review of Slovak choirs in Vojvodina. Trough the historical development of their choral singing in Vojvodina, the foundation of Slovakian singing associations and their present status was followed. Mutual influence between living space and Slovakian choirs in Vojvodina , gives the possibility for discussion about multicultural problems and also choice of intercultural concept. The analysis of activities, member status, repertoire, performances (based on practice) of Chamber choir Zvony was detail conducted, but also the activities Joined choirs "Zvony" and "Neven". As a conclusion, I can say that activities of Slovakian choirs in Vojvodina has intercultural character which is based on cultural contacts, exchange of cultural contents (choral music), ecumenical activities and also on specific volunteering.

Keywords: Slovaks, Choral culture, interculturality, Vojvodina.

Zahvalnost

Najiskrenije se zahvaljujem svom mentoru Dr. Žoltu Lazaru, za stručno vođenje i pomoć, koju mi je pružio pri izradi doktorske disertacije.

Zahvaljujem se Ljiljani Milić, lektoru.

Moja velika zahvalnost pripada članovima Kamernog hora „Zvony“, Gradskog hora „Neven“ kao i članovima svih horova koji su učestvovali u istraživanju.

Ovu disertaciju posvećujem Renati, Leonori i Juraju, koji su mi velika inspiracija.

Sadržaj:

1. Problem i predmet istraživanja.....	10
2. Slovaci u Vojvodini.....	13
2.1. Migracije i istorijski razvoj.....	13
2.2. Povezanost pevanja sa životom vojvođanskih Slovaka.....	16
3. Slovačka horska muzika u Vojvodini.....	17
3.1. Slovačka narodna pesma u Vojvodini.....	17
3.2. Rezultati dosadašnjih istraživanja.....	18
4. Pregled delatnosti slovačkih horova, sa naglaskom na Vojvodinu	24
4.1. Osnivanje pevačkih društava i horova u slovačkim sredinama Vojvodine.....	24
4.2. Istorijski razvoj horskog pevanja Slovaka u Vojvodini.....	25
4.3. Obostrani uticaj sredine i slovačkih horova u Vojvodini.....	28
4.4. Razmatranje problema multikulturalnosti i obrazloženje opredeljivanja za teorijsku koncepciju interkulturalnosti.....	29
5. Analiza delatnosti Kamernog hora Zvony.....	45
5.1. Pionirski koncertni koraci KH „Zvony“– izlazak iz anonimnosti – putokaz ka osnivanju novih slovačkih pevačkih ansambala u Vojvodini.....	46
5.2. Ekumenska delatnost KH „Zvony“.....	49
5.3. Uticaj KH „Zvony“ na omladinu.....	51
5.4. Vaspitavanje horske publike.....	52
5.5. Novi vid interakcije sa publikom u crkvi – aplauz posle otpevane kompozicije...52	
5.6. Zainteresovanost javnosti za koncerte KH „Zvony“.....	53
5.7. Ostali uticaji KH „Zvony“ na društvo.....	54
5.8. Nadovezivanje kulturnih i ostalih kontakata između dve prijateljske države.....	55
5.9. Volontiranje i humanitarna delatnost KH Zvony.....	59
6. Analiza Kamernog hora „Zvony“.....	62
6.1. Članovi Kamernog hora Zvony.....	62
6.2. Repertoar Kamernog hora Zvony.....	68
6.3. Nastupi Kamernog hora Zvony od 1993. do 2011. godine.....	86
6.4. Primeri iz prakse Kamernog hora Zvony.....	94
6.4.1. Interkulturalno delovanje KH „Zvony“ od 1993. do 2011. godine.....	95
6.4.2. Horovi, vokalni ansambli i orkestri Srbije sa kojima je KH „Zvony“ ostvario koncertnu saradnju.....	97
6.4.3. Saradnja KH „Zvony“ sa horovima i orkestrima iz inostranstva	100
6.5. Primeri iz prakse Udruženih horova „Zvony“ - Selenča i „Neven“ - Bač.....	112
7. Interkulturalni karakter delatnosti slovačkih horova u Vojvodini.....	128
7.1. Božićni koncerti.....	130
7.2. Međudržavna saradnja.....	131
7.3. Volonterizam i humanitarno delovanje.....	133
7.4. Članstvo.....	133
7.5. Repertoar.....	135
7.6. Sastav.....	140
7.7. Nastupi.....	140

7.8. Primeri iz prakse.....	146
7.9. Pevanje u jednom danu u više crkava.....	148
7.10. Gostovanja u Slovačkoj.....	150
7.11. RTS – RTV – KH „Zvony“.....	152
7.12. Saradnja KH „Zvony“ sa GH „Neven“.....	153
7.13. Uskršnji koncerti u Baču.....	154
7.14. UH „Zvony i Neven“ u Republici Slovačkoj.....	155
7.15. Dani dobrosusedskih odnosa.....	155
7.16. Dani evropske baštine.....	156
7.17. Smotre, festivali i takmičenja UH „Zvony i Neven“.....	158
7.18. Saradnja više crkava.....	158
7.19. Zvony i sponzori.....	159
8. Zaključna razmatranja.....	160
9. Prilozi.....	167
9.1. Prilozi A - Hronologija nastupa Kamernog hora „Zvony“ i Udruženih horova „Zvony i Neven“.....	167
9.2. Prilozi B - Rezultati interkulturnog delovanja Kamernog hora „Zvony“ od 1993. do 2011. godine.....	190
9.3. Prilozi C - Citati iz štampe – Primeri iz prakse Kamernog hora „Zvony“.....	194
9.4. Prilozi D - Citati iz štampe – Primeri iz prakse Udruženih horova „Zvony“ – Selenča i „Neven“ – Bač.....	208
9.5. Prilozi E – Fotografije.....	218
9.6. Članovi Kamernog hora Zvony od osnivanja 1993. godine do kraja 2011. godine.....	230
9.7. Repertoar Kamernog hora Zvony od osnivanja 1993. godine do kraja 2011. godine.....	235
9.8. Anketa.....	244
10. Literatura.....	245
11. Biografija autora.....	254

1. Problem i predmet istraživanja

Na najopštijem nivou, tema doktorske disertacije objedinjuje dva područja istraživanja: horsku kulturu kao specifičan vid umetničkog delovanja i vaspitno-obrazovnog rada i teorijsku zasnovanost koncepta interkulturalnosti u društvenim naukama. Kao predmet istraživanja, slovačka horska kultura pripada prvom području, dok interkulturalnost u Vojvodini predstavlja konkretizaciju problemskog okvira unutar kojeg je predmet istraživan.

Istorijski posmatrano, horska kultura svoje korene ima još u antičkoj Grčkoj, ali se njeno moderno ispoljavanje vezuje za buđenje nacionalne svesti evropskih naroda, građanske revolucije i stvaranje nacionalnih država u Evropi (Živojinović, 1985; Hadživuković, 2005). Mada baštini hrišćansku tradiciju upotrebe u religijske svrhe, evropska horska muzika uvek je u određenoj meri bila heteronomna i odražavala je i društvena kretanja (Turley, 2001). Nakon perioda baroka, u kojem se u crkvenu muziku uvode laički horovi, horska muzika će postati jedno od značajnijih sredstava kulturnog delovanja nadolazećih evropskih buržoazija u afirmaciji vlastitih nacionalnih identiteta, ali i "uverenj[a] da je vlast buržoazije legitimna" (Atali, 2007: 81; takođe i Turley, 2001). U tom smislu i crkveni i građanski horovi učestvovali su u svojevrsnom konstruisanju nacionalnog identiteta na temeljima etničkog nasleđa, odnosno njegovih elemenata otrgnutih od narodne kulture i pretočenih u umetničke (muzičke) forme. Ovaj vid afirmacije bio je izražen i kod centralnoevropskih naroda. I razvoj horske muzika u Slovačkoj u tesnoj je vezi sa društvenim i kulturnim životom slovačkog građanstva, kao i njegovim težnjama. Najverovatnije najstarije pevačko društvo „Tatran“ osnovano je u gradu Liptovski Mikulaš 1873. godine, mada aktivno deluje još od šezdesetih godina XIX veka (Banáry, 2002). Od tog vremena pa do danas je osnovano i deluje u kontinuitetu, ili sa kratkim prekidima mnogo horova ne samo na teritoriji Slovačke, već i u sredinama u kojima duže žive Slovaci. Ovo se odnosi i na razvoj horske muzike Slovaka u Vojvodini, a određene specifičnosti ovog procesa su posebno obrađene u disertaciji. Slovački narod se na ove prostore doselio pre dva i po veka, masovnom migracijom stanovništva iz severnog u južni deo Ugarske navodi Jan Siracki, u svom delu *Seoba Slovaka na Donju zemlju u 18. i 19. veku* (Siracki, 1971). U novoosnovanim naseljima formiraju se prvo čitalačka, a zatim i pevačka društva (spevácke spolky), koja su dugo delovala pod okriljem crkvenih institucija. Nakon Drugog svetskog rata, u socijalističkoj Jugoslaviji nacionalni identiteti se čuvaju i ispoljavaju u skladu sa vladajućom ideologijom bratstva i jedinstva, kroz kulturno-umetnička društva kao najrasprostranjenije organizacione forme.

Jan Siracki u svojim istorijskim radovima navodi da su u periodu posle Drugog svetskog rata ali i danas, Slovaci živa grana matične nacije koja je od svih grupa Slovaka izvan

Slovačke najbolje sačuvala svoju nacionalnu svest, jezik predaka i razna obeležja svoje materijalne i duhovne kulture.

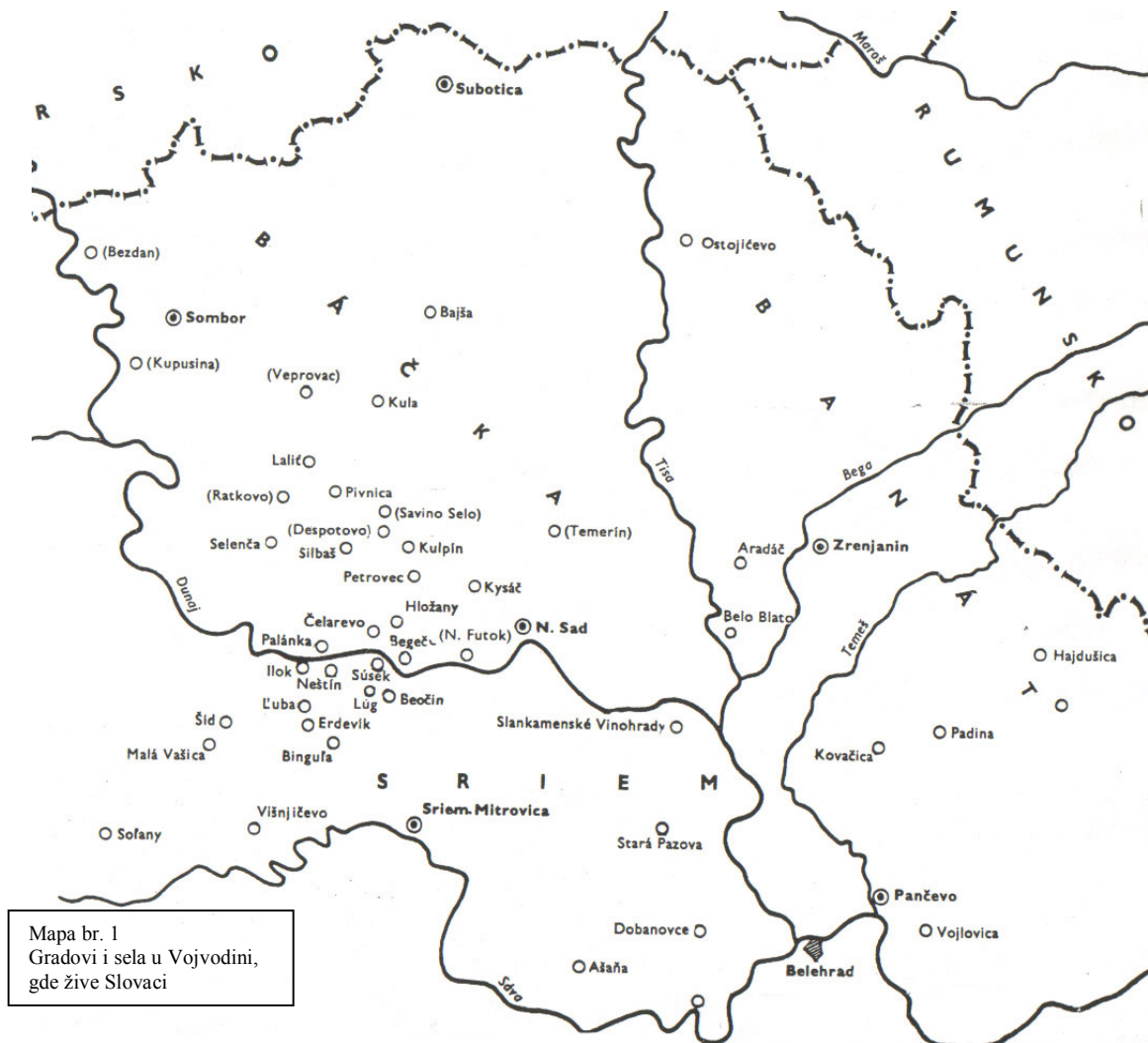
Predmet istraživanja, slovačka horska kultura u Vojvodini, razmatrana je kao činilac interkulturalnih procesa u pokrajini Vojvodini. Teorijsko uporište za navedeni pristup nalazi se uglavnom u teorijama etniciteta evropskih teoretičara od Maksa Vebera (Veber, 1976), preko Florijana Znanjeckog (Znaniecki, 1952) i Fredrika Barta (Bart, 1997), do savremenih koncepcija u kojima se razmatranja nacionalnog identiteta i dalje u značajnoj meri utemeljuju u kulturi naroda/etničke grupe (Smit, 1998; Putinja, Stref-Fenar, 1997; Dženkins, 2001). Navedene koncepcije omogućavaju da se, u skladu sa teorijama o multikulturalnosti (vidi Mesić, 2006), međunacionalni odnosi u Vojvodini specifikuju kao interaktivni (vidi Lazar, 2007) i da se posmatraju u sklopu koncepta "prerastanja savremenog društva iz multikulturalnog u interkulturalno" (Koković, 2005: 216). Pod interkulturalizmom će se smatrati i teorijski koncept i politika koja "smera otvorenim modelima kulture, podsticanju njihovih kontakata i prožimanju, ... čak i transkulturalizmu" (Mesić, 2006: 67), odnosno "kulturalna politika koja je usmerena prema interkulturalnom društvu, u kojem se više kultura nalazi u fazi dijaloga i traganja za novom kulturalnom sintezom" (Koković, 2005: 215). U tom smislu i slovački horovi u Vojvodini deo su "raznolikosti koja podstiče toleranciju. To je prihvatljivija i realističnija vizija kulturalnog identiteta, nezabeležena u daljoj i bližoj prošlosti." (Koković, 2005: 215)

Podsticaj koji se daje kulturalnoj delatnosti nacionalnih manjina i etničkih grupa najbolje se ogleda u kulturalnoj politici koju jedna država vodi na tom planu. Zbog toga se i analiza delatnosti slovačkih horova u Vojvodini mora temeljiti na teorijskim izučavanjima kulturalne politike (Prnjat, 2006), kao i njenih evropskih inicijativa i realizacija (Domenak, 1991; Majnhof, Triandafilidu, 2008). S druge strane, prihvatajući delimično tezu da danas tzv. klasična muzika nema toliki društveno-preobražalački potencijal kao neki oblici popularne muzike (npr. rok muzika šezdesetih godina prošlog veka), u radu ćemo pokušati da potkrepimo stanovište do kojeg su došli i neki istraživači, a to je da postoji veza između dobrovoljnog članstva u horu/pevačkom društvu i društveno-političkog angažovanja (Bowler, Donovan, Hanneman, 2003).

Ovim istraživanjem želimo da utvrdimo značaj slovačkih horova u Vojvodini za interkulturalnu komunikaciju u pokrajini i šire, da utvrdimo njihove funkcije u tim procesima, da izvršimo operacionalizaciju teorijske koncepcije interkulturalnosti testiranjem na specifičnom problemu horske kulture i da proučimo vaspitni i umetnički rad u horovima kao oblik društvenog delovanja koje podstiče toleranciju.

Pored toga, očekujemo da će kao rezultat istraživanja biti i identifikovanje konkretnih pokazatelja značaja slovačkih horova za razvoj horske kulture u Vojvodini.

2. Slovaci u Vojvodini

2.1. Migracije i istorijski razvoj

Masovni odlasci Slovaka na Donju zemlju u 18. i 19. veku, kao i njihovo naseljavanje u najjužnijim delovima tadašnje Ugarske (Bačka, Banat i Srem), bili su sastavni deo naseljavanja podanika (*migratio colonorum*) (Sirácky, 1971). Slovaci, koji su u 18. veku dolazili u današnju Vojvodinu, uglavnom su bili seljaci kmetovi. Ova činjenica je dugo vremena uticala na celokupni život ove etničke zajednice u novom zavičaju, slično kao što je na njega uticala i u starom. Članovi ove etničke zajednice su odlučili da napuste zavičaj pre svega zbog teškog, često nepodnošljivog socijalnog pritiska, u nadi da će na Donjoj zemlji pronaći podnošljivije prilike i bolji život. Za razliku od starijih tvrdnji, koje su navodile pre svega verske razloge odlaska Slovaka i versko ugnjetavanje smatrale primarnim razlogom napuštanja zavičaja, dokazano je da je i versko ugnjetavanje, kojem je bilo izloženo slovačko stanovništvo evangelističke a. v. veroispovesti, bilo deo socijalnog feudalnog ugnjetavanja.

Utvrđilo se da su se podanici često odlučivali da pobegnu od svojih feudalaca sa prostora današnje Slovačke i da su upravo oni činili veći deo doseljenika na Donju zemlju. Po proceni istoričara, bekstvom je svoje feodalce napustilo oko 20 000 podaničkih porodica, što čini oko polovinu od ukupnog broja preseljenih porodica, koje su u navedenom periodu promenile svoje prebivalište.

Prve slovačke doseljenike, njih oko 2000, koji su na sadašnju teritoriju Vojvodine došli u proleće 1745. godine, doveo je lokator Maćej Čanji poreklom iz Malinca. On sam je ovamo došao još pre toga i o svemu se dogovorio sa veleposednikom Čarnojevićem. Čarnojevići su tada već čuli o Slovacima, pošto je Pavle Mačvanski, brat Simeona Čarnojevića, studirao u Bratislavi od 1743. godine. Više od 90% doseljenika na Čarnojevićevim posedima bili su Slovaci srednjoslovačkog dijalekta, poreklom iz Novohrada i Honta, ali su mnogi došli i iz već oformljenih sela peštanske županije, priključivši se konvoju Maćeja Čanjija. Čarnojevići su o Slovacima čuli sve najlepše, a takođe im je odgovarala i jezička bliskost. Slovački iseljenici su poziv Čarnojevića prihvatili, jer je taj poziv za njih značio novi život, nova prava, socijalne i verske slobode.

Njihov kulturni život se koncentrisao oko crkve i škole. Odmah nakon dolaska, doseljenici osnivaju škole i grade crkve. Na primer, izgradnja današnje crkve u Bačkom Petrovcu je započela 1821. godine, a svečanost osvećenja je bila 13. oktobra 1823. godine.

U novoosnovanim naseljima najpre se formiraju čitalačka, a posle njih i pevačka društva (spevačke spolky)¹.

Jan Siracki navodi da su u periodu posle Drugog svetskog rata, ali i danas, Slovaci živa grana matične nacije koja je od svih grupa Slovaka izvan Slovačke najbolje sačuvala svoju nacionalnu svest, jezik predaka i razna obeležja svoje materijalne i duhovne kulture.

Nešto kasnije, u okviru sistematske kolonizacije na prostore današnje Vojvodine dolazili su i kolonisti (najčešće nemački) izvan granica tadašnje Ugarske (tzv. *impopolatio*). Istovremeno sa Slovacima, pojedini feudalci su naseljavali na Donju zemlju i Mađare, Nemce, Srbe, Hrvate, Rumune, Čehe, Rusine itd. Nove kolonije koje su ovde nastajale nisu osnivali uvek samo pripadnici jednog naroda, iako su takve tendencije postojale. Često su se naseljavali, a vremenom su se i pomešali pripadnici više naroda na jednom mestu. Prirodno je da je ovakav zajednički život uticao na dalji razvoj i odredio život kolonista u narodnom, političkom, kulturnom, ali i privrednom i socijalnom pogledu.

---

¹ (Spevačke spolky) Pevačka društva su dugo delovala pod okriljem crkvenih institucija. Godine 1902. je u okviru evangelističke a. v. crkve osnovan „Petrovský spevokol“, najstarije pevačko društvo Slovaka u Vojvodini.

U vreme kada se odigravala seoba Slovaka na Donju zemlju, Slovaci u Slovačkoj i Slovaci na Donjoj zemlji politički su pripadali jednoj državi – Ugarskoj. Slovačka naselja, posebno ona na prostoru između Dunava i Tise, razvila su se u relativno jaka slovačka ostrva. Zajednički život u jednoj državi je značio prednost, pogotovo za Slovake u najjužnijem delu Ugarske. Ugarska, kako je poznato, prema njima nije bila prijateljski naklonjena, ali pojedini talasi slovačkog narodnog pokreta su ovde skoro uvek nailazili na pozitivnu reakciju. Zajednički život sa ostalim slovenskim narodima, vojvođanskim Slovacima je pomagao da sazru ne samo narodno i kulturno, nego i politički. Narodno i kulturno buđenje vojvođanskih Slovaka se odigravalo pre svega zahvaljujući materijalnoj podršci tadašnjih narodno-kulturnih institucija sa teritorije matične etničke zajednice (tj. podrška tri slovačke gimnazije, Matice slovačke u Martinu i sl.), a u domaćim relacijama se manifestovalo pre svega buđenjem naroda po uzoru na pokret Ljudevita Štura i njegove družine u Slovačkoj. Narodno-kulturni razvoj vojvođanskih Slovaka se ispoljio i u osnivanju Slovačke gimnazije u Bačkom Petrovcu (1919), Slovačkog narodnog doma u Staroj Pazovi (1928), Matice slovačke u Jugoslaviji (1932) i dr. Ove institucije doprinele su s jedne strane tome da se kulturno stvaralaštvo jugoslovenskih Slovaka intenzivnije uvrštava u kulturni kontekst matičnog naroda, ali ujedno su doprinele i tome da u prvi plan dolaze i specifične jugoslovenske karakteristike.

Što se tiče broja Slovaka na prostoru Vojvodine, relativno pouzdani podaci postoje već iz 1900. godine, kada je po zvaničnoj statistici u Vojvodini bilo 56.386 slovačkih stanovnika. Šezdeset godina kasnije, 1961. godine bilo je evidentirano 73.830, a trideset godina nakon toga 63.941. Prema podacima iz 2001. godine, u Vojvodini je bilo 59.500 Slovaka, a najnoviji podaci govore da ih je danas u Vojvodini 56.637, što čini 2,79% vojvođanskog stanovništva. Slovaci na ovom prostoru čine treću najbrojniju nacionalnu manjinu sa većinskim brojem stanovništva u opštini Bački Petrovac (66,42%) a u opštini Kovačica čine 41,07% stanovništva.

Kako nalazimo kod Jana Sirackog u knjizi *Seoba Slovaka na Donju zemlju u 18. i 19. veku* (Sirácky, 1971), u nekim slučajevima Slovaci su dolazili u srpska sela prilikom doseljavanja. Neka od ovih sela su tokom vremena Srbi napuštali i tamo su ostajali da žive samo Slovaci. To se dešavalo u većini slučajeva u Bačkoj. Deo stanovništva banatskih slovačkih sela doselio se iz Bačke, dok su drugi deo činili direktni doseljenici iz stare domovine. Ti doseljenici su došli preko Čabe ili nekim drugim putem. Sremska slovačka sela su nastajala od stanovnika slovačkih sela iz Bačke i samo mali procenat su činili direktni doseljenici iz Slovačke i iz severnijih ugarskih župa. Slovaci iz Selenče su u velikom broju

naselili Staru Pazovu. Život Slovaka u ovoj oblasti se stalno razvija zahvaljujući njihovom trudu i samopoštovanju.

Danas, vojvođanski Slovaci na maternjem jeziku i u duhu slovačkog muzičkog mišljenja stvaraju književna i muzička dela, pišu udžbenike i izdaju časopise. Na maternjem jeziku se emituju radio i televizijske emisije, nastaju naučne studije i radovi, koji teže da se uvrste i u kontekst celoslovačkog kulturnog stvaralaštva, kao i u kulturno stvaralaštvo Srbije. U poslednje vreme njihova prošlost i sadašnjost je postala predmet relativno intenzivnog interesovanja naučnika iz više društvenih disciplina, kako u domaćoj sredini i u Slovačkoj, tako i u širem regionu.

2.2. Povezanost pevanja sa životom vojvođanskih Slovaka

Pošto je ljubav prema pevanju i pesmi kod slovačkog naroda na prostoru Vojvodine primetna na prvi pogled, sagledavajući u kontekstu ceo vojvođanski region, potrebno je to istaći i jednim stihom srpskog pesnika Jovana Jovanovića Zmaja: "Pesma nas je održala, njojzi hvala". U slučaju Slovaka ova konstatacija je više nego tačna, jer je za očuvanje slovačkog entiteta veliki udeo imala upravo slovačka narodna pesma, a treba podvući da je to bila *pevana pesma*. Osvrćući se u prošlost na seobe predaka vojvođanskih Slovaka, možemo da pretpostavimo situaciju u kojoj su se našli, u momentu odluke da odu sa svojih ognjišta. Šta ih je snašlo na putevima, ili u novom, nekultivisanom prostoru na jugu Ugarske, punom močvara? Šta su sa sobom iseljenici poneli? Materijalnih dobara veoma malo, ali elemenata duhovne kulture neprocenjivo mnogo. Posle doseljavanja osnivali su svoje škole, gradili molitvene zgrade, crkve, osnivali kulturna društva, a u okviru njih i horove. U svemu tome bila je prisutna pevana pesma. Svi događaji u njihovim životima bili su praćeni pevanjem. Pevali su u grupi, jednoglasno, ponekad dvoglasno, ili u nekim slučajevima, posebno kad je hor vodio neki muzički entuzijasta, i višeglasno.

3. Slovačka horska muzika u Vojvodini

3. 1. Slovačka narodna pesma u Vojvodini

Kao što smo to već pokazali ranije, slovačka narodna pesma i život Slovaka na „Donjoj zemlji“ povezani su i ne mogu se odvojiti jedno od drugog. „U životu svakoga od nas pesma je karika koja spaja prošlost i sadašnjost i daje dobre osnove za stvaranje budućnosti jedne etničke zajednice u uslovima, u kojima žive vojvođanski Slovaci“ (Súdi, 2005: 6). Ta konstatacija je podvrgnuta kritičkoj analizi kao što je i sve u životu u stalnom preispitivanju. Međutim, vreme i praksa pokazuju da se relevantnost ove tvrdnje tokom vremena potvrđuje. Ova činjenica daje smernice mnogim kulturnim institucijama i organizacijama koje deluju na polju muzičke kulture. Ona daje dobar osnov za određivanje pravca njihovih aktivnosti i rada. Danas bismo ovu tvrdnju mogli uzeti i u širem kontekstu i na osnovu argumenata koje nam praksa nudi, možemo tvrditi da je *pevana pesma* u najširem kontekstu, a u dobroj meri upravo horsko pevanje, to što oživljava segmente ljudskog života koje današnje potrošačko društvo zapostavlja. Pevana pesma spontano usmerava i potiskuje tendencije dekadentnog ponašanja u društvu, ili ih bar minimizira.

Veoma značajan segment horskog pevanja kod vojvođanskih Slovaka jeste i rad na očuvanju osećanja nacionalne pripadnosti, što se postiže preko adekvatnog programskog sadržaja, repertoara i aktivnosti koje se ostvaruju u smislu jačanja nacionalne svesti pevača, ali i publike. Pored toga što horsko pevanje daje doprinos očuvanju nacionalnog identiteta Slovaka u Vojvodini, ono je i nosilac integracije, zajedništva i izgradnje kvalitetnih ljudskih i interkulturalnih odnosa. Ovi odnosi ne idu samo u pravcu kulturne tolerancije, već su veoma dobar temelj za međusobno upoznavanje, upijanje i duboko doživljavanje običaja, kultura i upoznavanje širokog miljea muzičkog izraza naroda, etničkih grupa i verskih zajednica uključenih u proces koji u sebi obuhvata rad na pevanoj pesmi, u našem slučaju horskom pevanju.

Jedan od ciljeva ovog rada jeste da ukažemo na činjenicu da Slovaci u Vojvodini, koja je multietnički i multikulturni prostor, veliku pažnju posvećuju očuvanju i razvijanju onoga što su pre više od 260 godina sa sobom doneli, a što je prešlo put od narodnog ka kultivisanom horskom pevanju. Govorićemo o istorijskom razvoju i današnjem stanju horske kulture Slovaka u Vojvodini, ali dobrim delom i horske kulture u Slovačkoj. Takođe ćemo nastojati da prikazemo delovanje horova sa kojima radimo i njihov značaj u iniciranju, pokretanju, radu i očuvanju interkulturalnog dijaloga u našoj sredini, ali i sa inostranstvom. Pre toga ćemo ukratko da prikazemo razvoj muzičke kulture šireg regiona i na taj način da

ukažemo na istorijsku i kulturnu osnovu za razvoj interkulturalnog dijaloga na prostoru Vojvodine, koji se tu odvija više od četvrt milenijuma.

Prilike za pevanje nekada je bilo mnogo. Deci u kolenjima pevale su majke. Kasnije su deca pevala sa majkama kod kuće, zatim u školi i u crkvi. Omladina je pevala na poselima. Pesma je pratila krštenja i svadbe, ali i svinjokolje; pevali su i vojnici, radnici, vernici. Danas, u uslovima potrošačkog društva, odrasli će zapevati eventualno na svadbama ili nekim drugim porodičnim proslavama (na imendanima, rođendanima, mada veoma retko). Savremene majke i očevi u današnjem tempu života nemaju puno vremena da pevaju svojoj deci, ili da pevaju sa njima. Sredstva za masovnu komunikaciju i masovni mediji koji forsiraju zabavu i razonodu, od čoveka stvaraju samo pasivnog primaoca – konzumenta. Danas ljudi većinom samo slušaju, ali i to slušanje je bez opažanja kvaliteta sadržaja, pa bi se moglo nazvati i usputnim primanjem audio-sadržaja.

Da bi društvo izbeglo ove tendencije, koje su vremenom postajale sve vidljivije i prisutnije, osnivala su se i osnivaju se razna kulturno-umetnička, pevačka društva i horovi, koji se trude da sakupe, očuvaju i razviju ne samo narodnu pesmu, već i duhovnu i klasičnu vokalnu muziku.

U vojvođanskim sredinama sa slovačkim stanovništvom pažnja se uvek posvećivala i kulturnom životu. U omladinskim organizacijama i kulturno-umetničkim društvima se odigravala živa muzičko-pevačka aktivnost. Nastajala su i kulturno-umetnička društva, u okviru kojih su stasavali narodni umetnici, pevači slovačkih narodnih pesama, kao i pevačke grupe i horovi. Podaci, istraživanja i svedočanstva o tradiciji, koja proističe iz raznih oblasti života i rada svedoče da se nekada puno pevalo, dok se danas znatno manje peva nego u prošlosti.

Ako želimo da uporedimo prostore sa slovačkim stanovništvom, a na osnovu empirijskog posmatranja i rezultata raznih istraživanja, možemo da tvrdimo da je na ovim prostorima pevana pesma prisutnija nego u drugim sredinama gde ne žive Slovaci, o čemu delom govori i ovaj rad.

3.2. Rezultati dosadašnjih istraživanja

U svojoj knjizi *Susretanje kultura*, autor Nebojša Kuzmanović pojam multikulturalnosti, koji se počeo upotrebljavati u poslednjoj deceniji dvadesetog veka, određuje kao „egzistiranje različitih nacionalnih kultura, a ne različitih segmenata jedne kulture – potkulture, kontrakture i sl.“ (Kuzmanović, 2004: str. 151). Između ostalog, Kuzmanović dalje navodi i podatak da „ruski filozof Sergej Trubeckoj tvrdi da

multikulturalnost i interkulturalnost (kao proces kojim se stiže do nje) otvara mogućnosti da posebne nacionalne kulture postoje jedna sa drugom i da se prožimaju, nadopunjuju, ali da pri tome svaka od njih zadržava svoju samobitnost“ (Kuzmanović, 2004: str. 151). Autor podvlači veliki značaj Riste Kovijanića koji je svojim delom pružio veliki prilog multikulturalnosti, dajući podjednak doprinos i srpskoj i slovačkoj kulturi. Svojim istraživanjem srpsko-slovačkih književnih veza on je pokazao „kako dve samobitne, doduše bliske, kulture mogu da utiču jedna na drugu, a da to bude na obostranu korist. Upoznavajući istoriju svoje kulture i književnosti, preko Srba koji su se školovali u Slovačkoj, Kovijanić upoznaje i slovačke književnike i kulturne poslenike.“ (Kuzmanović, 2004: str. 152) On, pored ostalog, pokazuje i kako istaknuti srpski pisci utiču na slovačke romantičare. Njegov doprinos multikulturalnosti leži ne samo u tome što je došao do saznanja da je poznavanje sebe i sopstvene kulture nemoguće bez poznavanja drugog, već u i tome što je ta saznanja preneo nama. „Jedino umerenost u kulturnom prožimanju – upoznavanje drugih, uzimanje od drugih, davanje drugima i čuvanje samobitnosti – održava multikulturalnost kao pozitivan proces i razvoj svih kultura podjednako.“ (Kuzmanović, 2004: str. 152)

Značajne podatke o saradnji srpske intelektualne elite u toku 18. i 19. veka sa slovačkim gradom Kežmarkom navodi Isidora Milić u svom radu koji je proizišao iz njenog magistarskog rada *Život i delo Lazara Lazarevića starijeg* (Milić, 2006). Evangelistički Licej je srpskim studentima-pravoslavicima odgovarao i zbog verske tolerancije, po kojoj je takođe nadaleko bio poznat. Tu se nisu osećali katolički uticaji, bar ne onoliko koliko su se osećali u drugim austrijskim školama tog vremena. Tu su se školovali mnogi značajni srpski studenti, među kojima prvi srpski romanopisac Milovan Vidaković, utemeljivači srpske komediografije Lazar Lazarević i Jovan Sterija Popović, zatim srpski bibliograf Georgije Lazarević, prvi srpski savremeni novinari Dimitrije Davidović i Antonije Arnot, kao i mnogi drugi. Školovanje u gradu Kežmarok je bilo za njih toliko značajno, da su neki od studenata čak napuštali fakultete u Segedinu i Pešti, da bi nastavili svoje školovanje u Kežmarku. O aktivnostima srpskih studenata na Liceju u Kežmarku značajne podatke su prikupili prof. dr Edmund Hleba, Risto Kovijanić, Živan Milisavac i mr Isidora Milić (Hleba, 1992, 1984; Kovijanić, 1971; Milisavac, 1968; Milić, 2006). Milićeva je ukazala i na to da je u arhivu kežmarskog Magistrata, Hleba pronašao dokumenta o postojanju tajnog literarnog društva srpskih studenata na ovom Liceju (Hleba, 1992: 21; 1984: 72), kao i da je zahvaljujući njegovom istraživanju, srpska kulturna baština bogatija za jedno saznanje o zajedništvu i prijateljstvu, ali i o sazrevanju, učenju i stvaranju u prvoj polovini 19. veka.

Svoj doprinos na polju proučavanja horske kulture u Vojvodini, ali i u širem kontekstu, dali su muzičko-teoretski radovi različitih autora. Mora se reći da su to gledišta različitih stanovišta, jer njihovi autori imaju različite stepene muzičkog obrazovanja i iskustva. Pogledi na ovu problematiku predstavljaju subjektivno istorijsko estetsko viđenje ove problematike. U okviru 7. konferencije muzikologa i muzičkih stručnjaka, koju organizuje Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka, a koja je 2011. godine imala temu Horsko pevanje vojvođanskih Slovaka, nekoliko autora govorilo je i pisalo o horskoj kulturi posmatranoj sa šireg aspekta. Tako su, na primer, ovoj problematici doprinos dali sledeći autori koji su u svojim radovima došli do sledećih zaključaka:

- Mgr. art. Slovenka Benková-Martinková, *ArtD – Zborový spev ako umelecká disciplína, jeho vývoj, funkcia a uplatnenie v súlade so súčasnými svetovými hudobnými trendmi (Horsko pevanje kao umetnička disciplina, njen razvoj, funkcija i primena u savremenim svetskim muzičkim trendovima)*. Sa aspekta svoje profesionalne orijentacije, autorka se bavi problematikom proučavanja razvoja vokalne interpretacije od njenih početaka pa do danas. Ona navodi značajne razvojne tačke u istoriji horskog stvaralaštva ali u skladu sa poimanjem njenog neprekidnog razvoja i menjanja, čemu se prilagođava usko profilisana zahtevna publika, dok mlađa publika prema ovim tendencijama ne pokazuje zainteresovanost, zbog njene nedovoljne afirmacije (Benková-Martinková, 2011);
- Mariena Stanković-Krivak – *Začiatky zborového spevu vojvodinských Slovákov (Počeci horskog pevanja vojvođanskih Slovaka)*. Autorka se između ostalog bavi i analizom ukupnog kulturnog i društvenog konteksta, kako u Srbiji, tako i u Slovačkoj u 19. veku. Ona predstavlja razvoj dveju kultura koje se temelje na različitim muzičkim tradicijama koje utiču na vojvođanske Slovake, koji su se doselili u najjužnije krajeve tadašnje Austrougarske (Stanković-Krivak, 2011);
- Katarína Melegová-Melichová – *Petrovský spevokol stodvadsaťročný (Petrovački crkveni hor stodvadesetogodišnji)*. Svojim tekstom, autorka prikazuje kontekst u kojem je pevačko društvo nastajalo i sa čime se u to vreme suočavalo. Veliku vrednost predstavljaju i biografije ličnosti koje su bile osnivači i članovi pevačkog društva (Melegová-Melichová, 2011);
- Anna Medved'ová – *Slovenské vojvodinské spevácke zbory v súčasnosti (Slovački vojvođanski horovi u savremeno doba)*. Analizom aktuelnog stanja horske kulture kod Slovaka u Vojvodini, autorka klasifikuje dečije, crkvene i horove koji deluju pri

kulturno-umetničkim društvima ili kao udruženja građana. Govori o osnivanju većine horova na prelasku iz 20. u 21. vek, što je dovelo do činjenice da u 2011. godini u Vojvodini deluje osam slovačkih horova i to dokumentuje fotografskim materijalom, a pored toga predstavlja i ličnosti koje te horove danas vode (Medved'ová, 2011);

- PaedDr. Juraj Súdi – Spájanie speváckych zborov a spoločné vystúpenia (Spajanje horova i zajednički nastupi). Na bazi vlastitih iskustava i opažanja u radu sa horovima i vokalno-instrumentalnim ansamblima govorimo o zajedničkim nastupima i o njihovom značaju. Ukazujemo na to kako se ideja ekumenizma može afirmisati i kakva se sve osećanja i umetnička dostignuća mogu postići zajedničkim nastupima. U prostoru koji karakteriše konfesionalna i nacionalna raznolikost pronalaze se zajedničke vrednosti, koje putem pesme i muzike zbližavaju ljude (Súdi, 2011).

U okviru 8. konferencije muzikologa i muzičkih stručnjaka koju organizuje Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka, a koja je 2012. godine imala temu „Crkvena muzika vojvođanskih Slovaka“, ovoj problematici su dali doprinos sledeći autori koje ovde navodimo, zajedno sa zaključcima njihovih radova:

- Mgr. art. Milina Sklabinská – Aktivita cirkevných spevokolov v medzivojnovom období zaznamenané v dobovej tlači (Aktivnost crkvenih horova u međuratnom periodu zabeležene u štampi). Na osnovu analize članka evangelističkih glasnika, mesečnika EAVC, autorka je analizirala muzički život u crkvi u periodu između Prvog i Drugog svetskog rata, zahvaljujući čemu je iznela podatke o nastojanju crkve da unapredi ovaj aspekt delovanja (Sklabinská, 2012);
- Juraj Ferík ml. – Kantorsko-levítske semináre slovenskej evanjelickej a. v. cirkvi v Juhoslávii v rokoch 1961-1973 (Kantorsko-levitski seminari slovačke evangelističke a. v. crkve u Jugoslaviji od 1961. do 1973. godine). Autor dokumentuje nastojanje Slovačke evangelističke a. v. crkve da usavrši kantore – orguljaše i tako unapredi muzički aspekt bogoslužjenja. Prikazuje osmišljen sistematski pristup koji je dao rezultate. Zahvaljujući tim seminarima, crkvene opštine su dobile kadar koji je umeo da odgovori zahtevima na način koji je opšte prihvaćen od strane Sinoda SEAVC (Ferík, 2012);
- Mgr. Slađan Daniel Srdić – Slovenské evanjelické spevokoly v Banáte od založenia po súčasnosť (Slovačka evangelistička pevačka društva u Banatu od osnivanja do danas). Dosledno su predstavljene crkveni horovi iz Banata sa podacima o godinama njihovog nastanka i njihovim ostvarenjima, a prikazana je i njihova delatnost sa

konstatacijom da se sa povećanjem broja školovanih muzičara povećao i umetnički kvalitet crkvenih horova (Srđić, 2012);

- Mgr. Jaroslav Kopčok – Slovenské evanjelické spevokoly v Báčke v súčasnosti (Slovačka evangelistička pevačka društva u Bačkoj danas). U tekstu dominiraju činjenice o tome kako horovi deluju u današnje vreme. Poneki horovi su detaljnije prikazani, što može biti dobra osnova za dalja istraživanja (Kopčok, 2012);
- Mgr. Ján Záhorec – Spev a cirkevný spevokol v Pivnici (Pevanje i crkveni hor u Pivnicama) (Záhorec, 2012);
- Anna Valentová – Evanjelický cirkevný spevokol v Selenči (Evanjelistički crkveni hor u Selenči) (Valentová, 2012);
- Ľudmila Berediová-Stupavská – Spevokol slovenského evanjelického cirkevného zboru v Kysáči (Hor slovačke evangelističke crkve u Kisaču) (Berediová-Stupavská, 2012);
- Ľudmila Berediová-Stupavská – Vokálno-inštrumentálne teleso Vox humana (Vokalno-instrumentalni ansambl Voks humana) (Berediová-Stupavská, 2012);
- Mgr. Jasmina Kotasová-Medved'ová – Spev a cirkevný spevokol v Silbaši (Pevanje i crkveni hor u Silbašu) (Kotasová-Medved'ová, 2012);
- Mgr. Ján Vida – Evanjelické spevokoly v sriemskom senioráte v súčasnosti (Evanjelistički crkveni horovi u sremskom senioratu danas). Ovaj tekst donosi kratke i sažete informacije o tome kako ovi horovi deluju danas. Njihov razvojni put je bio kao i razvojni put horova iz drugih slovačkih sredina u Bačkoj i Banatu. Intenzitet njihovog delovanja je bio promenljiv (Vida, 2012);
- Katarína Verešová – Cirkevné spevokoly v Starej Pazove v minulosti a dnes (Crkveni horovi u Staroj Pazovi u prošlosti i danas) (Verešová, 2012);
- PaedDr. Juraj Súdĭ – Mr. Ján Nosál, hudobný skladateľ a kantor rímskokatolíckej cirkvi v Selenči (Mr. Jan Nosal, kompozitor i kantor rimokatoličke crkve u Selenči). Uz stručnu biografiju ovog značajnog slovačkog kompozitora, dat je pregled muzičkog stvaralaštva sa posebnom pažnjom na dela pisana za horove. Ističe se da je mr Jan Nosal autor prve slovačke opere na ovim prostorima, oratorijuma i drugih muzičkih dela. Proučavanju njegovog opusa u budućnosti je potrebno posvetiti odgovarajuću pažnju (Súdĭ, 2012).

Navedeni autori sa radovima objedinjenim u okviru zbornika sa 8. Konferencije muzikologa i muzičkih stručnjaka, predstavljaju jedinstven zbir sakupljenih podataka o nekim

aspektima crkvene muzike koja je prisutna kod vojvođanskih Slovaka. Ovi izvori pružaju bogatu paletu podataka koja može u budućnosti da posluži pri detaljnijem proučavanju crkvene muzike vojvođanskih Slovaka. Pošto se ona bazira na značajnom prisustvu vokalnog, horskog izvođenja uz pratnju orgulja, ali i akapela, možemo zaključiti da je crkvena horska muzika značajni nosilac interkulturalnosti u smislu komunikacije na relaciji narod-pojedinaac, sveštenik-vernici, izvođači-publika, kantor-orguljaš-hor, jednoglasno-višeglasno pevanje, vokalno-instrumentalno izvođenje, ali i nosilac međukonfesionalnog dijaloga. Do visokog stepena interkulturalnosti crkvene muzike vojvođanskih Slovaka dovodi ne samo aktivan odnos vernika-pevača u crkvenim opštinama, već i rad crkvenih horova i njihovih dirigenata, koji zahvaljujući svom entuzijazmu i ekumenskom stavu daju veliki doprinos toleranciji, etničkom i međukonfesionalnom dijalogu.

4. Pregled delatnosti slovačkih horova, sa naglaskom na Vojvodinu

Za polje horske delatnosti na vojvođanskom prostoru vezuje se nekoliko značajnih ličnosti čiji je rad ostavio dubok trag, ne samo u razvoju horske muzike Slovaka, nego i u razvoju vojvođanske muzičke kulture: dirigent i kompozitor Jan Podradski (Ján Podhradský, 1891-1955), dirigent, orguljaš i kantor Juraj Ferik st. (Juraj Ferík st, 1908-1993), kompozitor Martin Kmeć (Martin Kmeť, 1926-2011), dirigent i kompozitor Juraj Ferik ml. (Juraj Ferík ml, 1935), kompozitor Jan Nosal (Ján Nosál, 1941-2009), dirigent Ana Đurđević (Anna Đurđevićová, 1944), dirigent Mariena Stanković-Krivak (Mariena Stánkovićová-Kriváková, 1957), dirigent Ana Medved (Anna Medved'ová, 1958).

Na osnovu istraživanja i radova, etnolozi, istoričari i muzički entuzijasti, ponekad i nedovoljno stručni ali srcem vezani za horsku kulturu, objavljivali su veoma zanimljive podatke o širokoj horskoj delatnosti u monografijama o mestima Vojvodine u kojima žive Slovaci. Tu nalazimo da je crkva veoma često bila ta koja je nekada za svoje potrebe, a danas sve više i za koncertnu delatnost, svojim horovima pridavala veliki značaj. Nekad čitalačka društva, kasnije kulturno-umetnička društva, sada samostalne društvene nevladine organizacije – horovi, trude se da svojim radom ispune potrebe savremenog društva. Pored razvoja horske muzike, horovi deluju na širenju ekumenizma, pa i kulture uopšte. Nisu retki slučajevi da se na osnovu saradnje dva hora iz različitih zemalja uspostavi i međudržavna saradnja, kao što je to slučaj između opštine Bač i grada Senica u Slovačkoj Republici, ili opštine Bač i regiona Rokitnice u Češkoj, a sve uz veliko koncertno angažovanje Kamernog hora Zvony iz Selenče (u daljem tekstu KH „Zvony“), mesta u opštini Bač.²

4.1. Osnivanje pevačkih društava i horova u slovačkim sredinama Vojvodine

U slovačkim mestima u Vojvodini osnovana su i deluju kulturno-umetnička i prosvetna društva, udruženja i umetnički ansambli, koji rade na očuvanju slovačke narodne pesme. Ta društva osnivaju i u njima rade muzičari – entuzijasti, koji se zalažu za očuvanje pevačke prakse. Rad na osnivanju, a kasnije i na očuvanju i radu pevačkih društava i horova u slovačkim selima u početku se uglavnom koncentrisao oko Slovačke evangelističke crkve a. v.³. Do Drugog svetskog rata službu kantora su uglavnom vršili učitelji – kantori, koji su po pravilu vodili i crkvene horove. Posle Drugog svetskog rata delovanje učitelja u okviru crkve bilo je nepoželjno od strane škole, a početkom 21. veka ova praksa je ponovo zaživela, tako da su učitelji opet ti koji brinu o muzici i u crkvi.

---

² U nekim slučajevima se na osnovu saradnje horova iz Srbije i Slovačke zasnivaju i bračne zajednice pevača, članova zbratimljenih horova.

³ U daljem tekstu SEAVC

Pošto su još i danas stanovnici slovačkih mesta tesno vezani za zemljoradnju, ne ostaje im puno vremena za bavljenje muzičko-kulturnom delatnošću. Ipak, i pored toga se ljudi posvećuju pevanju. Pored muzičkog talenta, samo ljubav prema muzici ih privlači da se bave aktivnim pevanjem u horovima. Tek mali procenat pevača u horovima ima neko muzičko obrazovanje. Ostali su sa muzičkom edukacijom imali kontakt jedino na časovima muzičke kulture u osnovnoj školi. Oni međutim, kojima je muzika životno zanimanje, posle završetka srednje muzičke škole ili muzičke akademije, najčešće postaju nosioci muzičkog života u sredini u kojoj žive i rade.

4.2. Istorijski razvoj horskog pevanja Slovaka u Vojvodini

Posmatrano hronološki počeci horske delatnosti Slovaka u Vojvodini sežu do daleke 1891. godine, kada se u Bačkom Petrovcu počeo sa radom „Petrovský spevokol“. Njegovo delovanje je bilo usko povezano sa prikazivanjem pozorišnih predstava u kojima je bilo i muzičkih horskih tačaka. Umetnički rukovodioci su bili: František Macvejda (1860-1896), Július Kubány (1875-1926) i Samuel Šiška (1877-1949).

Po uzoru na „Petrovský spevokol“, i u drugim slovačkim selima Vojvodine se osnivaju i deluju pevačka društva čija je delatnost širokog aspekta.

Sa osnivanjem Gimnazije Jana Kolara u Bačkom Petrovcu, 1919. godine stiču se uslovi i za osnivanje „Devojačkog hora“ koji i danas deluje u okviru Gimnazije. Njegovi dirigenti su bili profesori Jan Čajak ml. (1897-1982), Juraj Ferik st. (1908-1993), Zlata Kišgeci (1915-1994), Pavel Maľach (1931-1983), a danas ga vodi Ana Medveđ (1958).

1924. godine – U Gložanu se osniva „Muško pevačko društvo“ čiji je umetnički rukovodilac i dirigent bio Ján Podhradský (1891-1955) – autor muzike prve „dolnozemske“ slovačke operete *Pekná nová maľovaná kolíska*, napisane na tekst pisca Vladimíra Hurbana Vladimírovho (1884-1951).

1936. godine – U Aracu se osniva „Muški hor“ koji vodi kantor Ján Petráš. Posle Drugog svetskog rata nastaje i „Ženski i omladinski hor“.

1937. godine – Bio je osnovan „Muški hor“ u Kovačici, koji je pevao četvoroglasne kompozicije. Dirigent je bio Andrej Mihál', direktor osnovne škole, kantor – orguljaš i učitelj muzike. Njegovi kasniji dirigenti su Ján Nemček st. i Ján Paluška. Ovaj hor je delovao do 1965. godine. Iz njega kasnije nastaje nekoliko horova koji deluju u Kovačici.

Oko 1948. godine – U posleratnom periodu se osniva „Petrovský spevokol“ pri SEAVC koji vodi učitelj i kantor Juraj Ferik st. Od 1982. godine je radio kao ženski crkveni hor u okviru evangelističke a. v. crkve pod upravom kantora-orguljaša Juraja Nimeta. U novije

vreme je kao mešoviti hor delovao pod upravom orguljaša Janka Sirome, a danas ga vodi kantor Jaroslav Kopčok.

1990. godine – U Novom Sadu se u okviru slovačkog kulturnog centra⁴ „P. J. Šafarik“ osniva „Muški hor“ čiji repertoar sačinjavaju višeglasne a kapela kompozicije i kompozicije uz pratnju harmonike, aranžmani slovačkih narodnih pesama, duhovne kompozicije, ali i rodoljubive kompozicije. Umetnički rukovodioci i dirigenti ovog ansambla bili su: Ljudmila Beređi-Stupavski – osnivač hora, Juraj Ferik ml. i Ana Crveni.

1992. godine – U Kovačici, pod dirigentskim vođstvom Pavela Tomaša – nastavnik muzičke kulture osniva se ženski hor „Kresťanské srdcia“, koji deluje u okviru druge SEAVC opštine. Ovaj hor izvodi troglasne, ili četvoroglasne kompozicije pevane na način narodne vokalne tehnike, tipične za Kovačicu i njen region.

1993. godine – U Selenči se osniva KH „Zvony“, pod upravom dirigenta Juraja Sudića – profesora muzičke kulture. Na svom razvojnem putu ovaj hor prerasta iz vokalnog kvarteta u mešoviti kamerni hor, koji broji tridesetak članova. Ovaj hor je ekumenskog sastava. U svom repertoaru ima duhovne i svetovne a kapela kompozicije, ali i kompozicije sa instrumentalnom pratnjom. Hor deluje u kontinuitetu do danas.

1997. godine – U Kovačici je nastao KH „Prúdy“, koji je izrastao iz ženskog hora „Kresťanské srdcia“. Osnivač i dirigent ovog hora je nastavnik muzičke kulture Pavel Tomáš. Delovao je u okviru druge SEAVC u Kovačici. Hor je imao na repertoaru duhovnu muziku.

1997. godine – U Novom Sadu, u okviru SKC „P. J. Šafarik“ od postojećeg muškog hora nastaje „Mešoviti hor“. U repertoaru ovog hora su a kapela kompozicije, višeglasni aranžmani narodnih, duhovnih i rodoljubivih kompozicija. Njegovi umetnički rukovodioci i dirigenti su Jan Zorjan i Anna Crveni.

1998. godine – U Kisaču se osniva „Spevácky zbor osvetových pracovníčok Adely Ostrolúckej“, koji je osnovala i vodila Ljudmila Beređi-Stupavski. Ovaj ženski hor je brojao dvadesetak članica, a delovao je u okviru OŠ „Ljudevita Štura“. Interpretirao je troglasne aranžmane, duhovne, rodoljubive i narodne pesme, ali i umetničku muziku.

2000. godine – U Bačkom Petrovcu nastaje KH „Musica viva“ pod upravom Marijene Stanković-Krivak (1957). Hor broji dvadesetak članova, koji su većinom učitelji OŠ „Jan Čajak ml.“. Vremenom ovaj hor prerasta u mešoviti hor, a kasnije ponovo postaje ženski. Na repertoaru ima svetovnu, rodoljubivu i duhovnu muzika, ali i aranžmane slovačkih narodnih pesama i a kapela horske kompozicije s klavirskom pratnjom.

---

⁴ U daljem tekstu SKC

2001. godine – U Staroj Pazovi nastaje Mešoviti hor „Tilija“ u okviru KUD-a „Heroj Janko Čmelik“. Njegov umetnički rukovodilac i dirigent je Ana Đurđević (1944). Ovaj hor broji tridesetak članova. Na repertoaru ovog hora su troglasni i četvoroglasni aranžmani slovačkih narodnih pesama, klasična i duhovna muzika.

2002. godine – U Novom Sadu se u okviru SKC „P. J. Šafarik“ osniva ženski KH „Zornička“ koji vode dirigenti Mr. Martin Kmet' (1926-2011) i Juraj Ferik ml. (1935), Ana Crveni (1956) i Janko Zorjan (1947). Ovaj hor povremeno nastupa i kao mešoviti. Na repertoaru ima duhovne, rodoljubive i horske obrade narodnih pesama.

2004. godine – U Pivnicama je osnovan ženski KH „Nádeje“ koji vodi Ana Stojnev (1949). Hor broji dvadesetak članica, a na repertoaru ima duhovnu muziku i aranžmane slovačkih, srpskih i rusinskih narodnih pesama.

2006. godine – U okviru ASP u Bačkom Petrovcu osniva se „Kamerni hor slovačkih pedagoga Vojvodine“ koji vodi dirigent Ana Medveđ (1958).

2007. godine – U Novom Sadu, u okviru SKC „P. J. Šafarik“ osniva se omladinski KH „Agapé“. Vodili su ga dirigenti Olivera Gabrini (1989) i Janko Zorjan (1947), a danas ga vodi Milina Sklabinski (1978).

2012. godine – Dirigent Pavel Tomaš osniva muški KH „Skala“ u Kovačici, koji broji petnaestak članova.

2013. godine – U Padini je osnovan najmlađi hor. Naziv mu je KH „Viliama Figušá Bystrého“, a dirigent je Ján Tomek (1990).

Danas, u mestima Vojvodine sa slovačkim stanovništvom, posvuda gde su osnovne škole, postoje dečji – školski horovi koji nastupaju na proslavama, ali i za potrebe svoje sredine (sela, grada). Umetnički rukovodioci ovih horova su nastavnici i profesori muzičke kulture.

Drugu kategoriju čine crkveni horovi, koji deluju većinom u svakom mestu pod upravom kantora (orguljaša). Neki uspešniji crkveni horovi već su bili pomenuti u ovom radu. Ostali horovi po kvalitetu interpretacije zadovoljavaju potrebe mesnih crkava. Njihov umetnički nivo interpretacije najčešće odgovara nivou recepcije vernika u crkvi ili publike koja je prisutna na njihovim koncertima.

Treću kategoriju horova čine horovi koji deluju u okviru KUD-ova, kulturnih institucija ili kao samostalna udruženja građana.

Repertoar slovačkih vojvođanskih horova je dosta širok, jer se u sredini u kojoj deluju njihova delatnost odvija u najširem značenju reči, kao i u veoma širokom spektru prilika. Ovi

nastupi imaju ulogu slavljenja, edukacije, narodno-rodoljubivu i duhovnu ulogu, ali i ulogu izražavanja pijeteta, a u većini slučajeva i zabavnu ulogu. Izvode horske kompozicije domaćih, slovačkih i svetskih kompozitora od perioda baroka pa do savremenih horskih kompozicija u a kapela izvođenju, ali i sa klavirskom pratnjom. U poslednje vreme se dosta pažnje posvećuje izvođenu horskih kompozicija uz orkestarsku pratnju.

Horovi nastupaju na festivalima, samostalnim koncertima, kulturnim manifestacijama i susretima horova u zemlji i inostranstvu.

Krajem 20. veka horska kultura kod Slovaka u Vojvodini doživljava svoju renesansu.

4.3. Obostrani uticaj sredine i slovačkih horova u Vojvodini

Svakako je potrebno istaći da rad horova i sredina u kojoj oni deluju imaju veoma širok dijapazon uzajamnog uticaja. Na primer, da bi jedan hor bio mešoviti, neophodna je zainteresovanost kako ženskih, tako i muških pevača. Da bi hor bio ekumenski, sredina u kojoj on deluje mora biti sastavljena od pripadnika raznih konfesija. Da bi bio višenacionalni, potrebno je da u mestu delovanja, ili bližoj okolini žive pripadnici više nacija, čiji članovi će sačinjavati horski ansambl. S druge strane, kako bi hor mogao da se organizuje a kasnije da oblikuje svoju publiku, treba da se započne sa praksom kultivisanog kolektivnog pevanja. Veoma mnogo faktora utiče na razvoj horske kulture a u okviru nje na obostrani uticaj sredine i slovačkih horova.

Pri osnivanju horskog ansambla važno je naglasiti da učlanjenje u hor ne podleže nikakvim limitima, slobodno je za svakog pevača. Kada o ovom pitanju govorimo, imamo na umu rad KH „Zvony“ iz Selenče, ali najčešće je to praksa i kod ostalih pomenutih horova. Pošto živimo u višenacionalnoj i višekonfesionalnoj Vojvodini, ne samo da članstvo može da bude raznoliko, već i okolina očekuje od formiranog ansambla da zadovoljava potrebe iste te sredine. To utiče ne samo na sastav hora, već i na repertoar, mesta nastupanja pa čak i na sadržaj nastupa, kako samostalnih tako i zajedničkih koncerata. Povod, tematika, vreme i tip nastupa je usko povezana sa repertoarom koji će se na datom koncertu izvoditi (duhovni ili svetovnih praznici, otvaranje izložbi, svečane akademije, tematski nastupi i koncerti). Svi ovi elementi su deo uticaja sredine na rad horova. Pošto su horovođe-dirigenti najodgovorniji i najuticajniji, kada je reč o pomenutom međusobnom uticaju sredine i hora-horova, treba reći da od njihove sposobnosti, angažovanosti i planskog rada zavisi uspeh ili neuspeh pojedinih nastupa. Od uspešnog nastupa hora i dirigenta svakako zavisi i reputacija, nivo i snaga njegovog uticaja na publiku i sredinu. Značajniji uticaj hora na sredinu u kojoj hor deluje i nastupa je na lokalno stanovništvo, kao i na publiku u inostranstvu, naročito u Slovačkoj.

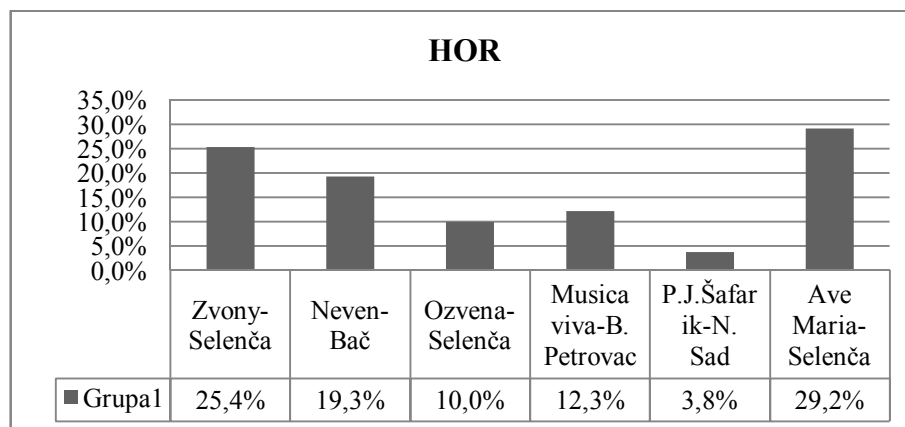
Čestim gostovanjima publika se upoznala sa njihovim repertoarom i načinom interpretacije koji sam po sebi stvara veliku popularnost nekih od pomenutih ansambala. Primer iz prakse pokazuje da su nastupi i delatnost KH „Zvony“ 1997. godine javno stavljeni na proveru. U porodičnom TV magazinu slovačke redakcije RTS „Dotyky“ u Novom Sadu u toku jednoipod časovnog programa uživo, gledaoci su mogli da se telefonski javljaju i glasaju za pesmu godine. Kompozicija „Otcova roľa“ (Očeva njiva)⁵ osvojila je ubedljivo najviše glasova gledalaca i na taj način je postala hit 1997. godine. U ovoj kompoziciji interpretacija hora prelazi iz tipičnog horskog četvoroglasnog stava u pitki varljivi četvoroglas – unisona oktava ženskog i muškog dela hora, uz vokalni solo tenora, a uz pratnju Big bend orkestra RNS. Ovakav način horske interpretacije nije cilj kojem teži KH „Zvony“, ali jeste svakako jedan vid proširivanja izvođačke prakse vojvođanskih slovačkih horova. Međutim, često je neophodno približiti se publici nekom vrstom podilaženja, bar što se muzičkog ukusa tiče, kako bi se pridobili slušaoci za ozbiljnije muzičke sadržaje. Pored umetničkih i duhovnih akapela kompozicija, ansambl često i na gore navedeni način napravi prvi korak ka publici da joj se dopadne. Ovaj primer pokazuje svojevrstan uvid u to, koliko hor svojim adekvatnim repertoarom, načinom izvođenja ali i vrstom medija može da utiče na društvenu sredinu koja stiče i ispoljava pozitivan stav prema horskoj kulturi.

4.4. Razmatranje delatnosti slovačkih horova u Vojvodini u kontekstu teorijske koncepcije interkulturalnosti

Za potrebe ovog naučnog rada koncipirali smo empirijsko istraživanje u cilju utvrđivanja činilaca prisutnih u radu nekoliko horova u Vojvodini, koji mogu da ukažu na specifičnosti njihovog delovanja u pravcu razvoja interkulture komunikacije. Anketa koju smo sprovedli bila je anonimna i obuhvatila je 130 ispitanika, članova 6 horova iz četiri različita mesta u Vojvodini. Pevačima je njihov dirigent ponudio anketu a oni su dobrovoljno pristupali popunjavanju.

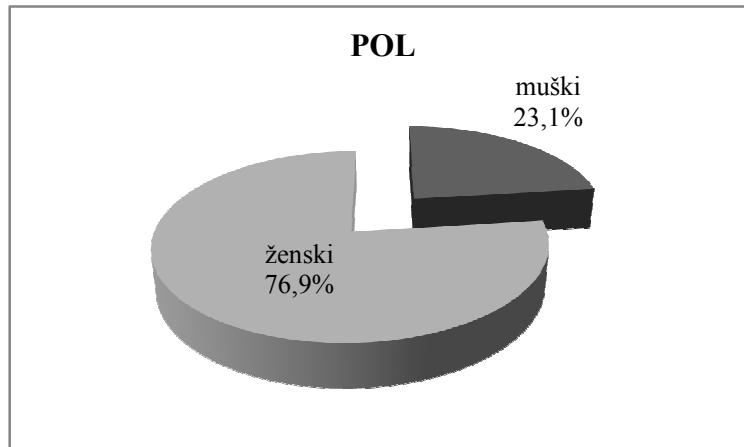
⁵ Muzika: Juraj Sudi, na tekst slovačkog književnog klasičara Ivana Kraska (Ivan Krasko).

Grafikon br. 1

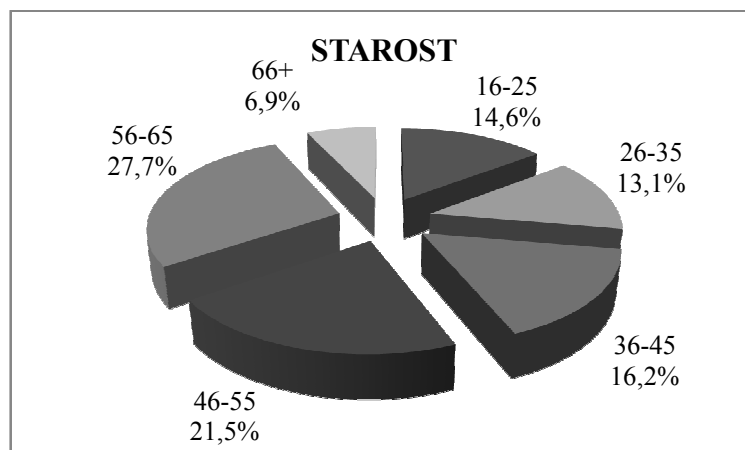
Učesnici našeg istraživanja bili su pevači sledećih horova:

1. Kamerni hor „Zvony“ iz Selenče;
2. Gradski hor „Neven“ iz Bača;
3. Hor SEAVC – „Ozvena“ iz Selenče;
4. Kamerni hor „Musica viva“ iz Bačkog Petrovca;
5. Mešoviti hor SKC „P. J. Šafarik“ iz Novog Sada i
6. Hor RKC „Ave Maria“ iz Selenče, čiji članovi su u najvećem broju učestvovali u izradi ankete.

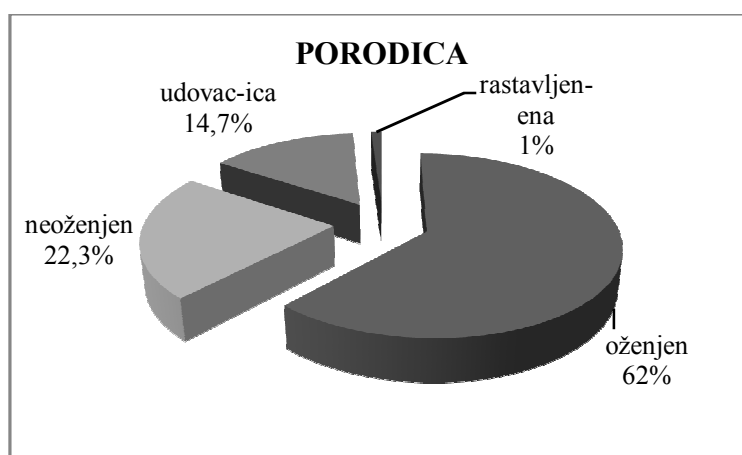
Grafikon br. 2

Od članova šest ispitanih horova ovog istraživanja većinu sačinjavaju žene (76,9%) koje su u većoj meri uključene u volonterski rad od muškaraca (23,1%) (aktivnosti u horu i oko hora). To je rezultat njihove empatije ali i altruističkog stava prema zajednici. S druge strane, to može da znači i da su žene manje zaposlene od muškaraca, tj. da imaju više slobodnog vremena (Voicu, 2009).

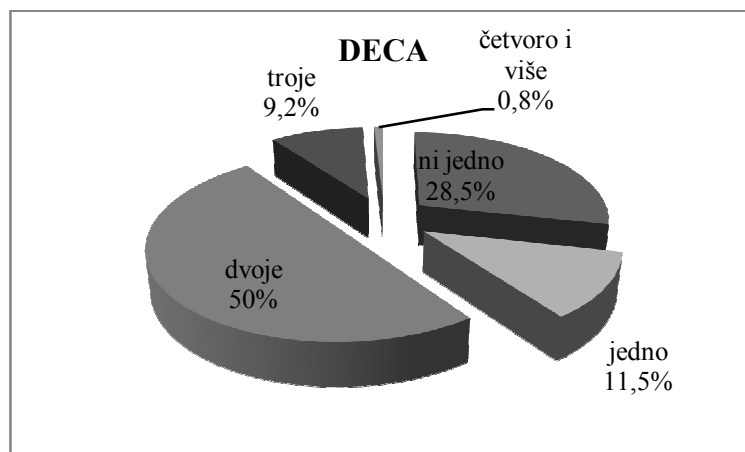
Grafikon br. 3

Najbrojnija je grupa pevača ispitanika u starosnoj dobi od 56. do 65. godine života (27,7%). Ovaj podatak je usko povezan sa brojem respondenata, jer je najveći broj pevača učestvovao iz Hora RKC „Ave Marija“. U njemu pretežno učestvuju stariji pevači, a takođe je i brojnost onih koji su se uključili u anketu visoka, što je povećalo i broj starijih pevača u odnosu na mlađe. Inače se u volonterski rad većine horova uključuju pevači starije dobi. Jedan od razloga jeste i taj što ljudi te dobi žele da se kulturno aktiviraju. Ovaj vid okupljanja i društvenog delovanja navedenoj kategoriji je najprihvatljiviji. Najmanja grupa (6,9%) jesu respondenti u dobi od 66 godina i stariji. Ovi podaci potvrđuju da "teorija racionalnog izbora predviđa podizanje starosne granice volontiranja" (Voicu, 2009).

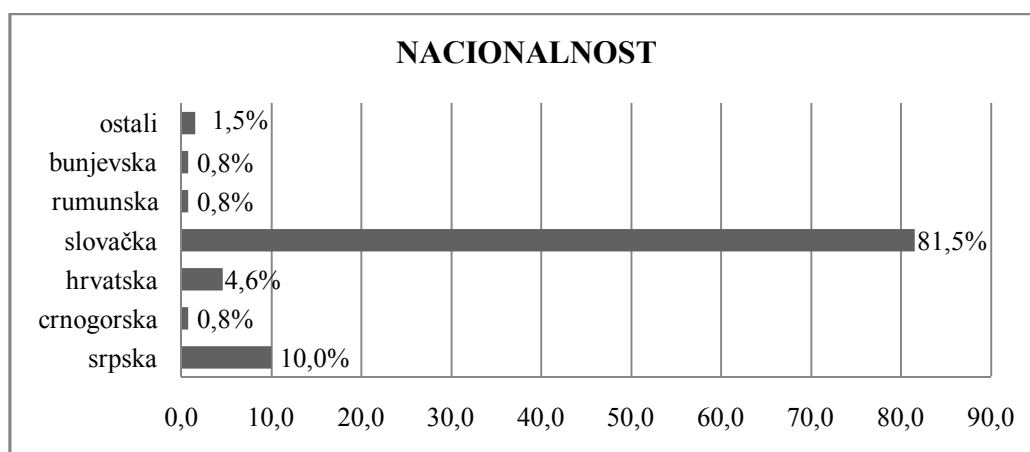
Grafikon br. 4

Najveći broj je udatih/oženjenih pevača-ica - 62%. Njihovo bračno stanje može u mnogo čemu da utiče na angažovanost u pevačkim, koncertnim, ali i ostalim aktivnostima koje proizilaze iz delatnosti hora.

Grafikon br. 5

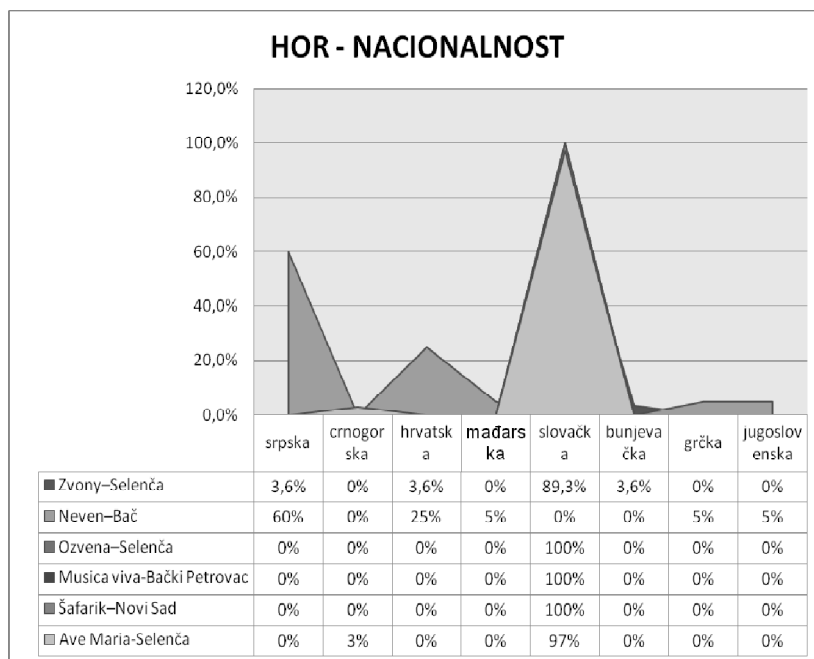
Od 130 pevača, njih 50% ima dvoje dece, 28,5% još nemaju decu, 11,5% ima jedno dete, a 0,8% pevača imaju četvero i više dece, što je u današnje vreme veoma retka pojava. Ponekad su u rad hora uključeni oni koji i pored svojih roditeljskih obaveza stignu da se posvete i pevanju u nekom od horova. S druge strane, postoje i oni članovi horova, koji još nemaju potomke, pa zbog manjih porodičnih obaveza mogu nesmetano da učestvuju u radu hora. Ova dva vida angažovanja ne podležu nikakvim pravilima i jednostavno predstavljaju dve mogućnosti koje su prisutne u praksi. U većini slučajeva se dešava da i roditelji i deca učestvuju u radu istog ili različitih horova, tako da pokazuju razumevanje jedni za druge u vezi sa pevačkim angažmanom, što svakako doprinosi celokupnoj atmosferi uspešnog delovanja horova.

Grafikon br. 6

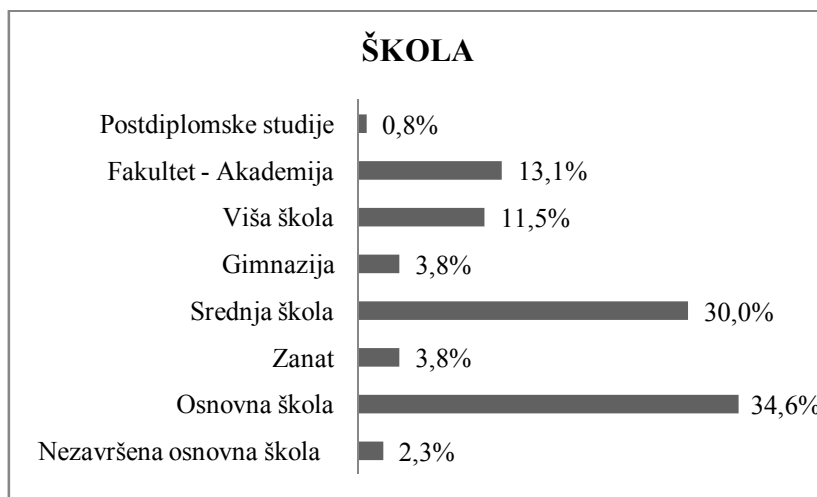
Najviše ispitanika (81,5%) je slovačke nacionalnosti. Posle njih, najbrojnija grupa su ispitanici srpske (10%), pa hrvatske nacionalnosti (4,6%). Ostali učesnici istraživanja su pripadnici sledećih nacionalnosti: Crnogorci (0,8%), Rumuni (0,8%), Bunjevci (0,8%) i ostali (1,5%). Ovu poslednju grupu sačinjavaju pripadnici ne samo jedne, već više nacionalnih zajednica.

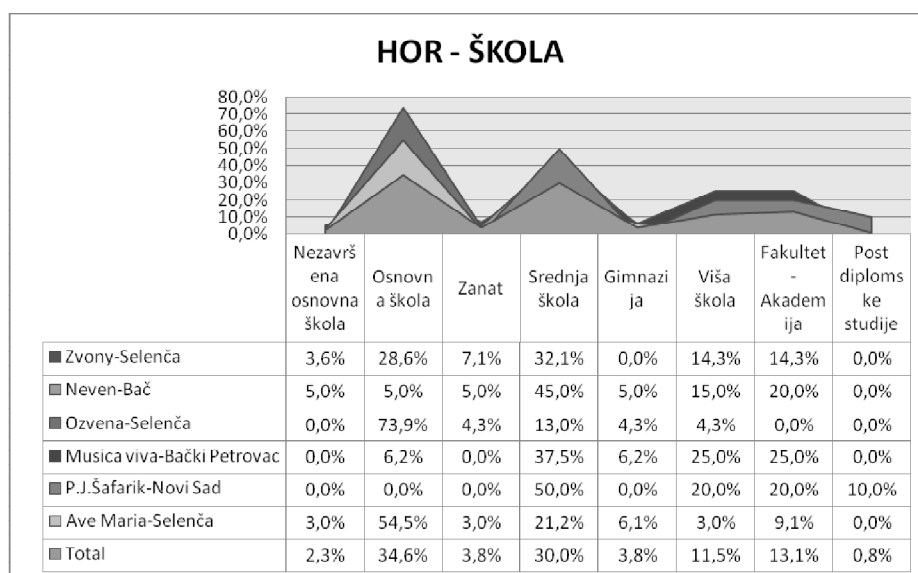
Grafikon br. 7

Po nacionalnom sastavu ispitanici KH „Zvony“ pripadaju ne samo slovačkoj (89%), već i srpskoj (3,6%), hrvatskoj (3,6%) i bunjevačkoj (3,6%) nacionalnoj zajednici. Raznolikost nacionalnog sastava ispitanika prisutna je i u GH „Neven“. Sam naziv „gradski“ upućuje na mogućnost uključivanja pripadnika svih etničkih grupa u mestu delovanja. Tu ispitanici pripadaju pretežno srpskoj nacionalnosti (60%), ali i hrvatskoj (25%), mađarskoj (5%), grčkoj (5%) i jugoslovenskoj (5%). Tri anketirana hora su vezana uz jednu od crkava u mestu delovanja, ili u mestu sa većinskim slovačkim življem. Na primer, Hor „Ozvena“ deluje u okviru SEAVC čiji pripadnici su u najvećem broju Slovaci. To se pokazalo i u ispitanom uzorku (100%). Ispitanici Hora „Ave Maria“, RKC u Selenči pripadnici su slovačke (97%) i crnogorske (3%) nacionalnosti. Hor „P. J. Šafarik“ deluje u okviru Slovačkog kulturnog centra u Novom Sadu, a KH „Musica viva“ u Bačkom Petrovcu. Svi njihovi ispitanici su slovačke nacionalnosti (100%).

Grafikon br. 8

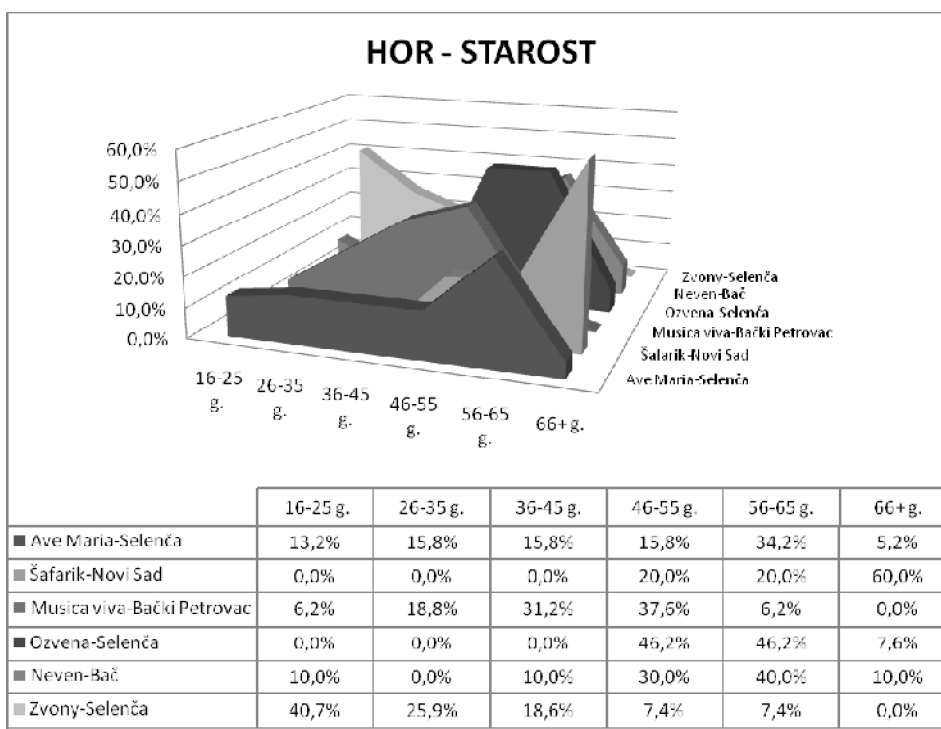
Pretpostavka da nivo obrazovanja ne daje dovoljan motiv za uključivanje u društveno umetnički život u svojoj sredini u slučaju ispitanih horova nije tačna. Od ispitanih 130 pevača, čak njih 34,6% je završilo samo osnovnu školu. Ako ovoj grupi ispitanika dodamo i one koji nemaju završenu osnovnu školu (2,3%), dobićemo značajan podatak od 36,9% ispitanika koji predstavljaju ubedljivu većinu nad ostalim kategorijama. Možemo da zaključimo da je želja za muzički aktivnim i ispunjenim životom dovela ovu grupu ispitanika do uključenja i aktivnog delovanja u pominjanim horovima. Najmanji broj učesnika je onih koji su završili postdiplomske studije 0,8%.

Grafikon br. 9

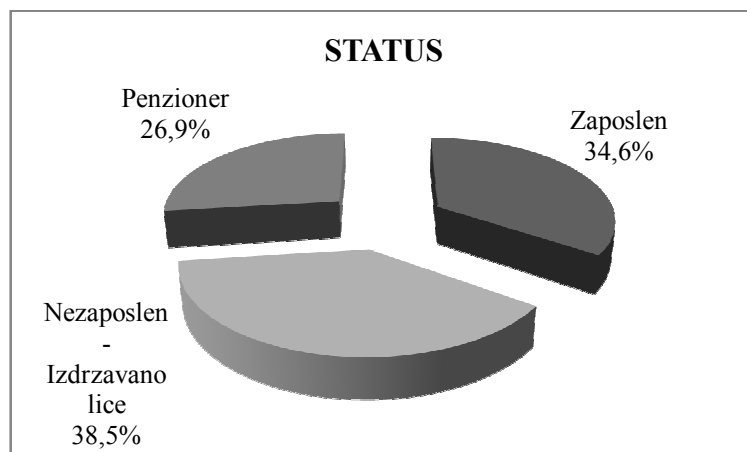
U većini horova, u 4 od 6, najveći broj pevača ima srednju stručnu spremu. Hor SKC „P. J. Šafarik“ iz Novog Sada ima čak 50% pevača sa završenom srednjom školom. Slično je i u GH „Neven“ iz Bača – 45%, dok je u KH „Zvony“ iz Selenče 32,1%, a u KH „Musica viva“ iz B. Petrovca 37,5%. Stiče se utisak je ovaj podatak u vezi sa starošću pevača, ali i sa

sredinom u kojoj hor deluje. Većina pevača je imala mogućnost da završi srednjoškolsko obrazovanje, što nije slučaj sa starijim generacijama, a na to i ukazuju podaci dobijeni u našoj anketi. Crkveni horovi, čiji su pevači visoke starosne dobi, u najvećem slučaju imaju završenu osnovnu školu. U vreme njihovog detinjstva, društvene i materijalne okolnosti im nisu omogućavale odlazak u srednju školu. Iako su nam ispitanici u najvećoj meri sa završenom osnovnom školom, čak 34,6%, njihova školska sprema im ne smeta da aktivno učestvuju u radu hora u koji su uključeni. Ovaj podatak se može videti i u povezanosti starosnih struktura pevača prikazanih u sledećoj tabeli.

Grafikon br. 10

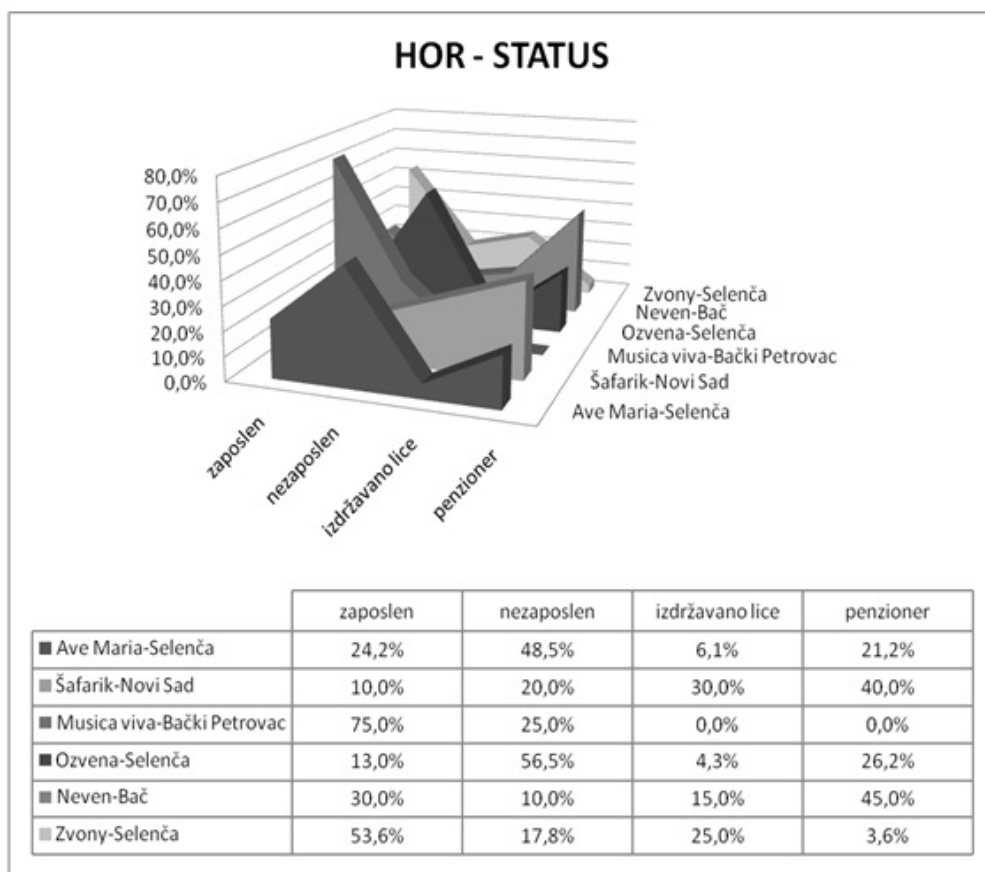
Podaci dobijeni ovim istraživanjem govore da su ispitanici hora sa najstarijim članstvom iz Novog Sada (60%), dok je najveći broj pevača starosti od 16-25. godina u KH „Zvony“ u Selenči. Ovi podaci su tesno povezani i sa podacima dobijenim u sledećem segmentu istraživanja: hor-status. U novosadskom horu ima najviše ispitanika-penzionera i izdržavanih lica, dok radno sposobnih, u starosti od 36-45 g. ima najviše među članovima KH „Musica viva“ iz B. Petrovca, u kojem ima i najveći broj zaposlenih pevača.

Grafikon br. 11

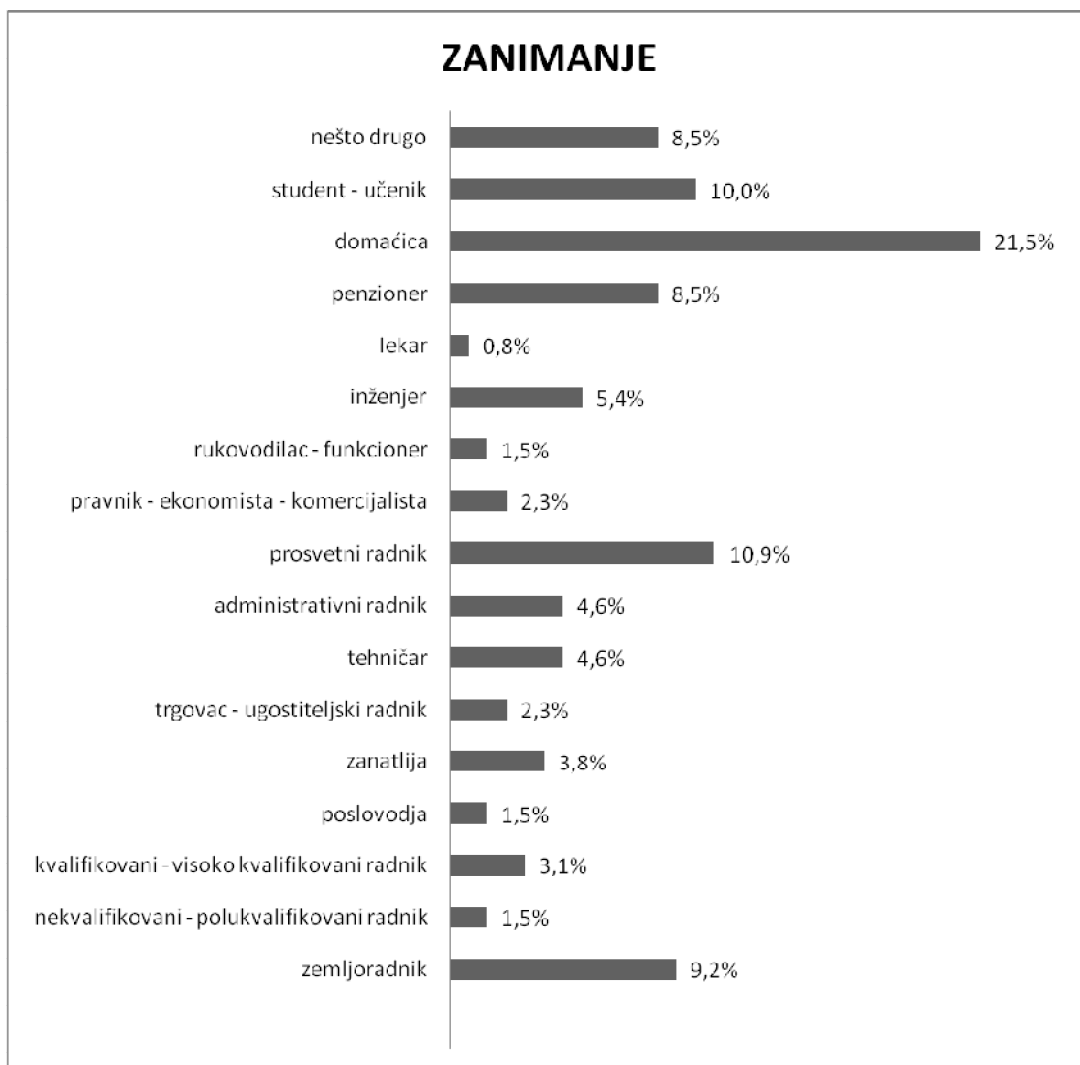
Od 130 ispitanika 38,5% su nezaposlena ili izdržavana lica, sa kojima je s jedne strane zahvalno raditi, zbog toga što nemaju radnih obaveza, ali s druge strane, to su i učenici, koji imaju svoje školske zadatke kojima treba da se posvete. To takođe utiče na tok proba, ali i nastupa. U ovu grupu spadaju i starija lica koja nisu zasnovala radni odnos, tako da u mnogo slučajeva zavise od materijalne pomoći svojih ukućana. Ovaj podatak govori i o tome da ova lica često nisu u mogućnosti da budu samostalna u odlučivanju oko pitanja koja iziskuju materijalnu autonomiju svakog pevača, pa ova činjenica ponekad usmerava realizaciju aktivnosti horova u neželjenom pravcu.

Od ispitanih 130 pevača 34,6% su zaposlene osobe. Njihov način života je pun obaveza. To se ogleda i u radu horova u kojima oni pevaju. Prema potrebama zaposlenih osoba veoma često se organizuju probe, časovi dolaska na nastup, nastupi, ali i probe tokom neradnih dana. To sve utiče na potrebu efikasnog i kvalitetnog planiranja svih aktivnosti pevača, ali iziskuje i visok stepen tolerancije i razumevanja članova hora i dirigenta međusobno.

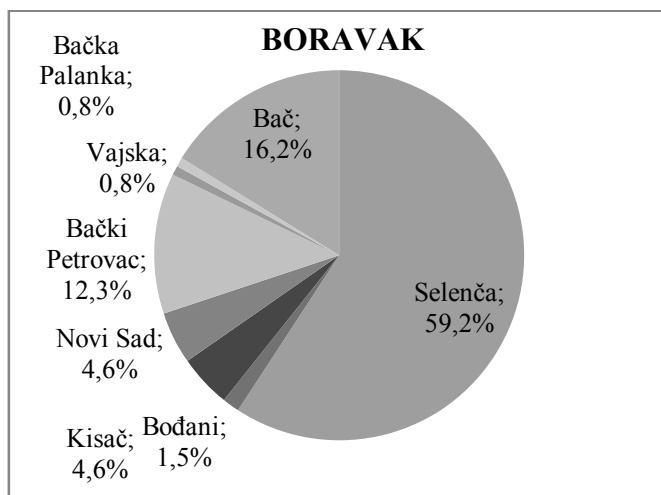
Grafikon br. 12

Podaci koje vidimo u grafikonu br. 12 pomažu nam da bolje razumemo stanje u praksi kod pojedinih horova. Kod nekih horova koji su obuhvaćeni istraživanjem najveći broj čine pevači koji nemaju učeničkih ili radnih obaveza, odnosno to su nezaposlena lica ili penzioneri. Ako se ovaj podatak pogleda u svetlu produktivnosti na polju horskog pevanja, najviši vokalni umetnički dometi se ipak očekuju od mlađih pevača, na koje dirigenti baš i ne mogu u potpunoj meri da računaju zbog manjka njihovog slobodnog vremena, kao i savremenog načina života. Tako, na primer, u Horu RKC „Ave Maria“ ima najviše nezaposlenih pevača (48,5%), dok podjednako ima zaposlenih (24,2%) i penzionera (21,2%). U novosadskom horu najveći je broj penzionera (40%), dok su članovi KH „Musica viva“ u najvećoj meri zaposlena lica. Hor SEAVC „Ozvena“ sačinjavaju nezaposlena lica (56,5%), a u GH „Neven“ pevaju najviše penzioneri (45%). U KH „Zvony“ najviše je zaposlenih (53,6%) i izdržavanih lica (25%).

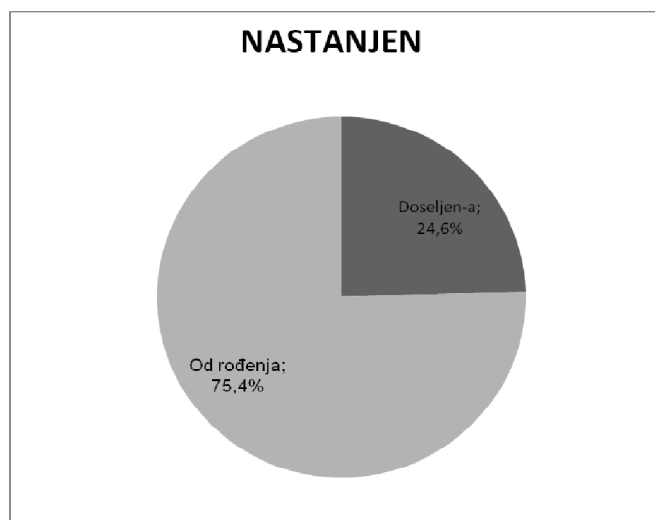
Grafikon br. 13

Najveći broj ispitanika je iz redova domaćica (21,5%). Ovaj broj je u direktnoj vezi sa najbrojnijom starosnom grupom od 56-65 godina života. Tada su žene u dobi kada nemaju obaveza prema svojoj deci, nasuprot ženama u dobi od 26-45 godina života. Sa duplo nižim skorom, ali značajno zastupljeno jeste zanimanje prosvetnih radnika (10,9%). Oni su imali priliku da se i tokom svog školovanja sretnu sa radom nekog hora u mestima gde su završavali svoje škole, gde se radilo o školskim, omladinskim ili gradskim horovima. Tome parira i sledeća grupa zanimanja: student – učenik, koja sa sličnim rezultatom učestvuje u ovoj anketi (10,0%). Zemljoradnici i penzioneri imaju značajno mesto u radu horova. Prvi su zastupljeni sa 9,2% a drugi sa 8,5%, kao i kategorija pevača koji su svoja zanimanja svrstali u nešto drugo. Najniži procenat pevača u horovima čine lekari (0,8%).

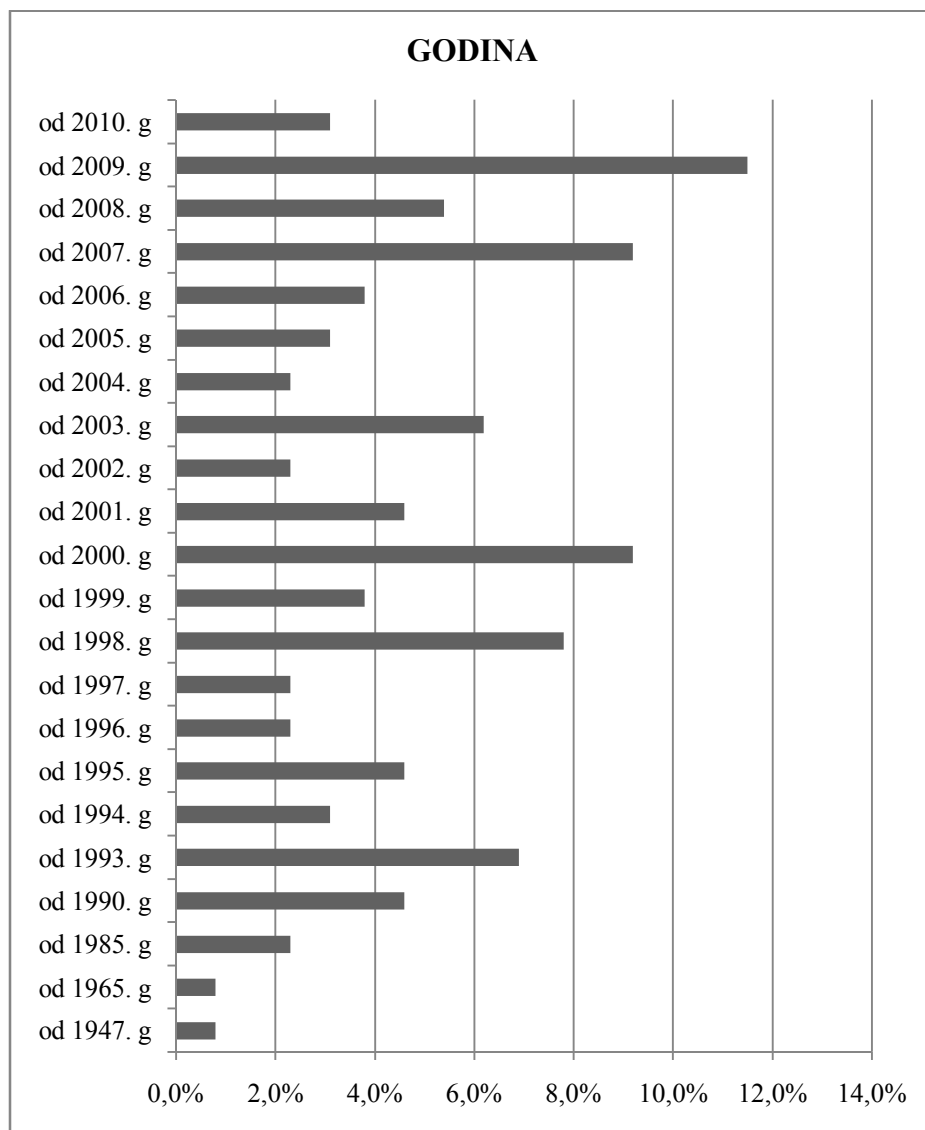
Grafikon br. 14

Što se tiče mesta stanovanja, od ispitanih 130 pevača, najviše ispitanika boravi u Selenči (59,2%), pošto su to članovi tri hora iz Selenče. U najvećoj meri oni su rođeni u istom mestu gde hor deluje. Oni tu takođe žive od rođenja. Čak u 98,5% slučajeva su državljani Republike Srbije.

Grafikon br. 15

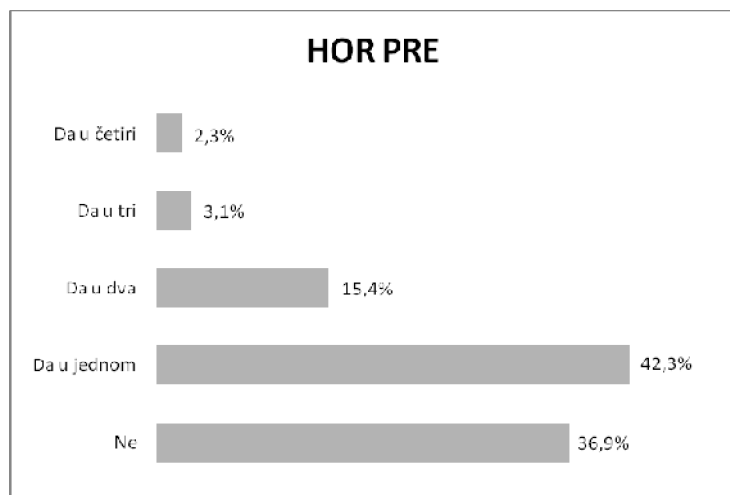
Tri četvrtine ispitanika, njih 75,4% pripada grupi pevača koji nisu menjali mesto boravka, tj, gde su živeli nekada, žive i sada, u mestu svog rođenja. Preostalu četvrtinu, njih 24,6% čine oni koji su nastanjeni u mestu u kojem sada žive i posećuju probe horova u kojima pevaju.

Grafikon br. 16

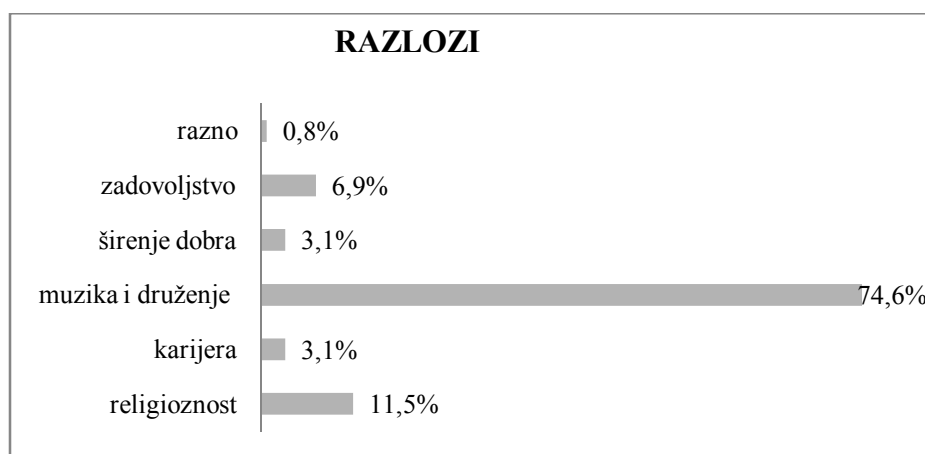
Najviše pevača se uključilo u rad horova u toku 2009. godine, tako da imaju dvogodišnji staž horskih pevač. Praksa je pokazala da je to period tokom kojeg se pevači mogu veoma dobro upoznati sa radom hora, a takođe mogu biti već i od velike vokalne pomoći dirigentima. Naravno, pošto se radi o pevačima amaterima, vokalna tehnika jeste bitna, ali je veoma značajan i pozitivan stav prema radu hora, prema organizacionim momentima, koncertima, gostovanjima, primanju gostiju itd. Veliki podstrek mladim pevačima daju pevači veterani, kao na primer pevač koji je počeo aktivno da peva u horu 1947. godine, a aktivno je pevao i 2011., u godini kada je i realizovano ovo istraživanje.

Grafikon br. 17

Podatak da je 42,3% ispitanika ranije pevalo u jednom horu, njih 15,4% u dva, 3,1% u tri, a 2,3% ispitanika u četiri hora govori nam da je veoma bitno da se deca od najranijeg detinjstva vaspitavaju kao budući pevači-horisti. To treba činiti najpre u školskim, a posle u omladinskim horovima, da bi iz njih kasnije stasali odrasli horisti. Na žalost, današnje tendencije školskog sistema ne pružaju dovoljan prostor za razvoj horskog pevanja, što ima negativne posledice po horsku kulturu na našim prostorima.

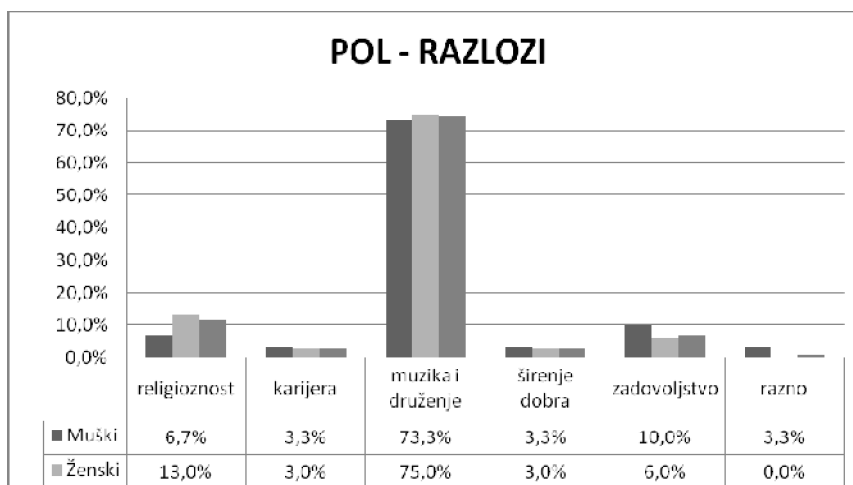

Grafikon br. 18

Prilikom anketiranja o razlogu pevanja u horu, respondenti su odgovarali u formi otvorenih odgovora, tj. mogli su sami da navedu razlog. Interesantno je da su razlozi aktivnog učestvovanja u radu hora u najvećoj meri muzika i druženje (74,6%). Pored toga, naveli su religioznost (11,5%) i širenje dobra (3,1%). Ove kategorije u svojoj suštini sadrže elemente altruizma, ali postoji i drugi vid motivacije za volontiranje kod kojeg se naglašava uloga društvenih veza, mogućnosti, internih kvalifikacija ili kontekstualnih nagrada za podsticaj volontiranju (Voicu, 2009). Jedan deo članstva ispitanih horova se za rad u horu odlučuju upravo po tom osnovu. Kao razloge navode zadovoljstvo (6,9%), karijeru (3,1%) i razno

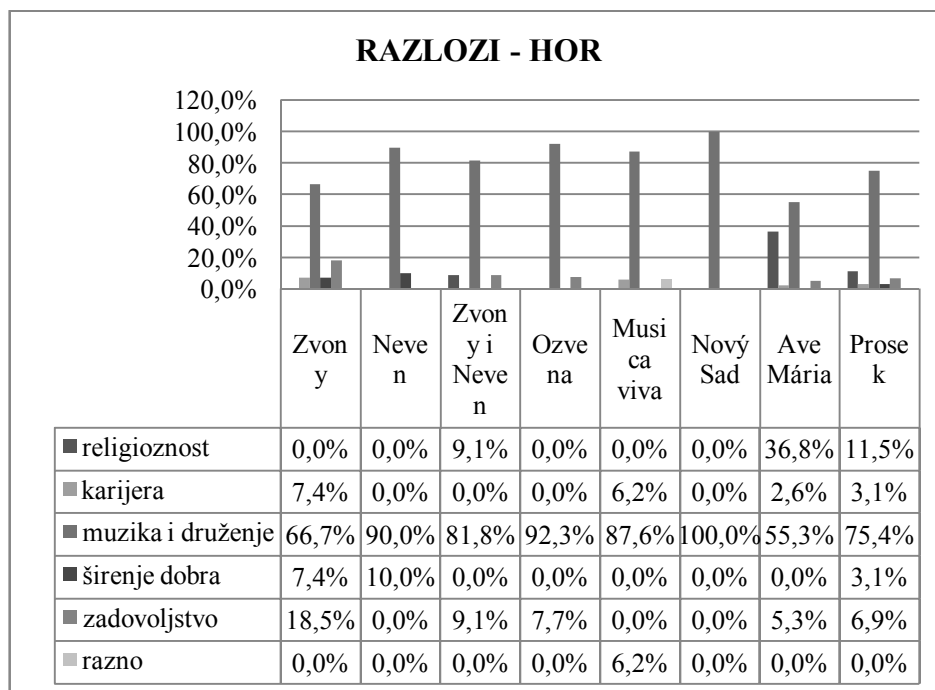
(0,8%). Ekstein (2001 : 830) naglašava da ne postoji besplatan rad, već se učestvovanje u volonterizmu (odnosno pevanje u horu) kompenzuje ojačavanjem časti, ugleda, autoriteta kao i društveno-ekonomskog statusa.

Ako podelimo kategoriju muzika i druženje s jedne strane na muziku, a s druge na druženje, dobićemo preciznije odgovore koji nam kazuju da u deo odgovora „muzika“ spadaju još i: hobi, obdarenost lepim glasom, narodna pesma, nastupi, ali i upoznavanje domaće i strane horske muzike i literature. Karakteristični odgovori za „druženje“ su: druženje sa drugim horovima, gostovanja, poznanstva, putovanja. Ovaj stav podjednako zastupaju i muški i ženski pevači: ženski pevači u 75%, a muški u 73,3% slučajeva smatraju da im je glavni razlog pevanja u horovima upravo muzika i druženje, što pokazuje i sledeći grafikon.

Grafikon br. 19

Ako se uporede razlozi bavljenja horskom kulturom na nivou 130 ispitanika, a po podeli odgovora pevača po polnoj strukturi, najviše pevača ženskog pola odlučilo se da peva u horu iz razloga bavljenja muzikom i radi samog druženja – njih 75%. Ni muškom delu ispitanika ne nedostaje želja za muzikom i druženjem, tako da su odgovori tik uz odgovore ispitanica (73,3%). Ovi rezultati nam govore da su za muziku i druženje podjednako zainteresovani pripadnici oba pola. Drugi razlog po visini rezultata kod ispitanika ovog istraživanja, za bavljenje horskom muzikom, ili učestvovanjem u radu hora jeste religioznost (11,5%). Ovo predstavlja veoma značajan aspekt podržavanja volonterskog sektora koji je osnaživan društvenim, filozofskim, moralnim i verskim vrednostima (Kendal i Knap, 1995), a uloga religijskih vrednosti je u vezi sa određivanjem volonterizma (Voicu, 2009). Žene se više posvećuju horskoj muzici iz razloga religioznost (13,0%), dok su muški pevači u odgovorima više navodili razlog zadovoljstva (10,0%). Kategorija širenje dobra je podjednako zastupljena kod oba pola – kod muških 3,3%, a kod žena 3,0% pevača opredelilo se za ovaj odgovor.

Grafikon br. 20

Svaki hor ponaosob odlikuje se svojim karakteristikama koje su više ljudske, unutrašnje prirode, a to se može videti i iz sledećih dobijenih rezultata. Zanimljivo je uočiti kako se iskristalisala povezanost očekivanih rezultata sa realnim odgovorima ispitanika. Najčešći razlozi su bili: religioznost, karijera, muzika i druženje, širenje dobra, zadovoljstvo i kategorija razno, gde spadaju odgovori veoma širokog spektra. Ako sagledamo odgovore na nivou celokupnog uzorka, najveći skor je imala kategorija muzika i druženje, u proseku za sve horove 75,4%. Drugi, ali dosta niži prosek kao razlog za pevanje u horu je religioznost 11,5%; zadovoljstvo je kao razlog pevanja u horu navelo 6,9% ispitanika a karijeru 3,1% pevača koji su učestvovali u anketi. Pošto je najviši rezultat postignut u kategoriji razloga muzika i druženje, pogledaćemo kakvo je stanje kod svakog hora ponaosob. Novosadski hor pridaje ovom razlogu 100% značaj, dok je kod ostalih horova ovaj razlog kotiran takođe visoko, ali različito. Na primer, zbog muzike i druženja u horu SEAVC „Ozvena“ peva 92,3% ispitanika, u GH „Neven“ peva 90,0% pevača, u KH „Musica viva“ zbog muzike i druženja peva 87,6%, u UH „Zvony i Neven“ 81,8%, u KH „Zvony“ 66,7% a u horu Ave Maria 55,3% pevača.

Ovaj razlog je kod svih ispitanika visoko kotiran. Kako je on odlučujući za bavljenje horskom muzikom kod svih horova, to je i glavni adut kojeg trebaju da budu svesni ne samo dirigenti, već i oni koji vode politiku muzičke kulture u zajednici.

Ako uporedimo odgovore po kategorijama, prvi navedeni razlog – religioznost najviše ispitanika je izrazilo u okviru hora RKC „Ave Marija“ (36,8%). Pošto se rad crkvenih horova i zasniva na negovanju i razvijanju religioznosti, ovi odgovori su na neki način bili i

očekivani. Karijera je razlog koji su sa najvišim skorom naveli članovi KH „Zvony“ 7,4% ispitanika. Muzika i druženje, kao što je već detaljno navedeno, ima najviše vrednosti kod većine horova.

Širenje dobra se kao razlog pevanja u horu pojavio u dva slučaja. Kod GH „Neven“ iz Bača (10,0%) i kod KH „Zvony“ iz Selenče (7,4%). I jedan i drugi hor u svojim statutima, ali i u svojim svakodnevnim aktivnostima pokazuju visoku toleranciju i veoma živu saradnju sa užom i širom društvenom zajednicom. Ovo se posebno odnosi na horsku kulturu na domaćem i međunarodnom planu⁶, uključujući tu i veliku spremnost pevača i dirigenta za humanitarno delovanje. Spomenuti razlozi su usko povezani sa visokim stepenom zadovoljstva pevača KH „Zvony“. U ovom horu je ovaj razlog visoko kotiran (18,5%). Atmosfera na nastupima i druženjima, ali i u toku proba, kao i na svakom gostovanju u zemlji i inostranstvu je neopisiva. Takođe su upečatljivi i trenuci kada se ispraćaju gosti, kolege pevači iz raznih krajeva Srbije, ali i inostranstva. Sve to spada u razloge zbog kojih pevači postaju i ostaju članovi horova.

Na osnovu ovako dobijenih podataka mogla bi da se usmerava i planira strategija i pravac muzičke i kulturne aktivnosti i stremljenja amaterskih ansambala u društvu.

---

⁶ 8. Prilozi B - Rezultati interkulturnog delovanja Kamernog hora „Zvony“ od 1993. do 2011. godine.

5. Analiza delatnosti Kamernog hora Zvony

Kamerni hor „Zvony“⁷ iz Selenče deluje u kontinuitetu od 1993. godine. Do kraja kalendarske 2011. godine ostvario je 452 koncertna nastupa u Srbiji i inostranstvu. Nastupao je u sledećim zemljama: Srbija, Slovačka, Hrvatska, Slovenija, Republika Srpska, Bugarska, Češka, Mađarska. Osim razvijanja horskog pevanja i podizanja narodne svesti u svojoj sredini, jedan od ciljeva ovakve bogate koncertne aktivnosti jeste i želja da se nastupa u svakoj sredini u Srbiji gde žive Slovaci. Ovo dosadašnja praksa i potvrđuje, jer su „Zvona“ koncertirala u sledećim mestima gde živi slovačko stanovništvo: Selenča, Bač, Pivnice, Odžaci, Lalić, Bođani, Bačka Palanka, Lug, Silbaš, Bački Petrovac, Kulpin, Gložan, Kisač, Novi Sad, Apatin, Aradac, Zrenjanin, Šid, Erdevik, Bingula, Kovačica, Padina, Stara Pazova, Vojlovica, Dobanovci, Beograd.

U Slovačkoj republici KH „Zvony“ je koncertirao u sledećim mestima: Bratislava, Banská Bystrica, Nitra, Komárno, Brezno, Martin, Myjava, Modra, Senica, Vrbové, Nové mesto nad Váhom, Prietrž, Veľký Krtíš, Modrý Kameň, Brezová pod Bradlom, Dúlovce, Šrobárová, Šaštín, Vrbovce, Častkov, Sobotište, Lúčenec, Mašková, Branč, Košariská, Košice, Budimír, Kežmarok, Ľubica, Devínska Nová ves, Devín, Pezinok.

Veoma bitno mesto u radu KH „Zvony“ predstavljaju muzički festivali. Na Muzičko-folklornom festivalu „Tancuj, tancuj“ u Gložanu hor je osvojio dva prva mesta u kategoriji horova. Na bijenalnom festivalu muzičkih društava Vojvodine 2001. godine u Rumi hor „Zvony“ je osvojio bronzanu plaketu.

KH „Zvony“ od 1998. godine ostvaruje veoma blisku saradnju sa Gradskim horom „Neven“⁸ iz Bača. Osim zajedničkih velikih koncertnih projekata, rezultat te saradnje jesu i nagrade sa bijenalnih takmičenja horova Vojvodine – 2005. godine u Rumi kada su osvojili srebrnu, a 2007. godine bronzanu plaketu. Takođe su ovi Udruženi horovi „Zvony i Neven“⁹ 2005. godine doneli sa takmičenja u Banskoj Bystrici bronzanu plaketu sa festivala Viliama Figuša Bystrého. Na Međunarodnom festivalu horova u Bjeljini u Republici Srpskoj (BiH) 2008 i 2009. godine bili su dobitnici bronzane medalje, a 2011. godine na istom takmičenju osvojili su zlatnu medalju.

---

⁷ U daljem tekstu KH „Zvony“

⁸ U daljem tekstu GH „Neven“

⁹ U daljem tekstu UH „Zvony i Neven“

5.1. Pionirski koncertni koraci KH „Zvony“ – izlazak iz anonimnosti – putokaz ka osnivanju novih slovačkih pevačkih ansambala u Vojvodini

Svojim gostovanjima KH „Zvony“ je veoma često predstavljao otkriće za domaću publiku u mestima u kojima je koncertirao. Ne samo svojom akademskom pojavom i profesionalnim stavom, iako amaterski po svakoj osnovi, već i kvalitetnim zvukom i ponuđenim bogatim repertoarom, hor je predstavljao novinu za javnost koja do tada nije imala priliku da prisustvuje koncertu nekog hora. Veoma često su se, posle održanih koncerata mogli pročitati novinski članci u kojima su novinari ovaj način kulturno-umetničkog delovanja hora ne samo odobravali, već su ga svojim čitaocima i toplo preporučivali, predlažući da prime hor u svojoj sredini da bi koncertirao. Tako, citat iz štampe iz teksta autora Ane Dudaš govori o izlasku hora iz anonimnosti, što je svakako doprinelo osnivanju mlađih pevačkih ansambala u nekim mestima gde je hor gostovao. Autorka ovog teksta naglašava: „Toplo preporučujem seleničku pevačku grupu Zvony sa orkestrom Evergrin svim onim našim slovačkim sredinama, u kojima ljudi žele lepo i na nivou da provedu večer“ (Prilog C-40/6-1996).

Značaj sledećeg citata jeste u tome da se ovde javlja podatak koji je iznesen u javnosti na početku 1997. godine, a to je da je na koncertu 29.12.1996. u Selenči nastupio „naš jedini kamerni hor“ (Prilog C-56/22-1996). Ova činjenica dokazuje tvrdnju da su kasnije nastali horovi bili osnivani na osnovu rada, ali i po uzoru na KH „Zvony“, pošto do tog datuma nije postojao nijedan slovački hor ovog tipa. U časopisu *Evanjelický hlásnik br. 11*, iz 1997. godine na strani 103, autor teksta Jan Dorča o novo izdatoj audio-kaseti *Otcova roľa* (1997) govori sledeće: „Izbor pesama je otvoreni zagrljaj svim slušaocima. Kamerni hor „Zvony“ iz Selenče našoj javnosti nije nepoznat. To je moralni, obrazovan sastav, koji može u svom fahu da priprema nove buduće horove, spreman da prebrodi ne jednu prepreku, svojom vrednošću i poštenim radom da ponudi ljudima da ne misle samo na sebe, već da imaju smisla i za humane programe svog naroda kao i čovečanstva uopšte.“ (Dorča, 1997: 103) Ovim rečima autor direktno preporučuje javnosti ne samo da bude konzument nove kasete, već otvoreno poziva čitaoce da postanu u budućnosti članovi sličnih ansambala u svojoj sredini, a po ugledu na rad KH „Zvony“. Ovo će vremenom rezultirati osnivanjem novih pevačkih ansambala u sredinama Vojvodine sa slovačkim, ali i neslovačkim življem, tako da se posle 1993. godine osnivaju sledeći horski ansambli:

- 1995. godine – Ženski hor SEAVC – dirigenti: Vladimir Kovač, Jan Sklabinski – Bačka Palanka;
- 1995. godine – Mlađi ženski hor SEAVC – Kovačica 1 – dirigent: Alžbeta Hriešik;

- 1997. godine – Kamerni hor „Prúdy“ – SEAVC – Kovačica 1 – dirigenti: Pavel Tomáš, Jaroslav Nemček;
- 1997. godine – Mešoviti hor SKC „P. J. Šafarik“ – Novi Sad – dirigenti: Ana Crveni, Janko Zorjan;
- 1997. godine – Mešoviti hor SEAVC – Lug – kantor: Rastislav Dudaš;
- 1998. godine – Hor prosvetnih radnica „Adela Ostrolúcka“ – Kisač – dirigent: Ljudmila Beredi-Stupavski;
- 1998. godine – Obnovljen rad Mešovitog crkvenog hora SEAVC – Hajdušica – Pavel Cepera – kantor;
- 1998. godine – Gradski hor „Neven“¹⁰ – Bač – dirigent: Juraj Sudi;
- 2000. godine – Mešoviti hor SEAVC „Pramene“ – Kovačica 2 – dirigent: Ana Zloh;
- 2000. godine – Kamerni hor „Musica viva“ – Bački Petrovac – dirigent: Mariena Stanković-Krivak;
- 2001. godine – Ženski hor SEAVC – Stara Pazova – dirigent: Ana Đurđević;
- 2001. godine – Mešoviti hor KUD heroja „Janka Čmelika“ – Stara Pazova – dirigent: Ana Đurđević. Danas ovaj hor nosi ime „Tilija“;
- 2002. godine – Ženski kamerni hor „Zornička“ – SKC P. J. Šafarik – Novi Sad – dirigenti: Martin Kmeć, Juraj Ferik, Ana Crveni, Janko Zojan;
- 2004. godine – Kamerni hor „Nádeje“ – Pivnice – dirigent: Ana Stojnev;
- 2006. godine – Kamerni hor slovačkih pedagoga – Bački Petrovac – dirigent: Ana Medveď;
- 2007. godine – Omladinski kamerni hor „Agapé“ – Novi Sad – dirigenti: Janko Zorjan, Milina Sklabinski;

Rad KH „Zvony“ dao je poticaj osnivanju i drugih horova i ansambala na tlu Vojvodine od 1993. godine pa do današnjih dana. Počev od 1995. godine osnovano je 16 ansambala čiji je rad zasnovan isključivo na volonterizmu. Ova situacija oslikava stanje volonterizma u Evropi u periodu od 1990. do 1993. i od 2005. do 2006. godine, kad je primećeno da se

---

¹⁰ Dana 11.05.1998. godine osnovan je Kamerni hor Neven u Baču. On je izrastao iz ženske pevačke grupe koja je već delovala u okviru KUD-a „Mladost“. Na osnovu radne posete predsednika ovog KUD-a i predstavnika pevačke grupe, dirigentu KH „Zvony“ je ponuđena saradnja u osnivanju kamernog hora u okviru njihovog KUD-a, što je bila odluka predsedništva KUD-a „Mladost“ a po direktnom uzoru na KH „Zvony“. I u razgovorima, koji su vođeni, dirigentu je jasno dato do znanja da je njihova želja da osnuju hor u Baču koji će da deluje na istim principima kao i hor u Selenči. Posle perioda od dve nedelje pristupilo se osnivanju hora i počele su prve pevačke probe. Kasnije je ovaj hor nazvan Kamerni hor Neven KUD-a „Mladost“. Danas ovaj hor deluje kao samostalno udruženje građana pod nazivom Gradski hor „Neven“.

u svim post-komunističkim zemljama Evrope procenat volontera tokom vremena povećavao. Sve više ljudi se uključivalo u rad formalnih volonterskih organizacija. I u redove KH „Zvony“ se vremenom uključuje sve veći broj članova koji aktivno i redovno učestvuju u svim sferama njegovog delovanja, što je u skladu i sa evropskim tendencijama (Voicu – Voicu, 2009).

Pored direktnog kontakta ansambla sa publikom, veoma značajno mesto u afirmaciji horske kulture pripada i pisanju štampanih medija, koji nisu bili ravnodušni prema pojavi i radu KH „Zvony“, već su po svojoj proceni pozitivno ocenjivali rad ansambla. Povod za pisanje članka ili kratkih tekstova o radu hora bili su učestali, ali i kvalitetni nastupi hora. Novinari su pratili svaki korak u radu KH „Zvony“, tako da, na primer, autor trećeg citata Vladimir Dorča govori sledeće: „Dobro su uradila ta selenička ZVONA, pošto se ne javljaju iz Selenče samo odjekom svoje zvonjave, već time što su krenuli među nas u crkve i na pozornice naših domova kulture da se pesmom kaleme u naša srca... U domovima kulture, u crkvama, gde njihova pesma pripada, ima mesta za sve one koji vole odjeke njihovih glasova.“ (Prilozi C-56/22-1996)

O rastu ovog ansambla, ali i o primeru drugim horovima govore i reči iz mesečnika *Rovina* autora Jana Dorče gde prilikom 250 godina postojanja Selenče, pod naslovom – *Selo su promenili u pesmu*, piše sledeće: „Zvona su postala simbol svih slovačkih kamernih horova u Vojvodini. Postali su simbol našeg kamernog pevanja. I uzor... Mislim da je glas Zvona tako dubok, da su njihovi tragovi iz novosadske sinagoge potvrdili, da i tama sija a praznina ima punoću. Zato sebi dajem za pravo da napišem, da su Zvona nedodiju promenili u pesmu.“ U istom članku autor konstatuje rast ovog hora, ali i nastajanje drugih slovačkih ansambala: „Polako, ali sigurno se kamerni hor proširivao. Od osmoro na više, na više i na više, sve dok se nije formirao. Bio je prvi Kamerni hor među Slovacima u Jugoslaviji. Posle njega su nastajali mnogi sledeći. Zvony su Selenči dali značaj na mapi Vojvodine a imaju velike zasluge na tome, da su ostalim bili i ostali primer.“ (Prilozi C-338/4-2008)

Novinaru Pavlu Matuhu u članku *Prvih 15 godina Kh Zvony iz Selenče – Zvona radosti*, u nedeljniku *Hlas l'udu*, u br.6 na pitanje: „Da li se neki pevački ansambli menjaju po padežu Zvony?“, dirigent i predsednik KH „Zvony“ Juraj Suđi odgovara: „Posle nastanka Kamernog hora Zvony s radom je počelo nekoliko novih kamernih horova. Nekima smo bili inicijatori da otpočnu sa svojim osnivanjem, nekima smo čak pozajmili i statut da bi se osnovali. Jedan od naših ciljeva je davati primer i pomoć prilikom osnivanja i rada ovakvih ansambala. Dešavalo se, da su nas u mnogim sredinama i ovde, ali i u inostranstvu zamolili, da damo svoj notni materijal. Vrlo rado smo im ga uvek i svuda poklanjali, što nije baš

tipično za mnoge horove i njihove dirigente. Muzičari nerado dele svoje note. Mislim da to ne može da nam škodi, već samo može da pomogne, da bi smo svuda imali srodne duše.“ (Prilozi C-345/11-350/16-2008)

5.2. Ekumenska delatnost KH „Zvony“

Od samih početaka rada KH „Zvony“ prisutna je ekumenska delatnost hora. Ona vremenom daje i vidljive rezultate u praksi. Koncerti, gostovanja, druženja, repertoar, mesta nastupa ukazuju na veoma široku raznovrsnost po svim pitanjima. To celoj priči o horu daje posebnu draž i bogatstvo koje se odlikuje u veoma širokim shvatanjima i porukama koje prema javnosti šalju svojim radom članovi KH „Zvony“. Posle prvog gostovanja u Slovačkoj autor teksta: Jan Dorča u nedeljniku *Hlas ľudu* naglašava: „Selenački kamerni hor Zvony pripada dvema crkvama, ali u srcu i duši zvone na jednom zvonu, ali četvoroglasno. Biću slobodan da kažem, selenački kamerni hor Zvony je danas vrh naše kulture.“ (Prilozi C-68/12-1997)

Nakon pola godine, posle završenog duhovnog koncerta u Aracu, u mesečniku SEAVC *Evanjelický hlásnik*, Olina Mesiar konstatuje: „Pokazali su nam i to kako funkcioniše ekumenska saradnja u praksi – članovi evangelističke a. v. i rimokatoličke crkve, darom muzičkog talenta od tog istog Gospoda, zajednički su ga slavili... Koncert Zvona je bio za stanovnike Araca nesvakidašnji, prijatan dragocen doživljaj, koji nam je ukazao na to koliko su lepi talenti, koje nam je Gospod Bog podario i kako je dragoceno njihovo vredno razvijanje“ (Prilozi C-96/7-1998)

Još jedan članak autora Vladimira Dorče, koji je objavljen u časopisu Slovaka Savezne Republike Jugoslavije, Republike Mađarske i Rumunije *Dolnozemský Slovák*, pod naslovom „Glas iz Selenče ili: Pokazivanje prstom na krivce neviđenog interesovanja za pevanje u horu“, citirajući dirigenta konstatuje da je jedino ispravno opredeljenje da KH „Zvony“ deluje kao ekumenski sastav: „Insistirao sam još na nečemu. S obzirom na to, da je naš brak evangelističko-rimokatolički, zato što je i Selenča takva, hor drugačiji nije ni mogao da bude. Kad bi bilo drugačije, uistinu to više ne bi bio selenački hor.“ (Dorča, 2001: 22-3)

O tome da različit repertoar KH „Zvony“ doprinosi ekumenskom delovanju hora govori i citat jednog intervjuja, koji je dirigent hora dao Jasmini Kotas, tada studentu teologije, a danas sveštenici SEAVC u Silbašu za nedeljnik *Hlas ľudu*.

HL: „Pevate mnoštvo pesama sa crkvenom tematikom, i to iz različitih kršćanskih konfesija. Kako se na ovaj način gradi ekumena među ljudima?“

JS: „Upravo tim raznim repertoarom, nastupima u raznim crkvama, uključivanjem svih; nekada smo imali članove i Kristove duhovne crkve, tako da kada bi bilo ko došao za mnom i izrazio želju, da hoće da postane član našeg hora, s radošću ćemo ga primiti među nas.“

HL: „I zato treba da cenimo ovu pozitivnu delatnost u crkvenoj oblasti, jer vidimo u praksi, da donosi mnoštvo plodova.“ (Prilozi C-228/3-2003).

Veliki doprinos ekumenskoj atmosferi ne samo unutar KH „Zvony“, već i tokom svojih nastupa u javnosti doprinelo je i učešće msgn. Marijana Đeja, velečasnog RKC iz Selenče, koji je četiri godine bio aktivni, a do danas je pasivni član hora. On je na mnogim nastupima bio misionarski narator sa tematikom koja je preferirala zajedništvu i zajedničkom životu i slavljenju jednog Boga. O tome govori i citat iz internog časopisa SEAVC u Staroj Pazovi. Ispod fotografije ansambla napisano je: „Koncert ekumenskog hora Zvony, u kojem pevaju evangelisti a. v. kao i rimokatolici, među kojima je i velečasni – dekan Marjan Đej. Koncert je bio svedočanstvom, da i pored podeljenog kršćanstva živ Krist nas spaja svojom ljubavlju.“ (Prilozi C-329/17-2007)

Najposećeniji koncerti KH „Zvony“ jesu svakako božićno-novogodišnji koncerti koji su na početku bili organizovani u sali DVD-a u organizaciji MS u Selenči, a posle toga kao samostalni koncerti KH „Zvony“ u SEAVC u Selenči, da bi prerasli u tradicionalne ekumenske koncerte na kojima učestvuje i do 250 pevača iz više ansambala iz Selenče i okoline. U mesečniku *Evanjelický hlásnik*, sveštenik Vladimir Valent govori da je na Humanitarnom božićnom koncertu u Domu kulture u Selenči „Nastupio Hor slovačke evangelističke a. v. crkve, Kamerni hor „Zvony“, Kamerni hor „Neven“ iz Bača i hor rimokatoličke crkve, tako da su bili zastupljene tri konfesije – evangelistička, katolička i pravoslavna... Takođe se u nastupima horova manifestovalo jedinstvo kršćana, koji ovo jedinstvo nalaze upravo u svom Gospodu, Isusu Kristu, čije rođenje su zajednički slavili.“ (Prilozi C-244/19-2003, 21. ZN)

Nakon održanog Božićno-novogodišnjeg ekumenskog koncerta 2008. godine, u nedeljniku *Hlas ľudu* Juraj Berédi Ďuky piše sledeće: „I ovaj koncert je organizovan u okviru proslave 250. godišnjice osnivanja mesta i ponovo se pokazalo za ovaj koncert veliko interesovanje Selenčana, ali i publike iz okolnih mesta... Na koncertu se brojnoj publici predstavilo sedam horova. Na početku je nastupio Hor OŠ „Jan Kolar“, praćen dečjim orkestrom ove škole. Hor i orkestar radi pod rukovodstvom Suđi Juraja. Sledio je nastup domaćina: Kamernog hora „Zvony“ a onda se predstavio Hor slovačke evangelističke a. v. crkve iz Selenče. U ime SEAVC je prisutne pozdravio sveštenik Vladimir Valent. Rimokatoličku crkvu je na koncertu predstavio Omladinski hor i dekan ove crkve Marijan

Đej. KDC iz Selenče, Kulpina i Bačkog Petrovca predstavio je hor „Maranatha“ i propovednik ove crkve u Selenči Jan Križ. Dalji deo programa izveo je Gradski hor „Neven“ iz Bača a na kraju, najduži nastup je imao hor, koji je u Selenči nastupio po prvi put. Bio je to hor Adventističke crkve „Vesnik“. Hor je sastavljen od članova iz Negotina, Beograda, Zrenjanina i Beča. U ime ove crkve je govorio propovednik iz Bačke Palanke Vladimir Havran. Koncert se završio zajedničkim izvođenjem svih horova koji su otpevali tradicionalnu pesmu ovog koncerta Tiha noć.“ (Prilozi C-368/34-2008, 87. ZN) Na ovom koncertu organizator je očekivao i govor sveštenika SPC iz Bača, kao što je to bilo i prethodnih godina, ali je on bio sprečen da učestvuje kao govornik pre nastupanja GH „Neven“ iz Bača, koji je izvodio srpsku pravoslavnu muziku.

KH „Zvony“ je svoj doprinos ekumenskim bogosluženjima dao u više navrata. Najupečatljiviji primer se ostvario na proslavi 150. godišnjice osvećenja evangeličke crkve u Zemunu, kada je u toku jednog bogoslužjenja hor pevao višekonfesionalni repertoar na nekoliko jezika; na nemačkom, slovačkom i srpskom jeziku, baš kao što je realizovana i propoved. Ovaj princip je karakterističan ne samo za ovu multikulturalnu versku zajednicu koja svoju crkvu deli sa KUD Abrašević iz Zemuna, pa i na taj način ostvaruje raznovrsne kulturne kontakte. Sličan primer nalazimo i u reformatsko-hrišćanskoj crkvi u Beogradu. Tamo se obavljaju ekumenska bogoslužjenja, na kojima je u upotrebi ekumenska pesmarica štampana na slovačkom, mađarskom, srpskom, nemačkom i engleskom jeziku (Janjić, 2006).

5.3. Uticaj KH „Zvony“ na omladinu

Sa duhovnog koncerta KH „Zvony“ u Aracu javnosti je putem teksta u mesečniku *Evanjelický hlásnik* bila upućena još jedna značajna poruka: „Raduje činjenica, da je na koncertu bilo mnogo više omladinaca nego odraslih“, konstatuje J. Z.-Moco. (Prilozi C-96/7-1998) Zaključak autora ovog kratkog citata govori o pozitivnom uticaju hora na publiku, koja nije česta na ovakvim koncertima horske muzike. U ovom slučaju, upravo se dogodilo suprotno. Mladi su zainteresovani za rad ovog ansambla, iako su od Selenče udaljeni stotinjak kilometara.

O značajnom uticaju rada KH „Zvony“ na omladinu takođe govori i citat Jana Dorče sa nastupa KH „Zvony“ na dodeli oktobarske nagrade Opštine Bač za 1999. godinu: „Danas ovaj hor od trideset članova duhovno formira ne samo selenačku omladinu, već posle svakog gostovanja, da li u zemlji ili inostranstvu ostavlja duboke tragove i atmosferu koja očarava ljubitelje horske pesme. Zahvaljujući selenačkim Zvonima ozbiljna muzika i horska pesma su osvojile svoje obožavaoce u našim sredinama, jer njihovi koncerti se susreću sa posebnim

interesovanjem i u domovima kulture, i u crkvama. Pokazalo se da je upravo tu, u crkvama njihovo pravo mesto. Ovogodišnja Oktobarska nagrada opštine Bač Kamernom horu „Zvony“ iz Selenče predstavlja zasluženu krunu dosadašnjih uspeha i dostignutog dobrog imena, ali i podstrek, da u započetom i dalje produže, tako kako su to radili i do sad.“ (Prilozi C-140/17-1999)

5.4. Vaspitavanje horske publike

Svojim nastupom 2005. godine u okviru DEB, na Koncertu duhovne muzike Prvog međunarodnom festivalu horova u Baču u Franjevačkom samostanu, UH „Zvony i Neven“ dali su povod za pisanje članka autora Zvonimira Pelajića u časopisu *Hrvatska riječ*: „Na kraju se mora istaknuti uzorno ponašanje publike, koja je ispunila sva mjesta u crkvi samostana, zorno prateći i uživajući u svim točkama programa i time pokazala zrelost i potrebu za češćim ovakvim događajima.“ (Prilozi C-285/13-2005, 38. ZN) Ne govori samo ovaj citat o pozitivnom uticaju na formiranje stavova kod publike koja posećuje koncerte horske muzike u Baču, već i tekst iz nedeljnika *Hlas l'udu*, gde autorka A. F. o koncertu duhovne muzike u franjevačkom samostanu u okviru DEB 2009. godine piše: „Horisti iz Petrovca su osetili i cene koncertno obrazovanu publiku, koja je nagradila izvođenje kompozicija adekvatnim aplauzom.“ (Prilozi C-385/17-2009, 96. ZN) Ovakav vid reagovanja publike predstavlja rezultat plodnog višegodišnjeg koncertnog delovanja KH „Zvony“ i GH „Neven“ u opštini Bač. Publika, koja dolazi na njihove koncerte reaguje spontano, ali naravno po već ustaljenoj navici koju je stekla prilikom čestih horskih koncerata. Samo predanim radom i ličnim primerom, pomno slušajući sa velikom pažnjom i poklonjenim aplauzom kao znakom odobravanja i javne zahvale za kvalitetno izvođenje, horisti su, slušajući se uzajamno dali primer ponašanja na koncertima. Ovakav vid vaspitavanja publike u multikulturnoj zajednici, kakva je ne samo opština Bač već i cela Vojvodina, je veoma potrebno. Delatnošću horova proširuje se muzička i kulturna percepcija, koja pozitivno utiče na razumevanje i prihvatanje drugih kultura i njenih nosilaca.

5.5. Novi vid interakcije sa publikom u crkvi – aplauz posle otpevane kompozicije

Do vremena kada su počeli prvi koncerti KH „Zvony“ iz Selenče, u Vojvodini su aplauzi publike posle izvedene kompozicije u crkvi bili retkost. Mogli su se čuti jedino prilikom koncerata vokalno-instrumentalnog sastava „Vox humana“ 1991. i 1992. godine, čiji je suosnivač bio, i u čijem je sastavu nastupao i dirigent KH „Zvony“. Od 2000. godine, o aplauzima posle koncerata piše se već i u štampanim medijima: Jan Dorča, pored ostalog, u

mesečniku *Evanjelický hlásnik* navodi: „Na početku koncerta je govorio sveštenik evangelističke a. v. crkve Vladimir Valent, koji je pozdravio prisutne ovom prilikom na neobičan način na radost prisutnih. Sveštenik je govorio o tome da li povodom ovakvih koncerata priliči aplaudiranje. Znamo, da kod nas u crkvama aplauz nije bio prisutan. Ali znamo i to, da se svuda u svetu aplaudiranje umetnicima u crkvama podrazumeva. Sveštenik je objasnio da aplauz nije upućen samo umetnicima, već je to pozdrav Gospodu, zato što nam je omogućio da uživamo u umetnosti u Njegovoj prisutnosti. Aplauzi, koji su sledili posle svake kompozicije nisu bili upućeni samo umetnicima, već i Gospodu za Njegov blagoslov. Ovim se selenačka evangelistička a. v. crkva i vernici koji su bili u njoj postali deo velike porodice koja i na ovaj način poštuje širenje jevanđelja.“ (Prilozi C-178/33-2000)

I članak autora Juraja Bartoša u nedeljniku *Hlas ľudu* posle nastupa u SEAVC u Gložanu na koncertu posle instalacije sveštenika Jaroslava Kopčoka govori o aplauzima: „Skoro dvosatni obred u punoj crkvi imao je dobar tok; dobro su u njega zapale i pesme domaćeg crkvenog hora, kao i Kamernog hora „Zvony“ iz Selenče, koji je u terminu poslepodnevne službe Božije nastupio na posebnom koncertu koji je trajao sat vremena, na kojem su se, verovatno po prvi put od godine završetka izgradnje crkve (1796. godine), čuli aplauzi radosti mnogobrojnih prisutnih. Zvona su u stvari u Gložanu već nastupala, ali ovo je bio njihov prvi nastup u crkvi, gde se čarolija njihove iskrene ljubavi prema muzici koja je kao sredstvo komunikacije još uvećala, tako da ne čudi to što je neko od prisutnih sebi dao za pravo da aplaudira a neko je dozvolio, da mu iz oka padne pokoja suza vlastitog očišćenja“ (Prilozi C-208/4 i 209/5-2002).

Da bi se praksa aplaudiranja mogla uvesti, neophodno je ispuniti nekoliko uslova. Potreban je kvalitetan interpretatorski ansambl, adekvatan, u datom trenutku pogodan repertoar, adekvatna atmosfera trenutka (svečanost, godišnjica, veliki praznik ili događaj bitan za širu zajednicu) i, naravno, odmerenost interpretacije koja će dovesti publiku u situaciju da poželi da reaguje na muzičko-umetnički doživljaj aplauzom. Takvu promenu ponašanja kod publike je moguće proizvesti promišljenom i planiranom pripremom dirigenta i ansambla, ali i predanim i istrajnim radom hora koji će rezultirati visokim kvalitetom interpretacije. Ona jedina daje poticaj i budi želju kod publike da reaguje aplaudiranjem.

5.6. Zainteresovanost javnosti za koncerte KH „Zvony“

Javnost je pokazivala veliko interesovanje za gostovanje KH „Zvony“ u mnogim sredinama. Citiraćemo nedeljnik *Hlas ľudu*, u kojem posle sedmog gostovanja KH „Zvony“ u Slovačkoj, u Bratislavi, autor članka Jan Fabri navodi sledeće: „Mnogi posetioци koncerata iz

ostalnih mesta izrazili su želju, da slenačka Zvona gostuju i kod njih. Jer, pesma "Otcova roľa" iz njihovog repertoara, koja simbolizuje vrednoću slovačkog naroda, mogla bi neprestano da se sluša. To je hit hora „Zvony“." (Prilozi C-216/12-220/16-2002) Autor teksta je dobro ocenio reakciju publike, a ovakav zaključak bi mogao da stoji skoro posle svakog nastupa KH „Zvony“. Mnoge izrečene, ali nezapisane reakcije publike govorile su upravo o velikom interesovanju za naredne koncerte ili gostovanja koje će hor organizovati ili realizovati. Svakako je ovakvo veliko interesovanje za čestim koncertnim gostovanjima u raznim sredinama Vojvodine i Republike Slovačke upravo i adekvatan repertoar koji je na tim koncertima izvođen. U štampi se pored ostalih kompozicija, često pominjala upravo kompozicija „Otcova roľa“. Ona je kod publike uvek probudila želju da se ponovo poslušaju. Čak su se dešavale i takve situacije, kada su neki pojedinci posle završenog koncerta, kada ova kompozicija nije bila izvođena, pored čestitki izražavali svoje žaljenje, što nismo izvodili pomenutu kompoziciju. I te situacije su vodile do ponovnih pozivanja KH „Zvony“ u mesta u kojima je već gostovao. Ovakvo interesovanje publike je podsticalo interkulturnu saradnju, kojoj je veliki doprinos dao repertoar hora u kojem je, pored ostalih, bila i kompozicija „Otcova roľa“.

5.7. Ostali uticaji KH „Zvony“ na društvo

Delovanjem KH „Zvony“ uspostavljene su i mnoge prijateljske, porodične ali i poslovne veze među pripadnicima različitih kultura. Ove činjenice su takođe značajan element rada hora, ne samo na polju horske kulture, već i na polju međuljudskih odnosa u najširem smislu. Mnogi primeri govore o ovim aktivnostima članova hora ponaosob, ali i kao celine. Mada nisu kvantitativno merljivi, ovi uticaji nisu nebitni i prisutni su u društvu. Naša je obaveza da ih na neki način prikažemo i damo im adekvatan prostor i pažnju koju zaslužuju.

Bliske, skoro porodične veze ostvarene su i sa domaćinima iz grada Myjava u Slovačkoj republici, koji su davne 1997. godine primili članove KH „Zvony“ u svoje domove da bi tu prenoćili jednu noć. Iako još sasvim neiskusni u tome kako i na koji način treba da ostvare svoje prvo gostovanje po porodicama, i gosti i domaćini su se veoma dobro snašli u svojim ulogama, tako da su nastala dugogodišnja velika prijateljstva između članova KH „Zvony“ i domaćina iz grada Myjava. Nakon prvog susreta, sledile su međusobne prijateljske, ali i porodične uzajamne posete. O tome govori članak autora Pavela Matuha iz nedeljnika *Hlas ľudu*, gde autor citira dirigenta: „Myjava nas je takođe prelepo primila. Tada smo po prvi put trebali da budemo smešteni po porodicama. Na naše iznenađenje su nas tako lepo primili,

da za ovih 14 godina sa njima imamo i rodbinske odnose a srećemo se i mimo koncertnih aktivnosti.“ (Prilozi C-345/11-350/16-2008)

Čestim gostovanjem KH „Zvony“ na prostoru zapadne Slovačke, u gradu Senica članovi hora su postajali sinonim horske kulture Slovaka iz Srbije. Predstavljali su nešto novo, sveže, interesantno i vredno pažnje. Publika je rado provodila svoje slobodno vreme na nastuima KH Zvony, a članovi hora su postajali poznate ličnosti koje su u društvu bile rado viđene. Posle niza uzajamnih gostovanja KH „Zvony“, Hora EAVC iz Senice i Hora SEAVC „Ozvena“, došlo je do uzajamnog upoznavanja članova naših horova, tako da je posle izvesnog vremena, nakon kraćeg poznanstva zasnovan i brak između J. S. iz Selenče i J. M. iz mesta Rybky kod Senice iz Republike Slovačke (Prilozi A-306/11-2006 50. i 51. ZN).

5.8. Nadovezivanje kulturnih i ostalih kontakata između dve prijateljske države

Poslanje KH „Zvony“ jeste i građenje mostova između Srbije i država u kojima hor gostuje, ili država čiji su predstavnici na koncertima hora. Pored mogućnosti da koncertira u inostranstvu, hor pronalazi i prilike da u inostranstvu poseti i ambasadu svoje zemlje. Na sedmom gostovanju u Slovačkoj, pored nastupa u crkvama Bratislave i Modre, hor je nastupio i u Ambasadi SRJ u Bratislavi. Tom prilikom je u nedeljniku *Hlas ľudu* autor teksta Jan Fabri istakao sledeće: „Prvog dana učesnike gostovanja je primio Miroslav Kopečni, ambasador Jugoslavije u SR. Izrazio im je iskreno priznanje za nadovezivanje kulturnih i ostalih kontakata između dve prijateljske države.“ (Prilozi C-216/12-220/16-2002) Izjave ovog tipa predstavljaju priznanje radu KH „Zvony“ na polju razvijanja međudržavnih odnosa.

Na osmom gostovanju u Republici Slovačkoj, posle koncerata duhovne muzike, učešća na venčanju i učestvovanju na V. međunarodnom festivalu horskog pevanja, kao i nakon učešća na bogoslužju u gradovima Pezinok i Senica UH „Zvony i Neven“ su, pored uspešnih zajedničkih nastupa, bili i akteri jednog značajnog trenutka. Predstavnici opštine Bač, koji su bili prisutni na ovom gostovanju, ponudili su saradnju na koju su domaćini pozitivno odgovorili. Ove impresije detaljno opisuju autori teksta T. S. i R. B. u nedeljniku opštine Bač *Magazin*, gde se između ostalog kaže: „Predsednik naše opštine, Tomislav Bogunović, je zahvalio domaćinu na lepim rečima i željama i ponosno je rekao da je u Slovačku doveo dva hora koji predstavljaju našu opštinu, pa i našu državu. Ponuđeno je bratimljenje između dva grada što je gradonačelnik Senice prihvatio na njegovo veliko zadovoljstvo.“ (Prilozi C-235/10-238/13-2003, 15.-18. ZN)

Sledeći korak u pravcu produbljivanja saradnje između ove dve opštine bilo je potpisivanje ugovora o bratimljenju krajem januara 2004. godine. O ovom događaju, u

nedeljniku *Hlas ľudu* A. F. piše: „Sredinom januara ove godine delegacija od devet članova iz opštine Bač, sastavljena od odbornika, predstavnika lokalne samouprave, privrednika i kulturnih delatnika boravila je u Slovačkoj. Glavni cilj puta je bilo potpisivanje međunarodnog ugovora o saradnji između opštine Senica u Slovačkoj i opštine Bač u Srbiji, a svemu tome su svečaniji i oficijalni ton ovom gostovanju dali nesvakidašnji susreti u Senici i u glavnom gradu SR, u Bratislavi.“ (Francisti, 2004) Na ovaj čin su članovi KH „Zvony“ veoma ponosni, jer se time potvrđuje značaj njihovog rada na interkulturalnom dijalogu, ali i na polju međunarodne saradnje horova na relaciji: Selenča – Bač – Senica.

„Treba istaći, da ova saradnja među Senicom i Selenčom, u stvari opštinom Bač traje već sedam godina, i to zahvaljujući svešteniku Juraju Šeřšiku, koji od svog dolaska u Senicu stalno radi na tome, da sredinu, iz koje je došao, svoju Selenču, opštinu Bač, Bačku i Vojvodinu predstavi i tamo na Záhori. Uz pomoć Kamernog hora „Zvony“, koji već sedam godina koncertira u Seničkoj opštini, na Záhori, Myjavi i u zapadnoj i srednjoj Slovačkoj, se ova saradnja razvija na polju horskog pevanja, crkve, kulture, dečjeg pozorišta, školstva. Rekao bih da ovo nije početak, već potvrda onog što se do sada dešavalo a predstavlja i dobru vizu tome, šta će se dešavati već u aprilu, kada se Zvony i Neven pripremaju na koncertno gostovanje zajedno sa horom „Cantilena“ iz Senice i horom iz Švajcarske, kod kojeg se Zvony i Neven spremaju već 2005. godine. Jednom rečju, otvaraju se putevi saradnje i na polju turizma, sporta i privrede.“ (Francisti, 2004)

Dva značajna događaja su bitna za produbljivanje saradnje na relaciji Srbija-Nemačka. Poseban doživljaj je vezan za nastup na misi (Prilozi A-263/19-2004), koja je od istorijskog značaja za Ratkovo, ali i za hor „Zvony“ takođe. Hor je pozvan od strane velečasnog monsinjora Marijana Đeja, koji služi u Selenči i u Ratkovu, da učestvuje na nesvakidašnjem događaju: na otkrivanju biste „Sejača“. Ovaj događaj je vezan za prvu organizovanu posetu nemačkih starosedelaca, čiji preci su do kraja Drugog svetskog rata živeli u Ratkovu, nekadašnjem Parabuću. Prilikom ovog svečanog događaja KH „Zvony“ je pevao nekoliko kompozicija, a među njima se našla i kompozicija „Tebe pojem“ D. Bortnjanskog. Ovo delo koje pripada ruskoj pravoslavnoj tradiciji, pevao je na staroslovenskom jeziku u RKC ekumenski hor sastavljen od Slovaka, Srba, pripadnika SEAVC, RKC i SPC. Navedene činjenice su dale ovom događaju poseban ton, jer se radilo o činu zbližavanja jednih i drugih. Gosti iz Nemačke su izvođenje hora primili sa velikom zahvalnošću. Nije samo javnost na ovo reagovala, već su i sami pevači bili svesni velikog događaja za mesto Ratkovo i njegove nekadašnje i sadašnje stanovnike. Naknadno se dogodilo i to da je posle izvesnog vremena, iz

Nemačke stigao i DVD snimak ovog nastupa, upravo sa izvođenjem kompozicije „Tebe pojem“.

Drugi značajni nastup se odigrao četiri godine kasnije. Bila je to svečana misa povodom ponovne posete nemačkih starosedelaca Ratkovu, kada su nastupili UH „Zvony i Neven“ (Prilozi A-344/10-2008, 74. ZN).

Novembar 2004. godine doneo je nova, značajna iskustva članovima KH „Zvony“, ali i publici koja je imala priliku da prati njihove nastupe na jedanaestom gostovanju u Slovačkoj (Prilozi A-266/22-270/26-2004). Nastupi na VII Festivalu horova „Zbory mestu“, ali i na koncertima duhovne muzike u RKC i ECAV u Nitri i u Veľkom Záluží, kao i u Maškovej, u nedeljniku *Hlas ľudu*, opisani su pod naslovom „*Pesmom darivaju toplinu, radost i ljubav – Rušimo granice – gradimo mostove*“ (Prilozi C-266/22-270/26-2004).

U vreme održavanja Međunarodne konferencije sveštenika ECAV iz bivše Jugoslavije u Feketiću 27.04.2005, kontakti između država bivše Jugoslavije bili su minimalni. Koncertom KH „Zvony“ na ovom značajnom skupu SECAV sveštenika (Prilozi A-277/5-2005), rad hora je javno prikazan učesnicima konferencije kao primer zajedništva. Poruka ovog zajedničkog projekta jeste pokazana spremnost njenih učesnika za saradnju, ne samo na polju ekumene, već i na polju-saradnje među državama. Rezultat ovog koncerta pokazao se sedam meseci kasnije, kada je hor „Zvony“ u saradnji sa horom SEAVC iz Selenče boravio na gostovanju u Republici Sloveniji.

Na osnovu koncerta u Feketiću na Međunarodnoj konferenciji sveštenika SEAVC sa prostora bivše Jugoslavije, a u sklopu višegodišnje plodne saradnje sa crkvenim horom SEAVC u Selenči, hor „Zvony“ je realizovao svoje prvo gostovanje u Sloveniju (Prilozi A-292/20 i 293/21-2005) u gradovima Moravske Toplice i Murska Sobota. Na ovom gostovanju ova dva hora ujedinio je zajednički cilj: želja da se predstave u što boljem svetlu u Sloveniji, zemlji u kojoj je trebalo demantovati predrasude koje možda postoje o sredini iz koje dolaze. Domaćin im je bila EAVC Slovenije. Zajedničkim nastupima, kao i kvalitetnom organizacijom zajedničkog projekta horovi su pokazali ne samo domaćinima već su i sami shvatili, da je ekumena u živoj praksi moguća, potrebna i realna. Horovi su ukazali na mogućnost dalje dublje saradnje i uzajamne pomoći prilikom sličnih poduhvata. Ova saradnja je bila ostvarena u nekoliko ravni. Jednu je predstavljao razvoj odnosa između dveju država – Srbije i Slovenije, druga ravan je bila saradnja dva ujedinjena hora, a treća je bila saradnja KH „Zvony“ sa EAVC u Sloveniji, ali i sa SEAVC Srbije. Autor članka S. M. u dnevnom novinama *Blic* pod naslovom *Zvona prijateljstva iz Selenče* piše sledeće: “U Baču ističu da su

kulturni poslenici bili prethodnica buduće svestrane privredne i ekonomske saradnje Murske Sobote i Bača.“ (Prilozi C-292/20 i 293/21-2005)

Autor pod pseudonimom W u mesečniku *Evanjelický hlásnik* navodi: „U toku konferencije sveštenika u Feketiću, gde su bili prisutni osim naših sveštenika i sveštenici Evangelističke a. v. crkve iz Slovenije i Hrvatske, imao je Kamerni hor „Zvony“ večernji koncert. Posle završetka koncerta sveštenik Mgr. Geza Erniša, biskup i Mgr. Vili Kerčmar, sveštenik iz Slovenije, pozvali su kamerni hor u koncertnu posetu Evangelističke a. v. crkve u vreme adventa. Na osnovu ovog poziva se od 25. do 27. novembra ova poseta i realizovala. Prilikom izvođenja kompozicija osećalo se zajedništvo pevača i publike, prisutnih članova domaće crkve... Za vreme ove posete je naše srce bilo radosno, jer smo u Sloveniju polazili sa određenom dozom rezerve: kako će nas tamo ljudi primiti posle ovog nesrećnog raspada bivše Jugoslavije? Ali, sve se to raspršilo već na samoj granici Slovenije. Slovenački carinici su nas lepo dočekali“ (W, 2005).

Iako se saradnja između dve države najčešće posredno odvija preko predstavnika većinskog naroda, trilateralna saradnja je ostvarena na šesnaestom gostovanju u Slovačkoj, prilikom organizovanja Koncerta horske muzike u Muzeju hrvatske kulture u Slovačkoj Republici u mestu Devínska Nová Ves (Prilozi D-377/9-2009). Ovaj nastup je organizovan na lični zahtev dirigenta KH „Zvony“ da bi se tom prilikom hor predstavio i samostalnim živim koncertnim nastupom. Dan kasnije, hor je nastupio sa jednom kompozicijom, na državnom nivou na centralnoj proslavi 5. jula – Dana Ćirila i Metodija kao i Dana slovačke dijaspore, pred najvišim predstavnicima Slovačke Republike kao i pred ambadorskim korom većine zemalja sveta. Ovaj predlog dirigenta se pokazao kao veoma kreativan i koristan, jer je ne samo na publiku – predstavnike hrvatske nacionalne manjine u Slovačkoj Republici, već i na članove hora „Zvony“ delovao veoma pozitivno. I na ovaj način, iako posredno, ostvario se dijalog, ne samo sa Slovacima, već i sa Hrvatima u Slovačkoj, što je gostovanju dalo specifičan ton. O tome piše i autor teksta Tijana Bolf u nedeljniku *Hlas ľudu*: „Hor iz Selenče su primili i pripadnici hrvatske manjine u Slovačkoj. U Muzeju hrvatske kulture u Devinskoj Novoj Vsi su otpevali duhovne kompozicije i kompozicije o narodu i domovini a time ne samo da su se svideli publici, već su i potvrdili očuvanje svoje kulture, poštovanje kulture ostalih naroda i širenje ljubavi i tolerancije.“ Tijana Bolf o ovom nastupu piše i u mesečniku za omladinu VZLET: „...Hor je našao vreme i za Hrvate u Slovačkoj, koji su tamo nacionalna manjina. U Muzeju hrvatske kulture su priredili jednosatni koncert, gde je publika čula pesme o lepoti života, koje su im suze naterale u oči.“ (Bolf, 2008)

Ovaj nastup je iz bogatog multikulturnog miljea iznedrio značajne međusobne veze koje su stvorene ili produbljene u toku njegove realizacije ali i posle njega. Ukazano je na to da su mogućnosti za saradnju veoma široke i da je ona moguća uz međusobno angažovanje i stvaranje veza, putem interkulturalnosti.

5.9. Volontiranje i humanitarna delatnost KH Zvony

Svojim delovanjem se i KH „Zvony“ upisuje u tu vrstu organizacija koje teže da pomažu drugima. I pored svog ekonomski nerešenog statusa, pošto zavisi od sredstava donatora, sponzora i sredstava stečenih putem projekata, KH „Zvony“ aktivno radi na polju pomaganja ugroženim ljudima i organizacijama, kad god za to postoji potreba. Od 1999. godine ansambl je u nekoliko navrata dao aktivan doprinos humanitarnim akcijama. KH „Zvony“ se u Silbašu odrekao sredstava koja su prikupljena na ime putnih troškova pri realizaciji koncerta u SEAVC (Prilozi A-135/12-1999). U nedeljniku *Hlas ľudu*, ali i u mesečniku *Evanjelický hlásnik* autor teksta J. P. navodi: „Još od pre 24. marta, kada je počela NATO agresija na našu zemlju, naša crkva je čeznula za pevanjem entuzijasta iz Selenče, poznatijih kao Kamerni hor „Zvony“. Na žalost, došao je rat a s njime 11-nedeljne eksplozije, rušenja, suze. Ali, i to je završilo i dogovoren plan smo realizovali. U 8. nedelju posle Svete Trojice, u okviru glavne službe Božije a u prepunjenu crkvu što Srba i Slovaka, pod rukovodstvom Sudi Juraja došli su ovi naši prijatelji i duše Silbašana hor je dizao u visine svojim pevanjem. Bio je to u istinu pravi humanitarni koncert, jer sva suma novca, više od 3.000,00 dinara, koji su bili prikupljeni na ime njihovog putnog troška, „Zvony“ su se odrekli u korist onih koji su ovim poslednjim ratom bili pogođeni“ (Prilozi C-135/12-1999).

Pored ovog humanitarnog gesta prema ljudima nastradanim u NATO agresiji, ansambl je aktivno učestvovao izvođenjem muzičkih numera koje su izražavale nezadovoljstvo prema nepravednim napadima, ali i saosećanje prema žrtvama rata iz 1999. godine. I na ovaj način hor je pokazivao svoju humanost, ali i angažovan stav prema stradanju nedužnog stanovništva, civila, omladine i dece.

Uspelu humanitarnu akciju je hor organizovao i prilikom Božićnog humanitarnog koncerta u SEAVC u Selenči (Prilozi A-145/22-1999, 2. ZN), kada je prikupljao sredstva za adaptaciju doma Matice Slovačke u Bačkom Petrovcu, o čemu piše i Jan Dorča u nedeljniku *Hlas ľudu*: „Kamerni hor Zvony se ovim koncertom pripojio akciji Matice slovačke u Jugoslaviji u novčanoj zbirci za dom matice u Bačkom Petrovcu. Novac je odmah posle koncerta na koktelu, koji su pripremila Zvona sa svojim sponzorima, bio uručen predstavnicima MSJ. Bila je to nova humanitarna akcija Zvona, posle one jesenje u crkvi

u Silbašu, kada su ceo dobrovoljni prilog sakupljen na njihovom koncertu posvetili obnovi države uništene posle napada Severno atlantske alijanse.“ (Prilozi D-145/22-1999, 2. ZN)

Značajan humanitarni gest predstavlja i organizovanje Božićnog koncerta 2003. godine (Prilozi A-244/19-2003, 21. ZN), kada su pored KH „Zvony“ nastupili i horovi SEAVC „Ozvena“, RKC „Ave Maria“ i GH „Neven“. Na ovom koncertu: „Dobrovoljni prilozima su bili uručeni kao pomoć deci sa specijalnim potrebama u školama ovoga prostora a pripremljeni kolači su bili uručeni Gerontološkom centru u Bačkoj Palanci“, naveo je sveštenik Vladimir Valent u mesečniku *Evanjelický hlásnik*. (Prilozi D-244/19-2003, 21. ZN).

Humanost na međunarodnom nivou se pokazala i prilikom zajedničkog nastupa UH „Zvony i Neven“, uz koncertnu saradnju sa horom Adventističke crkve iz Banske Bistrice u Slovačkoj na Zajedničkom humanitarnom koncertu u Bačkom Petrovcu, koji je nosio naziv „San o budućnosti“. (Prilozi A-328/16-2007, 65. ZN) U časopisu *Petrovské noviny*, autor teksta Jan Dorča navodi: „Na kraju Dečje nedelje humanitarnom akcijom su doprineli i kamerni horovi iz Banske Bistrice – članovi adventističke crkve, koji su na gostovanju u Srbiji i mešoviti kamerni horovi „Zvony“ iz Selenče i „Neven“ iz Bača. Sakupljena sredstva organizatori su posvetili Građanskom udruženju roditelja i dece sa specijalnim potrebama „My“... Osim novčane pomoći, deci iz udruženja su poklonjene i slike i Cd-ovi od pomenutih horova“ (Prilozi D-328/16-2007, 65. ZN).

Nastup na Ekumenskom humanitarnom koncertu za udruženje Sigurna kuća u Novosadskoj Sinagogi (Prilozi A-332/20-2007) ostvaren je zahvaljujući predlogu sveštenstva SEAVC, da hor „Zvony“ predstavlja ovu crkvenu zajednicu na ekumenskom humanitarnom koncertu. Ovim nastupom je potvrđena međusobna dobra saradnja a otvoreno je i novo poglavlje u saradnji sa crkvenim zajednicama. Organizator ovog koncerta je bila jevrejska crkvena zajednica. Na tom koncertu, osim našeg hora nastupali su i horovi SPC, Hrišćanske reformatorske crkve, RKC i Islamske verske zajednice. Hor je tada po prvi put ostvario saradnju sa jevrejskom i islamskom verskom zajednicom. U tekstu pisanom na osnovu ovog nastupa u nedeljniku *Hlas ľudu*, autor Marija Pavlov između ostalog navodi: „U četvrtak 28. novembra 2007. u sinagogi u Novom Sadu kao podrška projektu Sigurna kuća održao se humanitarni ekumenski koncert crkvenih zajednica koje deluju kod nas. Domaćin ovog značajnog, kulturno i konfesionalno raznolikog koncerta bila je novosadska jevrejska zajednica... U ime Slovačke evangelističke a. v. crkve nastupio je Kamerni hor „Zvony“ iz Selenče pod dirigentskom upravom mr Suđi Juraja... Jevrejska crkva je ponudila članovima ovog našeg hora saradnju i u buduće, tako da će već 22. decembra učestvovati na sličnom humanitarnom koncertu, na kojem će nastupati kao Udruženi horovi „Zvony“ iz Selenče i

„Neven“ iz Bača. Po rečima dirigenta mr Sudi Juraja, upravo ovaj trenutak je u njihovoj koncertnoj karijeri veoma značajan, zato što su na njega čekali 15 godina a sada su srećni, da im se san ostvario.“ (Prilozi D-332/20-2007).

UH „Zvony i Neven“ su dali svoj doprinos i prilikom učestvovanja na Ekumenskom humanitarnom koncertu u Sinagogi u Novom Sadu (Prilozi A-333/21-2007, 67. ZN). Nastupili su i na Humanitarnom koncertu duhovne muzike Udruženja za cerebralnu i dečju paralizu Opštine Kovačica (Prilozi A-337/3-2008, 71. ZN), kao i na Večeri duhovnih pesama i poezije godinu dana kasnije, a u saradnji sa istim udruženjem. Ova manifestacija je takođe bila humanitarnog karaktera (Prilozi A-374/6-2009). Oba puta su prikupljena sredstva za potrebe ovog udruženja.

Prilikom održavanja Humanitarnog koncerta UH „Zvony i Neven“ u RKC sv. Pavla u Baču (Prilozi A-360/26-2008, 83. ZN), autor članka u časopisu *Hrvatska riječ* Zvonimir Pelajić između ostalog piše i sledeće: „Koncert je imao humanitarni karakter jer je bio pripremljen u znak zahvalnosti što je ovom zboru ova velika crkva otvorila vrata, da u njoj uvježbava skladbe i snimi CD, a prihod od koncerta ostao je župi...“ (Prilozi D-360/26-2008, 83. ZN).

KH „Zvony“ je i u narednom periodu učestvovao u raznim humanitarnim koncertima i akcijama, ne samo kao njihov učesnik, već i organizator.

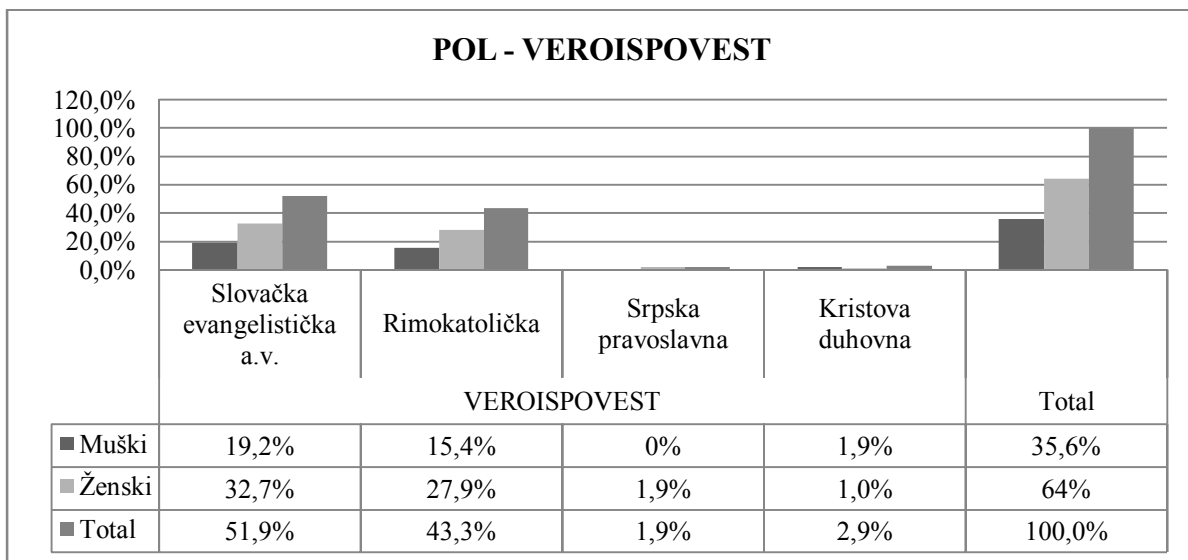
Humanitarna delatnost KH „Zvony“ predstavlja deo interkulture komunikacije. Putem konkretne podrške pripadnicima različitih nacionalnih i verskih zajednica, ali i društvenih kategorija koje čine deca, omladina, civili, bolesni, iskazuje se i otvorenost za komunikaciju. Ova komunikacija u širokoj paleti multikulturalnog sastava društva predstavlja velike mogućnosti i izazove za interkulturalni dijalog sa drugim kulturama i društvenim kategorijama.

Komunikacija koju je putem bogate palete aktivnosti KH „Zvony“ ostvario pokazuje njegovu otvorenost za saradnju širokog spektra. Pionirskim koncertnim koracima je hor izašao iz anonimnosti, dao je putokaz ka osnivanju novih slovačkih pevačkih ansambala u Vojvodini, ekumenskom delatnošću je uticao na omladinu i vaspitavao je horsku publiku tamo gde je delovao i gostovao. Primenio je novi vid interakcije sa publikom u crkvi – aplauz posle otpevane kompozicije i zainteresovao je javnost za svoje koncerte u mnogim mestima Srbije, ali i u inostranstvu. Na taj način je dao veliki doprinos interkulturalnosti u Vojvodini.

6. Analiza Kamernog hora „Zvony“

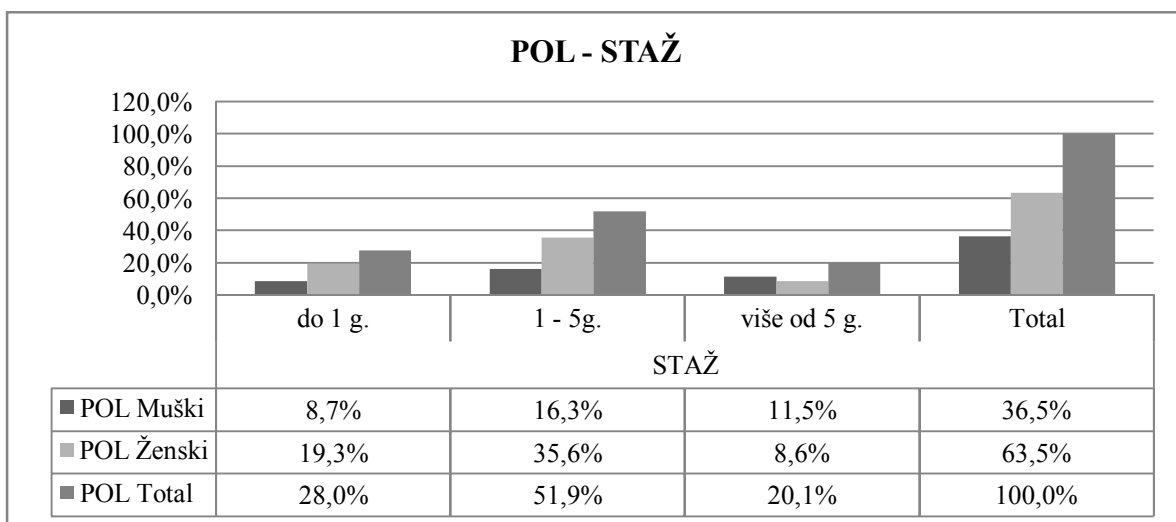
6.1. Članovi KH „Zvony“

Od osnivanja 1993. godine pa do kraja kalendarske 2011. godine, u KH „Zvony“ pevalo je 104 pevača, od čega su 63,5 % žene, a 36,5% muškarci. Srazmerno veći broj ženskih glasova potvrđuje prisutnu pojavu kod većine amaterskih horova današnjice, ne samo u našoj zemlji već i u inostranstvu.

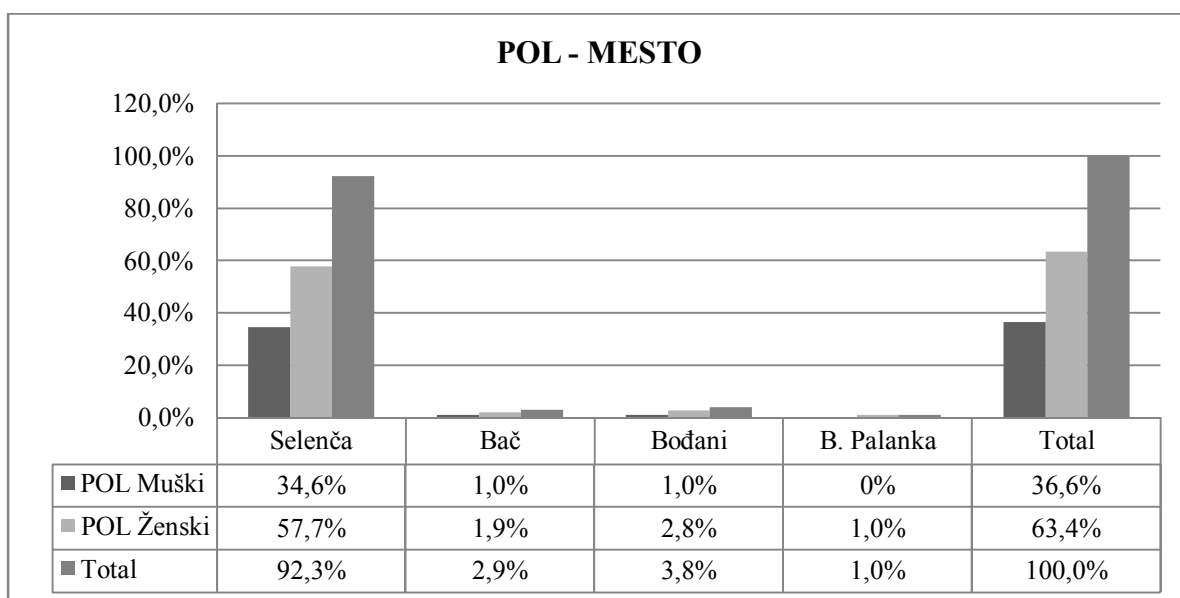
Grafikon br. 21

Najviše pevača je slovačke evangelističke a. v. veroispovesti 51,9%, od čega 32,7% žena i 19,2% muškaraca. Pripadnika rimokatoličke veroispovesti je 43,3%, od čega je 27,9% ženskog a 15,4% muškog pola. I tu se javlja veći broj ženskih naspram muških pevača. Pripadnika Kristove duhovne crkve je 2,9% a Srpske pravoslavne crkve 1,9% od ukupnog broja svih članova KH „Zvony“. Iz KDC u radu hora „Zvony“ učestvovalo je više muških pevača, dok pripadnika SPC među muškim pevačima nije bilo.

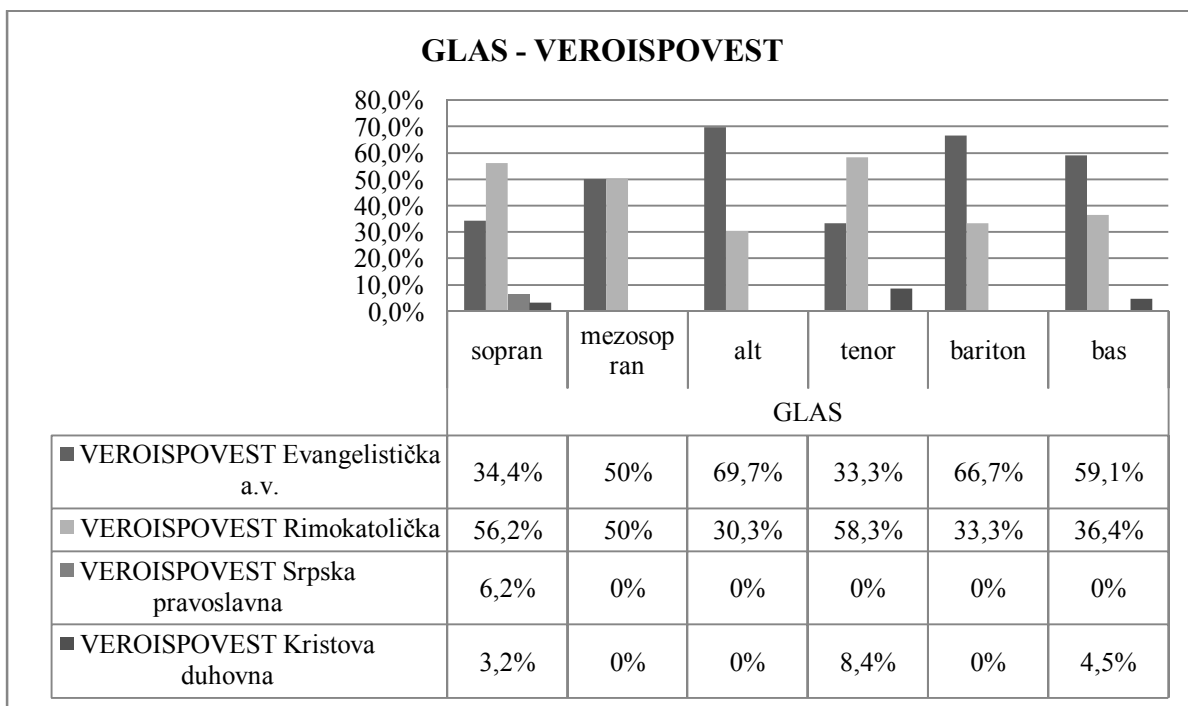
Grafikon br. 22

Analizirajući vremenski period aktivnog pevanja članova KH „Zvony“, a u vezi sa polom, dolazimo do zaključka da je članstvo najaktivnije u periodu od jedne do pet godina delovanja (51,9%). Najaktivnije u tom periodu su žene (35,6%) a najduži staž u radu hora postižu muškarci, koji pevaju više od 5 godina u 11,5% slučajeva. Pošto su članovi hora većinom mladi ljudi u predbračnom periodu, oni često osnivaju svoje porodice za vreme pevanja u horu. Devojke postaju supruge i posle majke, tako da je njihovo odsustvo iz hora neminovno, zbog materinstva i obaveza prema porodici. To odsustvo se posle kraćeg perioda prekida, tako da mlade majke, uz podršku porodice, produžavaju da se i posle porođaja aktivno bave pevanjem u horu.

Grafikon 23.

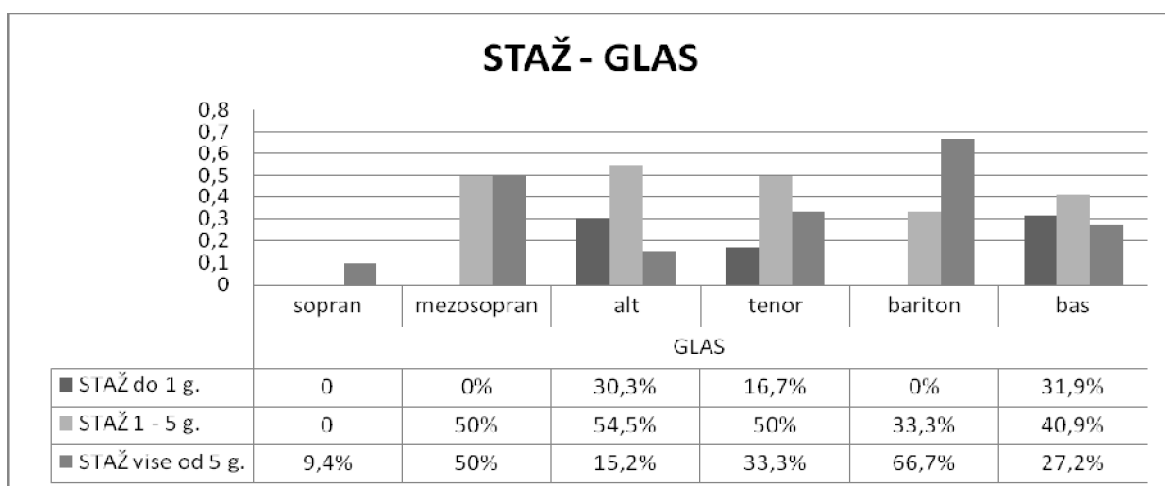
Iako u horu Zvony učestvuju članovi iz 4 naseljena mesta, njih 92,3% su stanovnici Selenče, od čega 24,6% muškaraca i 57,7% žena. Iz mesta Bođani, koje je od Selenče udaljeno oko dvadeset kilometara, na probe dolazi 3,8% članova, dok iz Bača, udaljenog 7 kilometara dolazi 2,9% pevača. Jedna članica je iz Bačke Palanke. Pošto članovi dolaze sa više strana, njihovo prisustvo ili odsustvo veoma često zavisi od vremenskih uslova, od organizacionih momenata oko prevoza, ali i od njihovog trenutnog materijalnog stanja, pošto sami sebi obezbeđuju sredstva za troškove svog putovanja do mesta Selenča.

Grafikon br. 24

Pripadnost članova hora nekoj od veroispovesti nije presudna prilikom uključivanja u rad KH „Zvony“. Ni jedna od veroispovesti članova nikada nije bila preferirana, isticana ili favorizovana. Interesantno je istaći i to da se po ovom pitanju u okviru hora razmišlja na taj način da se svako trudi da shvati način verskog razmišljanja onog drugog. Dirigent, uz podršku članova hora, bira svetovne i verske kompozicije koje pripadaju različitim tradicijama.

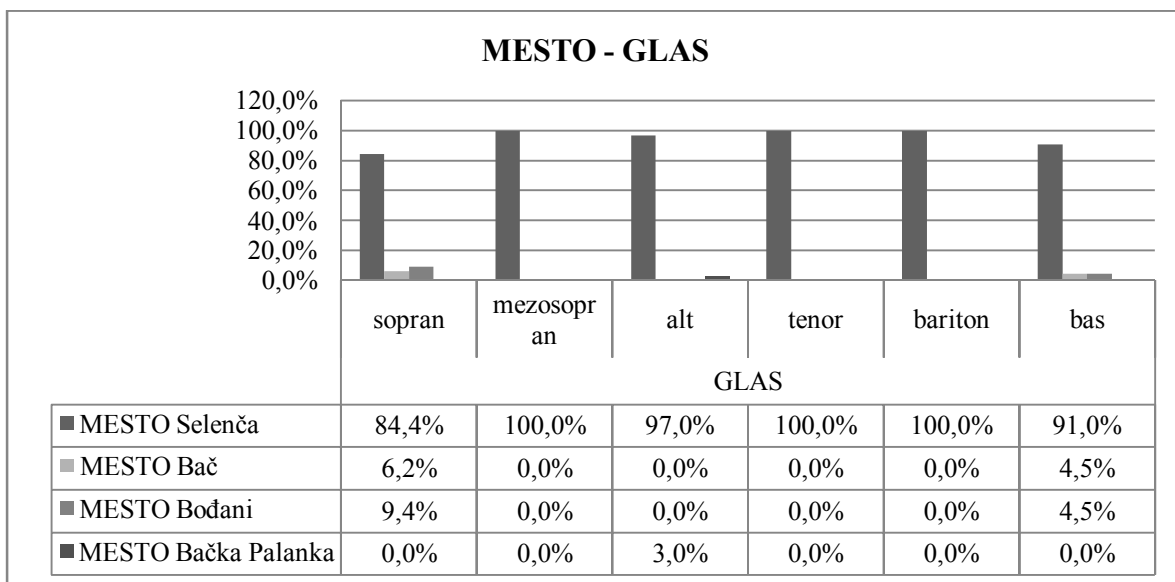
Većina soprana dolazi iz RKC 56,2%, a većina altova je iz SECAV 69,7%. Najmanje soprana dolazi iz KDC (3,2%), a nešto više iz SPC (6,2%). Baritoni su SECAV (66,7%), a najviše tenora pripada RKC (58,3%). Na osnovu ovih podataka možemo da konstatujemo glasovnu i versku zastupljenost članova KH „Zvony“.

Grafikon br. 25

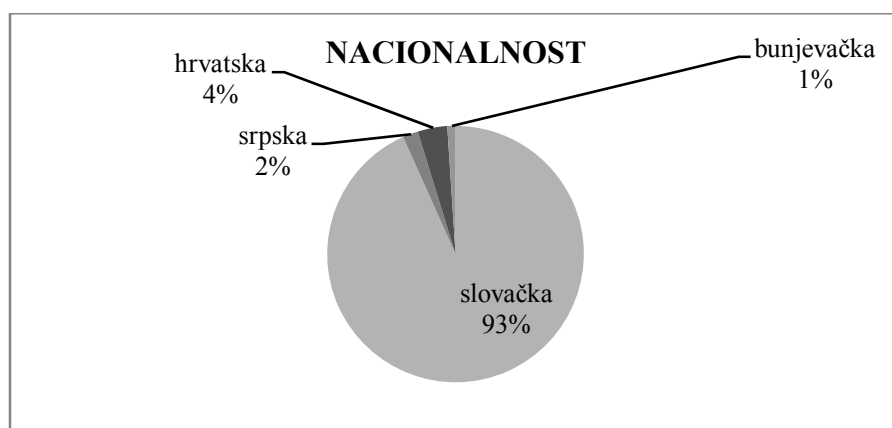

Od 104 pevača KH „Zvony“, najduži staž od muških pevača 66,7% čine baritoni, dok od ženskih pevača najviše altova 54,5% peva u horu od jedne do pet godina. Najkraći staž pevanja u horu imaju tenori 16,7%. Ovi podaci nam govore o vremenskoj raznolikosti aktivnog učestvovanja u radu hora. Dakle, statistički pokazatelji ukazuju da se ženski glasovi kraće zadržavaju u horu, dok muški pevači u horu borave duži period.

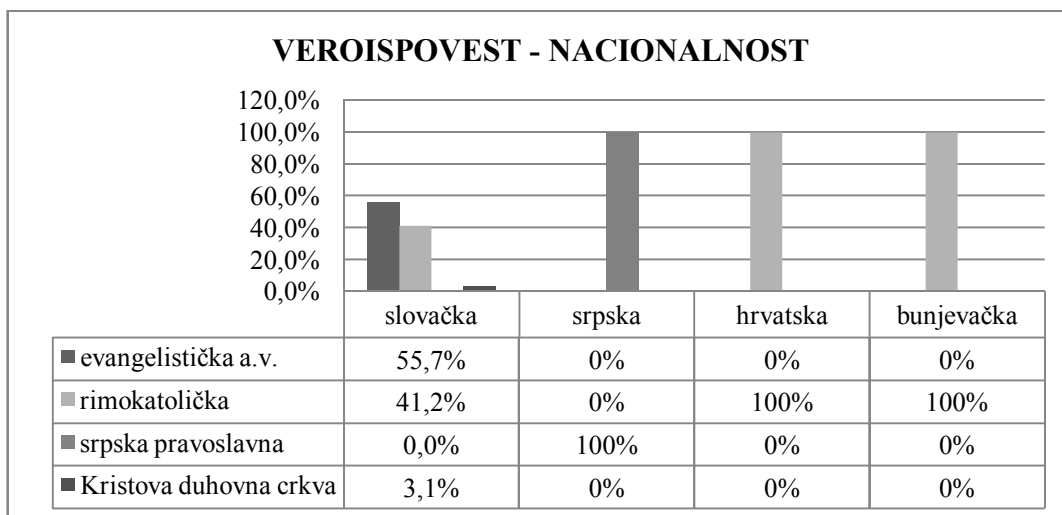
Grafikon br. 26

Kako bi se moglo očekivati, najveći procenat članova KH „Zvony“ je iz mesta Selenča, gde hor i deluje. Međutim, nas sada zanima koji glasovi dolaze iz kojih mesta? Iz mesta Bođani u radu hora učestvuje 9,4% ukupnog broja soprana i 4,5% basova, dok je iz Bača 6,2% od ukupnog broja soprana i 4,5% basova. Iz Bačke Palanke u radu hora učestvuje jedan alt, što predstavlja 3% od ukupnog broja altova uključenih u rad ansambla.

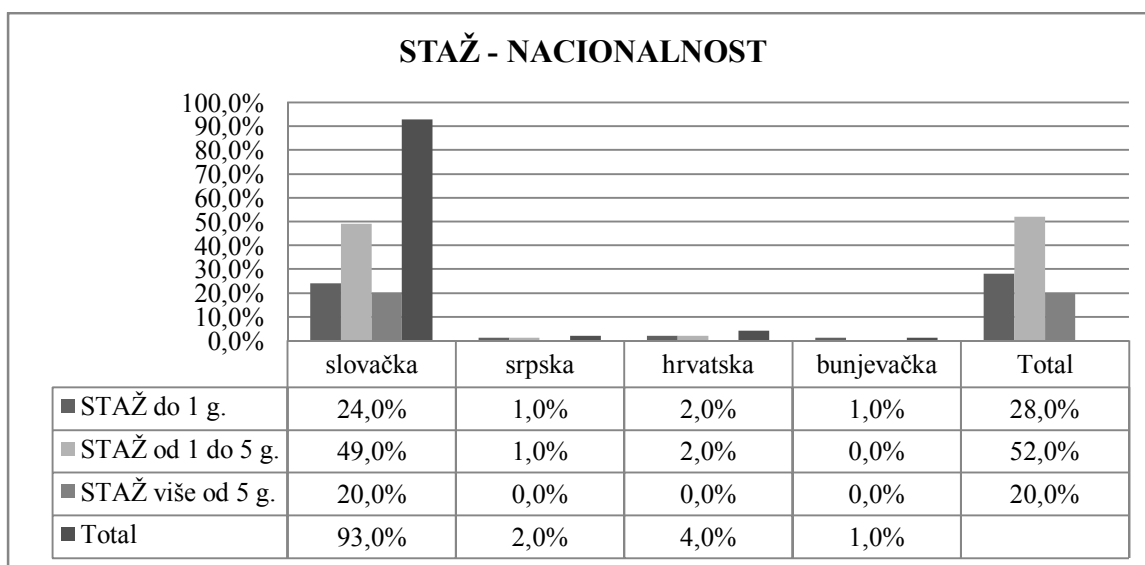
Grafikon br. 27

Po nacionalnoj pripadnosti, u radu KH „Zvony“ deluju pevači četiri nacionalnosti: slovačke 93,3%, hrvatske 3,8%, srpske 1,9% i bunjevačke 1%.

Grafikon br. 28

Podaci koji u ovom radu daju veliki doprinos slici interkulturalnog dijaloga u okviru KH „Zvony“ upravo su ti koji proizilaze iz analize nacionalne i verske pripadnosti članova hora. Najveći broj pevača u horu su Slovaci evangelističke veroispovesti 55,7%. Rimokatolika Slovaka je 41,2%. Najmanje pevača, 3,1% je Slovaka, pripadnika KDC. Pevači, koji su srpske nacionalnosti pripadaju SPC, a pripadnici hrvatske i bunjevačke nacionalnosti pripadaju RKC. Njih 100,0% pripada ovim navedenim crkvama. Ovi podaci preslikavaju nacionalnu i versku pripadnost stanovnika Selenče.

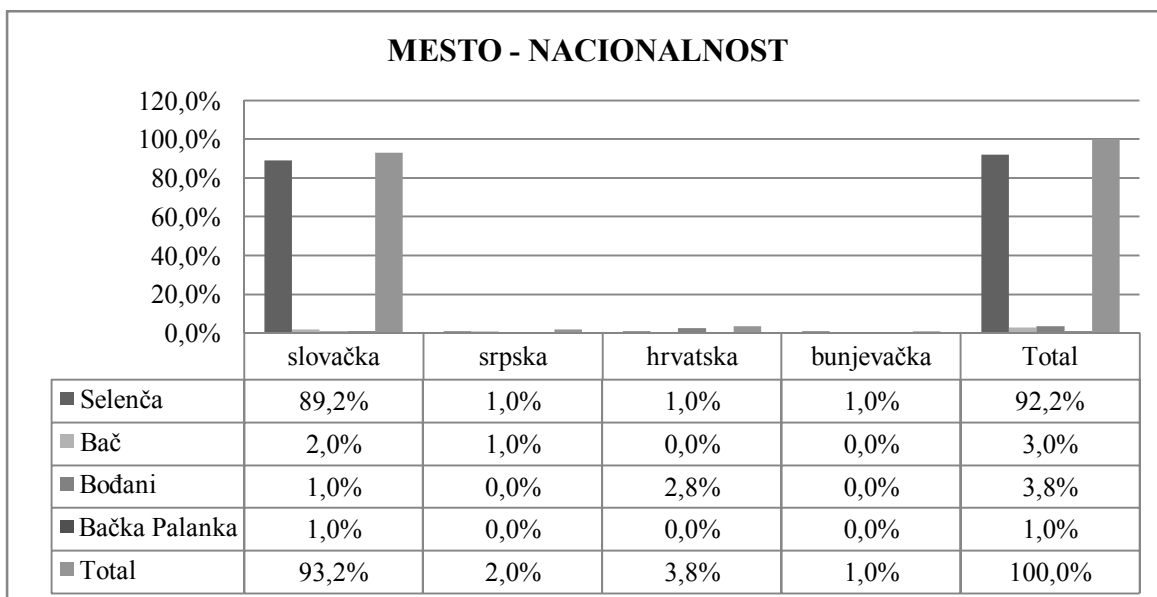
Grafikon br. 29

U analizi staža pevača KH „Zvony“, a u vezi sa nacionalnom pripadnošću, dolazimo do zaključka da 52% ukupnog broja pevača peva od 1 do 5 godina, 28% pevača ima staž do 1 godine a najmanji procenat pevača je iz kategorije pevača koji pevaju duže od 5 godina, njih 20%. Od samog početka rada hora u njemu učestvuju pevači slovačke nacionalnosti, dok pripadnici srpske (2%), hrvatske (4%) i bunjevačke (1%) nacionalnosti u radu hora učestvuju

5, odnosno, manje od 5 godina. Razlozi njihovog kratkog zadržavanja u radu hora su raznovrsni. Neki od razloga su sledeći:

- Promena mesta boravka u kratkom periodu posle uključivanja u rad hora;
- Odlazak na odsluženje vojnog roka (u vreme kada je služenje vojnog roka još bilo aktuelno – muški pevači);
- Promena bračnog stanja i posvećivanje proširenju porodice (očekivanje prinove – ženski pevači);
- Ocena od strane pevača da učestale aktivnosti hora ne odgovaraju pojedinim članovima hora (česte probe, gostovanja, koncerti ...)

Neki od značajnih faktora koji su takođe doprineli ovakvim podacima jesu i oni koji proizilaze iz razloga što su se u rad hora uključivali pripadnici različitih nacionalnosti.

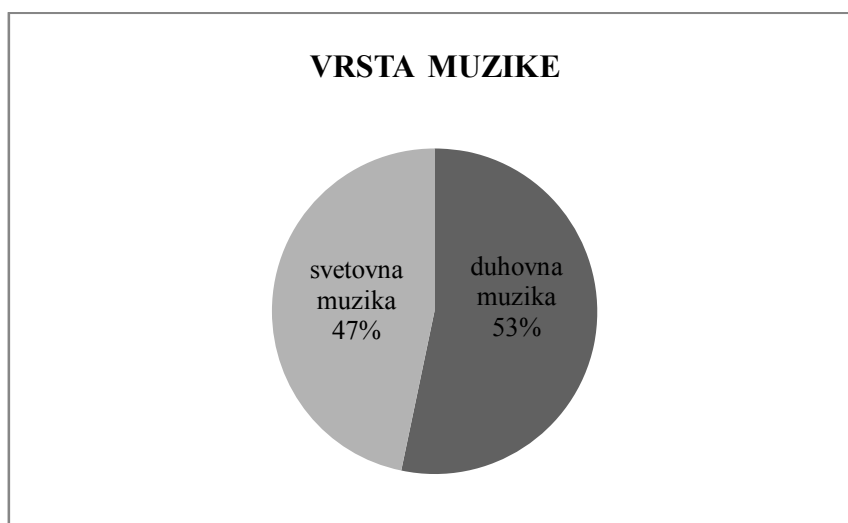

Grafikon br. 30

Najveći broj pevača (92,2%) je iz Selenče i oni su slovačke nacionalnosti (89,2%). Iz Bođana su pevači hrvatske nacionalnosti 2,8%, i 1% pevača slovačke nacionalnosti. Pevači srpske nacionalnosti (2%) su iz Selenče (1%) i Bača (1%). Iz Bačke Palanke dolazi 1% pevača KH „Zvony“ slovačke nacionalnosti.

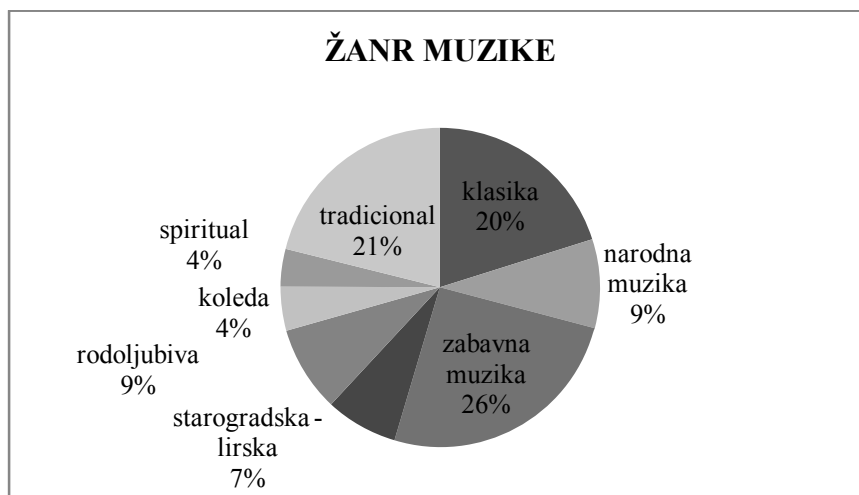
U Selenči je većinsko stanovništvo slovačko, mada se u poslednjim godinama javlja sve veći broj stanovnika romske nacionalnosti. Njihovi predstavnici do sada nisu izrazili želju da učestvuju u radu hora. Predmet ovog istraživanja nije utvrđivanje razloga njihovog neučestvovanja. Svakako, njihovo uključivanje u rad KH „Zvony“, kao i njihova inkluzija u društvo i preko učestvovanja u ovom ansamblu oplemenilo bi rad i sastav ansambla, a sigurno bi i obogatilo širu društvenu zajednicu i dalo novi argument šire i kvalitetnije saradnje na polju širenja interkulturalnosti horske kulture.

6.2. Repertoar KH „Zvony“

Grafikon br. 31

U toku osamnaestogodišnjeg rada, KH „Zvony“ je obradio 289 kompozicija koje ćemo u sledećem tekstu analizirati na osnovu više kriterijuma. Na samom početku, želimo da naglasimo da, iako ne konfesionalan¹¹, hor na repertoaru ima skoro podjednak broj kompozicija koje pripadaju svetovnoj i duhovnoj muzici. Obradio je i izveo na koncertima 47% kompozicija svetovne i 53% duhovne muzike. Mnoge od ovih kompozicija su se našle i na trajnim snimcima RTV ili na CD nosačima zvuka¹².

Grafikon br. 32

Kompozicije koje je KH „Zvony“ izveo tokom svog osamnaestogodišnjeg delovanja, mogu se razvrstati i po žanru. Najveći broj obrađenih kompozicija pripada žanru zabavne muzike (26%). Pored toga što dirigent sam pokazuje afinitete prema ovom žanru, broju obrađenih zabavnih kompozicija uveliko je doprinelo i učestvovanje članova hora na festivalu

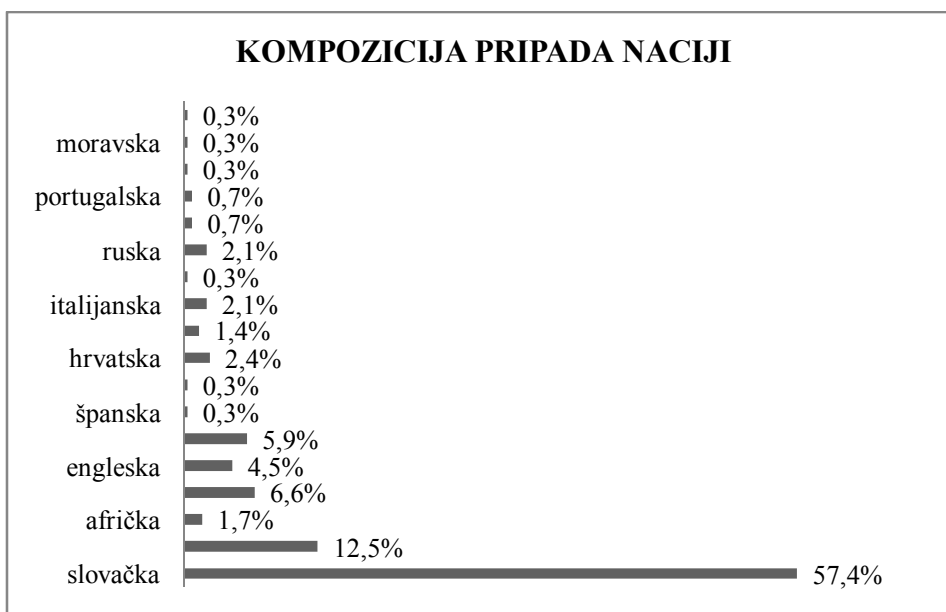
¹¹ Ne pripadajući ni jednoj konfesiji.

¹² Otcova roľa; Vianočný koncert Komorného zboru Zvony; Moja, Poklad.

novokomponovanih zabavnih pesama „Súťaž o slovenskú hudobnú tvorbu“¹³ koji se prvo održavao u Bačkom Petrovcu, a kasnije u Selenči pod nazivom „Zlatý kľúč“¹⁴. Na njima su članovi hora nekoliko godina zaredom bili angažovani kao prateći vokali.

Drugi, za 6% niže kotiran žanr muzike koji je izvodio KH „Zvony“ je žanr klasične muzike (20%). Obrada i izvođenje ovih kompozicija je za sredinu u kojoj hor deluje od izuzetnog značaja. Naime, do pojave ovog hora taj žanr se na ovim prostorima nije mogao uživo čuti. Može se zaključiti da su se pojavom, ali i bogatom koncertnom delatnošću hora „Zvony“ kompozicije klasične muzike počele odomaćivati među pevačima i horovima, ali i među publikom, ne samo u Selenči, već i u Vojvodini na prostorima gde žive Slovaci, a gde je hor često gostovao.

Obradene kompozicije koje pripadaju žanru tradicionalne muzike (21%) treće su po zastupljenosti na repertoaru KH „Zvony“. Ovde spadaju kompozicije duhovne muzike iz različitih hrišćanskih tradicija: protestantske, rimokatoličke, pravoslavne i grkokatoličke. Sa duplo nižim procentnim vrednostima (9%), na repertoaru hora su rodoljubive i narodne kompozicije, dok su u još manjem obimu prisutne kompozicije starogradske – lirske muzike (9%), i spirituali i kolede (4%). Koleda ima na repertoaru hora malo, zbog toga što su to kompozicije koje se pevaju samo oko Božića. Posle, kao i ni pre ovog crkveno kalendarskog perioda one se ne izvode, tako da se dirigent ne opredeljuje za uvežbavanje i izvođenje ovih kompozicija u drugim prilikama. Izvode se samo na božićnim koncertima, pri snimanju božićnih emisija za radio ili TV, ili se izvode prilikom učešća na božićnim bogoslužjenjima.

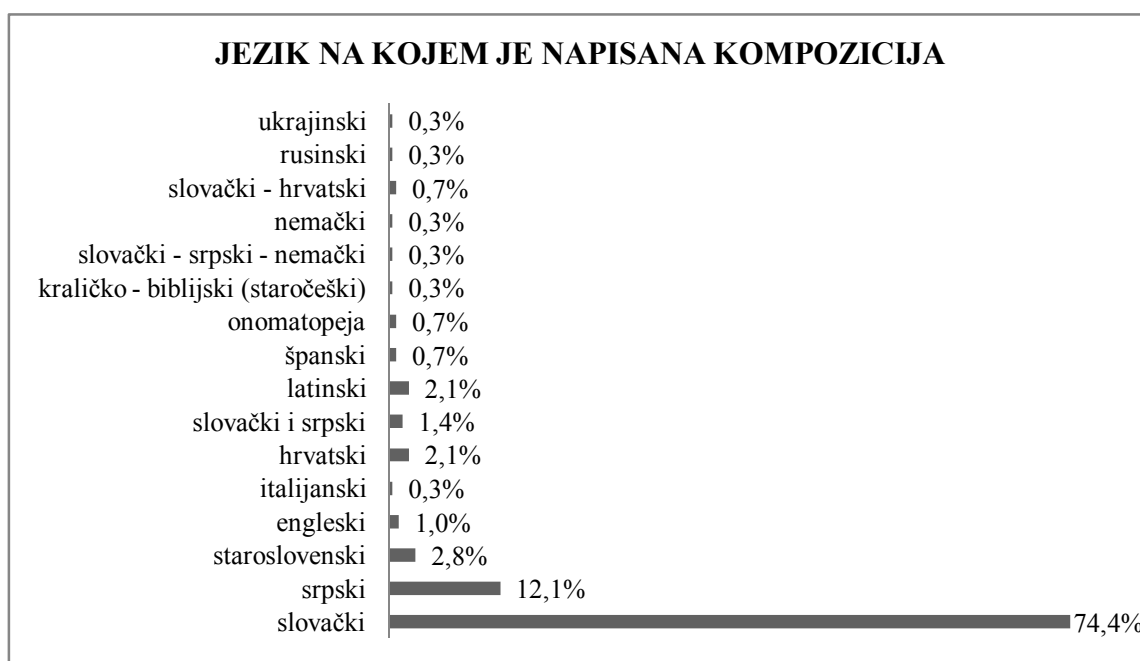

Grafikon br. 33

¹³ Takmičenje slovačkog muzičkog stvaralaštva.

¹⁴ Zlatni ključ

Od svih obrađenih kompozicija koje su na repertoaru KH „Zvony“, najveći deo njih pripada slovačkoj naciji 57,4%. U preostalih 42,6% spadaju kompozicije još 17 nacija od kojih najveći broj kompozicija pripada srpskoj 12,5%, američkoj 6,6%, nemačkoj 5,9% i engleskoj 4,5% naciji. U grupu od 2,4%, do 1,4% pripadaju obrađene kompozicije hrvatske, ruske, italijanske, francuske i afričkih nacija. Sa 0,7% su zastupljene portugalske i rusinske kompozicije. Najmanji broj obrađenih kompozicija, 0,3%, pripada ukrajinskoj, moravskoj, jevrejskoj, austrijskoj, poljskoj i španskoj naciji. Želja je dirigenta da se ne samo pevači, već i publika upozna sa muzikom raznovrsnom po nacionalnom poreklu.

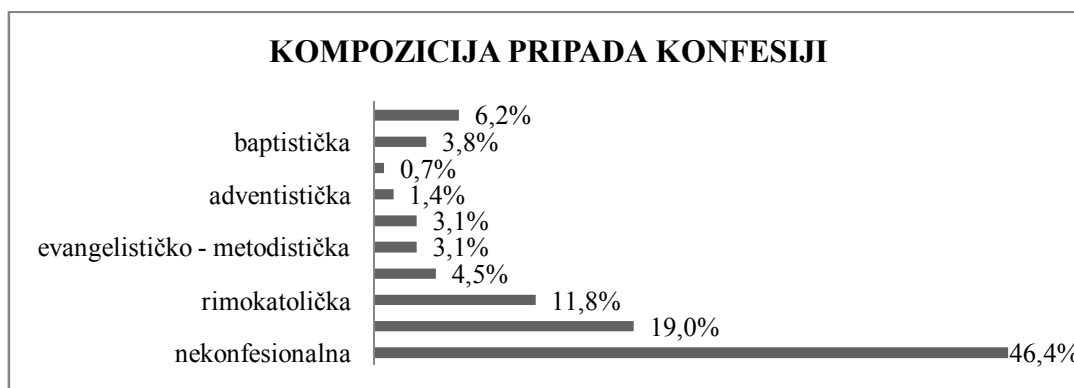

Grafikon br. 34

KH „Zvony“ je izvodio kompozicije na 15 jezika. U svom radu, od 1993. do 2011. godine, hor je pevao na sledećim jezicima: na slovačkom, srpskom, staroslovenskom, ruskom, engleskom, češkom, italijanskom, hrvatskom, latinskom, španskom, kraličko-biblijskom (staročeškom), nemačkom, rusinskom, ukrajinskom i na onomatopeji. Najveći udeo pevanih kompozicija je na slovačkom jeziku, 74,4%. Od toga je vokalno-instrumentalnih kompozicija izvedeno 59,2%, a 15,2% a cappella. To predstavlja i logičan rezultat višegodišnjeg stremljenja dirigenta i članova hora da ispunjavaju statutom određene ciljeve društva¹⁵. Na srpskom jeziku je izvedeno 12,1% (8,3% vokalno-instrumentalnih a 3,8% a cappella). Treći jezik po redu na kojem su kompozicije pevane jeste staroslovenski (2,8%), na kojem su sve kompozicije u potpunosti pevane bez instrumentalne pratnje. Značajan broj kompozicija

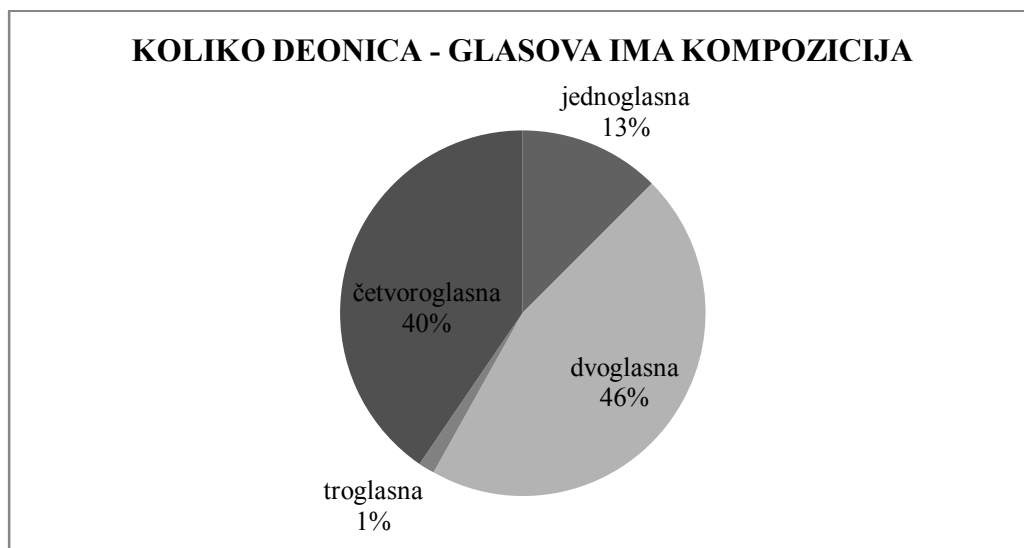
¹⁵ Čuvanje i negovanje tradicije slovačke narodne muzike kao i muzike drugih naroda. Negovanje autentične kulturne i umetničke vredosti istorijsko kulturne baštine.

(2,1%), izvođen je i na latinskom i hrvatskom jeziku (1,4% vokalno-instrumentalnih, a 0,7% a cappella).

Grafikon br. 35

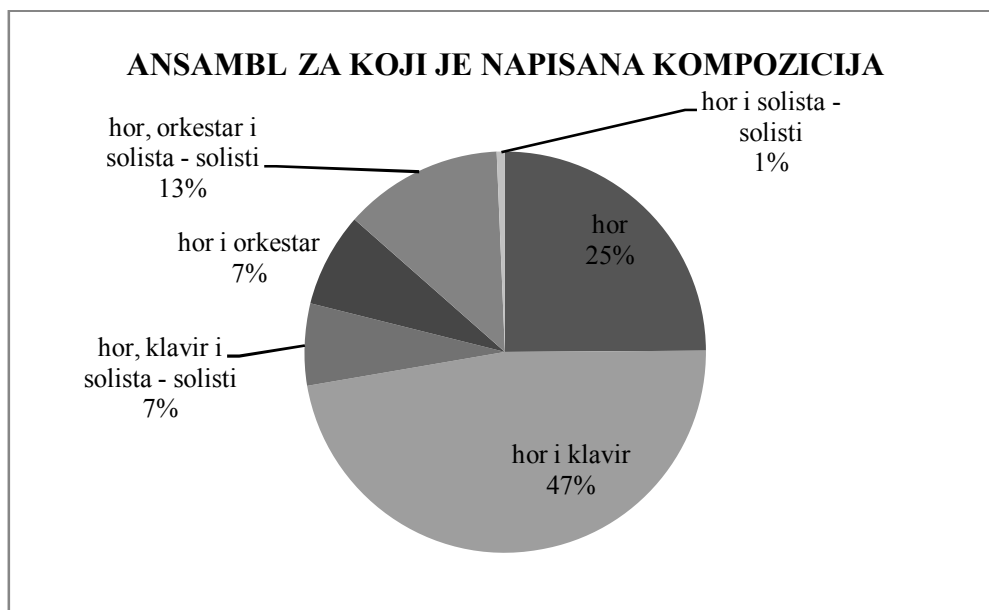
KH „Zvony“ je od 1993. do 2011. godine otpevao najveći broj konfesionalno neopredeljenih kompozicija, 46,4%. Ovaj podatak se podudara sa brojem pevanih kompozicija pripadajućih svetovnoj muzici 46,7%, što predstavlja očekivani rezultat, jer su to najvećim delom kompozicije svetovne muzike. Ovo potvrđuje kasnije naveden grafikon br. 42, sa podacima o vrsti muzike, to jest žanru. Najveći procenat pevanih kompozicija pripada SEAVC tradiciji 19,0%, a druga grupa pevanih kompozicija jeste grupa kompozicija rimokatoličke tradicije, 11,8%. U 6,2% slučajeva pojavljuju se kompozicije čiju konfesionalnu pripadnost nismo mogli da odredimo, ali pripadaju hrišćanskoj tradiciji. Srpskoj pravoslavnoj tradiciji pripada 4,5% pevanih kompozicija. U poređenju sa situacijom na terenu ovi podaci se mogu objasniti na sledeći način: KH „Zvony“ je u pomenutom periodu imao najveći broj koncerata po slovačkim evangelističkim crkvama u Srbiji, pošto Slovaci u Srbiji najvećim delom pripadaju SEAVC. Da bi sebi formirao publiku, ovaj ansambl je nastupao u toku bogoslužjenja ili odmah nakon njihovog završetka, dok su vernici još uvek bili u crkvi. Na taj način, publika nije dolazila specijalno na koncerte hora, već je ansambl dolazio do publike koja je već bila u crkvi na bogoslužjenju. Vernici su sasvim spontano prelazili iz pozicije vernika – učesnika bogoslužjenja u poziciju publike. U toku tih bogoslužjenja-koncerata vernici su postajali odana horska publika. Repertoar ansambla „Zvony“ je odgovarao verniku koji je uz kompozicije svoje konfesije, primao i kompozicije ostalih tradicija, brojno znatno manje prisutnih na repertoaru hora. Vremenom se repertoar hora sve više proširivao, tako da su na nastupima u crkvi bile izvođene kompozicije i ostalih konfesija (vidi prilog 8.2.), što je veoma uticalo i na širenje vidika kod publike.

Grafikon br. 36

Hor na svom repertoaru ima jednoglasne, dvoglasne, troglasne i četvoroglasne kompozicije. Najveći deo predstavljaju dvoglasne kompozicije, čak 46%. Visok broj izvođenih dvoglasnih kompozicija proizilazi iz činjenice da ne predstavljaju problem niti prilikom njihove obrade, niti prilikom njihovog izvođenja na koncertu. Zanimljivo je da podaci ukazuju na to da je na repertoaru hora čak 40% četvoroglasnih kompozicija, premda njihova obrada ali i izvođenje zahtevaju značajnu pažnju, komunikativnost, asertivnost i muzikalnost pevača. Iako jednoglasne kompozicije horovi nerado izvode, jer se na njima može pokazati ne samo dobar kvalitet, već i vokalna slabost ansambla, KH „Zvony“ je u periodu od 1993. do 2011. izveo čak 13% jednoglasnih kompozicija. Pošto je hor mešovitog sastava, najmanje je izvođeno troglasnih kompozicija. One su najčešće pisane za jednorodne ansamble, muške, ženske ili dečje. Obradom kompozicija koje su pisane za troglasno žensko ili muško izvođenje nužno bi došlo do posvećivanja pažnje jednoj određenoj grupi pevača. Da ne bi došlo do favorizovanja pojedinih glasova, ili zapostavljanju ostalih, na inicijativu dirigenta pevačima je poveravano aktivno učešće na probama sa ciljem da svaki od pevača ode sa probe hora, ali i sa koncerta zadovoljan, primenjen u praksi i pun želje za daljim angažovanjem.

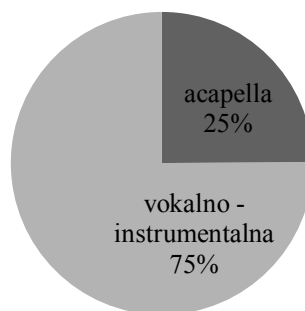

Grafikon br. 37

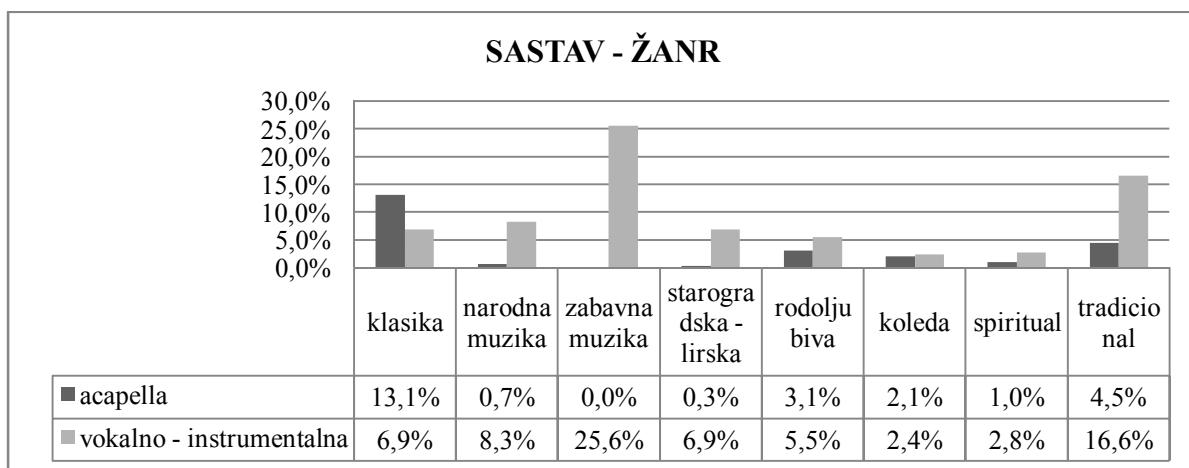
Mada je horska muzika u svetu, ali i u Srbiji, najčešće pisana za hor bez instrumentalne pratnje (tzv. *a cappella*), hor „Zvony“ se često opredeljivao da izvodi kompozicije koje su vokalno-instrumentalne, odnosno, pisane za hor i klavir (47%). Dirigent istovremeno vrši i funkciju korepetitora, tako da je ovaj vid ansambla formiran sasvim spontano, što je i dovelo do ovakvog načina nastupanja. Jedna četvrtina kompozicija (25%) koje je hor izvodio pisana je za horsko izvođenje bez instrumentalne pratnje i bez solista, dok je 13% izvođenih kompozicija pisano za hor, soliste i orkestar. Treba napomenuti da je u okviru KH „Zvony“ od samog početka delovao i orkestar sastavljen od različitih instrumenata. Ovo je omogućilo raznolikost repertoara. U izvođenju repertoara, sa 7% podjednako su učestvovali hor i orkestar, kao i hor, klavir i solisti. Najmanje su izvođene kompozicije (1%), koje su pisane za hor sa solistom. U ovom poslednjem slučaju je neophodno u horu imati kvalitetnog vokalnog solistu, dobar horski izvođački aparat, ali i adekvatnu kompoziciju pisanu za ovakav ansambl, koja je ujedno interesantna ne samo ansamblu koji je izvodi, već i publici kojoj je namenjena.

KLASIFIKACIJA KOMPOZICIJA PO NAČINU IZVOĐENJA

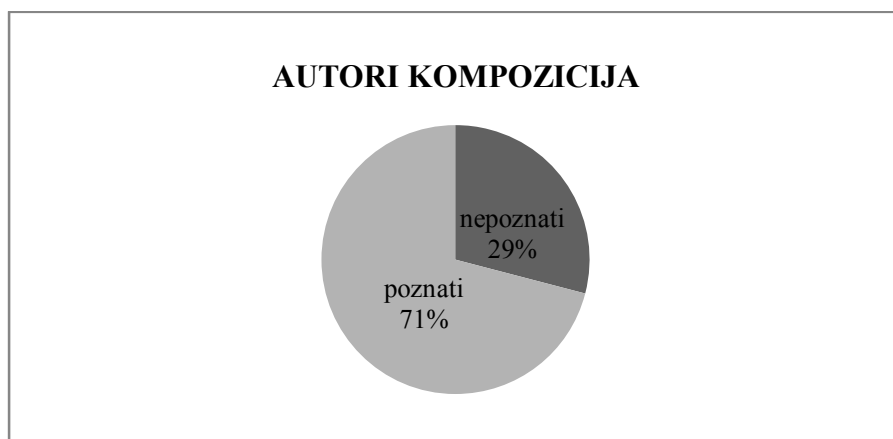
Grafikon br. 38

KH „Zvony“ je od 1993. do 2011. godine izvodio pretežno vokalno-instrumentalne kompozicije (75%), dok je a cappella repertoar prisutan u 25%. Pošto je kvalitetno izvođenje a cappella kompozicija veoma zahtevno, ovom tipu muzike se pristupalo u znatno manjem obimu, sa tendencijom rasta iz godine u godinu. To bi naše istraživanje i pokazalo ako bismo analizirali ovu problematiku po godinama. Značajno je istaći da prisustvo a kapela kompozicija na repertoaru nekog hora direktno zavisi od kvaliteta izvođačkih sposobnosti hora, od prisustva vokalne tehnike kod pevača, od obima iskustva iz nekog prethodnog pevačkog ansambla u kojem su pevali pevači, ali i od adekvatnog notnog materijala koji je pitak i veoma interesantan kako pevačima, tako i publici. Najviše a kapela kompozicija je izvođeno iz žanra klasike 13,1%, a potom iz tradicionalnih (4,5%) i rodoljubivih kompozicija (3,1%), što je vidljivo na grafikonu br. 39. Vokalno-instrumentalne kompozicije su izvođene najviše iz žanra zabavne (25,6%), kao i tradicionalne muzike (16,6%). Podjednako zastupljeni žanrovi sa 6,9% iz oblasti vokalno-instrumentalnih kompozicija pripadaju klasici i starogradskim i lirskim kompozicijama.

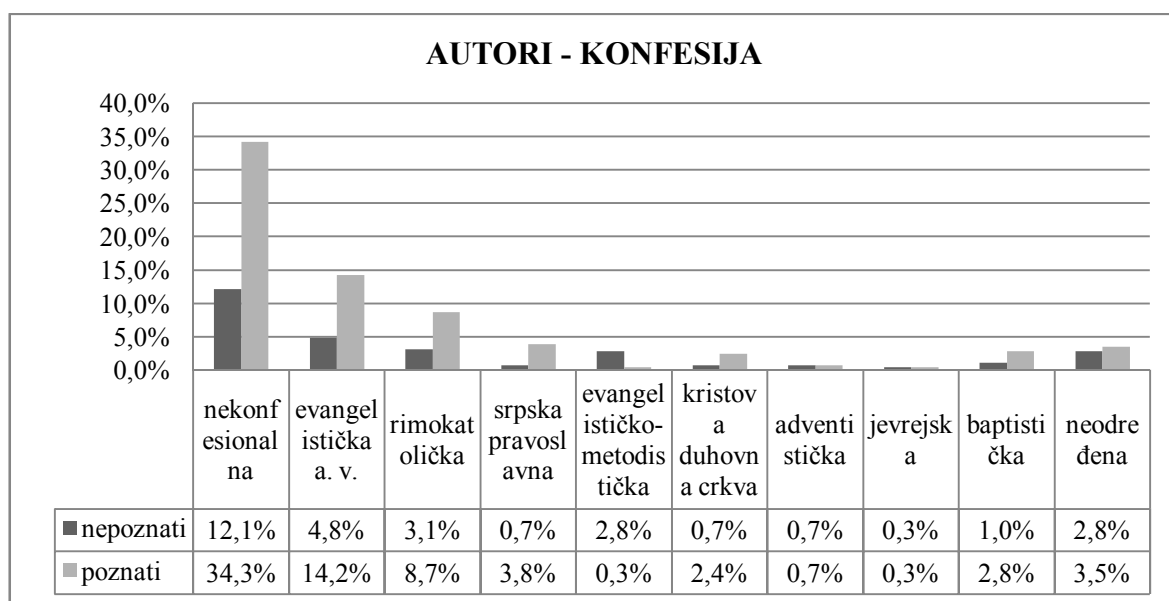
Grafikon br. 39

Od ukupnog broja kompozicija koje su na repertoaru KH „Zvony“, za većinu njih su autori poznati, u 71% slučajeva, dok je u 29% kompozicija autor nepoznat (grafikon br. 40).

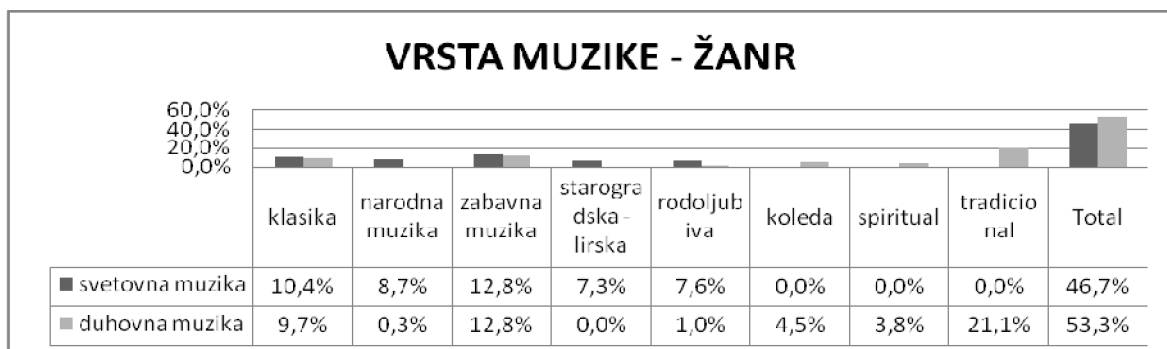

Grafikon br. 40

U najvećoj meri to su narodne kompozicije, ali i kompozicije čiji autor nije u partiturama naveden, ili je navedeno Anonimus. Ako analiziramo odnos autora sa konfesijom (Grafikon br. 41) dolazimo do podataka da su u nekonfesionalnim kompozicijama u 34,3% autori poznati, a u 12,1% nepoznati. Pevane kompozicije iz SEAVC imaju 14,2% poznatih, a 4,8% nepoznatih autora. Iz RKC su pevane kompozicije sa većim procentom poznatih (8,7%), a u 3,1% je nepoznatih autora. Iz SPC je KH „Zvony“ pevao 3,8% kompozicija poznatih, a 0,7% nepoznatih autora. Analiza je pokazala i to da su nepoznati autori 2,8% pevanih kompozicija iz EMC i poznatih autora baptističke crkve. Što se tiče neodređene konfesije pevanih kompozicija, 3,5% pripada poznatim, a 2,8% nepoznatim kompozitorima.

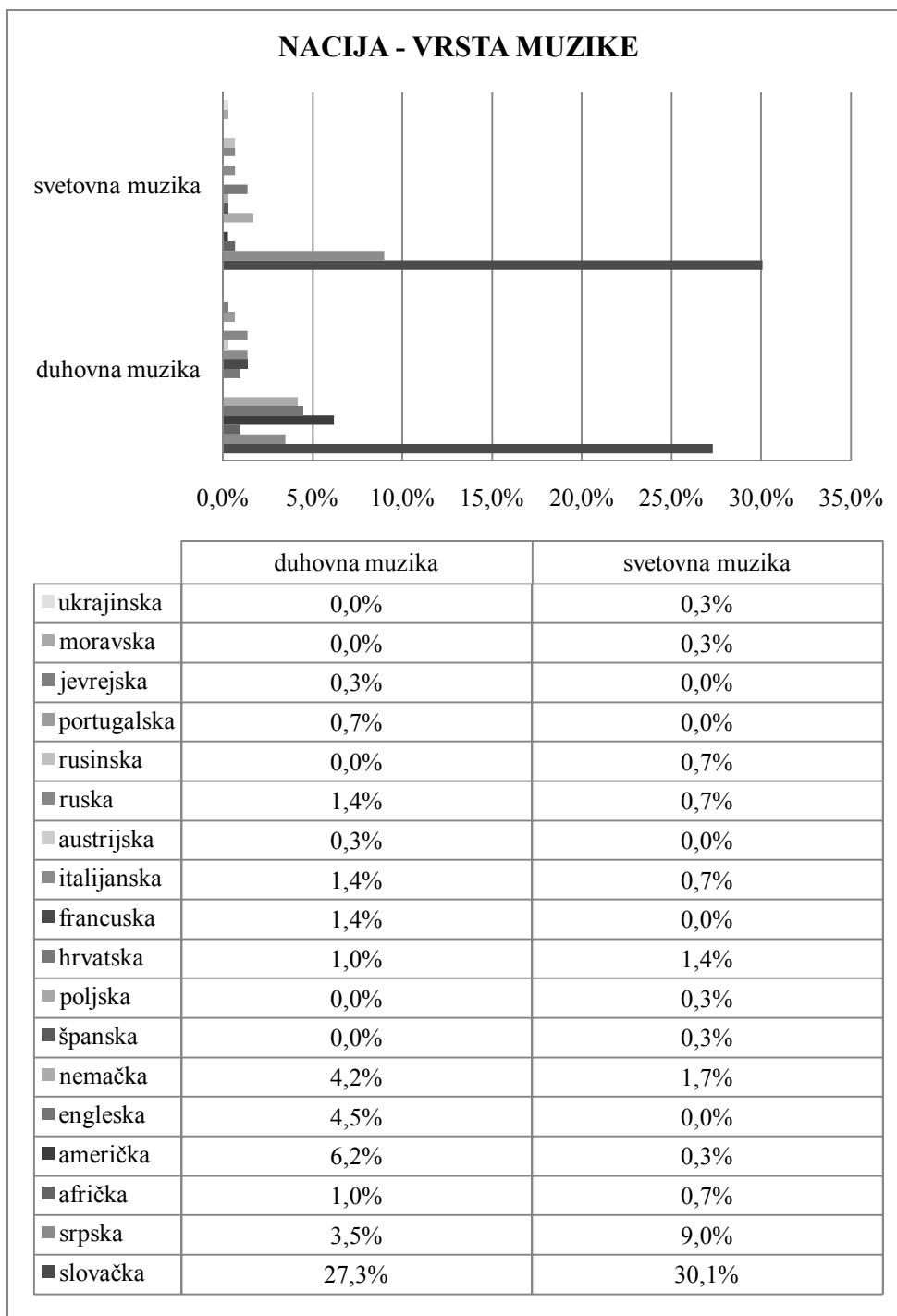

Grafikon br. 41

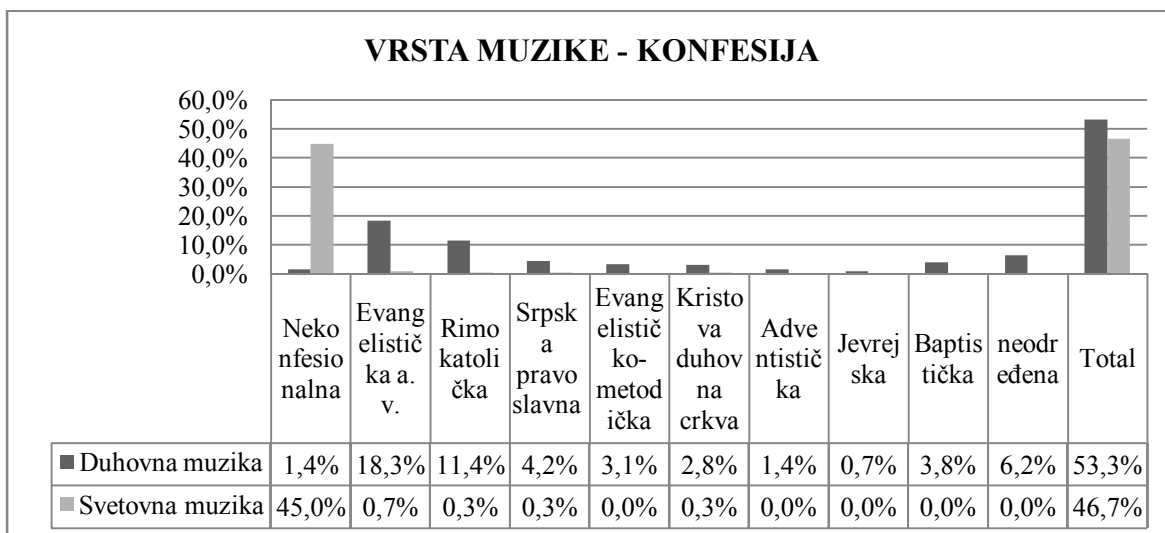
Grafikon br. 42

Većina izvođenih kompozicija, ako ih analiziramo žanrovski, pripada duhovnoj muzici 53,3%, iako hor nije vezan ni uz jednu crkvu ili crkvenu zajednicu. Manji deo repertoara hora (46,7%), pripada svetovnoj muzici. Zabavna muzika koju hor ima na svom repertoaru u istom procentu, u 12,8% pripada kako svetovnoj, tako i duhovnoj muzici. Približno podjednak procenat pevane muzike pripada svetovnoj (10,4%) i duhovnoj (9,7%) muzici u žanru klasike. Sve obrađene starogradske-lirske kompozicije pripadaju svetovnoj muzici, dok su rodoljubive u većini svetovne, 7,6% prema 1,0% duhovnih kompozicija. Žanr koleda, spirituala i tradicionalne muzike u potpunosti pripada duhovnoj muzici 4,5%.

Grafikon br. 43

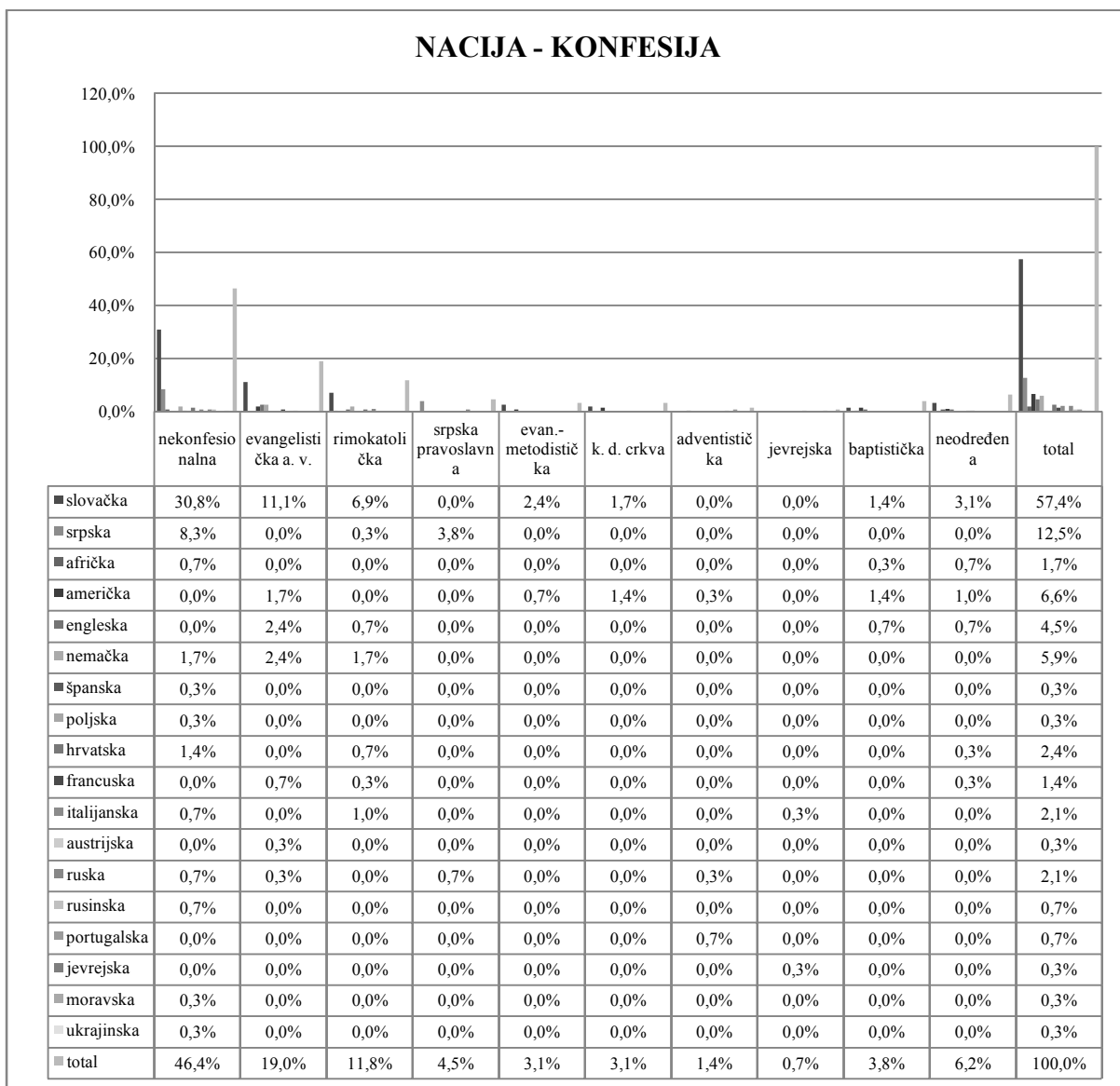
KH „Zvony“ je izvodio muziku 18 svetskih nacija. U slučaju osam nacija hor je izvodio kompozicije i duhovne i svetovne muzike, dok je u slučaju repertoara koji potiče iz deset različitih nacija izvođena samo jedna vrsta muzike – ili duhovna, ili svetovna. Najveći deo izvedenih kompozicija pripada slovačkoj naciji, i to 30,1% svetovnih, a 27,3%, duhovnih. Srpskoj naciji pripadaju izvedene kompozicije svetovne muzike 9,0% i duhovne 3,5%. U treću grupu po obimu spadaju kompozicije američke nacije 6,2% iz oblasti duhovne muzike.

Grafikon br. 44

Najviše je pevanih kompozicija - 45,0%, koje pripadaju svetovnoj muzici, tj. ne pripadaju ni jednoj konfesiji. Kada je reč o duhovnim kompozicijama, najveći broj pripada evangelističkoj a. v. 18,3%, zatim rimokatoličkoj 11,4%, pa onda neodređenoj¹⁶ 6,2% tradiciji. Sledeća je srpska pravoslavna tradicija, čije je duhovne kompozicije KH „Zvony“ izvodio u 4,2% slučajeva. Ako se sagleda činjenica da je u horu najmanje pevača pripadnika SPC, kao i mala mogućnost javnog izvođenja ovih kompozicija pred vernicima SPC, možemo biti veoma zadovoljni, pošto hor neguje ne samo duhovnu muziku zapadne crkve, već i kompozicije koje pripadaju pravoslavnoj crkvenoj tradiciji i na taj način doprinosi verskom dijalogu na ovom prostoru.

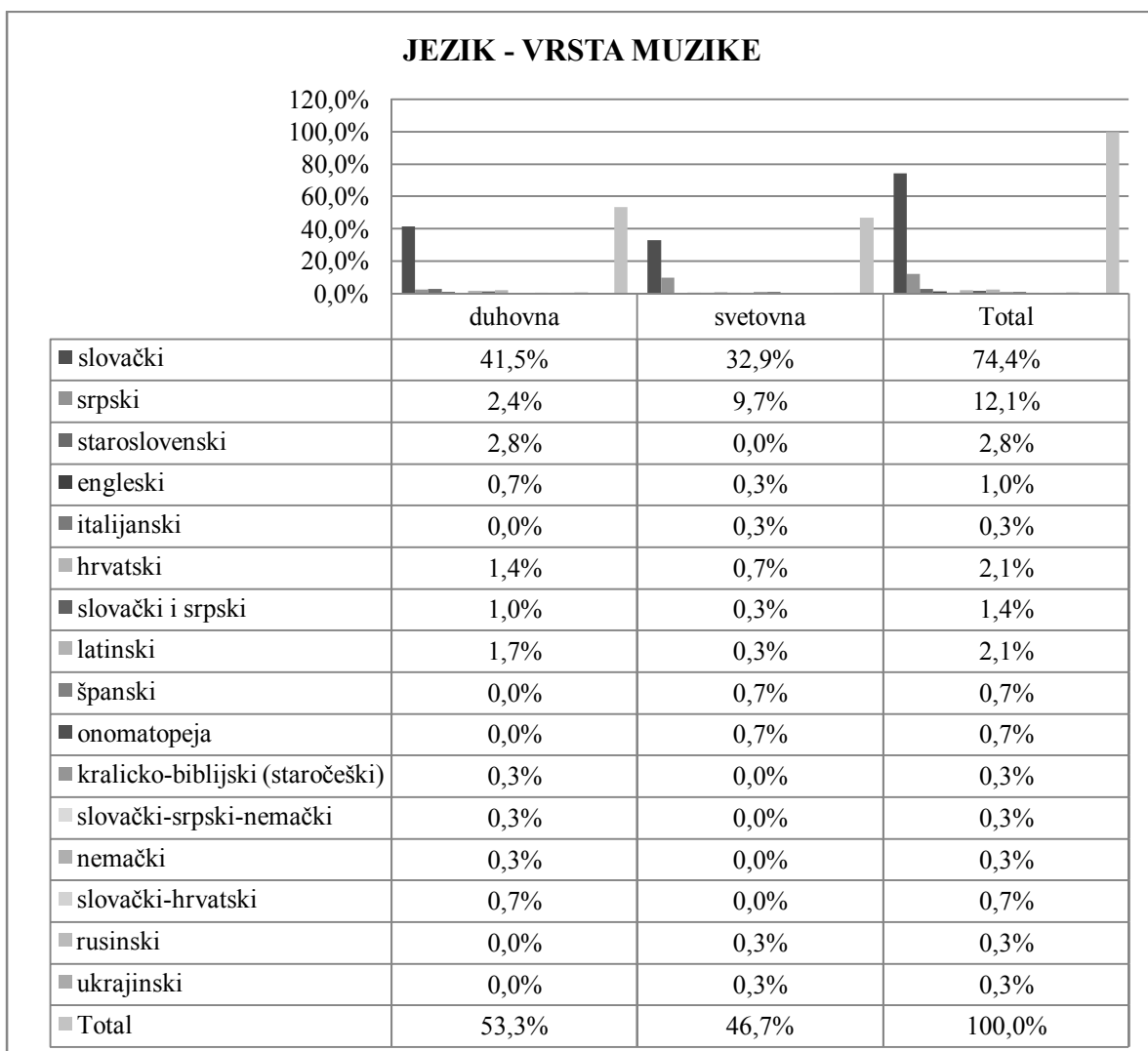
¹⁶ Tu spadaju kompozicije kod kojih religijski kontekst nismo mogli sa sigurnošću odrediti. Ovaj rezultat je zbir svih mogućih konfesija, tako da ne može po svojoj visini da se tretira da je na trećem mestu po značaju.

Grafikon br. 45

Ako se posmatra celokupni repertoar KH „Zvony“, u smislu nacija – konfesija, najveći deo pevanih kompozicija pripada slovačkoj naciji (30,8%). Od 19% pevanih kompozicija SEAVC takođe najviše 11,1% pripada slovačkoj, a podjednako 2,4% engleskoj i nemačkoj naciji. Repertoar koji je pevan iz tradicije RKC (6,9%) najvećim delom pripada slovačkoj, nemačkoj 1,7% i italijanskoj 1% naciji. Neodređena konfesija se javila kod 6,2% pevanih kompozicija koje pripadaju slovačkoj naciji 3,1%, američkoj naciji 1%, engleskoj i afričkim nacijama 0,7%, ali i hrvatskoj i francuskoj naciji 0,3%. Repertoar iz SPC 4,5% pripada srpskoj 3,8% i ruskoj naciji 0,7%. Kompozicije koje je KH „Zvony“ pevao a dolaze iz baptističke konfesije 3,8% pripadaju slovačkoj i američkoj 1,4% naciji, ali i engleskoj 0,7% i afričkim nacijama 0,3%. Pevane kompozicije EMC 3,1% pripadaju slovačkoj 2,4% i američkoj 0,7% naciji. U 3,1% pevanih kompozicija pripada i KDC, od kojih 1,7% slovačkoj

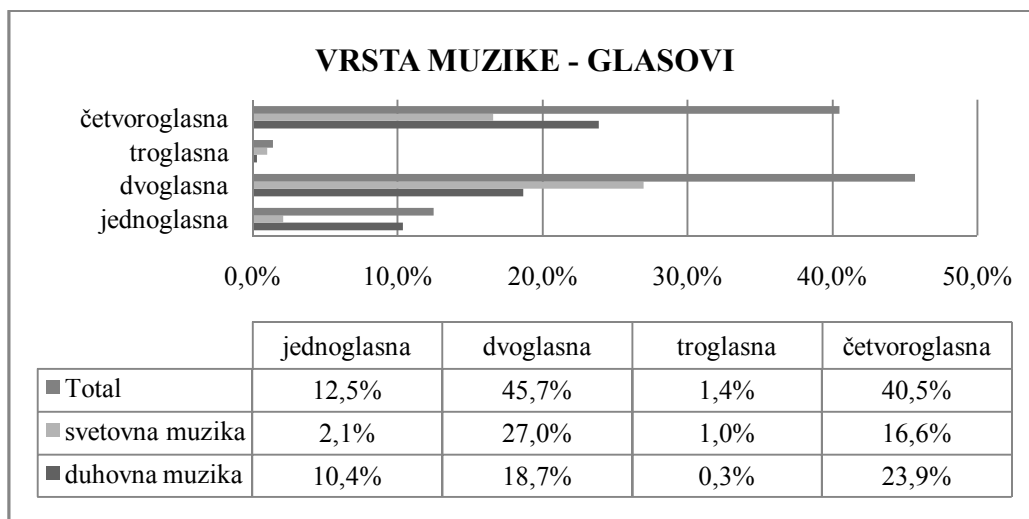
a 1,4% američkoj naciji. Svi ovi podaci govore da je repertoar hora raznovrstan, sa ciljem da se dopre do što većeg broja konzumenata na koncertima ili putem medija.

Grafikon br. 46

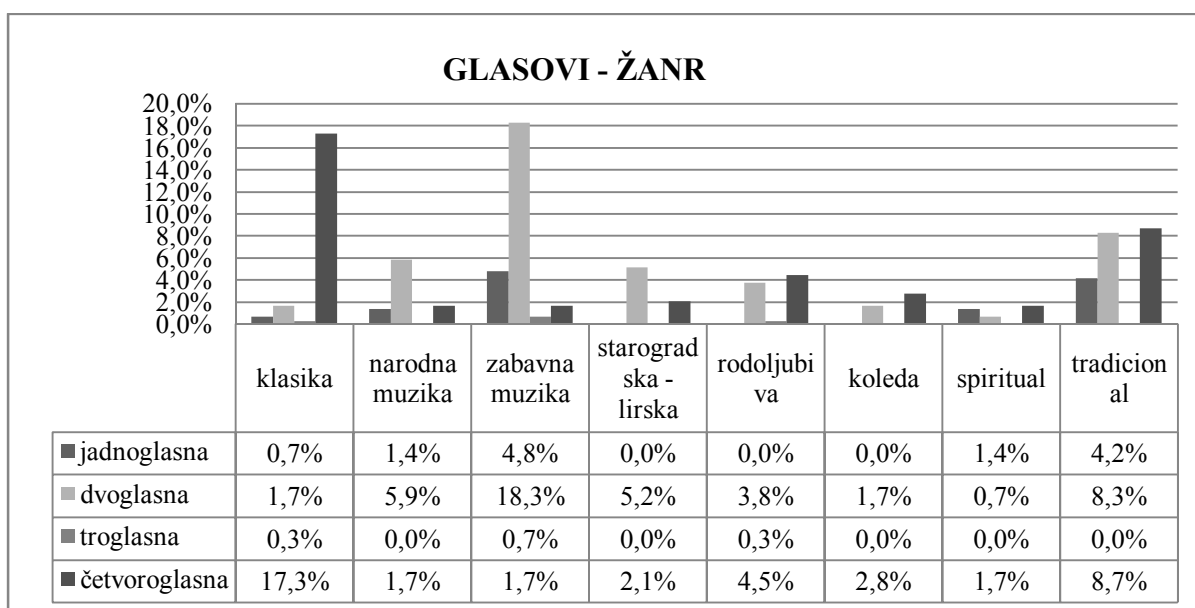
Ako upoređujemo prisustvo duhovne i svetovne muzike u repertoaru KH „Zvony“ a u odnosu na jezik na kojem je repertoar izvođen, najviše izvođenih duhovnih kompozicija je na slovačkom jeziku 41,5%, dok je na istom tom jeziku svetovnih 32,9%. Na srpskom jeziku je svetovnih kompozicija na repertoaru hora 9,7%, dok je na ostalim jezicima svetovna muzika prisutna u svim ostalim primerima manje od 1%. Najčešći jezici duhovnih kompozicija koje su na repertoaru KH „Zvony“ su staroslovenski 2,8%, srpski 2,4% kao i latinski 1,7% i hrvatski 1,4%.

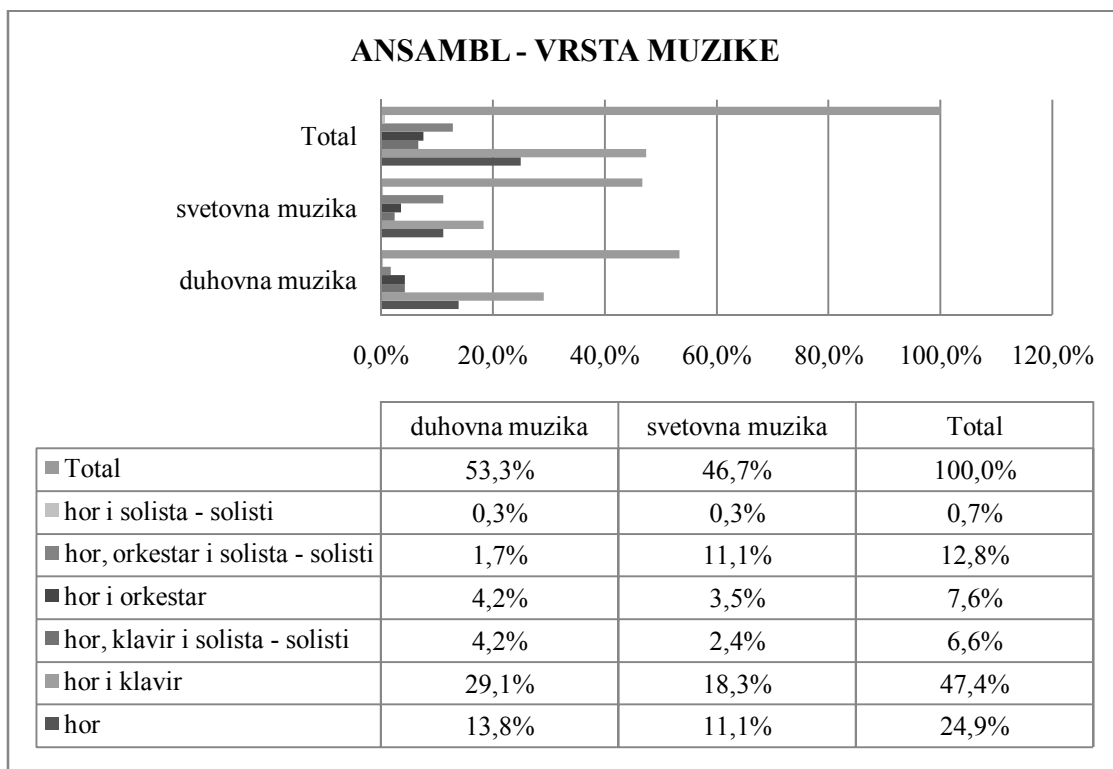

Grafikon br. 47

Analiza repertoara KH „Zvony“ sa aspekta višeglasja, a u poređenju sa odnosom svetovna-duhovna muzika, pokazuje da je najveći procenat dvoglasnih kompozicija (45,7%) i to iz žanra zabavne muzike (18,3%, grafikon br. 48), većim delom iz oblasti svetovne (27%), a manjim delom iz oblasti duhovne muzike (18,7%). Nešto niži procenat pokazuje prisustvo četvoroglasnih kompozicija 40,5% i to iz žanra klasike 17,3%, od kojih veći deo pripada duhovnoj (23,9%) a manji deo svetovnoj muzici (16,6%). Troglasne kompozicije (1,4%) su prisutnije u oblasti svetovne muzike 1%, klasike 0,3% i rodoljubive 0,3%, dok duhovnoj muzici pripadaju samo u obimu od 0,3%. Ovu nisku prisutnost troglasnih kompozicija smo već objasnili. Od jednoglasnih kompozicija 12,5%, najviše je pevana zabavna muzika 4,8%, pa tradicionalna 4,2%. Duhovne jednoglasne kompozicije su na repertoaru hora u procentu od 10,4%, a samo 2,1% pripada pevanim jednoglasnim svetovnim kompozicijama.

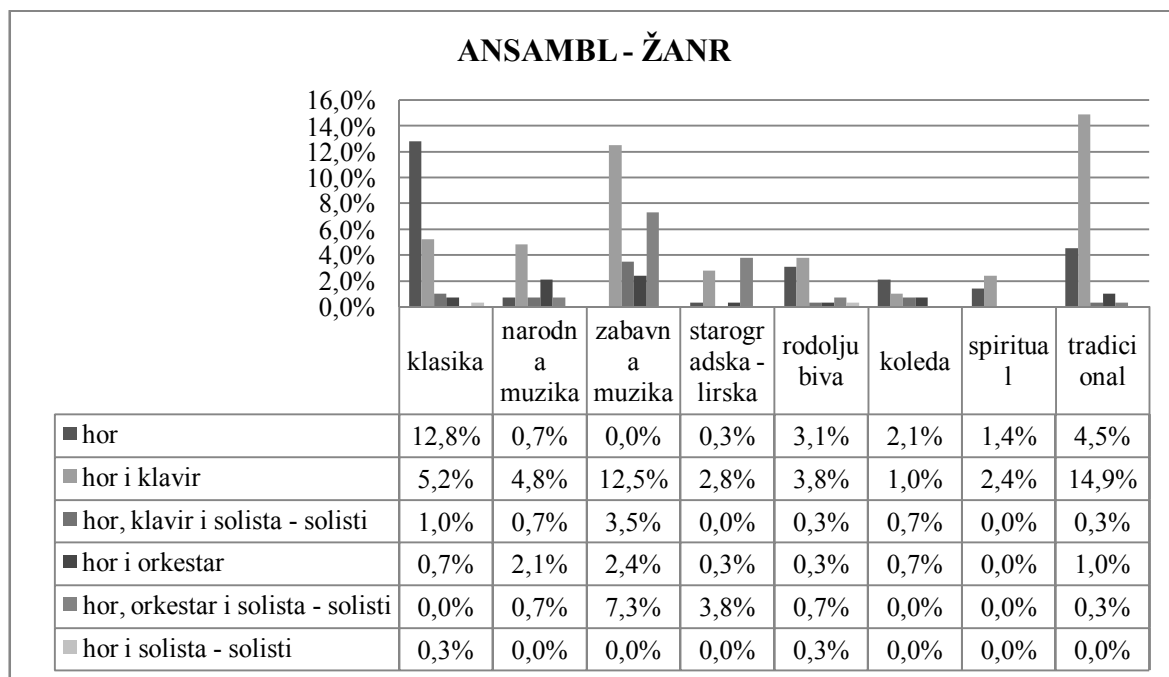

Grafikon br. 48

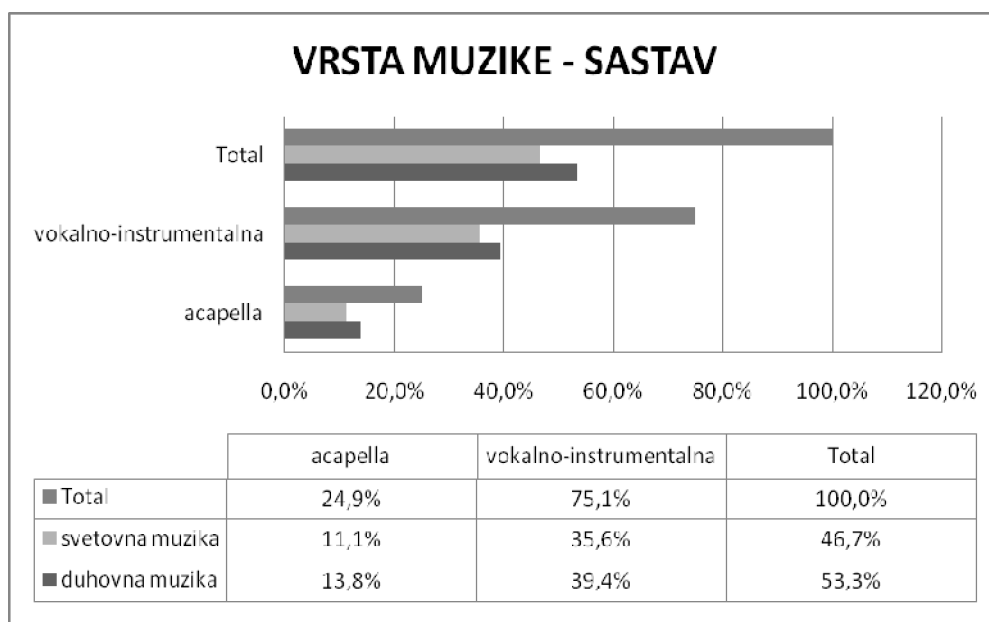

Grafikon br. 49

Sastav KH „Zvony“ pokazuje visok nivo interkulturene komunikacije, jer je ansambl za koji je napisana izvođena kompozicija članove hora podsticao na veoma intenzivno muzičko-izvođačko prilagođavanje. Tako je hor pevao iz oblasti duhovne muzike najviše kompozicija u kombinaciji hora sa klavirom 29,1%, a samostalno horskih a kapela kompozicija 13,8%, najviše klasike 12,8%. Pevao je kompozicije pisane za hor i orkestar u 4,2%, iz žanra zabavne muzike 2,4% a narodne 2,1%. Ovaj isti rezultat se pokazao i u prisustvu pevanih kompozicija pisanih za hor, klavir i solistu – soliste 4,2%, najviše iz žanra zabavne muzike. Prilikom izvođenja svetovne muzike najčešće izvođene kompozicije su bile pisane za ansamble koji su nastajali od članova KH „Zvony“, ili su sa njima prilikom nastupanja sarađivali. Tako su kompozicije izvođene u sledećim ansamblima: hor i klavir 18,3% i hor a kapela 11,1%, kao i hor, orkestar i solista – solisti 11,1%. Primeri za ovaj poslednji podatak su svakako učešća hora na festivalima novokomponovane muzike, gde je hor uz orkestar pratio vokalne soliste. Najbrojnije kompozicije na repertoaru KH „Zvony“ pripadaju kompozicijama pisanim za hor i klavir 47,4% iz žanra tradicionalne (14,9%) i zabavne muzike (12,5%) što se može videti na grafikonu br. 50. Hor je u javnosti prepoznatljiv upravo po izvođenju kompozicija pisanih za ovakav sastav. Hor je pevao najmanji broj a kapela kompozicija uz učešće pevača soliste, mada su na repertoaru hora i te kompozicije prisutne u 0,7% i to iz oblasti klasike u 0,3% i žanra rodoljubivih kompozicija u 0,3%.

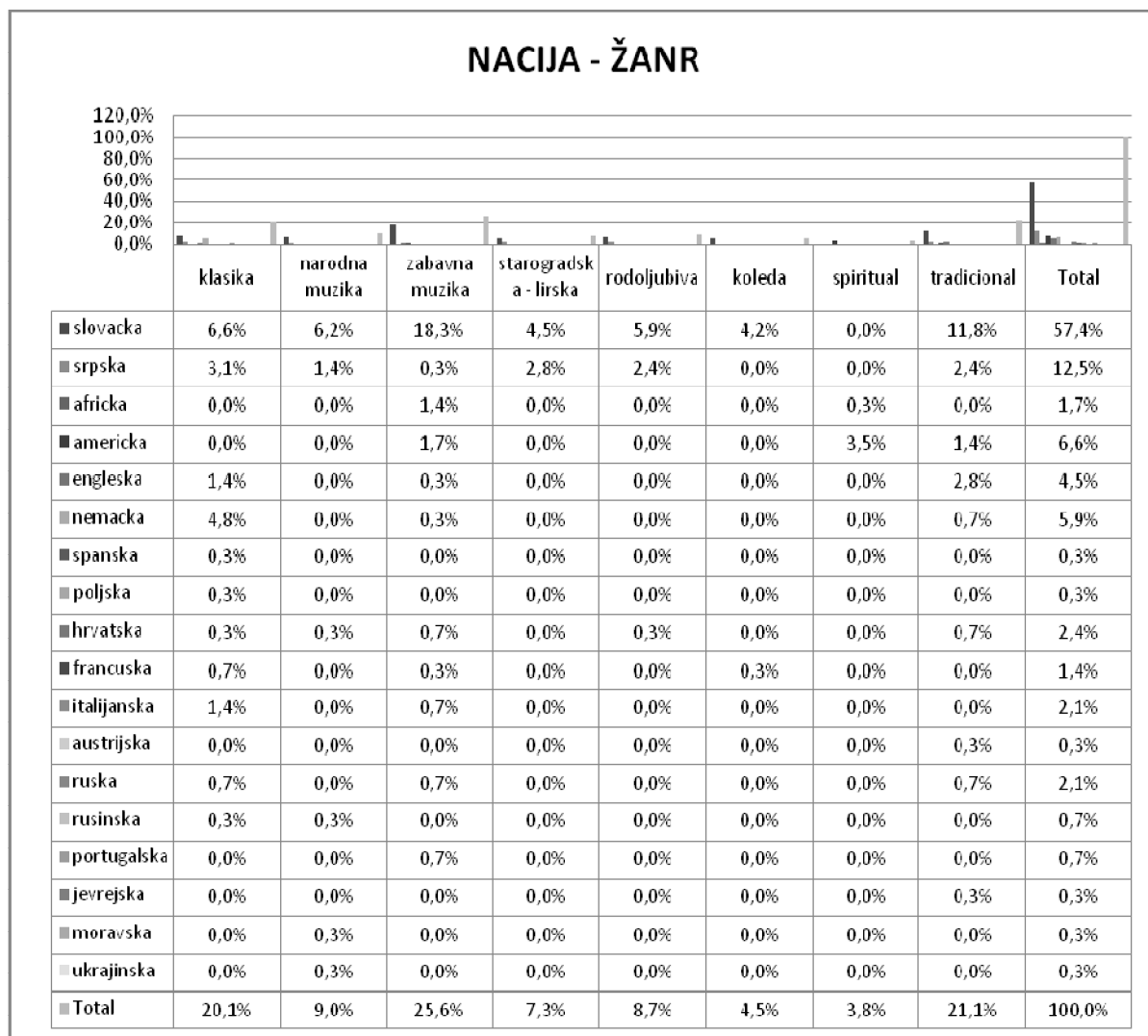

Grafikon br. 50

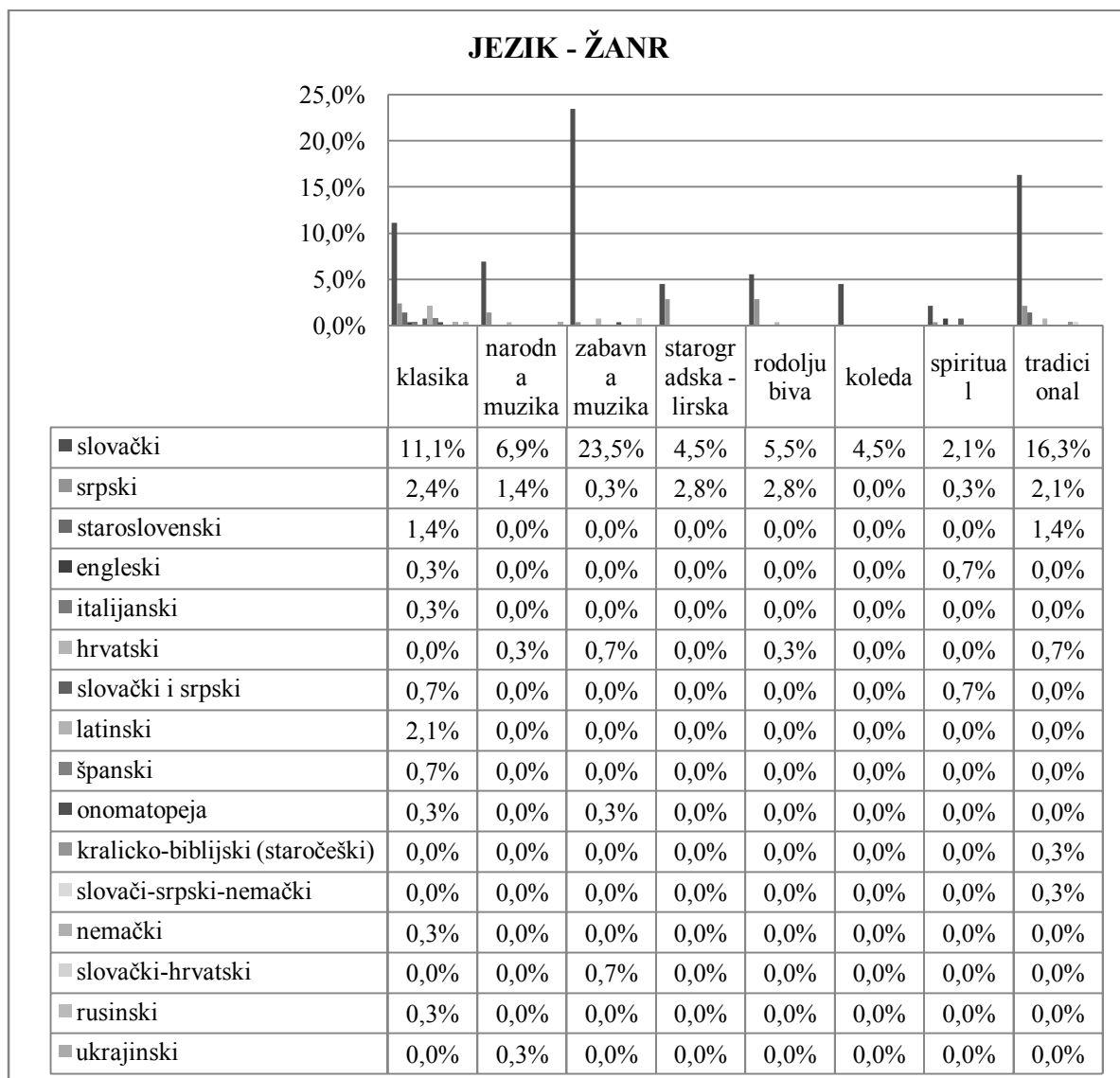
Grafikon br. 51

KH „Zvony“ je od duhovne muzike (53,3%) največim delom imao na repertoaru vokalno-instrumentalne kompozicije 39,4%, a duplo manje a kapela 13,8%. Od svetovnih kompozicija 46,7% je pevano, 35,6% je vokalno-instrumentalnih a 11,1% kompozicija je bez instrumentalne pratnje.

Grafikon br. 52

Tokom svog rada, KH „Zvony“ je na svom repertoaru imao najviše zabavne muzike 25,6%, od čega slovačke nacije 18,3% izvođene na slovačkom jeziku u 23,5%. (grafikon br. 53). Nešto manje hor je izvodio tradicionalnu muziku 21,1% slovačke nacije 11,8%, na slovačkom jeziku 16,3%. Klasična muzika je na repertoaru hora u 20,1% i to najviše slovačke nacije 6,6%, na slovačkom jeziku 11,1%. Sledeće kompozicije klasične muzike pripadaju nemačkoj 4,8% i srpskoj 3,1% naciji, izvođene na srpskom 2,4%, latinskom 2,1% i staroslovenskom jeziku 1,4%. Sa dosta nižim procentom je izvođena narodna muzika (9,0%) i to najčešće slovačka 6,2% i srpska narodna muzika 1,4%. Rodoljubivih kompozicija je takođe bilo na repertoaru KH „Zvony“ u 8,7%, sa najvećim procentom zastupljenosti rodoljubivih kompozicija slovačke nacije (5,9%) na slovačkom jeziku (5,5%) i srpske nacije (2,4%) na srpskom jeziku (2,8%).

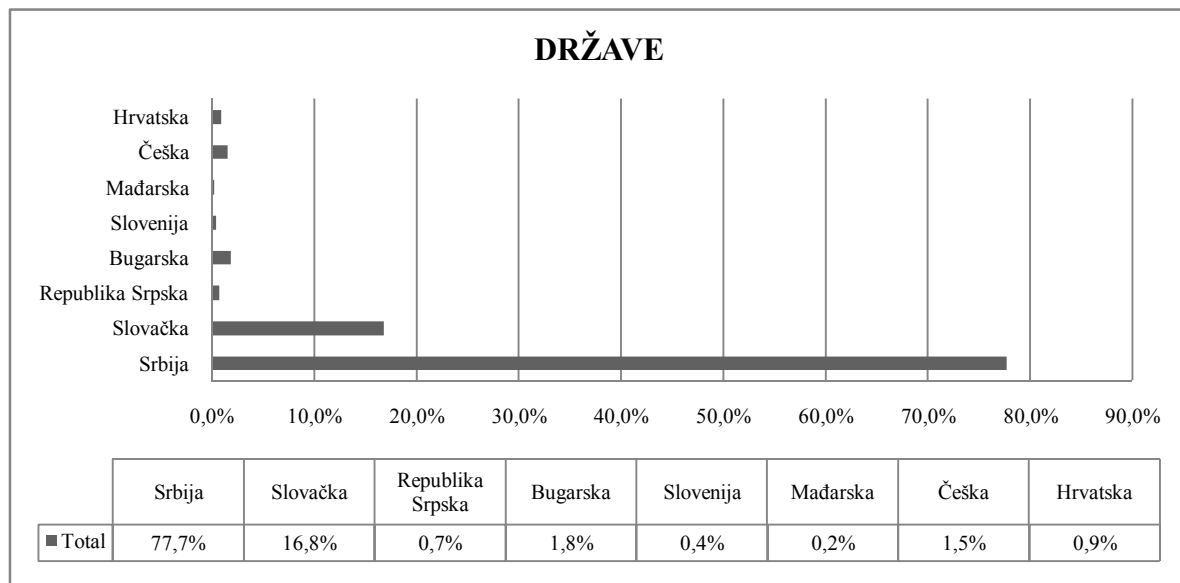
Grafikon br. 53

Starogradske i lirске pesme su na repertoaru hora zahvaljujući učešću hora na festivalu novokomponovanih lirskih pesama u Bačkom Petrovcu, Kulpinu i Novom Sadu. Hor je izvodio kompozicije na slovačkom (4,5%) i na srpskom jeziku (2,8%). Najmanje su na repertoaru spirituali – u 3,8%, na slovačkom jeziku 2,1%, na engleskom 0,7% i na srpskom jeziku 0,3%.

Repertoar KH „Zvony“ pokazuje čemu su dirigent i ceo ansambl težili prilikom formiranja njegovog sadržaja. Dugogodišnjim delovanjem, pažljivim odabirom, a u toku izrade ove disertacije i detaljnom analizom, dolazimo do zaključka da i repertoar hora pokazuje smisleni i planirani rad dirigenta i ansambla. Odabirom adekvatnog repertoara ansambl je sazrevao i širio svoje vidike, ali i vidike svoje publike, koja godinama prati i podržava delovanje KH „Zvony“ na polju razvoja horske kulture, ne samo u Selenči, već i u celoj Vojvodini.

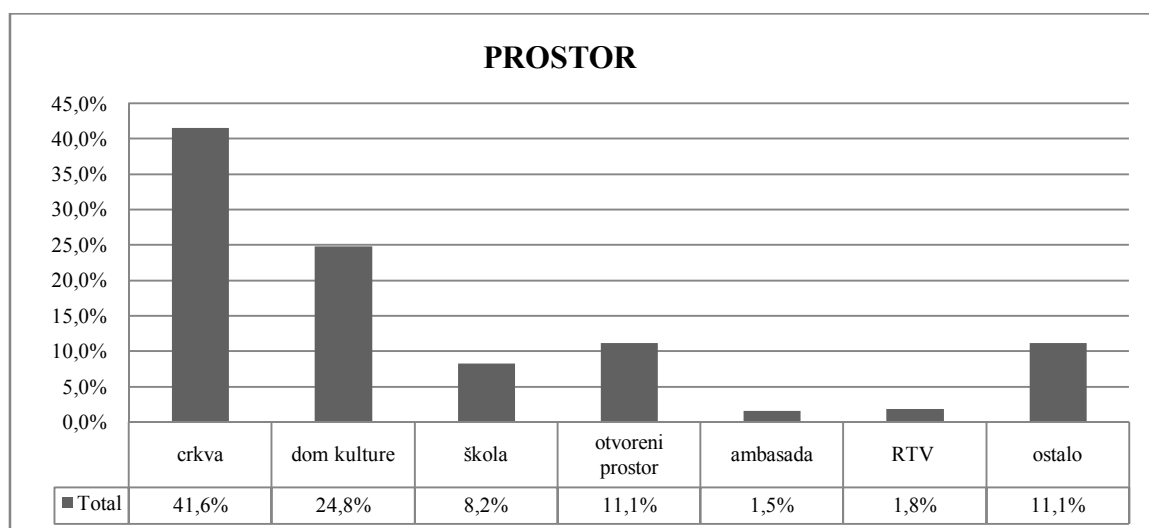
6.3. Nastupi KH „Zvony“ od 1993. do 2011. godine

KH „Zvony“ je tokom svog delovanja, u periodu od 1993. pa do kraja 2011. godine nastupao u osam evropskih država: u Srbiji, Slovačkoj, Republici Srpskoj, Bugarskoj, Sloveniji, Mađarskoj, Češkoj i Hrvatskoj.

Grafikon br. 54

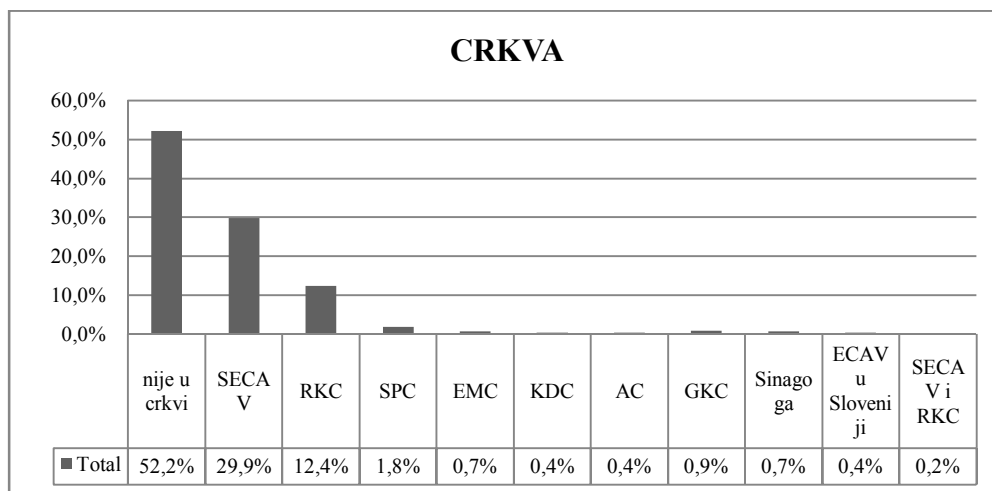
Najviše nastupa hor je ostvario u Srbiji, u proseku preko tri četvrtine ukupnog broja koncerata (77,7%), a u značajnijem procentu izdvajaju se još nastupi u Republici Slovačkoj 16,8%, od ukupnog broja koncerata. U Bugarskoj je hor imao 1,8%, u Češkoj i Hrvatskoj 0,9%, u Republici Srpskoj 0,7%, u Sloveniji 0,4% i u Mađarskoj 0,2% nastupa.

Grafikon br. 55

Što se tiče prostora, hor je najčešće nastupao u crkvama (41,6%), a zatim u domovima kulture (24,8%), dok je na otvorenom prostoru nastupao znatno manje (11,1%). I kategorija nastupa „ostalo“ je pokazala isti procenat nastupa 11,1%, međutim tu spadaju i nastupi čije

karakteristike nemaju mnogo zajedničkog. Oni su svrstani u jednu kategoriju, ali su po prostoru u kojem su se izvodili veoma raznovrsni. Dosta bitan podatak predstavljaju nastupi u školi, kojih je bilo 8,2%. To pokazuje zainteresovanost prosvetne javnosti za delovanje KH „Zvony“, ali i težnju hora da se prezentuje deci i omladini i na taj način pozitivno utiče na razvoj horske kulture u mestima gde su održavani koncertni nastupi u okviru škole.

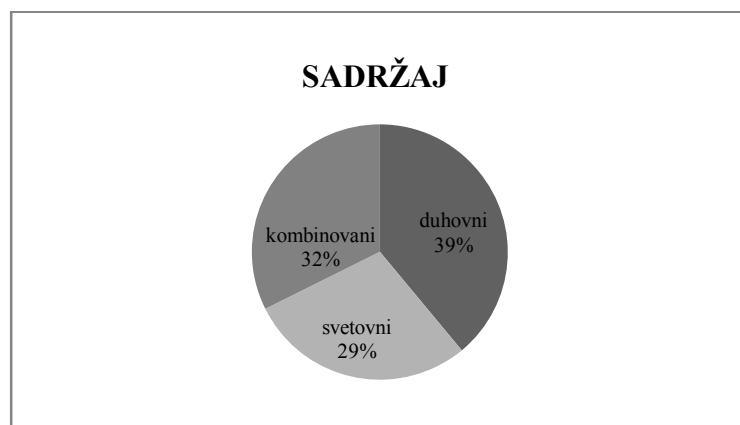
Grafikon br. 56

KH „Zvony“ je tokom svog delovanja u 52,2% slučajeva imao nastupe čiji organizator nije bila crkva. Ovi nastupi su u znatnoj meri bili tematski vezani uz događaje povodom kojih su se održali. Što se tiče nastupa u organizaciji neke od crkava sa kojima je hor sarađivao, njih je bilo nešto manje od polovine: 47,8%. Od toga, u organizaciji SEAVC u Srbiji je KH „Zvony“ nastupao nešto manje od trećine nastupa (29,9%). Pošto su Slovaci u Srbiji uglavnom evangelističke a. v. veroispovesti, logičan je i procenat ostvarenih nastupa u evangelističkim a. v. crkvama. Kako je u Vojvodini mali broj Slovaka rimokatoličke veroispovesti, nije se ni moglo očekivati da će hor u okviru te crkve ostvariti puno koncerata. Ipak, čak 12,4% od svih nastupa zbirno je ostvareno u organizaciji rimokatoličke crkve u Srbiji, Slovačkoj i Češkoj.

Hor je nastupao i u hramovima grkokatoličke crkve. U većini slučajeva to su bili nastupi u istočnoj Slovačkoj. Tamo su ostvareni nastupi pri ekumenskim koncertnim gostovanjima u gradu Kežmarku i okolini. U hramovima srpske pravoslavne crkve hor je nastupao veoma retko i samo u Srbiji 1,8%, a još manje je koncertirao u evangelističko-metodističkoj crkvi i Sinagogi 0,7%. Najmanji broj nastupa hor je ostvario u okviru Kristove duhovne, adventističke crkve u Srbiji, kao i evangelističke a. v. crkve u Sloveniji (0,4%).

Iako sa malim procentom 0,2%, veoma značajni nastupi su bili povodom snimanja božićne i uskršnje emisije u dve različite crkve; u SEAVC i RKC u Selenči (Prilozi D-

173/28,174/29,175/30-2000 i 423/2-2011). Ovakvi primeri kombinovanih nastupa pokazuju ne samo želju hora da ekumenski deluje, već i da svojim primerom daje doprinos ekumenskom dijalogu među različitim crkvama. Tako hor postaje ne samo mesto unutrašnje međusobne saradnje, već i aktivni učesnik ekumene između crkava. Na nenametljiv način razvija dijalog među crkvama i teži da preraste u svakodnevni proces, ponajviše uoči zajedničkih praznika koje svetkuju crkve i njihovi vernici.

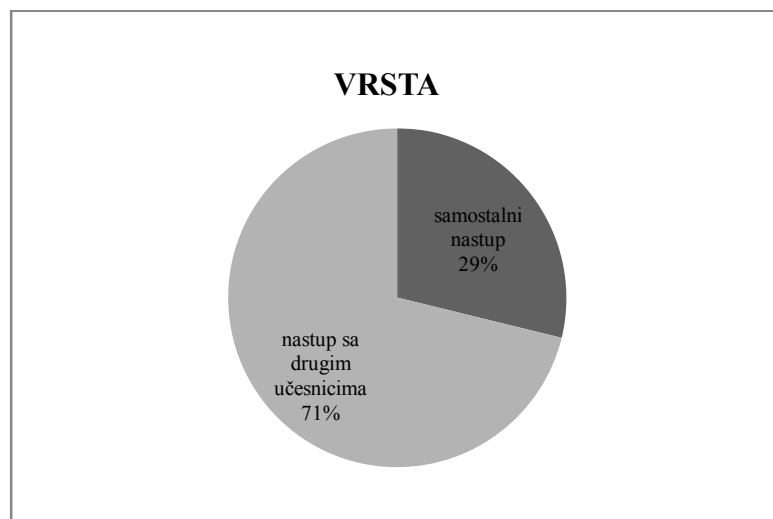
Grafikon br. 57

Sadržaj 452 koncertna nastupa KH „Zvony“ od 1993. do 2011. godine podeljen je u tri skoro podjednako obimne kategorije. Nastupi su bili duhovnog, svetovnog i kombinovanog sadržaja. Najveći procenat nastupa (39%), je duhovnog sadržaja. Oni nisu izvođeni samo u crkvama, već i na drugim mestima. Njihova poruka u smislu interkulturalnog dijaloga se zasnivala na međuverskim kontaktima u smislu ekumenskog repertoara, crkve u kojoj se koncert odvijao ili publike kojoj je interpretirana muzika.

Nastupa kombinovanog sadržaja bilo je manje, 32%. Tu spadaju nastupi koji su bili ostvareni u raznim prilikama, najčešće na svečanim sednicama i sličnim akademskim događajima na kojima je bio izvođen i duhovni i svetovni repertoar. Ako uzmemo u obzir godine u kojima je hor počeo da deluje i sagledamo stanje javnog iskazivanja duhovnosti društva u istom periodu, možemo konstatovati da su ti nastupi od strane hora u datom trenutku bili dosta smeli i revolucionarni. I ova veza između naizgled dva pola društvenog razmišljanja na relaciji duhovno-svetovno u nastupima hora dala je novi kvalitet i značaj delovanja, a takođe je u tom trenutku to bio i doprinos u približavanju dva veoma udaljena shvatanja izvođenja horske literature u praksi.

Hor je imao za 3% manje nastupa svetovnog sadržaja (29%). Tu svrstavamo nastupe na kojima je izvođena klasična, narodna, rodoljubiva i zabavna horska muzika. Ovaj tip nastupa je takođe nosio poruke interkulturalnosti, sa naglaskom na razvijanju dijaloga između naroda i nacionalnih zajednica.

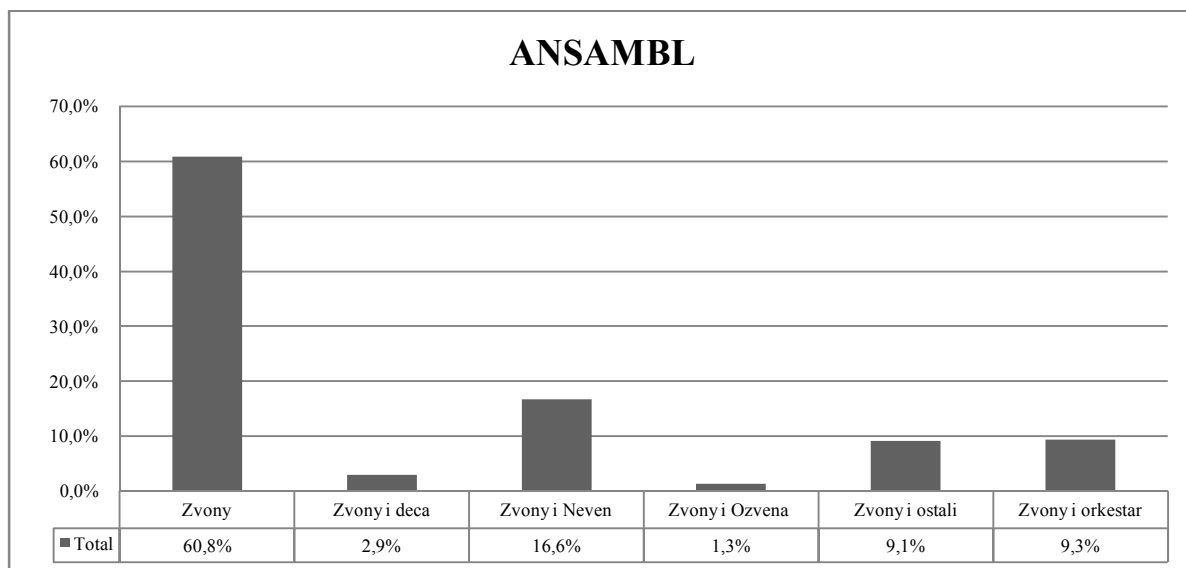

Grafikon br. 58

Od ukupnog broja nastupa hora više od dve trećine njih ostvareno je u saradnji sa drugim učesnicima (71%). Ovaj podatak ukazuje na delatnost hora u smislu angažovanja što šire društvene zajednice koja treba da učestvuje u razvijanju horske kulture svoje sredine, ali i sredine iz koje hor dolazi, odnosno u koju dolazi da nastupa. Ovi nastupi nisu bili samo u organizaciji KH „Zvony“. Oni su se dešavali i prilikom gostovanja hora na raznim festivalima, smotrama, takmičenjima, ali i na koncertnim razmenama sa partnerskim horovima iz zemlje i inostranstva. Saradnja sa drugim ansamblima je dala visoke rezultate koji se mogu sagledati dugoročnim posmatranjem. Hor je uspostavio koncertnu saradnju sa 38 vokalnih ansambala. Sa njima su ostvareni zajednički koncertni nastupi, gostovanja, prijem horova u vlastite domove, gostovanje kod partnerskih horova i slično. Ovde nisu uvršteni nastupi hora „Zvony" sa učesnicima raznih horskih smotri, festivala i takmičenja sa kojima je hor uzeo učešće.

Druga kategorija nastupa jesu samostalni nastupi KH „Zvony“ koji su zastupljeni u znatno manjoj meri (29%). Ovaj procenat je niži od ukupnog broja za jednu trećinu nastupa hora. Ovo ne znači da ansambl nije sposoban za izvođenje samostalnih koncertnih nastupa, jer je koncertna delatnost hora u inostranstvu upravo bazirana na toj činjenici, već taj pokazatelj pre daje prostor za tvrdnju da je članovima KH „Zvony“ stalo baš do zajedničkih koncertnih projekata i do razvijanja saradnje i zajedništva.

Grafikon br. 59

Od ukupnog broja nastupa, 60,8% njih čine nastupi hora kao samostalnog izvođačkog ansambla. Tu spadaju ne samo samostalni koncerti, kojih je bilo znatno manje (29%), već i samostalna izvođenja horskih dela u okviru zajedničkih koncerata sa drugim ansamblima, horovima i orkestrima u zemlji i inostranstvu. Često su u izvođenju horovi pristupali i udruživanju sa drugim izvođačkim vokalnim ansamblima. Na primer, najčešće su u zajedničkom izvođenju učestvovali horovi „Zvony i Neven“ (16,6%). Ovaj rezultat je u suštini znatno viši, pošto zajedničko izvođenje ova dva hora pripada i kategoriji „Zvony“ i ostali (9,1%). Naime, u kategoriju ostali spada i GH „Neven“, jer su u većini slučajeva kad je hor „Zvony“ nastupao sa nekim drugim ansamblima, među njima najčešće bili i članovi pomenutog hora iz Bača¹⁷.

Nastupanje hora uz instrumentalnu orkestarsku pratnju (9,3%) bilo je najčešće prilikom održavanja festivala novokomponovane slovačke muzike, na kojem su „Zvony“ često nastupali. U poslednje vreme hor nastupa uz orkestar „Zvonivá cimbalovka“, koji deluje u okviru kamernog hora. Ova mogućnost takođe daje doprinos interkulturalnosti, jer se ona odvija ne samo na makro, nego i na mikro-sceni, unutar odnosa samih pevača, koji doživljavaju bogatstvo raznih muzičkih žanrova i stilova, proisteklih iz različitih nacionalnih tradicija.

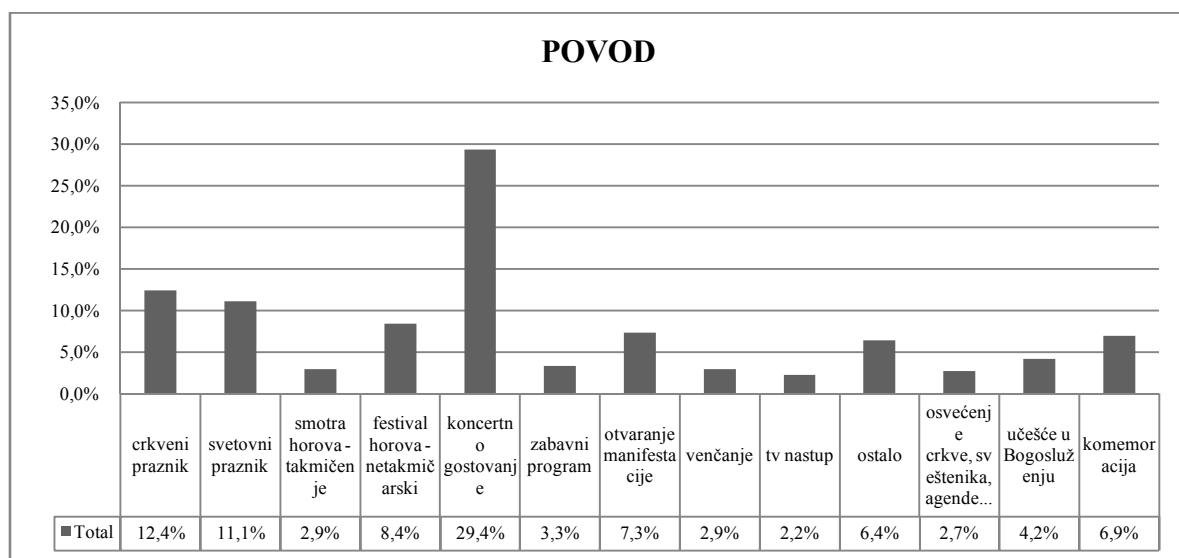
Nastupi sa decom (2,9%) nose novi podsticaj u pravcu međugeneracijskog dijaloga. U početku, oni su predstavljali novinu ne samo za javnost već i za članove hora. Vremenom, ovaj vid zajedničkog nastupanja, božićnim koncertima daje prisni karakter. „Zvony“ i dečji horovi nastupali su samostalno na istim koncertima, uz zajednička izvođenja nekih božićnih

¹⁷ 122 zajednička nastupa UH „Zvony i Neven“.

koleda ili završnih scena na velikim koncertima, gde je učestvovalo i do 200 izvođača. Ovo zajedničko nastupanje rezultiralo je i prisustvom dece u redovima KH „Zvony“, a posebno u vremenu posle 2011. godine.¹⁸

Najmanji broj nastupa (1,3%), hor „Zvony“ je ostvario sa horom Ozvena – SEAVC iz Selenče. Ovaj podatak je procentualno ipak viši od dobijenog zbog toga što smo nastupe sa ovim horom uvrstili i u kategoriju „Zvony“ i ostali. Tu spadaju i zajednički nastupi sa decom, ali i sa orkestrima.

Najveći značaj sagledavanja delatnosti hora s aspekta izvođačkog ansambla proizilazi iz činjenice da se hor dobro snašao i u ulozi samostalnog tumača umetničkog sadržaja, ali i u ulozi partnera u izvođenju složenijih muzičkih vokalnih ili vokalno-instrumentalnih oblika.

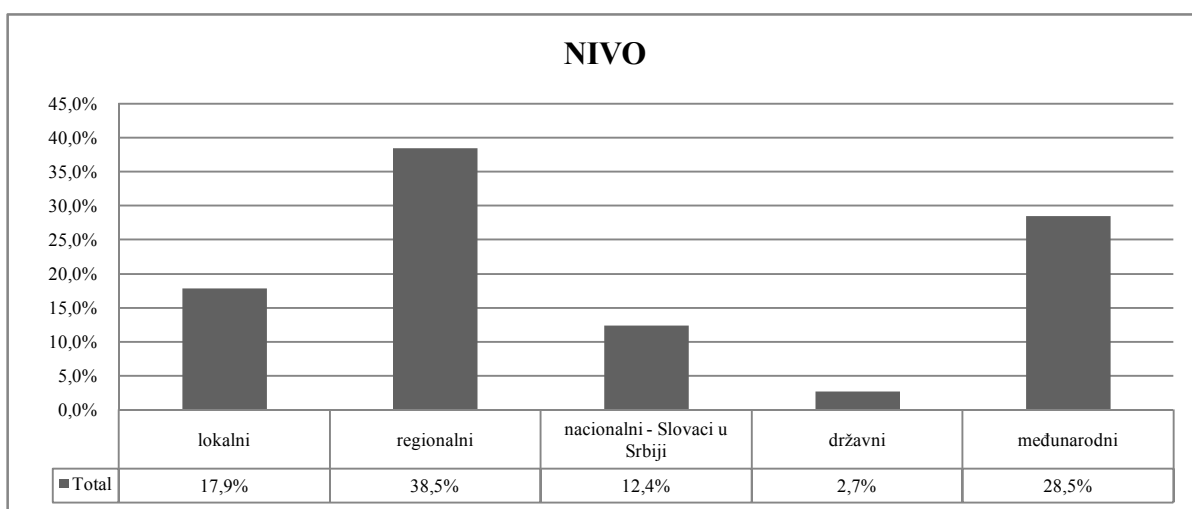

Grafikon br. 60

Članovi KH „Zvony“ su svoju delatnost zasnovali na veoma raznovrsnim povodima za nastupe, a najčešće su to bila koncertna gostovanja hora (29,4%). Ta gostovanja su se odvijala ne samo u Srbiji, nego i u inostranstvu. Pevali su povodom crkvenih praznika u crkvama ili mimo njih (12,4%). Pevali su i povodom svetovnih praznika (11,1%) na raznim akademijama. Nastupanje na festivalima horova (8,4%) došlo je u vreme kada je hor počeo da dobija na zrelosti zvuka izvođenja. Tada je dirigent ocenio da je trenutak i da je moguće stati rame uz rame sa horovima iz većih sredina, gde je prisutna i mogućnost odabira pevača. Hor je nastupao i na komemoracijama (6,9%), učestvovao je i na bogoslužjenjima (4,2%), na

¹⁸ Trenutno uz odrasle članove hora pevaju i tri maloletna dečaka uzrasta od 12, 13 i 15 godina i šest devojčica uzrasta od 10, 11, 14 i 15 godina. Prisutnost ove dece u redovima hora i orkestra je neusiljena i ničim uslovljena. Jednostavno, deca su izrazila želju da učestvuju u radu hora. Kada su bili ostvareni prvi nastupi sa ovakvim sastavom, dirigent je s profesionalne tačke gledišta imao rezerve prema mišljenju muzičke javnosti, međutim, suprotno od očekivanja, javnost je ovaj korak primila sa odobravanjem, čak i sa oduševljenjem, jer je na taj način pokazana velika zainteresovanost, motivisanost i nova energija koja je prisutna u horu, kao i budućnost ansambla koja obećava.

zabavnim programima (3,3%), na smotrama horova, takmičenjima i venčanjima (2,9%), na osvećenjima crkava, postavljanju novih sveštenika ili povodom uvođenja nove agende u praksu (2,7%). Za ovo istraživanje bitno je istaći da je KH „Zvony“ saradivao sa RTV i RTS, pošto je hor imao i televizijskih nastupa (2,2%). U ovaj procenat nisu ušli oni snimci koje su kamermani raznih televizija, državnih i lokalnih, snimili na koncertima i koncertnim nastupima radi emitovanja delova ili celih koncerata kao deo kulturno-umetničkog ili informativnog programa emitovanog na programima raznih domaćih i stranih televizija. Naravno, za vreme ili posle koncerta nije moguće ni otpratiti ko je sve snimao njegov tok.

Grafikon br. 61

Hor je svoje nastupe ostvario na nekoliko nivoa. Svaki od njih je dao rezultate u pravcu razvijanja interkulturalnosti u Vojvodini, ali i šire. Nastupao je na lokalnom (17,9%), regionalnom (38,5%) i nacionalnom nivou – među Slovácima u Srbiji (12,4%), ali i na državnom (2,7%) i međunarodnom nivou (28,5%). Bez obzira na visinu rezultata koji su dobijeni prilikom istraživanja na tu temu, ne može se izdvojiti koja kategorija nivoa nastupa je za rad hora najznačajnija. Iako regionalni nastupi pokazuju najveću učestalost (38,5%), njihovo značenje nije nipočemu bitnije od nastupa na državnom nivou (2,7%), jer je bilo itekako potrebno delovati na regionalnom povezivanju Slovaka unutar Republike Srbije, baš kao što je bila potrebna i kvalitetna prezentacija horske kulture Slovaka koji žive u Srbiji, među većinskim, srpskim stanovništvom. Značaj lokalnog nivoa delovanja je takođe nesporn (17,9%), jer je bilo potrebno razviti bazu pevačkih ansambala Slovaka u Vojvodini, da bi se kasnije moglo pristupiti (kada se za to steknu uslovi) i organizovanju smotri horova Slovaka u Vojvodini. Sada već tradicionalni susret horova odvija se u Bačkom Petrovcu od 2008. godine. Tu učestvuju svi horovi Slovaka koji žive u Vojvodini.

Po visini rezultata hor je na drugom mestu nastupao na međunarodnom nivou koncerata (28,5%). Ovi nastupi su većinom ostvareni u inostranstvu, prilikom gostovanja KH „Zvony“ kod partnerskih horova u već pomenutim zemljama, ali i u Srbiji, kada su „Zvony“ ugostili horove iz pomenutih zemalja. Često je hor „Zvony“ učestvovao i na značajnim događajima koji su se ticali slovačke nacionalne zajednice koja živi u Srbiji (12,4%). Bila su to razna obeležavanja značajnih datuma, otvaranje izložbi značajnih ličnosti vojvođanskih Slovaka u zemlji, ali i učešća na muzičkim festivalima slovačke nacionalne manjine. Kategorija nivoa nastupa odslikava delatnost, ali i uticaj KH „Zvony“ na celokupni prijem horske kulture Slovaka u Srbiji i ne samo u njoj, već i u inostranstvu.

Dobijeni rezultati analize svih 452 nastupa KH „Zvony“ ukazali su na neke aspekte delatnosti ovog hora. Ipak, nesaglediva je vrednost i nemerljiva dubina estetskih, duhovnih, rodoljubivih, ekumenskih i drugih osećanja koje je hor svojim nastupima ostavio, ne samo na slušaoce i posetioce, već i na same članove ovog ansambla, kroz koji je od 1993. do kraja 2011. godine prošlo 104 pevača.

6.4. Primeri iz prakse Kamernog hora Zvony

Doživljaj u Kisaču

Čudan je osećaj slušati hrišćanske pesme u Domu kulture, gde gostuje hor Zvony iz Selenče. Predivno zvuči prva pesma. Pozdravljaju nas a mi ne smemo ni da se okrenemo iza sebe. Ima nas, čini mi se jedanaest zajedno sa detetom. Nekoliko nas sedi tu iz moje (Evangelističko-metodističke) crkve. Pesme su predivne, ulivaju se u srce, kao da dušu miluju. Obrišem poneku suzu, koja se tu slučajno pojavi kao izraz radosti, kao odgovor na poruku Božje milosti. Čini mi se da se dotiče nebo sa zemljom sada, tu, na ovom mestu, a nas je tako malo. Brine me naše ne odazivanje ovom predivnom koncertu. Kako će se ovi mladi ljudi vratiti kući? Je li to sad neuspeh, prazna sala? Kako god okrenem, misli mi se roje po glavi. Nešto se mora učiniti. Sadržaj koncerta je predivan. Pozvaću ove ljude kod nas na večernje bogoslužje. Tu će biti puna sala (oko 120 mesta). Pitam Juliju pored sebe, ona oduševljeno potvrdno klima glavom. Pitaj ih! A opet mislim: Ako smo ih razočarali, što bi još jednom izveli isti program, pa nismo ni dostojni! Kraj koncerta, zahvalnost prisutnima, odlazimo. I evo, tu je Juraj. Janko mi pomaže da dođem do njega. Kažem nekoliko reči izvinjenja eto zbog prazne sale, kao da sam ja kriva. „Ali pozvali bi smo vas na naše večernje bogoslužje, tu će biti okupljeno dosta ljudi a šteta je da se to ne čuje. Pesme su predivne, i vaše svedočanstvo vere. Dođite kod nas.“ Pristali su. Nas nekoliko žurimo kući. Nedelja uveče. Gde ćemo naći hranu za toliko ljudi? Šta ćemo im ponuditi? Svaka od nas će doneti to što imamo kod kuće. Tu je i komad rođendanske torte od moje tetke. I eto nas za stolom: svečana večera. Na licima učesnika poneki osmeh, radost, kao da nam je upravo ovaj susret trebao, da se prevaziđu predrasude i dođe do zajedništva. Nema napetosti. Tu smo među svojim. Ja pokušavam još ponekog da pozovem, bar iz komšiluka. Da nas bude više. Mislim da još nije bilo telefona po selu. Eto, polako ljudi dolaze, sala se puni, hor stoji napred – tu ima nekoliko stepenika i radosno pevaju. Čini mi se da zvuči još bolje u ovoj maloj prepunjenoj prostoriji. Učesnici su u svakom pogledu mnogo opušteniji, radosniji, i bliži su nam, vidimo njihova lica a oni naša. Tu je doživljaj zajedništva, srce razume poruku pesme i prihvata je u zahvalnosti. Moja komšinica nije došla, ali mi je sutradan rekla, da je otvorila sva vrata i slušala. Ubrzo posle toga počela da dolazi u crkvu i priključila se našem horu.

Ovaj susret će ostati zapamćen u našim srcima. U tom trenutku smo ispunili svoje poslanje. Bili smo potrebni jedni drugima i svako je sa svoje strane doprineo ovom nezaboravnom doživljaju. Sledili su susreti, učešća, saradnja u narednim poduhvatima. U predsooblju naše crkve stoji zahvalnica za učešće na ekumenskom koncertu u Selenči 2010.

godine. Lep je i uspeh, i pobeda na takmičenju (Zvony su ih skupljali zaredom), ali najvažniji od svega su susreti, kada u licu dolazećeg prepoznaš svoga brata.

Ana Palik-Kunčak

(Superintendent za Evangelističku metodističku crkvu u R Srbiji)

Počev od svog osnivanja 1993. do kraja 2011. godine članovi KH „Zvony“ aktivno, smisleno i kontinuirano rade na povezivanju različitosti. Njihova delatnost sadrži mnoge primere u radu na ostvarivanju i razvijanju kontakta i aktivne saradnje dva ili više različitih horova, ansambala, crkava i naroda. U prethodno citiranom pismu superintendenta za EMC u Republici Srbiji Ane Palik-Kunčak u zaključku stoji: „najvažniji od svega su susreti, kada u licu dolazećeg prepoznaš svoga brata“. Ova spontano iskazana misao predstavlja srž delovanja KH „Zvony“, koji je tokom svih ovih godina putem horske kulture razvijao uslove za što veću saradnju i komunikaciju različitosti po svim osnovama. Koliko je u tome hor uspevao i do kakvih se rezultata u praksi došlo pokazaće nam primeri koji slede u daljem tekstu. U njima će u kratkim crtama biti analizirane značajne aktivnosti hora „Zvony“ na planu interkulturalnosti, tako što će neki događaji sa koncerata biti prikazani ponaosob i time će se istaći njihov značaj. Ovim primerima će se ukazati ne samo na opredeljenost ansambla, već i na živu i aktivnu primenu interkulturalnosti u praksi.

6.4.1. Interkulturalno delovanje KH „Zvony“ od 1993. do 2011. godine

6.4.1.1. Zemlje u kojima je nastupao KH „Zvony“

Srbija, Slovačka, Hrvatska, Republika Srpska, Slovenija, Mađarska, Bugarska.

6.4.1.2. Crkve u Srbiji u kojima je nastupao KH „Zvony“

- Slovačka evangelistička a. v. crkva: Selenča, Bačka Palanka, Kisač, Novi Sad, Bački Petrovac, Kulpin, Lalić, Pivnice, Silbaš, Stara Pazova, Padina, Kovačica, Lug, Šid, Gložan, Erdevik, Čelarevo, Boljevci, Aradac, Vojlovica, Zrenjanin, Dobanovci;
- Rimokatolička crkva: Selenča, Odžaci, Subotica, Apatin, Vajska, Bođani;
- Srpska pravoslavna crkva Đurđevo;
- Jevrejska opština Novi Sad;
- Slovačka metodistička-evangelistička crkva Kisač;
- Kristova duhovna crkva Bačka Palanka;
- Nemačka luteranska crkva Zemun;
- Adventistička crkva Bačka Palanka;

6.4.1.3. Crkve u Slovačkoj u kojima je nastupao KH „Zvony“

- Rimokatolička crkva: Šrobarova, Dulovce, Komarno, Veľké Zálužie, Nitra, Kežmarok, Šaštín;
- Evangelistička a. v. crkva: Mijava, Nove mesto nad Vahom, Vrbove, Branč, Prietrž, Brezova pod Bradlom, Martin Velki Krtiš, Senica, Častkov, Lučenec, Maškova, Nitra, Slovenská Ľupča, Budimir, Kežmarok;
- Grkokatolička crkva: Čemerno, Ľubica, Kežmarok;

6.4.1.4. Crkve u Hrvatskoj u kojima je nastupao KH „Zvony“

- Slovačka evangelistička a. v. crkva Ilok;
- Srpska pravoslavna crkva Vukovar;

6.4.1.5. Crkva u Republici Srpskoj u kojoj je nastupao KH „Zvony“

- Srpska pravoslavna crkva Bijeljina;

6.4.1.6. Crkva u Republici Sloveniji u kojoj je nastupao KH „Zvony“

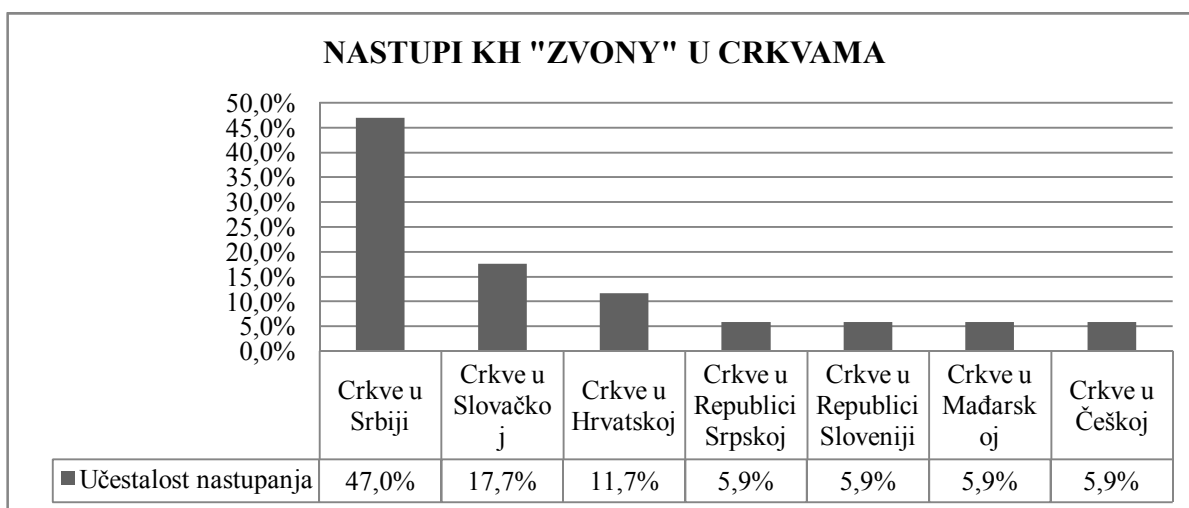
- Evangelistička a. v. crkva: Moravske Toplice, Murska Sobota;

6.4.1.7. Crkva u Mađarskoj u kojoj je nastupao KH „Zvony“

- Slovačka evangelistička a. v. crkva Bekeš Čaba, Sarvaš;

6.4.1.8. Crkva u Republici Češkoj u kojoj je nastupao KH „Zvony“

- Rimokatolička crkva Tvarožna;

Grafikon br. 62

Tokom svog delovanja od 1993.-2011. godine, KH „Zvony“ je svoje nastupe ostvarivao u crkvama, gde je, kako smo već pominjali, išao za vernicima, za publikom, da bi

na prostoru gde je delovao formirao horsku publiku. Bile su to crkve u Srbiji, ali i u zemljama u kojima je gostovao. Najveći procenat pokazuje analiza saradnje sa crkvama u Srbiji (47,07%). Na drugom mestu su crkve u Slovačkoj sa 17,65%, gde su gostovanja i koncerti najvećim delom vezani uz neku od crkava. Na trećem mestu su crkve u Hrvatskoj, sa 17,65%. Hor je podjednako (5,88%) saradivao sa crkvama u Republici Srpskoj, Sloveniji, Mađarskoj i Češkoj. Napominjemo da ovi podaci ne pokazuju učestalost nastupanja u crkvama raznih zemalja, već govore o procentu raznih crkava ili crkvenih zajednica u kojima su koncerti organizovani.¹⁹

6.4.2. Horovi, vokalni ansambli i orkestri Srbije sa kojima je KH „Zvony“ ostvario koncertnu saradnju

Na svojim nastupima KH „Zvony“ se često udružuje i sa drugim horovima i u toj razmeni gostovanja i nastupa dolazi do zajedničkih interpretacija i izvođenja, što pevačima donosi značajno emocionalno bogaćenje i duboke umetničke doživljaje.

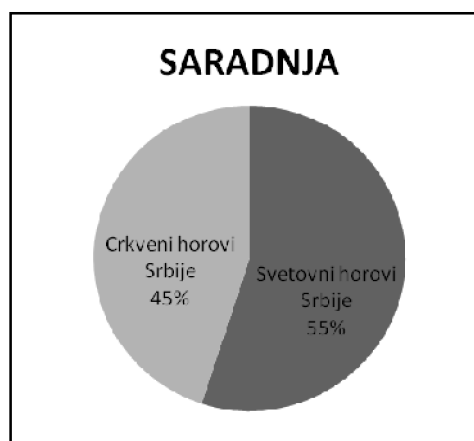
Do kraja 2011. godine KH „Zvony“ je ostvario saradnju sa sledećim horovima Srbije:

1. Hor predškolske ustanove „Bački Kolibri“ – Bač, dirigent mr Juraj Suđi;
2. Hor OŠ „Jan Kolar“ – Selenča, dirigent mr Juraj Suđi;
3. Hor OŠ „Vuk Karadžić“ – Bač, dirigent mr Juraj Suđi;
4. Trio i kvartet „Zvončići“ – Selenča, umetnički rukovodilac mr Juraj Suđi;
5. Hor evangelističke a. v. crkve „Ozvena“ – Selenča, dirigent mr Juraj Suđi;
6. Hor rimokatoličke župe Presvetog Trojstva „Ave Marija“ – Selenča, dirigenti Ferko Gašparovski i Dominik Turanski;
7. Gradski hor „Neven“ – Bač, dirigent mr Juraj Suđi;
8. Gradski hor „Jedinstvo“ – Apatin, dirigent Eržebet Popović;
9. Hor srpske pravoslavne crkve – Inđija, dirigent Predrag Kljajić;
10. Hor srpske pravoslavne crkve „Sv. Jovan Krstitelj“ – Bačka Palanka, dirigent Snežana Žujić;
11. Hor srpske pravoslavne crkve „Sveti Velikomučenik Georgije“ – Bečej, dirigent Danica Ružička;
12. Hor Srpskog kulturnog centa – Subotica, dirigent Veselin Jevtić;
13. Srpsko pevačko društvo „Sava Trlajić“ – Mol;
14. Hor srpske pravoslavne crkve – Deronje;

---

¹⁹ Podaci o procentima pojedinih nastupa KH „Zvony“ u različitim crkvama mogu se naći u delu rada 5.3. Nastupi KH „Zvony“ od 1993. do u 2011. godine, u grafikonu br. 56.

15. Devojački hor gimnazije „Jan Kolar“ – Bački Petrovac, dirigent Ana Medved;
16. Omladinski hor gimnazije „Isidora Sekulić“ – Novi Sad, dirigent Hermina Guga-Szárka;
17. Ženski hor „Krešćanské srdcia“ – Kovačica, dirigent Pavel Tomaš;
18. Ženski kamerni hor „Zornička“ SKC P. J. Šafarik – Novi Sad, dirigenti Jan Zorjan i Anna Crveni;
19. Ženski kamerni hor „Nádeje“ – Pivnice, dirigent Ana Stojnev;
20. Ženska pevačka grupa – GKUD „Kosta Abrašević“ – Bačka Palanka;
21. Ženska pjevačka skupina UG „Tragova Šokaca“ – Bač;
22. Mešoviti hor SKC P. J. Šafarik – Novi Sad, dirigenti Jan Zorjan i Anna Crveni;
23. Mešoviti hor „Tilija“ – Stara Pazova, dirigent Ana Đurdević;
24. Kamerni hor „Musica viva“ – Bački Petrovac, dirigenti Marina Stanković-Krivak i Ana Medved;
25. Kamerni hor slovačkih pedagoga Vojvodine – Bački Petrovac, dirigent Ana Medved;
26. Sastav „Vesnik“ – Negotin, Beograd, Zrenjanin, Novi Sad, Beč;
27. Hor hrvatskog prosvijetnog društva „Jelačić“ – Petrovaradin, dirigent Vesna Kesić-Krsmanović;
28. Studio za ranu muziku – Beograd, umetnički rukovodilac mr Predrag Đoković;
29. Hor Jevrejske opštine „Hašira“ – Novi Sad, dirigent Vesna Kesić-Krsmanović;
30. Hor „Rozanov“ – GKC – Đurđevo, dirigent Tatiana Hološnjaj;
31. Omladinski sastav SEAVC „Majestát“ – Selenča;
32. Vokalno-instrumentalni sastav RKC „Plamienky“ – Selenča;
33. Hor „Gloria“ – EMC – Kisač;
34. Hor „Marantha“ – KDC – Bački Petrovac i okolina;
35. Eos – Kršćanska adventistička crkva – N. Sad;
36. Hor „Santa Marija“ – Bač, dirigent David Bertran;
37. Hrvatsko kulturno pjevačko udruženje „Zora“ – Vajska, dirigent Nermina Košutić;
38. Omladinski kamerni hor „Agapé“ – Novi Sad, dirigent Olivera Gabrini;

Grafikon br. 63

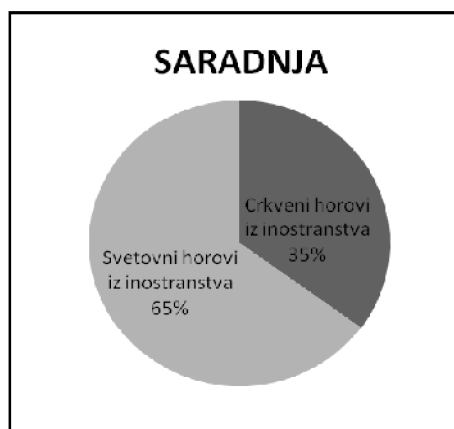
Analizom 38 horova Srbije sa kojima je KH „Zvony“ ostvario saradnju dolazimo do podatka da je učestalija saradnja sa svetovnim (55%) nego sa crkvenim horovima Srbije (45%). Ovaj podatak se u praksi može objasniti time da su horovi sa kojima se saradivalo birani za vreme gostovanja, koncertiranja na raznim festivalima i druženjima posle njihove realizacije. Pošto su u najvećoj meri učesnici tih festivala bili svetovni horovi, saradnja sa njima je na ovaj način nastajala spontano. S druge strane, gostovanja KH „Zvony“ u različitim crkvama i crkvenim zajednicama Srbije je dovela do saradnje sa raznim crkvenim horovima Srbije. Njih je hor u reciprocitetu primao na svoje koncertne nastupe u Selenči, kada je bio organizator i domaćin koncerata, festivala i drugih horskih susreta. Saradnja sa nabrojanim ansamblima sastojala se u organizovanju zajedničkih koncertnih nastupa, u gostovanjima kod navedenih ansambala ili gostovanju pojedinih ansambala kod KH „Zvony“. Uzajamne koncertne posete bile su jednodnevne, bez potrebe smeštaja i organizovanih noćenja. Najčešće se radilo o organizovanju generalnih probi, obezbeđivanju prostora za presvlačenje – garderoba, organizovanju javnih koncertnih nastupa, realizaciji koktela, posluženja ili svečanih večera nakon koncerata. Ako se radilo o gostovanjima KH „Zvony“ kod pomenutih ansambala, osim pripremanja umetničkog dela programa na probama, potrebno je bilo obezbediti putne troškove za ansambl, a ponekad i osveženje prilikom dužeg putovanja.

6.4.2.1. Orkestri Srbije sa kojima je KH „Zvony“ ostvario koncertnu saradnju:

1. Narodni orkestar KUD Jan Kolar – Selenča;
2. Narodni orkestar RTS – Novi Sad, dirigent Juraj Ferik;
3. Zabavni orkestar KUD „Jan Kolar“ – „Evergrin“ – Selenča;
4. Veliki zabavni orkestar RNS „Big bend“ – Novi Sad, dirigent Jovan Adamov;
5. Tamburaški orkestar GKUD Kosta Abrašević – Bačka Palanka;
6. Narodni orkestar „Zvonivá cimbalovka” – Selenča, dirigent mr Juraj Suđi;

7. Subotički tamburaški orkestar – Subotica, dirigent Zoran Mulić;

6.4.3. Saradnja KH „Zvony“ sa horovima i orkestrima iz inostranstva

Grafikon br. 64

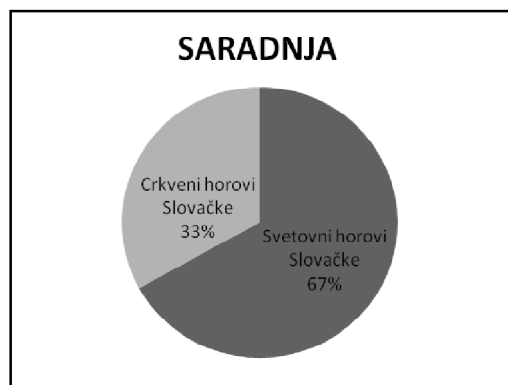
Analizom saradnje KH „Zvony“ sa horovima iz inostranstva, dolazimo do podataka koji govore da je saradnja sa svetovnim horovima bila učestalija, tj. da je hor sarađivao sa 65% svetovnih i 35% crkvenih horova.

6.4.3.1. Horovi Slovačke sa kojima je KH „Zvony“ ostvario koncertnu saradnju:

1. Hor grada Brezno – Brezno, dirigent Doc. PaedDr. Milan Pazúrik, Csc.;
2. Kamerni hor EAVC – Senica, dirigent Ana Risková;
3. Hor „Cantilena“ – Senica, dirigent Viera Gáliková, Mgr.;
4. Martinský spevokol – Martin, dirigent PaedDr. Ján Leporis;
5. Košický detský a mládežnícky spevácky zbor – Košice, dirigenti Oľga Varinská a Ľubomír Varinský;
6. Hor RKC „Gloria“ – Nitra, dirigent Ján Petráš;
7. Spevácky zbor „Ozvena“ – Vranov nad Topľou, dirigent Vilma Krauspeová;
8. Mládežnícky komorný zbor „Voices“ – Vranov nad Topľou, dirigent Adriana Krauspeová;
9. Hor EAVC – Vyšný Žipov, dirigent Jozef Goga;
10. Hor „Collegium cantus“ – Banská Bystrica, dirigent Doc. PaedDr. Milan Pazúrik, Csc.;
11. Hor „Cantus Cantilena“ – Turčianske Teplice, dirigent PaedDr. Ján Leporis;
12. Hor Adventističke crkve – Banská Bystrica, dirigenti Ján Hanko a Veronika Hanková;
13. Zvolenský spevácky zbor – Zvolen, dirigent Božidár Vongrej;

14. Spevácky zbor slovenských učiteľov – Trenčianske Teplice, dirigent Štefan Sedlický;

15. Hor EAVC – Slovenska Ľupča, dirigent Juraj Zelník;

Grafikon br. 65

KH „Zvony“ je ostvario bogatu i plodnu saradnju sa horovima iz Slovačke Republike. Od 15 horova, sa kojima je ostvarena horska saradnja, svetovim horovima pripada 67%, a crkvenim 33% horova. Svetovni horovi su svoje delovanje prilikom saradnje ostvarivali putem organizovanja horskih festivala, smotri horova i gala koncerata u domovima kulture, na trgovima, u galerijama i na raznim prijemima, dok su crkveni horovi svoju saradnju sa horom „Zvony“ ostvarivali u vidu organizovanja učešća hora u okviru bogoslužjenja i crkvenih samostalnih koncerata, ali i horskih crkvenih festivala. Hor „Zvony“ je prilikom saradnje sa crkvenim horovima najčešće obezbeđivao prostor za nastupanje u Domu kulture ili u školi, a ponekad i u SEAVC ili RKC u Selenči.

6.4.3.2. Horovi Republike Srpske sa kojima je KH „Zvony“ ostvario koncertnu saradnju:

1. SCPD „Srbadija“ – Bijeljina, dirigent Desanka Trakilović;

6.4.3.3. Horovi Mađarske sa kojima je KH „Zvony“ ostvario koncertnu saradnju:

1. SMS – Spievajúca mládež slovenská – Mlinky, rukovodilac Levente Galda;

6.4.3.4. Horovi Hrvatske sa kojima je KH „Zvony“ ostvario koncertnu saradnju:

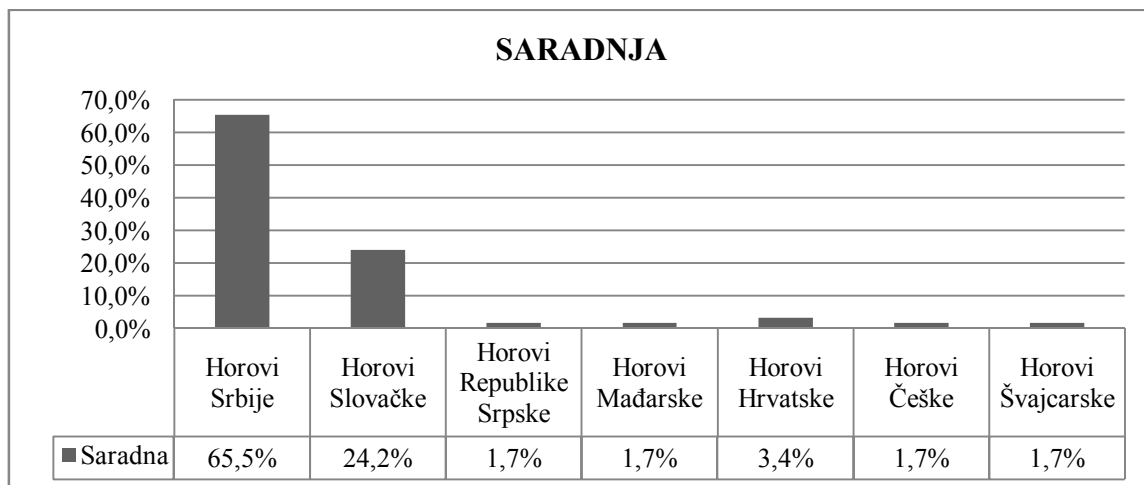
1. Hor srpske pravoslavne crkve „Javor“ – Vukovar, dirigent stavrofor Ratimir Petrović;
2. Hor „Rondo Histriae“ – Pula, dirigenti Ileana Perosa i Vinka Burić;

6.4.3.5. Horovi Češke sa kojima je KH „Zvony“ ostvario koncertnu saradnju:

1. Hor rimokatoličke crkvene opštine – Tvarožná, dirigent Jan Saraz;

6.4.3.6. Hor iz Švajcarske sa kojim je KH „Zvony“ ostvario koncertnu saradnju:

1. Hor Oberaargau – Herzogenbuchsee, dirigent Martin Pensa;

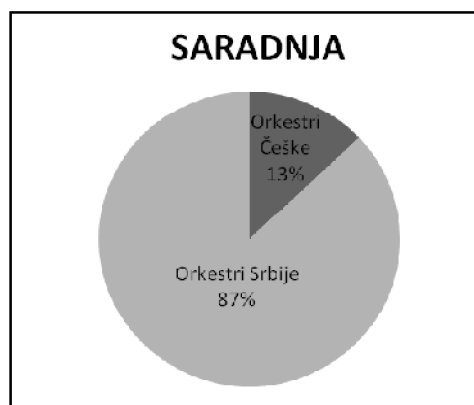
Grafikon br. 66

Ako uzmemo u obzir analizu svih horova sa kojima je KH „Zvony“ sarađivao u pomenutom periodu, dolazimo do podataka da je hor imao najplodniju saradnju sa horovima iz Srbije, 65% (već smo videli da je odnos 55% svetovnih i 45% crkvenih horova).

Od ostalih horova sa kojima je hor sarađivao, horovima iz Slovačke pripada 24% (67% svetovnih i 33% crkvenih horova). Sa horovima iz Republike Hrvatske je saradnja po broju horova bila u procentima 3,4%, a ostvarena je saradnja sa po jednim horom iz Republike Srpske, Mađarske, Češke i Švajcarske, što je u procentima manje od 2%.

6.4.3.7. Orkestri Češke sa kojima je KH „Zvony“ ostvario koncertnu saradnju

1. Kijovski kamerni gudački orkestar – Kijov, dirigent Ján Saraz;

Grafikon br. 67

U sledećim primerima iz prakse prikazaćemo neke značajne momente u delatnosti hora, rad na polju razvoja horske kulture, ali i velike pionirske korake razvoja i širenja interkulturalnosti u Vojvodini.

Na prvom samostalnom koncertu KH „Zvony“ u SEAVC u Selenči (Prilozi A-5/5-1993²⁰) dirigent je odabrao, između ostalih, i kompoziciju St. St. Mokranjca „Tebe pojem“, inače deo *Liturgije Sv. Jovana Zlatoustog*, koju je preveo na slovački jezik. Tada ju je hor po prvi put izveo u ovom netipičnom obliku, iako je u originalu ona napisana na staroslovenski tekst. Cilj dirigenta je bio da slovačkom stanovništvu što više približi srpsku pravoslavnu duhovnu muziku. Prva barijera – jezik bila je otklonjena samim tim što je kompozicija izvođena na slovačkom jeziku. Ovim je kompozicija „Tebe pojem“ St. St. Mokranjca započela novi život među vojvođanskim Slovacima (Prilozi A-5/5-1993; C-5/5-1993). Posle šest godina izvođenja ove kompozicije (sa slovačkim tekstom), hor se vratio njenoj originalnoj verziji koja je prvi put pevana na Božićnom koncertu u SEAVC u Selenči (Prilozi A-145/22-1999, 2. ZN). Ovo je bio ujedno i drugi zajednički nastup KH „Zvony“ sa Kamernim horom KUD „Mladost“ iz Bača.²¹

Još jedan značajan događaj vezan je za prvi samostalni koncert u SECAV u Selenči (Prilozi A-5/5-1993). Učenici klavira, M. Z., inače pripadnik KDC, M. T. i E. M., pripadnici RKC takođe su učestvovali na ovom koncertu. Izvodili su kompozicije iz svog klavirskog repertoara. Za tekuću 1993. godinu, a vezano za Selenču, koncert ekumenskog KH „Zvony“ i pomenutih učenika klavira u SEAVC bio je nesvakidašnji događaj kojem pridajemo veliki značaj gledano iz ove vremenske perspektive. Možda je ovim uspešnim nastupom jednog domaćeg ekumenskog sastava, iako uz podeljena mišljenja crkvenih zvaničnika obe tradicionalne crkve u Selenči, ekumenski pravac u radu postao glavna smernica i vizija zajedničkog muzičkog i duhovnog rasta ansambla i njegovog kulturnog uticaja.

Sledeći koncert (Prilozi A-6/6-1993) za Selenču je bio veoma značajan jer se, uz smelu organizaciju Mesnog odbora Matice Slovačke na čelu sa predsednikom Štefanom Durandzi, prvi put na jednom mestu okupilo nekoliko muzičkih ansambala iz crkava i crkvenih zajednica koje deluju na području Selenče i okoline. Ovaj događaj je KH „Zvony“ pomogao da afirmiše svoje ideje. Na osnovu ovog koncerta članovi hora „Zvony“ će u budućnosti

---

²⁰ Oznake, koje se nalaze u naslovu svakog primera predstavljaju nastup ovog ansambla hronološki. Prvi broj predstavlja redni broj nastupa od osnivanja KH „Zvony“. Drugi broj predstavlja redni broj nastupa-koncerta u godini koja je napisana na kraju signature.

²¹ Audio-snimak ovog koncerta nalazi se na kaseti i CD-u *Vianočný koncert* (1999) u izdanju KH „Zvony“, a ostvaren je i video-snimak ovog koncerta.

tradicionalno organizovati ekumenske božićne koncerte na kojima će nastupati muzički ansambli, horovi i orkestri različite verske pripadnosti.

Prvi nastup KH „Zvony“ u RKC u Selenči (Prilozi A-9/2-1994) značajan je po tome što je u okviru međunarodnog molitvenog dana žena učestvovao celokupni sastav hora. Iako su pripadnici KDC čvrstog ubeđenja da ni u kom slučaju ne odlaze u druge tradicionalne crkve, na ovom nastupu ih je povela ekumenska ideja hora, tako da je hor nastupio u kompletnom sastavu, tj. pevali su članovi hora koji su pripadnici sve tri veroispovesti. Ovo je bila potvrda svih članova da njihovo javno deklarisanje predstavlja težnju ka zajedništvu. Time su svi želeli da pokažu da je interkulturalna saradnja putem horske kulture moguća. Ovaj nastup je karakterisala i jedna veoma interesantna, mada ne sasvim prijatna izjava domaćeg velečasnog, sada već pokojnog msgr. Mihovila Zolareka. On je pre nastupa predložio da se hor opredeli u kom delu programa zajedničkih molitvi će učestvovati, pošto je čitav tekst bogoslužjenja bio podeljen na dva približno jednaka dela. Prvi deo su čitale žene RKC a drugi deo žene SECAV. Svojim opredeljenjem bi kolektiv izrazio pripadnost jednoj ili drugoj crkvi. Pošto je stav KH „Zvony“ bio i ostao ekumenski, nastup je izveden na sredini molitvenog programa.

Nakon ovog nastupa, KH „Zvony“ nije uspevao ni na koji način da koncertno nastupi u okviru RKC u Selenči. Ne bi bilo korektno izneti tvrdnju da je stav domaćeg velečasnog bio negativan, a ni javnost nije bila protiv nastupanja hora. Napokon, nakon četiri i po godine, KH „Zvony“ je održao svoj prvi samostalni nastup u RKC u Selenči (Prilozi A-113/24-1998; C-113/24-1998).

Iako su na Drugom duhovnom koncertu (Prilozi A-13/6-1994) u Sali DVD u Selenči prisustvovali pripadnici više crkava i verskih zajednica, posle njegovog završetka ekumenski sastav hora „Zvony“ je bio pod jačom kritičkom lupom javnosti. Posebno su u njegovom sastavu bili od strane „brižnih“ sugrađana „nepoželjni“ pripadnici KDC (Kristove duhovne crkve). Prema usmenim saopštenjima pojedinaca kojima je ideja ekumenizma bila sasvim strana, izražavali su horistima primedbe zašto se udružuju sa pripadnicima „sekte“ međutim, njihovo je učešće u horu bilo veoma značajno, jer su se veoma angažovali na zajedništvu. Svojom prisutnošću i radom u velikoj meri su doprineli raznolikosti hora, a njihovu delatnost nije karakterisala ni najmanja verska tendencioznost ili nametanje svojih religijskih ubeđenja. Izazov delovati ili ne u ovakvom sastavu, pred kojim se našao ansambl, bio je veoma velik. Slična reaganja javnosti su bila i prilikom realizacije sledeća dva nastupa u Kisaču.

Promocije kasete *Duma pod križom* u Kisaču (Prilozi A-15/8 i 16/9-1994) presudne su u radu KH „Zvony“. Prva se odigrala u Kulturno-informativnom centru (KIS), gde se

u nedelju, u poslepodnevnim satima održao nastup uz minimalan broj prisutnih, zahvaljujući mesnom svešteniku SEAVC. Kasnije se doznalo da je sveštenik tog dana na bogoslužju javno saopštio da vernicima ne preporučuje da prisustvuju koncertu, zbog ekumenske opredeljenosti hora. Među malobrojnima, ali nastupom oduševljenom publikom bila je i sveštenica EMC, koja je posle nastupa a na veliko iznenađenje, izrazila srdačnu zahvalnost za muzički duhovni doživljaj i pozvala je horiste u svoju crkvu da bi koncert ponovili pred vernicima EMC (Evangelističko-metodističke crkve). Posle neočekivanog poziva, održan je kratak dogovor i svi članovi ansambla su se složili da nastup ponove i u njihovoj crkvi. Tamo je horiste sačekao velik broj ljudi. Posle svake otpevane kompozicije prolamali su se srdačni aplauzi vernika, a čulo se i glasno blagosiljanje pojedinaca. Ovom prilikom je KH „Zvony“ prvi put u svom radu doživeo da mu neko i finansijski pomogne pri pokrivanju putnih troškova. Ta pomoć je svakako dobrodošla, ali još značajnija je bila njena poruka: Istrajte na putu kojim ste krenuli.²² Nakon devet godina, tačnije, 13.4.2003. godine, u okviru dvestotridesete godišnjice dolaska Slovaka u Kisač hor „Zvony“ je nastupio u novoizgrađenoj modernoj EMC sa koncertom duhovne muzike (Prilozi A-228/3-2003). Ovaj događaj je po rečima sveštenice bio dugo očekivan i predstavlja početak saradnje i sa ostalim horovima, jer u molitvenom domu „Elim“ planiraju da organizuju koncerte raznih horova (Prilozi A-228/3-2003).

Sledeći značajan korak u saradnji hora EMC iz Kisača i KH „Zvony“ iz Selenče bio je 2004. godine, kada su se na adventnom koncertu KH „Zvony“ u molitvenom domu „Elim“ našle tri konfesije: EMC, SEAVC i RKC, ali i pripadnici drugih veroispovesti, ne samo iz Kisača i Selenče, već i iz okolnih sela Pivnica i Silbaša. Zanimljivo je istaći da je koncert ekumenskog hora bio prožet kratkim propovedima velečasnog Marijana Đeja (RKC) (Prilozi A-271/27-2004).

Da bi dokazao da je konfesionalno otvoren za saradnju sa svim crkvama, KH „Zvony“ je u toku jednog dana nastupio sa istim sadržajem zaredom i u dve različite crkve u Bačkoj Palanci (Prilozi A-19/12 i 20/13-1994). Svesni činjenice da pripadnici jedne ili druge crkvene zajednice ne bi prisustvovali nastupu hora „Zvony“ u crkvi kojoj ne pripadaju, horisti su ostvarili u istom danu koncerte u obe crkve. Još je interesantnije to da su vernici obe crkve pripadnici slovačke nacionalne zajednice. Nastupajući u ovim crkvama javnosti su dali do znanja da za članove hora ne predstavlja problem nastupati u bilo kojoj crkvenoj zajednici.

---

²² Pošto je ovaj događaj bilo moguće argumentima potkrepiti, zamolili smo superintendenta za EMC u Republici Srbiji Anu Palik-Kunčak da opiše svoje viđenje događaja koji je bio prekretnica u radu KH „Zvony“. Njen članak se nalazi na početku ovog poglavlja.

Time su ukazali na potrebu saradnje među njima i dali primer na koji način je moguće obogatiti umetnički i duhovni život vernika različitih verskih zajednica.

Za prvi TV nastup KH „Zvony“ (Prilozi A-39/5-1996) u direktnom jedno i po časovnom kontakt-programu koji je posvećen radu hora, pored ostalih odabrana je i već pomenuta kompozicija St. St. Mokranjca „Tebe pojem“, koju je hor pevao na slovačkom jeziku. Iako, s današnje tačke gledišta, bio je to dosta smeo pionirski, ali svakako značajan korak dirigenta i ansambla, jer je na ovaj način pomenuta kompozicija započela svoj novi život među Slovacima i preko medija. Ovim putem je ka Slovacima u Vojvodini napravljen iskorak u upoznavanju sa srpskom duhovnom muzikom.

Na prvom gostovanju KH „Zvony“ u Republici Slovačkoj najupečatljiviji je doživljaj sa koncerta u gradu Komarno (Prilozi A-68/12-1997). Hor je učestvovao u toku mise na slovačkom jeziku. Presvlačenje pre koncerta je bilo u autobusu, ispred RKC sv. Ondreja. Velečasni, koji je došao minut pre početka mise, bio je iznenađen prisustvom hora, iz njima nepoznatog razloga, jer su bili obavešteni od strane organizatora, da je nastup unapred dogovoren. Velečasnom je ponuđen repertoar na uvid koji će biti izveden. On se složio da se nastupi i delovi mise redaju naizmenično: deo mise, deo horskog nastupa. Posle završetka mise na slovačkom jeziku, sledila je misa na mađarskom jeziku. Kako je koncert KH „Zvony“ još uvek bio u toku, velečasni je prišao horistima, zahvalio se, pozdravio i otišao, objašnjavajući da mu u drugom mestu počinje misa i da mora da požuri. Ansambl je ostao i dalje da izvodi preostali repertoar. Vernici, koji su bili na prvoj misi, ostali su do kraja nastupa hora, a vernici mađarske nacionalnosti koji su polako pristizali, pratili su koncert do kraja, tj. do samog početka sledeće mise na mađarskom jeziku. Usput, kada je za to bilo prostora, konferansije hora je pozdravio prisutne i predstavio odakle hor dolazi, ko u njemu peva i kakav repertoar izvodi. Ovaj nastup je nosio poruku zajedništva, povezivanja dve nacije jedne veroispovesti, a sve to uz pomoć koncerta ekumenskog hora koji je izvodio repertoar veoma široke sadržine – od kompozicija na latinskom i staroslovenskom, do kompozicija na slovačkom i srpskom jeziku (Prilozi A-68/12-1997).

Od sedam koncertnih nastupa koje je hor „Zvony“ imao na trećem gostovanju u Slovačkoj (Prilozi A-97/8-103/14-1998) izdvaja se koncert u SEAVC u Častkovu. Tu je sveštenik nerado pristao da se u njihovoj crkvi održi koncert „nekih Slovaka“ iz Srbije „koji možda i razumeju neke slovačke reč a kamoli da znaju nešto da pevaju.“ Pošto je ipak pristao, na osnovu preporuke sveštenika-organizatora Juraja Šefšika iz Senice a rodnom iz Selenče, njegovo ponašanje u toku i posle završetka koncerta hora pokazalo je kako je interpretacija i repertoar ansambla na njega delovao. Vernici, koji su bili prisutni na tom koncertu plakali su

od uzbuđenja, a sveštenik je posle izvođenja poslednje kompozicije išao od jednog do drugog pevača i lično je svakog blagosiljao, stavljajući svoje ruke na glavu svakog od pevača i izgovarajući citate iz Biblije. Na kraju je ansamblu uputio duboko izvinjenje, mada to nije bilo potrebno, jer horisti nisu ni znali sve detalje oko organizacije nastupa, tj. da nisu bili sasvim dobrodošli. Ovakvi doživljaji, koji su na koncertima KH „Zvony“ u Slovačkoj bili česti, svakako su pomogli razvoju ne samo kulturnih, već i drugih odnosa na relaciji Srbija – Slovačka (Prilozi A-97/8-103/14-1998).

Značaj Koncerta duhovne muzike KH „Zvony“ u SECAV u Novom Sadu, a u vezi sa interkulturalnošću jeste u tome što je RTS prepoznao kvalitet i značaj ansambla, pošto je ceo koncert sniman za redakciju Prenosi, koja nije vezana za redakciju na slovačkom jeziku. U trenutku kada se dirigent dogovarao oko snimanja koncerta nije ni bio svestan koliki će biti njegov značaj. Koncert je održan u SEAVC u Novom Sadu koja je bila ispunjena do poslednjeg mesta, a publiku su činili pripadnici različitih nacionalnih i verskih zajednica. Ovaj koncert je u celosti, ali i u delovima bio često emitovan na programu RTS, a kasnije i RTV. Jedan od primera da je ovaj koncert probudio interesovanje šire javnosti a time izazvao indirektan uticaj na nju vidi se i u članku „Духовни концерт у евангелицкеј цркви“ (Duhovni koncert u evangelickej cerkvi) objavljenom u časopisu *Novosadska zvona* iz kojeg izdvajamo dve značajne rečenice: „U punoj crkvi bili su i članovi naše parohije“ Ovaj citat govori o vome da su na koncertu prisustvovali ne samo Slovaci, već i Rusini, Grkokatoličke veroispovesti. Na kraju teksta se kao zaključak navodi: „Ovaj hor treba slušati, ali, treba se na njih i ogledati i uveriti se šta može jedno selo kao što je Selenča.“ (Prilozi A-149/4-2000). Članak – na rusinskom jeziku – je bez potpisa autora, ali časopis je glasilo grkokatoličke parohije Sv. Petra i Pavla u Novom Sadu (Prilozi C-149/4-2000).

Na petom gostovanju KH „Zvony“ u Slovačkoj (Prilozi A-153/8-164/19-2000) hor je nastupio sa koncertima duhovne muzike u mestima Mijava, Senica, Nové mesto nad Vahom, Vrbove, Branč, Prietrž, Brezová pod Bradlom, Martin i Velki Krtiš. Posle koncerata su sledili mnogi intervjui u kojima su horisti mogli dati svoje ocene doživljaja na koncertu. Nakon nekoliko dana, pristizali su u prostorije hora novinski članci u kojima su opisivani njegovi nastupi u inostranstvu. Oni su bili puni citata viđenja koncerta od strane horista, ali i reagovanja javnosti na nastupe hora. Recimo, u nedeljniku *Evanjelický posol spod Tatier*, koji izlazi ne samo na teritoriji cele Slovačke, već se čita i među Slovacima u dijaspori, tamo gde žive Slovaci SEAVC, citirana je izjava dirigenta o tome da hor svojim gostovanjem donosi ne samo dobru volju, već i širi ljubav među ljudima i podstiče zajednički život različitih konfesija i naroda. U već pomenutim člancima (Prilozi A-153/8-164/19-2000) prisutna su

zapažanja novinara da je KH „Zvony“ ne samo muzički kvalitetan ansambl, već i ekumenski fenomen, nosioc ideje dobra.

Pošto se rad, repertoar, kao i mesta nastupa hora biraju da budu što raznovrsniji, prilikom snimanja zvuka i videa za Božićnu emisiju TV NS (Prilozi A-173/28, 174/29 i 175/30-2000), od posebnog značaja je bilo mesto izvođenja. Snimano je šest kompozicija, od kojih po tri u obe Seleničke crkve, u SEAVC i RKC. Ovim se takođe pokazao naš stav i međusobno poštovanje obe hrišćanske crkve što se na snimcima ove emisije može videti. Na taj način se javnosti prenela poruka nastupa, zasnovana na ekumenskim principima. Po istim principima je KH „Zvony“ i 11 godina kasnije realizovao snimanje uskršnje emisije (Prilozi A-423/2-2011) za RTV. Polučasovna emisija je snimana i u RKC i SECAV u Selenči i dala je novi doprinos međucrkvnom dijalogu.

Polazeći iz Srbije na šesto gostovanje u Slovačku (Prilozi A-189/11-191/13-2001), gospođa K. Š. iz Selenče zamolila je dirigenta i članove hora da u mestu Maškova polože cveće na grob njenog oca preminulog za vreme Drugog svetskog rata, pošto njoj zdravstveno stanje nije dozvoljavalo da to sama učini. Naravno, dirigent i horisti su bili spremni da molbi udovolje pošto je dotična gospođa objasnila da je njen otac poginuo baš u mestu u kojem bi hor trebao da prisustvuje bogoslužju i da održi svoje koncerte duhovne i svetovne muzike. Do tog trenutka ansambl nije ni slutio da između dva mesta (Selenče i Maškove) postoji veza stara šezdesetak godina, još od vremena Drugog svetskog rata. Već prilikom prvog kontakta sa domaćinima, u priči se došlo do teme koja povezuje Selenču i Maškovu, gde je hor srdačno primljen. Kuća domaćina kod kojeg je odseo dirigent sa suprugom i bratom pre pedesetak godina je pružila utočište članu iste porodice, ali pod znatno težim okolnostima. Naime, deda dirigenta je u istoj porodici srdačno primljen, kao i nekolicina Selenčana u toku Drugog svetskog rata, kada su pobjegli iz zatočeništva u Mađarskoj, u koju su bili odvedeni na prisilni rad. Domaćin je pokazao štalu na čijem su tavanu bili sakriveni svi Selenčani, a ispod njih su boravili konji nemačkih vojnika. To je bilo centralno mesto begunaca odakle su se kasnije raspoređivali po kućama u okolnim mestima (Prilozi A-189/11-191/13-2001). U nedelju, posle bogoslužja u toku kojeg je KH „Zvony“ izvodio nekoliko kompozicija, svi vernici su u povorci za horom otišli na groblje koje je pored crkve. Sveštenik je nad grobom Selenčanina izgovorio molitvu, a dirigent je u ime hora „Zvony“ zahvalio za srdačno gostoprimstvo u toku gostovanja hora, ali i za ono gostoprimstvo koje su preci današnjih Maškovčana pružili precima gostiju iz Selenče. Na kraju, pre polaganja cveća, hor je izveo kompoziciju Đ. Verdija – Hor Jevreja iz opere *Nabuko*, koju „Zvony“ često izvode u trenucima pijeteta.

Prilikom nastupa na otvaranju osme manifestacije „Dani kulture vojvođanskih Mađara“ (Prilozi A-193/15-2001), KH „Zvony“ je, uz dogovor sa organizatorom a u okviru mise u Franjevačkom samostanu, na jedan veoma zanimljiv način doprineo interkulturalnom dijalogu. Izvođen je staroslovenski Očenaš od slovačkog autora – A. F. Tovačovskog u Baču, čije je većinsko stanovništvo srpsko. Nekoliko godina kasnije UH „Zvony i Neven“ učestvovali su na otvaranju izložbe u okviru manifestacije „Godina renesanse u Baču“ (Prilozi A-343/9-2008, 73. ZN) u organizaciji Kulturnog saveza vojvođanskih Mađara. U oba slučaja su težnje naših ansambala koje se tiču interkulturalnog dijaloga ostvarene pomoću muzike i duhovnosti.

Da je KH „Zvony“ zaista ambasador dobre volje, pokazalo je i sedmo gostovanje u Slovačkoj (Prilozi A-216/12-220/16-2002) na kojem je hor, osim na koncertima duhovne muzike u Bratislavi i Modri, nastupio i u ambasadi SRJ, gde je članovima hora i dirigentu odati priznanje za razvoj kulturnih i nadovezivanje ostalih kontakata između dve prijateljske države (Prilozi A i C-216/12-220/16-2002).

Na Velikom božićno-novogodišnjem koncertu KH „Zvony“ (Prilozi A-295/23-2005), kada je pored ostalih ansambala opštine Bač učestvovao i Subotički tamburaški orkestar pod dirigentskim vođstvom Zorana Mulića, profesora Akademije umetnosti u Novom Sadu, desio se jedan veoma lep gest publike (oko 600 prisutnih). U toku koncerta, kada su se začuli prvi tonovi hrvatske božićne kompozicije *U to vrijeme godišta*, u prepunoj sali doma kulture začuo se ogroman spontan aplauz. Situacija je bila nadasve nesvakidašnja, jer je u publici bilo možda pet pripadnika hrvatske manjine, ako u njih ubrojimo i članove Subotičkog tamburaškog orkestra. Ako je neko mogao da reaguje aplauzom, pošto je začuo „svoju“ kompoziciju, to su mogli biti oni. Desilo se upravo neočekivano, jer su reagovali svi prisutni. U najvećoj meri publika je bila slovačke i jednim delom srpske nacionalnosti. Izvođačima ove kompozicije, UH „Zvony i Neven“, Subotičkom tamburaškom orkestru i dirigentu, bilo je više nego jasno da je na koncertu vladala atmosfera zajedništva, koja se ispoljila i kao poštovanje drugih kultura i nacija.

Prvi susret KH „Zvony“ sa Islamskom zajednicom i načinom muzičkog izražavanja i slavljenja Boga bio je na Humanitarnom koncertu u novosadskoj Sinagogi 2007. Godine (Prilozi A-332/20-2007). Ovaj verski, nacionalni i kulturološki kontakt sa islamom i njegovom duhovnom i muzičkom tradicijom je rezultirao novim idejama i vizijom delovanja ansambla (Ilić, 2004).

Prilikom organizovanja četrnaestog gostovanja u Slovačkoj (Prilozi A-345/11-350/16-2008), dirigent je sa gospodinom Milanom Homom, profesorom, publicistom i kulturnim

radnikom u gradu Kežmarok došao do interesantne činjenice. Naime, ekumena u tom gradu nije prisutna i predloži dirigenta KH „Zvony“ da hor nastupi u svim crkvama koje postoje u gradu Kežmarok bili su veoma interesantni, ali primljeni sa velikom rezervom. Vođeni unutrašnjim osećanjem da je potrebno pokazati vlastitim primerom da je saradnja na ovom polju potrebna i moguća, dirigent je zamolio domaćina, gospodina Homu da pokuša da organizuje nastupe takvog tipa. Posle izvesnog vremena hor se našao u Slovačkoj, u gradu Kežmarku, gde je bio svedok otkrivanja spomen table Janu Čajaku st. (Prilozi A-1863-1944), učeniku Liceja u Kežmarku, značajnom piscu koji je radio u Selenči (Prilozi A-345/11-350/16-2008). U toku tri dana gostovanja, hor je održao četiri koncerta u tri različite crkve: GKC, ECAV i RKC. Ovi ekumenskih koncerti su rezultirali time da je prilikom odlaska KH „Zvony“ iz Kežmarka, došao da ga isprati sam gradonačelnik koji se zahvalio za ekumensko koncertovanje u svim crkvama u gradu. Ovaj događaj je ocenio kao istorijski za njihov grad.

Tri godine kasnije, KH „Zvony“ je na svom osamnaestom gostovanju u Slovačkoj na Festivalu evropskih narodnih zanata „ELRO“ u toku tri dana održao četiri polčasovna nastupa, a pored toga je pevao i u GKC na bogoslužjenju i u galeriji umetnika Benja Maleca (Prilozi A-431-436/10-15-2011).

Na šesnaestom gostovanju KH „Zvony“ u Slovačkoj (Prilozi A-377/9-2009), nastup u Muzeju hrvatske kulture u mestu Devinska Nova Ves dao je doprinos međudržavnoj, međuetničkoj i međukonfesionalnoj saradnji. Većinski deo kamernog hora, pripadnici nacionalne manjine (Slovaci iz Srbije) nastupao je u muzeju pripadnika nacionalne manjinske zajednice Hrvata u Slovačkoj. *„Hor je našao vreme i za Hrvate u Slovačkoj, koji su tamo nacionalna manjina.“* Ovim koncertom je KH „Zvony“ potvrdio želju za *„očuvanje svoje kulture, poštovanje kulture ostalih naroda i širenje ljubavi i tolerancije“*, kako je to o gostovanju KH „Zvony“ navela T. B. u svom članku u nedeljniku *Hlas ľudu* i *Vzlet* (Prilozi C-377/9-2009).

Glavni povod realizacije šesnaestog gostovanja u Slovačkoj bio je nastup na značajnom istorijskom mestu, na tvrđavi „Đevin“, povodom Dana Ćirila i Metodija (Prilozi A-378/10-2009). Ovaj dan se obeležava i kao Dan Slovaka u inostranstvu. Hor je pozvan da predstavlja Slovačku dijasporu iz celog sveta, što je za KH „Zvony“ bila i jeste velika čast. Na nastupu je izvedena kompozicija „Materská krajina“, kompozitora mr Jana Nosala, koji je mnoge kompozicije posvetio upravo ovom horu. Program, na kojem je hor „Zvony“ nastupio prenosila je državna televizija, a prenos je emitovan i u Srbiji. Horska kultura je i u ovom slučaju odigrala ulogu ambasadora dobre volje, ali i kulture i povezivanja dve države: Srbije i Slovačke.

Prvo gostovanje KH „Zvony“ u ECAV u Zemunu (Prilozi A-396/3-2010) imalo je višenacionalni značaj. Hor je bio pozvan od strane sveštenika nemačke ECAV da učestvuje na bogosluženju gde su bili prisutni vernici slovačke, nemačke i srpske nacionalnosti. Sastav ansambla kao i izvođene kompozicije bile su ekumenske, izvođene na raznim jezicima: slovačkom, nemačkom, srpskom i latinskom. Svemu ovome je težinu dalo i prisustvo ambasadora Nemačke, koji je javno uputio čestitke i izrazio zahvalnost za učestvovanje hora u bogosluženju. Na ovom nastupu KH „Zvony“ je bio u ulozi liturgijskog hora, koji je ujedno imao i koncertni nastup. Proslava sto pedesetogodišnjice osvećenja prve nemačke²³ EAVC u Zemunu bila je nesvakidašnja, jer zgrada crkve ne ispunjava svoju prvobitnu funkciju. Posle Drugog svetskog rata, namena zgrade bila je u više navrata menjana. Sada se ona koristi i kao kafe-bar, i kao klub za sastajanje mladih, i kao prostor u kojem KUD „Abrašević“ iz Zemuna održava svoje redovne probe. Kad su horisti ušli u prostor ove EAVC bili smo zatečeni i neprijatno iznenađeni njenim unutrašnjim izgledom, jer nisu očekivali njenu prostornu i namensku nefunkcionalnost. Ubrzo posle hora pojavio se i sveštenik EAVC, koji se horu obratio na nemačkom jeziku, ali i na srpskom i objasnio je da ovu zgradu crkva može povremeno da koristi u liturgijske svrhe i da će nakon malih priprema oko improvizovanog oltara, crkva ponovo postati crkvom. Zamolio je horiste da ne obraćamo pažnju na nedovoljnu brigu sredine za ovu zgradu, jer bitan je sadržaj onoga što će se u crkvi odvijati, a ne njen izgled, iako je sve to bilo pomalo deprimirajuće. Naravno, sveštenik je bio u pravu, jer nakon njegove prve molitve i nekoliko otepevanih akorada ansambla, svetovna atmosfera se promenila u duhovnu, a ambijent je na poseban način dobio sakralni karakter. Osim Slovaka, pripadnika SEAVC, prisutni su bili i Srbi, pripadnici SPC, Slovaci, pripadnici RKC ali i Nemci, pripadnici EAVC. Propoved je držao biskup SEAVC Samuel Vrbovský na slovačkom jeziku. Prisutnima se na kraju obratio i njegova ekselencija ambasador Savezne Republike Nemačke, gospodin Wolfram Maas. Ovim nastupom se potvrdila želja za saradnjom sa Slovacima i Nemcima, vernicima iz Zemuna i Beograda, koji veoma rado prisustvuju događajima i povodima na kojima se proslavlja ime Gospodnje na njihovom maternjem jeziku (Janjić, 2006).

Saradnja KH „Zvony“ sa svim crkvama u okruženju je rezultirala i saradnjom sa Adventističkom crkvom u Bačkoj Palanci, gde je hor učestvovao na bogosluženju (Prilozi A-400/7-2010).

---

²³ Danas se u ovoj crkvi odžavaju liturgije na nemačkom, engleskom, slovačkom i srpskom jeziku.

6.5. Primeri iz prakse Udruženih horova „Zvony“ – Selenča i „Neven“ – Bač

Na osnovu prvog zajedničkog koncerta Kamernog hora Kulturno-umetničkog društva Mladost (kasnije Kamernog, odnosno Gradskog hora „Neven“) i Kamernog hora „Zvony“ (Prilozi A-144/21-1999, 1. ZN)²⁴, uspešna saradnja ova dva hora odvija se do današnjih dana. Nastup je rezultirao ne samo pevanjem jednog i drugog ansambla na jednom mestu u okviru jednog koncerta, već su zajednički izvedene i srpske i slovačke kompozicije, ali i kompozicije stranih autora. Ovu praksu će horovi razvijati i upražnjavati na svojim zajedničkim koncertima koji su u narednim godinama organizovani na osnovu tog uspešnog nastupa.

Saradnja je rezultirala mnogobrojnim nastupima, koncertima, akcijama, festivalima, takmičenjima i gostovanjima u zemlji i inostranstvu. Svaki susret je imao i ima jedan ili više ciljeva. Jedan od značajnijih ciljeva jeste ukazivanje na mogućnost i lepotu zajedničkog muziciranja. Udruženi horovi su od ovog prvog zajedničkog nastupa, pa do kraja 2011. godine ostvarili 122 zajednička koncertna nastupa. Od mnoštva upečatljivih primera u daljem tekstu biće opisani karakteristični.

Posle održanog Božićnog humanitarnog koncerta u SEAVC u Selenči (A-145/22-1999, 2. ZN) u nedeljniku *Hlas ľudu*, novinar Jan Dorča piše: „Ovaj zadnji prošlogodišnji koncert je imao dve posebnosti. Druga posebnost je to da je uz Zvona na ovom koncertu nastupao i Kamerni hor KUD Mladost iz Bača“ (D-145/22-1999, 2. ZN). Gostujući hor iz Bača izveo je nekoliko duhovnih kompozicija. Na kraju koncerta su oba hora zajednički izvela kompoziciju „Tebe pojem“ srpskog kompozitora St. St. Mokranjca na staroslovenskom jeziku. Kompozicija, kao i sam zajednički nastup je primljena sa oduševljenjem, što je rezultiralo zajedničkom akcijom ova dva hora ali i SEAVC u Selenči kao partnera u organizaciji. Do ovog nastupa je KH „Zvony“ kompoziciju „Tebe pojem“ izvodio na slovačkom jeziku. Zajednička interpretacija je bila povod za promenu jezika na kojem je kompozicija izvedena. Ovaj događaj na Božićnom koncertu KH „Zvony“ u Selenči je otvorio niz zajedničkih projekata na Božićnim koncertima koje je KH „Zvony“ organizovao tokom narednih godina. (Prilozi A-225/21-2002, 9. ZN), (Prilozi A-244/19-2003, 21. ZN), (Prilozi A-295/23-2005, 45. ZN), (Prilozi A-312/17-2006, 54. ZN), (Prilozi A-334/22-2007, 68. ZN), (Prilozi A-368/34-2008, 87. ZN), (Prilozi A-421/28-2010, 116. ZN) i (Prilozi A-452/31-2011, 122. ZN).

---

²⁴ Prvi broj predstavlja redni broj nastupa od osnivanja KH „Zvony“, drugi broj predstavlja redni broj nastupa koncerta u godini koja je napisana na kraju signature. U zagradi se nalazi zajednički nastup UH „Zvony i Neven“ hronološki.

Zajednički koncert Udruženih horova „Zvony i Neven“ (Prilozi A-224/20-2002, 8. ZN) održan je u svečanoj sali gimnazije „Jan Kolar“ u Bačkom Petrovcu. Na njemu je izveden program sastavljen od kompozicija srpskih, slovačkih i svetskih autora horske muzike. Koncert su pratile TV „Petrovec“ i RTV, koje su ga nekoliko puta emitovale u svojim programima. Pošto su ga mogli pratiti gledaoci u celoj Vojvodini, koncert je dao doprinos interkulturalnosti na pokrajinskom nivou.

Zajednički koncert horova „Zvony“, „Neven“ i hora SEAVC iz Selenče (Prilozi A-230/5-2003, 11. ZN), koji je upriličen povodom proslave 10 godina rada KH „Zvony“ i 5 godina KH „Neven“, i pored toga što je priredio publici nesvakidašnji umetnički doživljaj, dao je i veliki doprinos razvoju trilateralne saradnje horova učesnika koncerta. Ubrzo posle ovog koncerta je velečasni RKC u Selenči Marian Đej, poreklom iz Slovačke, dao predlog da se u RKC u Selenči organizuje koncert povodom praznika Žalosne Gospe. Horovi učesnici su taj predlog prihvatili i pripremili i realizovali koncert (Prilozi A-233/8-2003, 14. ZN), koji je bio potvrda opredeljenosti za čvrstu saradnju horova i veliko poštovanje tuđih svetkovina i praznika. Ovaj koncert predstavljao je veliki događaj u međusobnoj saradnji UH „Zvony i Neven“ sa RKC u Selenči. Na koncertu su dominirale kompozicije slovačkih autora, izvođene na slovačkom jeziku, kao i angažovane kompozicije koje govore o ovom značajnom danu za sve Slovake u Slovačkoj, ali i u dijaspori²⁵.

Članovi UH „Zvony i Neven“ su svoje zajedništvo pokazali i na osmom gostovanju KH „Zvony“ u Slovačkoj na nastupima u Pezinku i Senici u ECAV (Prilozi A-235/10-238/13-2003, 15, 16, 17, i 18. ZN), kao i na V međunarodnom festivalu horskog pevanja u Senici, gde su pored kompozicija izvedenih na staroslovenskom i latinskom jeziku, pevali i kompozicije na slovačkom jeziku. Zajedništvo UH „Zvony i Neven“ opisano i u delu teksta autora T. S. i R. B. u nedeljniku opštine Bač *Magazin* (Prilozi D-235/10-238/13-2003, 15., 16., 17., i 18. ZN).

Sa nastupa na pred božićnom koncertu (Prilozi A-242/17-2003, 20. ZN) organizovanom u Bačkom Petrovcu u nedeljniku *Hlas ľudu* pojavili su se sledeći komentari novinarki Ane Francisti: „Sjajno izvođenje i izvežbanost (repertoar je izvođen na slovačkom jeziku – napomena S.J.) stavili su u drugi plan i činjenicu, da takoreći **polovina pevača nisu Slovaci**. Sa sigurnošću je premijerno izvedena i Tiha noć, i na poseban zahtev prisutnih poznata „Otcova roľa“, koja predstavlja sinonim za Zvona. Ona ih prati punih deset godina, po rečima njenog autora Suđi Juraja, počinje da živi svoj sopstveni život, nevezano uz hor

---

²⁵ Praznik Žalosne Gospe Marije, koju je papa Pije XI proglasio 1927. za glavnu Zaštitnicu Slovačke, i Rimokatolička crkva u Slovačkoj, cela Slovačka kao i Slovaci u dijaspori obeležavaju 15. septembra.

Zvony“ (Prilozi D-242/17-2003, 20. ZN). Ovu kompoziciju su prihvatili kao svoj znak prepoznavanja u zemlji i inostranstvu ne samo članovi KH „Zvony“, već i UH „Zvony i Neven“ i često su je sa radošću zajednički izvodili. Ona je takođe pevana i na devetom gostovanju KH „Zvony“ u Slovačkoj, u ECAV u Senici, kao i u SPA Smrdaki na zajedničkom projektu tri hora; iz Selenče, Bača i Hercogenbuksa (Herzogenbuchsee) iz Švajcarske (Prilozi A-247/3 i 248/4-2004, 22 i 23. ZN). Rezultat ova trilateralne saradnje su dva uspešna zajednička nastupa, a štampa u Slovačkoj je o tome pisala: „U dvočasovnom programu nastupila su tri kamerna hora: dva iz Srbije (Zvony iz Selenče i Neven iz Bača) i hor Oberaargau iz Švajcarskog grada Hercogenbuksa. Da muzika i pevanje ljude povezuje, to je napomenuo u završnoj reči sveštenik Juraj Šefšik, jer je među takoreći 90 učesnika bilo Slovaka, Srba i Švajcaraca evangelističke a. v., rimokatoličke i pravoslavne veroispovesti, koji su se dobro razumeli i zajedno su svima priredili dubok umetnički doživljaj (Prilozi D-247/3 i 248/4-2004, 22 i 23. ZN).²⁶

Dvadeset i četvrti zajednički nastup UH „Zvony i Neven“ je karakterističan po tome što je organizovan u OŠ „Vuk Karadžić“ u Baču (Prilozi A-249/5-2004, 24. ZN), tradicionalno, na dan uskršnjeg ponedeljka. Kako u mesečniku *Evanjelický hlásnik*, piše Vladimir Valent, sveštenik SEAVC iz Selenče: „U uskršnji ponedeljak smo imali u Baču nesvakidašnji ekumenski događaj, koji je mnoge svojom sadržinom i porukom duboko dotakao. Bio je to uskršnji ekumenski koncert duhovnih kompozicija. Na koncertu su nastupili: hor SEAVC, hor RKC, KH „Zvony“, KH „Neven“, hor nižih i hor viših razreda OŠ iz Selenče i Bača kao i hor PU „Kolibri“ iz Bača. Na kraju su svi zajedno nastupili u jednoj kompoziciji. Ovaj koncert je imao ekumenski duh, jer su u njemu učestvovali hrišćani evangelističke, rimokatoličke i pravoslavne veroispovesti. U okviru koncerta su se prisutnima obratili sveštenici sve tri veroispovesti, kao i predsednik opštine Bač. Na koncertu su sigurno bili prisutni i ateisti, tako da je ovaj koncert imao i misionarski karakter sa porukom da evanđeljem dotakne one koji još nisu vernici i da ih dovede do Hristovog krsta. Takođe je veoma dobro došao ovaj koncert u ovim teškim i nesigurnim vremenima u našoj državi, kada dolazi do nemilih događaja među narodima, koji žive na ovom prostoru. Ekstremne grupe nacionalistički obojene narušavaju zajednički život naroda ovog prostora svojim aktivnostima, donose strah i nesigurnost među ljude. Verujemo, da će ovaj koncert napraviti barem jedan korak ka boljem razumevanju među stanovnicima ove opštine“ (Prilozi D-249/5-

---

²⁶ Posle ovih nastupa sledili su dogovori oko zajedničke uzajamne koncertne saradnje horova iz Švajcarske i UH „Zvony i Neven“. Do sada se još nisu stekli finansijski uslovi za njenu realizaciju, ali pitanje je vremena kada bi se ona mogla realizovati.

2004, 24. ZN). Na osnovu ovakvog komentara sveštenika SEAVC Vladimira Valenta može se tvrditi da je i delatnost UH „Zvony i Neven“ jedna od mogućnosti uticaja slovačke horske kulture na razvoj i širenje interkulturalnosti, kako u opštini Bač, tako i u Vojvodini. Naime, njihove težnje i aktivnosti su usmerene u pravcu razvijanja međuljudskih odnosa upravo na polju saradnje, tolerancije i zajedništva, a u okviru realizacije zajedničkih umetničkih projekata, što se vidi i iz prethodnog citata.

Na dvanaestom gostovanju KH „Zvony“ u Slovačkoj (Prilozi A-274/2-276/4-2005, 29., 30, i 31. ZN) GH „Neven“ i KH „Zvony“ je nastupio na zajedničkom koncertu u ECAV u Slovenskoj Ljupči. Kao udruženi horovi zajedno su izveli 12 kompozicija. Svaki hor je i samostalno izveo nekoliko kompozicija, a u drugom delu koncerta je GH „Neven“ između ostalog izveo i „Himnu Sv. Savi“. Posle koncerta je dirigent domaćeg hora ECAV iz Slovenske Ljupče Juraj Zelnik zamolio dirigenta Juraja Suđija da mu da note ove kompozicije. Praksa dirigenta Suđija je da rado poklanja zanimljiv notni materijal za koji su ostali dirigenti zainteresovani, pa je tako postupio i sa notnim zapisom kompozicije „Himna Sv. Savi“. Mada je bio prijatno iznenađen molbom dirigenta iz Slovačke, Suđi je ipak pomislio da dirigent hora iz Slovačke ovu kompoziciju najverovatnije neće ni uvrstiti u repertoar svog hora. Za tim nije bilo ni potrebe, a nije bilo ni prostora gde bi ta kompozicija bila izvođena, jer crkveni horovi najčešće imaju repertoar koji se izvodi prilikom bogoslužjenja. No, nakon pet meseci, ova kompozicija je izvođena u Srbiji u okviru Međunarodnog koncerta horova u Baču na DEB (Prilozi A-285/13-2005, 38. ZN). Hor iz Slovenske Ljupče, mesta u Slovačkoj, u svom delu programa u Baču izveo je nekoliko samostalnih kompozicija, da bi na kraju na bis izveo „Himnu svetom Savi“, na veliko zadovoljstvo svih prisutnih. Izvođenje ove kompozicije u franjevačkom samostanu od strane gostujućeg hora iz Slovačke niko nije očekivao. Ako uzmemo u obzir činjenicu da je dirigent hora ECAV u Slovenskoj Ljupči pripadnik RKC, izvođenjem ove kompozicije je do punog izražaja došla povezanost i prepletenost, ali u prvom planu interkonfesionalnost. Ovo je u svom članku istakao i Zvonimir Pelajić – dugogodišnji muzičko-pedagoški i kulturni delatnik na prostoru opštine Bač, koji između ostalog u časopisu *Hrvatska riječ* kaže: „Koncert je otvorio zamjenik pokrajinskog tajnika za kulturu Dušan Vujičić koji je pri tom naglasio kako je vrlo interesantno i lijepo što manifestacija Dana evropske baštine započinje upravo pjesmom. Na ovaj će način, smatra Vujičić, u najboljem svijetlu doći do izražaja multikulturalnost, multi-konfesionalnost i multi-nacionalnost ove sredine“ (Prilozi D-285/13-2005, 38. ZN).

Prvo gostovanje u Hrvatskoj (Prilozi A-288/16-2005, 40. ZN) UH „Zvony i Neven“ realizovali su sa ciljem da ovom značajnom događaju daju jedan svečaniji ton, ali i sa nadom da će napraviti dobar korak u pravcu zblizavanja dve zemlje. Iako su prostorno veoma blizu Iloka, jer je međusobna udaljenost samo tridesetak km, kontakti sa njima su svedeni na minimum. Ovim gostovanjem su horisti pokazali mogućnost saradnje koja je u narednom periodu rezultirala nastupima u Hrvatskoj 2011. godine u Iloku, i 2012. godine u Osijeku.

Poziv za saradnju KH „Zvony“ sa RTV uoči božićnih praznika 2005. godine je dirigent prihvatio sa velikom odgovornošću, ali i sa željom da ona bude što bolja, tako da je dao predlog da se dogovoreni adventni koncert UH „Zvony i Neven“ održi u Gložanu (Prilozi A-294/22-2005, 44. ZN), a ujedno i snimi za potrebe RTV-a. Ovaj dogovor je veoma lako sklopljen, ali je njegova realizacija trebala da bude besprekorno umetnički i tehnički sprovedena. U kombinaciji oko dogovaranja pojedinosti bili su ne samo horovi sa RTV, već i domaćini – SEAVC u Gložanu sa svojim sveštenikom Mgr. Jaroslavom Kopčokom. Pošto je sa KH „Zvony“ već ranije ostvarena uspešna koncertna saradnja, domaćini su izašli u susret i omogućili su javno snimanje ovog koncerta. Sa SEAVC u Gložanu je sve dogovoreno spontano ali sa velikom dozom praktičnih organizatorskih poteza a sve u cilju spajanja korisnog sa lepim. Mada sa velikom profesionalnom odgovornošću dirigenta i udruženih ansambala, ovaj projekat je realizovan sa dosta visokim procentom rizika iz više aspekata. Prvo, trebalo je već dogovoreni Adventni koncert na neki način preinačiti u svečani božićni koncert. Drugo, dovesti TV ekipu u crkvu u kojoj je dirigent i ansambl sam gost, je svakako stresna situacija za domaćine, koji su u prvom redu očekivali samo koncert, bez ikakvih pratećih obaveza i nedoumica. Treće, TV ekipa je sama po sebi zahtevala određene tehničke uslove, koje bi trebalo da obezbede domaćini, često i na vlastiti finansijski trošak. Četvrto, vernici-publika, koji su došli da slušaju koncert nije bila preterano upućena u to da će se sve odvijati u cilju što boljeg audio-vizualnog snimka. Ovakve, i još neke nedoumice su pratile odvijanje ovog koncerta, koji se na sveopšte zadovoljstvo završio veoma uspešno.

Kako piše u nedeljniku *Hlas ľudu*: „U nedelju 18. decembra, u četvrtu adventnu nedelju, bilo je u pomenutoj (evang. a. v. crkvi u Gložanu) crkvi veoma svečano, prijatno, čak dirljivo: nastupali su udruženi horovi Zvony iz Selenče i Neven iz Bača, kao i selenčki (devojački) vokalni trio Zvončići i dečački kvartet.“ Dalje iz mesečnika *Evanjelický hlásnik* citiramo: „Prvo su Zvony a kasnije Neven pevali po dve samostalne kompozicije, posle toga su čak dve trećine koncerta pevali zajedno – evangelisti, katolici, pravoslavci; na slovačkom i srpskom jeziku, Srbi i Slovaci. Zvony iz Selenče i Neven iz Bača su i u gložanskoj ev. crkvi zvučali unisono“, piše autor teksta Juraj Bartoš (Prilozi D-294/22-2005, 44. ZN).

Koncert je uspešno realizovan, a ansambli su pokazali zrelost i veoma profesionalan stav prema zadatku koji je bio pred njima; javno snimanje koncerta koji treba za potrebe TV programa da bude besprekorno izveden. Svi su sa velikim zadovoljstvom izvodili program koji je publika primala sa iskrenim oduševljenjem, i to ne samo sadržaj i poruku, već i njihovo umetničko izvođenje.

Lepa uspomena na ovaj koncert je poseta načelnice Opštine Bač Darije Šajin, koju je pozvao dirigent u kućnu posetu na Badnje večer. Prilikom njenog boravka u kući dirigenta, na RTV je emitovan snimak adventnog koncerta iz Gložana. Načelnica svoje oduševljenje nije skrivala, ne samo zato što je visoko ocenila nastup ansambla, već i zbog činjenice da su UH „Zvony i Neven“ time pokazali širokoj vojvođanskoj javnosti da zajedništvo i povezivanje različitosti putem zajedničkih projekata mogu da doprinesu interkulturalnosti u Vojvodini. Njeno oduševljenje je bilo još veće time što je uvidela mizanscen celog koncerta: zajedno pevaju višenacionalni ekumenski horovi na slovačkom jeziku u SEAVC u Gložanu, a pevaju Slovaci i pripadnicima većinskog naroda, ali i nacionalnim manjinama, svima koji preko RTV prate ovaj koncert na teritoriji cele Vojvodine. Viđenje ovog događaja ona je opisala sledećim rečima:

Na početku želim da ukažem na neprocenjiv značaj i ulogu dirigenta profesora Juraja Sudića koji duhom tolerancije pleni građane/ke i slušaoce muzike. Nikakve napredne saveremene tehnologije i inovacije u muzici ne mogu zameniti snagu i energiju čoveka, koji nesebično stvara i to što stvori deli sa ljudima u bližem i širem okruženju, pri tome ne praveći nikakve razlike. Muzika i stvaralaštvo profesora Sudića ima ogromna uticaj na promociju i jačanje ljudskih prava i sloboda, posebno prava manjina u Republici Srbiji. Opština Bač je u periodu od 2000.-2004.godine (a i vreme pre navedenog) bila suočena sa problemom nerazumeravnja, podela unutar nacija ali i sa problemom prava manjima. Pojedinci su želeli da reše ovaj problem, ali su polako odustali. Profesor Sudić, nije odustao. Njegov eksperiment prvih Udruženih horova uspeo je i zadobio je sve simpatije domaćeg stanovništva. Značajan broj građana/ki se aktivno uključio u izgradnju kapaciteta UH „Zvony i Neven“. Svi smo (između ostali i moja malenkost) želeli da horovi pesmom šire toleranciju i jedinstvo. Članovi horova ličnim primerom pokazali su da pesmu mogu pevati na srpskom i slovačkom jeziku na bilo kom mestu, evangelističkoj ili katoličkoj ili pravoslavnoj crkvi. Taj duh tolerancije i mira jačali su združene horove a članstvo u ovom timu polagano je postalo prestižno! (ovo sve zahvaljujući dirigentu).

Horovi su punili sale, publika je bila veoma zadovoljna repertoarom i sadržajem koncerata. U Baču nismo imali dirigenta i muzičara koji je pokretao pozitivnu energiju i

polagano zadobijao poverenje brojnih fanova. Jedan od fanova sam i ja, mali običan čovek, koji je imao tu sreću i čast da saraduje sa profesorom Jurajom Suđijem. Na početku naše saradnje (kraj 2004. godine) bilo je očito da su Udruženi horovi „Zvony i Neven“ naša budućnost i budućnost Opštine Bač. Tada nije bilo lako povećati građansku participaciju u svakodnevnom životu u višenacionalnoj opštini, uključiti građane u razvoj kulture i kulturna dešavanja. Saradnja horova i Opštinske uprave Bač odvijala se putem realizacije godišnjeg budžetskog plana i programa u kulturi. Plan je bio uključiti sve nacionalne zajednice u izgradnju interkulturalnog dijaloga, promociju pravih ljudskih vrednosti i kulturnih različitosti. Uspeli smo zajedno da izgradimo kulturu mira i tolerancije unutar granica naše lokalne samouprave Bač. Kao načelnica Opštinske uprave Bač, shvatila sam da su to lokalni ambasadori kulture, a to je za opštinu bilo veoma važno. To je, bar za mene, bila najefektnija promocija Opštine Bač, jer su horovi i van granica naše države osvajali prestižne nagrade ističući interkulturalnost kao način življenja u Opštini Bač i bitan faktor u stvaranju najboljih melodija.

Danas, mogu samo da kažem da sam naučila mnogo saradujući sa UH „Zvony i Neven“, prihvatili su me kao partnera, dali su mi poverenje i uvek kao malo sunašce sijali, svojim zrakama nas podsećali da je sve moguće. Nije mala stvar da svake godine za praznike građani/ke Opštine Bač bivaju nagrađeni koncertom bogatog repertoara koji jača multikulturalnost u Vojvodini, zahvaljujući profesuru Juraju.

U Novom Sadu, 24.12.2014. godine

Darija Šajin

Nesvakidašnji koncert UH „Zvony i Neven“ održan je u Ambasadi Slovačke Republike (Prilozi A-309/14-2006, 53. ZN) pod nazivom Pretpraznična susretanja, čiji je organizator bilo Društvo prijateljstva Slovaka, Čeha i Srba. Bila je to potvrda da njihova dobra i kvalitetna saradnja može dati velike i značajne rezultate. Na koncertu su izvođene kompozicije veoma širokog spektra, a pevane su mnogobrojnoj beogradskoj publici, ali i mnogim prisutnim gostima iz okolnih mesta. Pošto je ovaj koncert bio u organizaciji udruženja u kojem u velikoj meri anticipiraju pripadnici češke nacionalne manjine u Srbiji, možemo ga smatrati i kao nagoveštaj uspešne i plodne saradnje sa Crkvenim horom iz mesta Tvarožna i Kamernim orkestrom iz Kijova iz Češke, sa kojima će se nekoliko godina kasnije ostvariti veoma intenzivna obostrana koncertna gostovanja.

UH „Zvony i Neven“ su u manifestaciji „Dani dobrosusedskih odnosa“ u Baču (Prilozi A-317/5-2007, 56. ZN) imali aktivno učešće, pa su ovu manifestaciju i podržali

svojim kvalitetnim i mnogobrojnim zajedničkim ansamblom. Opština Bač se u ovu akciju uključila sa još 300 gradova iz 32 evropske zemlje. Dani dobrosusedskih odnosa se tradicionalno obeležavaju poslednjeg utorka u mesecu. Njihov cilj je bio predstavljanje dobrosusedskih odnosa u opštini Bač, prezentacija dosadašnje preko granične saradnje i različitih kulturnih i narodnih običaja koji su karakteristični za narode i nacionalne zajednice koje žive na teritoriji opštine. Ovaj dan je obeležen time da su se sve nevladine organizacije, udruženja, škole, predškolske ustanove, horove i KUD-ove opštine Bač sastali ispred Opštine gde su se predstavili svojim kratkim programom. Poruka UH „Zvony i Neven“ sa nastupa na ovoj manifestaciji bila je da pokaže da dva hora iz susednih mesta mogu i žele zajedno da nastupaju. Ansambl je izvodio kompozicije i na srpskom i na slovačkom jeziku, što je takođe dokaz dobrih dobrosusedskih odnosa (Buzalka, 2008).

Sa Drugog međunarodnog festivala horova (Prilozi A-325/13-2007 62. ZN) istakli bi jednu veoma značajnu situaciju koja je doprinela dubljem interkulturalnom dijalogu. Nastup gostiju iz Hrvatske, Vukovarskog srpskog pevačkog društva „Javor“ usledio je nakon gostovanja UH „Zvony i Neven“, koje se ostvarilo tri meseca ranije, na manifestaciji Brankovi dani u Vukovaru (Prilozi A-320/8-2007 58. ZN). Činjenica da je na ovom koncertu, koji se tradicionalno organizuje u crkvi franjevačkog samostana u Baču, pored ostalih gostovao i hor „Javor“ – SPC iz Vukovara, predvođen svojim dirigentom, sveštenikom te iste crkve, daje velik doprinos međukonfesionalnom, ali i međudržavnom dijalogu. Drugi, ne manje značajan momenat sa ovog koncerta jeste nastup Studija za ranu muziku iz Beograda, koji deluje pod umetničkim rukovodstvom mr Predraga Đokovića. Pomenuti Studio neguje staru muziku 14. i 15. veka zapadne hrišćanske tradicije, a umetnički rukovodilac je predavač pravoslavnog pojanja na bogosloviji u Sremskim Karlovcima i dirigent je na značajnom seminaru pravoslavne duhovne muzike „Korneliju Stankoviću u pomen“ u Sremskim Karlovcima. Već u ovoj činjenici može se videti njihov interkulturalni pristup muzici, bez obzira kakvih je korena. U finalu koncerta učesnici su doživeli pravo zajedništvo kada su članovi svih prisutnih horova²⁷ zajedno otpevali završnu kompoziciju St. St. Mokranjca „Tebe pojem“, a pod dirigentskim vođstvom mr Predraga Đokovića, što je potvrdilo pripadnost svih učesnika koncerta jednoj velikoj vokalnoj muzičkoj porodici.

Drugi međunarodni festival horova (Prilozi A-326/14-2007 63. ZN) održao se i u Domu kulture u Selenči. Bio je to gala koncert, koji je takođe je doneo veliki pomak

---

²⁷ UH „Zvony i Neven“, Vukovarsko srpsko pevačko društvo „Javor“, Studio za ranu muziku – Beograd, Mešoviti hor „Collegium Cantus“ – B. Bistrica, iz Slovačke i „Rondo Histriae“ – Pula, iz Hrvatske.

u dijalogu između učestvujućih horova. Nakon pojedinačnog nastupa svih ansambala²⁸, koncert je završen kompozicijom „Moja“, čiji je tekst pisan dvojezično, tako da je pevana deo po deo, naizmenično na slovačkom i na srpskom jeziku.²⁹ Značajno je istaći da su svi prisutni, a posebno gosti iz Slovačke i Hrvatske pevali ovu pesmu sa velikim žarom i ljubavlju, verovatno potaknuti lepim prijemom kod publike, ali i kod domaćina, gde su tog vikenda bili u gostima u okviru DEB u Baču i Selenči.

Značaj nastupa na proslavi praznika Sv. Cecilije u RKC u Selenči (Prilozi A-331/19-2007, 66. ZN), sastoji se u tome što je velečasni dekan Marijan Đej ovaj susret osmislio u vidu bogoslužnja koje je posvećeno proslavi dana svete Cecilije, zaštitnice kantora, pevača i uopšte muzičara u okviru crkve. Na bogoslužnju su nastupala četiri hora: hor RKC „Ave Marija“ (domaćin), hor SEAVC, GH „Neven“, kao i KH „Zvony“. Nastupi su se smenjivali u toku bogoslužnja, da bi na kraju kulminirali zajedničkim izvođenjem kompozicije „Nebeský Bože“, koja je na repertoaru sva četiri hora.³⁰

Zajedničko delovanje UH „Zvony i Neven“ je urodilo plodom i na polju horskih takmičenja. To govori ne samo o tome da je želja za zajedničkim pevanjem ostvarena, već govori i o kvalitetu izvođenja. Ovi udruženi horovi su nosioci različitih nagrada na festivalima: na Vojvođanskom festivalu horova u Rumi 2003. godine hor je dobio bronzanu plaketu, 2005. godine srebrnu plaketu i 2007. godine bronzanu plaketu; na Festivalu horskog pevanja „V. F. Bystrého“ u Banskjoj Bistrici 2005. godine hor je dobio bronzanu plaketu, a na Majskim horskim svečanosti u Republici Srpskoj, u Bjeljini 2008. godine hor je dobio bronzanu medalju, 2009. godine takođe bronzanu medalju, a 2011. godine zlatnu medalju.

Na velikoj proslavi 250 godina osnivanja Selenče 2008. godine održana je i Ćirilometodska liturgija sv. Jovana Zlatoustog u RKC u Selenči (Prilozi A-339/5-2008, 72. ZN). Na ovoj liturgiji, koja je prisutna u sve tri tradicionalne hrišćanske crkve: RKC, SPC i SEAVC,

---

²⁸ Hor OŠ „Jan Kolar“ – Selenča, UH „Zvony i Neven“, Mešoviti hor „Collegium Cantus“ – B. Bistrica, iz Slovačke i „Rondo Histriae“ – Pula, iz Hrvatske

²⁹ Muzika: J. Sudi, tekst: M. Florian; kompozicija prikazuje ljubav njenog interpretatora prema ravnici, ljudima, suncu, suncokretu, vinu, Vojvodini.

³⁰ Geneza nastanka partiture kompozicije *Nebeský Bože* je veoma interesantna. Četvoroglasni horski aranžman ovog dela potiče iz Kanade, od velečasnog RKC Andreja Šipeka, koji je na poklon dirigentu KH „Zvony“ doneo pevanku tamošnje RKC na engleskom jeziku. Ovu kompoziciju je kao veoma interesantnu izdvojio dirigent hora „Zvony“ radi obrade, ali pošto je bila na engleskom jeziku, u početku je izgledalo da neće biti uvrštena u repertoar hora. Godine 1992. iz štampe je izašla knjiga iz koje se peva na bogoslužnju u ECAV u Slovačkoj, a pošto se ista knjiga počela koristiti i u SEAVC u Srbiji nekoliko godina kasnije, ista kompozicija se našla i u njoj, naravno jednoglasna i sa tekstom na slovačkom jeziku. Dirigent je iskoristio dva različita izvora jednog dela na veliku korist i zadovoljstvo ansambala sa kojima radi, tako da je u četvoroglasni horski aranžman iz Kanade potpisao tekst na slovačkom jeziku. Rezultat je veoma plodan, jer se od tada ova kompozicija neprekidno nalazi na repertoaru sva tri hora sa kojima radi dirigent Juraj Sudi, i ne samo to, već je ova partitura deljena i svim ostalim zainteresovanim horovima kojima se kompozicija svidela i koji su od nas zatražili njenu partituru. I na ovaj način, iako indirektno, napravljena je veza između rimokatoličkog i evangelističkog muzičko-tekstualnog umetničkog sveta.

osim domaćeg hora RKC „Ave Maria“ učestvovao je i Hor SEAVC „Ozvena“, ali i UH „Zvony i Neven“. Zajednički praznik, osnivanje sela proslavljen je i u sklopu ove liturgije, što je dalo tom događaju veliki značaj. Opet se pokazalo da muzika spaja, a ne razdvaja.

Veliko zadovoljstvo su doživeli članovi UH „Zvony i Neven“ prilikom učestvovanja na liturgiji u SPC u Đurđevu na dan Velike Gospojine (Prilozi A-351/17-2008, 75. ZN), kada su svojim pevanjem na bogoslužjenju dali doprinos ovoj svečanoj liturgiji. Iako UH nisu crkveni horovi, niti su svi njeni članovi pravoslavne veroispovesti, to nije predstavljalo nikakvu barijeru aktivnom učestvovanju u služenju liturgije. Domaći sveštenik, otac Petar Đukić iskreno se zahvalio UH na aktivnom učešću i uputio im poziv da učešće ponove nakon izvesnog vremena, što se polovinom 2014. godine i ostvarilo.

Organizacija, kao i realizacija koncerata 3. međunarodnog festivala horova (Prilozi A-353/19-2008, 77. ZN) u okviru DEB 2008, kao i prethodnih, ali i narednih godina bila je poverena UH „Neven i Zvony“. Duhovni koncert je po tradiciji organizovan u franjevačkom samostanu u Baču, a na njemu su osim organizatora učestvovali i ansambl „Vesnik“ iz Negotina, Zrenjanina, Beograda i Beča, Hor HKPD „Jelačić“ iz Petrovaradina, kao i „Zvolenský spevácky zbor“ iz grada Zvolena u Slovačkoj. Za ovaj koncert je značajno pomenuti da je na njemu učestvovalo pet horova iz tri države. Horisti su pripadnici nekoliko nacija i veroispovesti. Duhovni koncerti se u okviru DEB po tradiciji završavaju zajedničkim izvođenjem jedne kompozicije³¹, što je uvek znak publici da je koncert pri kraju. Ovim ne samo da se prisutna publika priprema za pravilno primanje muzičkih sadržaja, već i za uočavanje muzičkih celina i prepoznavanje atmosfere kulminacije koncerta.

I petnaesto gostovanje KH „Zvony“, u sklopa UH „Zvony i Neven“, na festivalu horova u Senici i Šaštinu u Slovačkoj (Prilozi A-355/21-357/23-2008, 79. 80. i 81. ZN), pokazalo je da ovaj ansambl „diše“ kao jedan organizam, i to ne samo po reakciji publike, već i po reagovanju novinara koji su pisali u nedeljniku *My týždenník pre Záhorie* „Drugarstva bez potrebe prevodilaca – Međunarodni festival u Šaštinu“. Ovde autor članka Milan Soukup pored ostalog navodi: „Ko je bio na koncertima u Senici ili u Šaštinu, osetio je da Slovaci sa Donje Zemlje – iz Vojvodine, osećaju Slovačku kao domovinu svojih predaka, a odnosi prema našoj državi za njih nisu samo preko granično partnerstvo“ (Prilozi D-355/21-357/23-2008, 79. 80. i 81. ZN). Najveći doprinos ovoj tvrdnji predstavlja činjenica da je autor teksta ovo osećao kao sastavni deo nastupa, već uopšte, razmišljanja i stanja ansambla, za koji je mislio da je sačinjen samo od pripadnika slovačke nacionalne manjine. Svemu tome daje

---

³¹ Najčešće je to kompozicija „Tebe pojem“ St. St. Mokranjca.

značaj upravo to da je sastav UH „Zvony i Neven“ višenacionalni i višekonfesionalni, a da se to prilikom njihovog nastupa nipočemu nije moglo primetiti, štaviše javnosti je bila prenošena poruka koja je vidljiva u citatu iz štampe.

Jedno od ekumenskih zajedničkih koncertnih gostovanja UH „Zvony i Neven“ je bilo i gostovanje u SEAVC u Staroj Pazovi, kada je sa domaćim horom „Tilija“ održan Adventni koncert duhovne muzike (Prilozi A-364/30-2008, 84. ZN). Hor je izvodio kompozicije na latinskom, slovačkom, srpskom, staroslovenskom i hrvatskom jeziku iz rimokatoličke, pravoslavne i protestantske crkvene tradicije. Prigodne govorene odlomke iz svetog pisma i duhovna svedočanstva je imao velečasni Marijan Đej, dekan RKC, inače član KH „Zvony“.

Uskršnji koncert (Prilozi A-370/2-2009. 89. ZN) održan 20.4.2009. godine u Baču predstavljao je nastojanje učesnika da pokažu bogatstvo raznolikosti, a ujedno i jedinstvo u horskom izvođenju narodnih pesama. Na koncertu je učestvovao GH „Neven“, KH „Zvony“ i Tamburaški orkestar HKUPD „Mostonga“. Da bi se pokazala različitost, svaki pevač se obukao u nošnju nacionalnosti čiji je pripadnik, tako da su na sceni nastupali pevači u srpskim, hrvatskim, slovačkim, bunjevačkim i bosanskim nošnjama. Repertoar koncerta se takođe sastojao od pesama svih navedenih nacionalnosti. Finale koncerta se sastojao od zajedničkog vokalno-instrumentalno-orkestarsko-horskog izvođenja kompozicije „Salaš u malom ritu“, koja odslikava sve narode koji žive u vojvođanskoj ravnici. Poruka sa koncerta je: „Radujte se sa nama i uživajte u zajedništvu koje proizilazi iz mozaika našeg pojedinačnog nacionalnog i prerasta u širinu bez granica, a horska pesma je ta koja povezuje sve u jednu veliku porodicu.“³² Sve ocene publike posle završetka koncerta su bile pozitivne. Publika se oduševila ne samo izvođenjem već upravo i porukom, jer su ansambli idejom i gestom ukazali na još jedan manifest zajedništva. Pevači su uživali u činjenici da su mogli i pored svog javnog deklarisanja pripadnosti pojedinoj nacionalnosti, uživati u lepoti narodnih kompozicija onih drugih, ne gubeći na vlastitoj prezentaciji nacionalnog bića. Koncert je ostao svima u dubokom sećanju, a ostala je i želja ansambla da slične poduhvate organizuje i na drugim prostorima, a ne samo u Baču.

Koncert duhovne muzike (Prilozi A-385/17-2009, 96. ZN) koji je bio organizovan u okviru DEB 2009 u Baču, takođe je dao značajan prilog interkulturnom dijalogu – aktuelnoj temi manifestacije „Podsticaj interkulturnog dijaloga“. To je inače i jedna od glavnih ideja vodilja rada UH „Zvony i Neven“, koji su organizatori horskih koncerata ne samo u okviru DEB, već i tokom cele kalendarske godine u svojoj sredini, ali i svuda gde horovi gostuju.

---

³² Citat iz konferanse koja je čitana na Uskršnjem koncertu održanom 20.4.2009. godine u Baču (Prilozi A-370/2-2009. 89. ZN).

Organizatori UH „Neven i Zvony“ su tom prilikom prvi put ugostili hor „Musica viva“ Matice slovačke iz Bačkog Petrovca i Hor „Hašira“ Jevrejske crkvene zajednice. Gostovanje oba hora, a posebno hora „Hašira“ pokazalo se kao veoma uspešan i plodonosan korak organizatora. Iako posredno, njihovim gostovanjem je uspostavljen dijalog između dve crkve – RKC, tačnije Franjevačkog samostana u kojem se koncert održao, i Jevrejske crkvene zajednice iz Novog Sada, odakle je hor doputovao. Još veći značaj ovog koncertnog gostovanja za UH „Zvony i Neven“ ali i publiku na koncertu predstavlja izlet u muziku jevrejske crkvene tradicije, putem kompozicija koje su gosti izvodili. Publika je njihov nastup primila sa velikim interesovanjem, a kolege horisti su se sreli sa novim zvukom i interpretacijom. Time su muzičke percepcije prisutnih značajno proširene, a sredini u kojoj se ranije jevrejska duhovna muzika nije čula, dalo je novu dimenziju i širinu. Koncert je u duhu ekumenizma završen zajedničkim izvođenjem Mokranjčeve kompozicije „Tebe pojem“. Susret četiri crkvene tradicije: jevrejske, rimokatoličke, pravoslavne i evangelističke a. v, a po nacionalnom sastavu veoma raznolik, je predstavljao samo početak, jer su posle ovog nastupa sledili mnogi dogovori oko međusobne saradnje horova koji su učestvovali na koncertu. To je već u sledećem periodu dalo plodne rezultate.

Deo učesnika II koncerta slovačkih horova iz Vojvodine u Bačkom Petrovcu (Prilozi A-390/22-2009, 97. ZN) učestvovao je i mesec dana ranije na Koncertu duhovne muzike u Baču na DEB 2009 (Prilozi A-385/17-2009, 96. ZN). Na njemu su kao gosti nastupili i Hor Jevrejske crkvene zajednice iz Novog Sada „Hašira“ i GH „Neven“ iz Bača. Pošto sam naziv ovog događaja isključuje prisustvo neslovačkih ansambala, utoliko je veći značaj što je prisustvo ova dva hora rezultat saradnje horova koja je začeta na koncertu u Baču 19.9.2009. godine. Težnja da se povežu različitosti je i ovog puta dala veliki doprinos zajedničkom upoznavanju i zbližavanju. Koncert je završen zajedničkim izvođenjem kompozicije „Aká si mi krásna“ slovačkog kompozitora E. Suchoňa.

Gala koncert KH „Zvony“ i orkestra „Zvonivá cimbalovka“ (Prilozi A-394/1- 2010, 99. ZN) posvećen je prezentaciji nošnji i cimbala, koji su kupljeni zahvaljujući USŽZ³³ iz Slovačke i Vlade APV. Glavni cilj koncerta je bio da se pokaže upotrebnost ovih materijalnih dobara, što se i ostvarilo, pošto su kao gosti pored pomenutih ansambala učestvovali i Hor i Orkestar OŠ „Jan Kolar“ i DFA „Pramienok“ OŠ „Jan Kolar“ iz Selenče, DFA „Medovníček“ KUD „Jan Kolar“ iz Selenče i GH „Neven“ iz Bača. Značajno je napomenuti i da je svim ansamblima orkestarska pratnja bio orkestar „Zvonivá cimbalovka“.

---

³³ USŽZ – Ured za Slovake u dijaspori (Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí)

Značaj interkulturalnosti koncerta je i u repertoaru koji su izvodili samostalno, ali i kao UH „Zvony i Neven“ uz instrumentalnu pratnju orkestra. Pored slovačke i srpske, izvođena je i ukrajinska narodna muzika.

Na koncertu je pročitano pismo iz Slovačke od USŽZ. Direktorica odbora za kulturu PhDr. Ľubica Bartalská je, osim što se zahvalila za pozivu na koncert, pored ostalog naglasila i sledeće:

„Poštovani gospodine PaedDr. Súdi

...Mi, u Uredu za Slovake koji žive u inostranstvu, visoko cenimo Vaš trud da slovačkim pevanjem i muzikom obogatite duhovni i umetnički život Slovaka u vašoj sredini a aktivnosti da svojom umetnošću pomognete međusobnom razumevanju svih ljudi dobre volje, bez razlike veroispovesti i nacionalne pripadnosti. Želimo Vam, poštovani gospodine Súdi, i svim učesnicima koncerta, da Gospod Bog blagoslovi sav vaš trud da pevanjem, muzikom i stvaralačkim radom darujete radost i duboki umetnički doživljaj. Sa velikim divljenjem ćemo pratiti i vaše buduće aktivnosti da li kod vas ili u Slovačkoj, gde ste svojim nastupom u julu mesecu prošle godine osvojili srca najviših državnih predstavnika Slovačke Republike, predstavnika diplomatskog kora mnogih država sveta akreditiranih u Slovačkoj i svih Slovaka, koji su pratili Vaš nastup...“

PhDr. Ľubica Bartalská

Direktorica odbora za kulturu USŽZ

Nakon šest meseci, u istom Domu kulture KH „Zvony“ je organizovao Ekumenski koncert „Gospodu pevamo zajedno“ (Prilozi A-402/9-2010, 103. ZN) na kojem je učestvovalo deset ansambala iz SPC, RKC, SEAVC, GKC, KDC i Adventističke crkve. Tom prilikom je u nedeljniku *Hlas ľudu* autor teksta J. Berédi-Ďuky naglasio sledeće: „Činjenica, da su učesnici bili raznih veroispovesti, i pesme i način njihovih izvođenja je bio različit, što je publici dalo raznolikost večeri i jedinstven umetnički doživljaj. O uspehu ekumenskog koncerta su govorila i spokojna ozarena lica učesnika, ali i publike.“ (Prilozi D-402/9-2010, 103. ZN)

Učešće na misi u RKC (Prilozi A-405/12-2010, 106. ZN) i na nastupu Veče Ćirila i Metodija u EAVC (Prilozi A-406/13-2010, 107. ZN) u Bačkom Petrovcu povezani su ne samo mestom u kojem su se odvijali, već i na više načina. Kako je već u praksi KH „Zvony“ uobičajeno, ako je moguće, peva se u jednom danu na više mesta u više različitih crkava u različitim situacijama. Najpre su UH „Zvony i Neven“ nastupali u toku mise u RKC u Bačkom Petrovcu, na poziv velečasnog dekana Marijana Ďeja. Posle završetka mise, ansambl se premestio u SEAVC u Bačkom Petrovcu, gde je počinjalo koncertno muzičko-literarno

veće posvećeno Ćirilu i Metodiju. Ova manifestacija se organizuje od 2000. godine, ali je 2010. godine ovaj projekat prvi put bio ekumenski. U organizaciji je učestvovala i RKC i SEAVC u Bačkom Petrovcu. Osim ova dva udružena hora, koja su ekumenskog sastava, učestvovao je i hor SEAVC iz Bačkog Petrovca, instrumentalni solisti kao i ostali učesnici iz obe crkve koji su čitali literarni tekst. Značajno je napomenuti da su svetitelji, kojima je posvećeno ovo veće, zajednički i za zapadno i za istočno hrišćanstvo i da je i to jedan od razloga koji nam govori o potrebi isticanja onoga što spaja, a ne onog što razdvaja. Članovi KH „Zvony“ i GH „Neven“ su svesni ove činjenice i upravo iz tih ubedenja traže, ali i pronalaze nastupe i situacije ovog tipa.

Prilikom sedamnaestog gostovanja KH „Zvony“ u Slovačkoj, kao UH „Zvony i Neven“, na Festivalu horova u Zvolenu (Prilozi A-412/19, 413/20 i 414/21-2010, 110. ,111. i 112. ZN), u časopisu Zvolenské noviny pod nazivom „Kad pesma ne poznaje granice“ autor Martin Mazor nedvosmisleno tvrdi: „Na kraju svakog koncerta su dali srpski horovi i ZSZ³⁴ na znanje svoje zajedništvo – zapevali su zajedno a moćan koral više od šesdeset glasova je oduševljavao prisutnu publiku“ (Prilozi D-412/19, 413/20 i 414/21-2010, 110. ,111. i 112. ZN). I prilikom ovog gostovanja je potvrđena ne samo veza između gostujućih horova iz Srbije, već i hora domaćina ZSZ. Na kraju je zajedno pevana kompozicija na slovačkom jeziku „Aká si mi krásna“, koja govori o lepotama rodne zemlje – domovine. Svaki pevač, a naravno i brojna publika, ovu kompoziciju doživljava na svoj način. Pošto je pevana na više festivala i u različitim prilikama, u interpretaciji udruženih horova zvučala je spontano, prirodno i veoma moćno, što je autor novinarskog teksta i istakao.

Uskršnji koncert (Prilozi A-424/3-2011, 117. ZN) organizovan je i na osnovu toga da je Uskrs i Vaskrs pao na isti dan u godini i po gregorijanskom i po julijanskom kalendaru. To je spontano sve prisutne veoma motivisalo da taj veliki zajednički praznik proslave na ovaj način. Uskršnji koncert održan u Franjevačkom samostanu u Baču je značajan i zbog činjenice da je na njemu osim UH „Zvony i Neven“, Orkestra „Zvonivá cimbalovka“ i Omladinskog sastava RKC „Plamienky“ iz Selenče, nastupio i Hor SEAVC „Ozvena“ iz Selenče. Da ovaj koncert nije bio organizovan, ne bi došlo do nastupa hora „Ozvena“ u franjevačkom samostanu. Sa veoma visokim procentom verovatnoće možemo da tvrdimo da ovakvi koncertni nastupi u različitim crkvama pomažu zbližavanju verskih zajednica. Ne možemo da kažemo da je to zbližavanje spontano, jer se ideja organizatora sastoji u povezivanju i zajedništvu koje je promišljeno i planirano. To se čak pokazuje i u sastavljanju

---

³⁴ ZSZ – Zvolenský spevácky zbor

programa koncerta. Na primer, pominjana kompozicija „Nebeský Bože“, čija je partitura stigla preko katoličkog sveštenika Andreja Šipeka čak iz Kanade a njen tekst je uzet iz *Evanjeličkog spevnika*, na ovom koncertu je izvedena na treći način. Pošto se ona nalazi i u pojanci koja se koristi u Adventističkoj crkvi, a pošto dirigenti uvek tragaju za novim materijalom, tako je dirigent Sudi naišao na ovu kompoziciju sa srpskim tekstom i to na ćirilicom pismu. Želja mu je bila da ovu kompoziciju poveže i sa publikom koja razume srpski jezik³⁵. Moramo da naglasimo da je prilikom rada na uveštavanju ove kompozicije došlo čak do anegdotskih događaja. Naime, kada je ona predloženo crkvenom horu SEAVC „Ozvena“ u Selenči da kompoziciju „Nebeský Bože“ nauči i na srpskom jeziku, pevači crkvenog hora su primetili da im je ovaj tekst na srpskom jeziku lepši, te da će ga sa velikom radošću pevati. S druge strane, kad je dirigent posle nekoliko dana ovu istu kompoziciju počeo da obrađuje takođe na srpskom jeziku u Baču, pevači GH „Neven“ su reagovali i rekli da im se više dopada verzija na slovačkom jeziku. Ovi momenti daju povratnu informaciju upravo o tome koliko pevači međusobno pokazuju razumevanje za lepotu reči pesme na jeziku koji nije njihov, već je različit od njihovog maternjeg jezika. Ovaj primer je dirigent prepričao pevačima jednog i drugog hora i naravno, svi su time bili veoma prijatno iznenađeni.

Za koncert narodnih pesama u OŠ „Vuk Karadžić“ u Baču (Prilozi A-427/6-2011, 120. ZN) u nedeljniku *Hlas ľudu* autor J. Berédi-Đuky napisao je sledeće: „Svi učesnici su izveli stare tradicionalne narodne pesme ili spletove pesama. Pevalo se i na slovačkom i na srpskom jeziku. Na kraju su svi učesnici u pratnji oba orkestra izveli splet srpskih narodnih pesama. Svi ovi horski ili orkestarski ansambli rade pod upravom PaedDr. Sudi Juraja, koji neumorno radi na polju muzike i dokazuje dobro poznato pravilo, da u muzici ne postoji ni jezička, ni prostorna granica i barijera. Dokaz tome jeste dugogodišnja uspešna saradnja dva hora, koja je primer ne samo u opštini Bač, već bi mogla da posluži za primer i drugim višenacionalnim i više konfesionalnim sredinama“ (Prilozi D-427/6-2011, 120. ZN).

Poslednji zajednički nastup u 2011. godini UH „Zvony i Neven“ bio je Božićni ekumenski koncert „Gospodu pevamo zajedno“ (Prilozi A-452/31-2011, 122. ZN) u Domu kulture u Selenči. Na njemu je po tradiciji na kraju zajednički pevana kompozicija „Daj Boh šťastia“. Pevaju je ne samo svi učesnici koncerta, već i cela publika, svi prisutni. Kako se navodi u novinskom članku u nedeljniku *Hlas ľudu* od autora J. B. „Kraj koncerta je posebno emotivan, jer pomenutu pesmu zajedno peva publika i svi učesnici koncerta. Ovaj koncert je

---

³⁵ Mada smo nastupali u Franjevačkom (rimokatoličkom) samostanu.

najlepšim završetkom kulturnih aktivnosti u Selenči u prošloj godini. Nadamo se da organizatorima neće nedostajati stvaralačke energije i da ćemo moći i dogodne opet da se radujemo ovako uspešnom koncertu“ (Prilozi D-452/31-2011, 122. ZN).

I ostali zajednički nastupi UH „Zvony i Neven“, koji se nisu našli u ovom nabrajanju imaju karakteristike koje su značajne za rad i opredeljenje hora za interkulturalnost. Oni sadrže veoma bogatu raznolikost prilikom biranja repertoara koji se izvodi, kao i mesta gde se nastupa (crkva, sastav stanovništva u mestu nastupanja, cilj i poruka manifestacije na kojoj se nastupa). Na žalost, svi nastupi UH „Zvony i Neven“ koji imaju elemente značajne za interkulturalnost, nisu mogli da uđu u uži izbor, što svakako ne umanjuje njihov značaj.

7. Interkulturni karakter delatnosti slovačkih horova u Vojvodini

Kamerni hor „Zvony“³⁶ iz Selenče, koji deluje u kontinuitetu od 1993. godine, do kraja 2011. kalendarske godine ostvario je 452 koncertna nastupa u Srbiji, Slovačkoj, Hrvatskoj, Sloveniji, Republici Srpskoj, Bugarskoj, Češkoj i Mađarskoj. Jedan od značajnih ciljeva razvijanja horskog pevanja bio je i očuvanje nacionalne svesti Slovaka u različitim sredinama, a pre svega u mestima u Srbiji u kojima žive Slovaci. Dosadašnja praksa KH „Zvony“ ovo i potvrđuje, pošto je hor koncertirao u 26 mesta u kojima živi slovačko stanovništvo.

U Slovačkoj republici KH „Zvony“ je koncertirao u sledećim mestima: Bratislava, Banska Bistrica, Njitra, Komarno, Brezno, Martin, Mijava, Modra, Senjica, Vrbove, Nove Mesto nad Vahom, Prjetrž, Veljki Krčiš, Modri Kamenj, Brezova pod Bradlom, Dulovce, Šrobarova, Šaščin, Vrbovce, Častkov, Sobočišće, Lučenjec, Maškova, Branč, Košariska, Košice, Buđimir, Kežmarok, Ljubica, Đevinska Nova Ves, Đevin i Pezinok (Bratislava, Banská Bystrica, Nitra, Komárno, Brezno, Martin, Myjava, Modra, Senica, Vrbové, Nové Mesto nad Váhom, Prietrž, Veľký Krtíš, Modrý Kameň, Brezová pod Bradlom, Dúlovce, Šrobárová, Šaštín, Vrbovce, Častkov, Sobotište, Lúčenec, Mašková, Branč, Košariská, Košice, Budimír, Kežmarok, Ljubica, Devínska Nová Ves, Devín, Pezinok).

Veoma bitno mesto u radu KH „Zvony“ zauzimaju muzički festivali: Muzičko-folklorni festival „Tancuj, Tancuj“ u Gložanu, gde je u kategoriji horova naš hor osvojio dva prva mesta. Na Bijenalnom festivalu muzičkih društava Vojvodine 2001. godine u Rumi hor „Zvony“ je osvojio bronzanu plaketu.

Od 1998. godine KH „Zvony“ ostvaruje veoma blisku saradnju sa Gradskim horom „Neven“³⁷ iz Bača. Osim zajedničkih velikih koncertnih projekata, rezultat te saradnje su i nagrade sa Bijenalnog takmičenja horova Vojvodine 2005. godine u Rumi, kada su osvojili srebrnu, a 2007. godine bronzanu plaketu. Takođe su ovi udruženi horovi „Zvony i Neven“³⁸ 2005. godine doneli sa festivala „Viliama Figuš Bistreho“ u Banskoj Bistrici bronzanu plaketu. Godine 2008. i 2009. na Međunarodnom festivalu horova u Bjeljini u Republici Srpskoj (BiH) bili su dobitnici bronzane medalje, a 2011. godine na istom takmičenju su osvojili zlatnu medalju.

Jedan od ciljeva ansambla bio je podsticaj osnivanju novih slovačkih pevačkih ansambala u Vojvodini. Svojim gostovanjima KH „Zvony“ je često predstavljao pravo otkriće

---

³⁶ U daljem tekstu KH „Zvony“

³⁷ U daljem tekstu GH „Neven“

³⁸ U daljem tekstu UH „Zvony i Neven“

za domaću publiku u mestima u kojima je koncertirao. Ne samo svojom akademskom pojavom, profesionalnim stavom, iako amaterski po svakoj osnovi, već i kvalitetnim zvukom i ponuđenim bogatim repertoarom, hor je predstavljao novinu za javnost koja koncerte horske muzike nije do tada imala priliku da prati uživo, te je pokazivala veliko interesovanje za gostovanje članova KH „Zvony“ u mnogim sredinama. Na osnovu citata iz štampe može se argumentovati da su kasnije nastali horovi u slovačkim, ali i nekim neslovačkim sredinama u Vojvodini bili osnivani i po uzoru na KH „Zvony“. Posle 1993. godine osnovano je 16 novih horskih ansambala, od toga 7 ženskih i 9 mešovitih.

Od samih početaka rada KH „Zvony“ prisutna je ekumenska opredeljenost. Ona vremenom daje i vidljive rezultate u praksi. Koncerti, gostovanja, druženja, repertoar i mesta nastupa ukazuju na raznovrsnost. Pored direktnog kontakta ansambla sa publikom, značajno mesto u afirmaciji horske kulture pripada i pozitivnim kritikama učestalih, ali pre svega kvalitetnih nastupa. Sve to novinari pomno prate u domaćoj i inostranoj štampi i daju pozitivne kritike ovakvom vidu delovanja hora. U tekstu Vladimira Dorče, koji je objavljen u časopisu Slovaka Savezne Republike Jugoslavije, Republike Mađarske i Rumunije, citirajući dirigenta, autor konstatuje da je jedino ispravno opredeljenje da KH „Zvony“ deluje kao ekumenski sastav zbog samog sastava stanovništva Selenče, gde hor deluje od osnivanja. Tom ekumenskom radu ali i rezultatima doprinosi i različit repertoar KH „Zvony“.

Veliki doprinos ekumenskoj atmosferi, ne samo unutar KH „Zvony“, već i tokom nastupa prema javnosti, doprinelo je i učešće msgn. Marijana Đeja, velečasnog RKC iz Selenče, koji je četiri godine bio aktivni, a do danas pasivni član hora. Pored toga što je pevao, on je na mnogim nastupima bio i misionarski narator sa tematikom koja je preferirala zajedništvo, zajednički život i slavljenje Boga.

Ekumensko delovanje KH „Zvony“ možemo posmatrati i kao anticipaciju tendencija na globalnom planu. Težnja ansambla i dirigenta je da se delatnost hora temelji na bazi onog što pripadnike različitih crkava i crkvenih zajednica objedinjuje, a ne na bazi onog što ih razdvaja. Ovakve stavove nalazimo i u Ekumenskoj povelji dokumentu, potpisanom od strane predsednika Konferencije crkava Mitropolit Jeremija i predsednika Veća evropskih biskupskih konferencija kardinala Miroslava Vlka 2001. godine u Strazburu (šire o tome Janjić, 2006).³⁹

---

³⁹ Zanimljivo je to da je navedeni dokument potpisan osam godina nakon osnivanju KH „Zvony“.

7.1. Božićni koncerti

Prve božićne ekumenske koncerte u Selenči organizovao je Štefan Durandzi, predsednik mesnog odbora Matice Slovačke⁴⁰ u Selenči. Oni su se odvijali u sali Dobrovoljnog vatrogasnog društva⁴¹ kada se na jednom mestu okupljalo nekoliko muzičkih ansambala iz crkava i crkvenih zajednica koje deluju na području Selenče i okoline. Dva ovakva koncerta su pomogla da KH „Zvony“ afirmiše svoje ekumenske ideje. Na osnovu ovih koncerata članovi hora će u budućnosti tradicionalno organizovati ekumenske božićne koncerte na kojima će nastupati muzički ansambli, horovi i orkestri veoma širokog spektra verske pripadnosti. Na početku ih je hor organizovao u SEAVC u Selenči. Ovi koncerti su nosili različite nazive: Božićni koncert, Veliki božićni koncert, Božićno-novogodišnji koncert, Ekumenski božićni koncert, Humanitarni božićni ekumenski koncert, da bi se tokom poslednjih godina ustalio naziv Božićni ekumenski koncert „Gospodu pevamo zajedno“. KH „Zvony“ je u početku održavao samostalne božićne koncerte a kasnije su na koncertima u Domu kulture u Selenči učestvovali horovi većine navedenih nacionalnosti i crkava sa kojima je saradivao KH „Zvony“. Vremenom je i Pokrajinski sekretarijat za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice, ovaj ekumenski božićni koncert prepoznao kao bitan segment kulturnog života Vojvodine, te i podržava njegovu realizaciju.

Dolazimo do zaključka da su božićni koncerti organizovani u Selenči vremenom svoju publiku oblikovali tako, da sa jednakim žarom primi umetnički nastup svakog učesnika i da iskrenim aplauzom nagradi kvalitet, bez obzira na religijsko ili konfesionalno poreklo repertoara.

KH „Zvony“ je svojim radom uticao i na omladinu, ne samo u mestu delovanja – u Selenči, već i tamo gde je gostovao. Na pojedinim koncertima bilo više omladinaca nego odraslih. Vaspitavanje horske publike je veoma bitan korak ansambla „Zvony“. Na prisutnu publiku se uticalo sa ciljem da bi ona znala da primi nastupe pojedinih horova na adekvatan način, da sasluša i nagradi aplauzom svako muzičko izvođenje... Recimo, posle koncerta UH „Zvony i Neven“ 2005. godine, u štampi nalazimo reči pohvale ponašanja publike, koja je ispunila sva mesta u crkvi samostana i pažljivo je pratila i uživala u svim tačkama programa i time pokazala zrelost i potrebu za takvim češćim događajima. Na drugim mestima prisutni novinari hvale koncertno obrazovanu publiku, koja nagrađuje izvođenje svake kompozicije adekvatnim aplauzom.

---

⁴⁰ U daljem tekstu MOMS-a

⁴¹ U daljem tekstu DVD-a

Do vremena kada je KH „Zvony“ iz Selenče počeo sa izvođenjem prvih koncerata po mestima Vojvodine, aplauzi publike u crkvama bili su retkost. Nikakva praksa aplaudiranja nije prethodila ovoj pojavi. U okviru crkve su bili organizovani jedino koncerti prilikom nastupa vokalno-instrumentalnog sastava „Vox humana“. Njegov suosnivač i član bio je i dirigent KH „Zvony“. Aplauz je na njihovim nastupima bio retkost.

Od 2000. godine o aplauzima posle koncerata KH „Zvony“ piše se u nedeljnim novinama na slovačkom jeziku i to u smislu njihovog odobravanja. Zaključujemo da je tome u značajnoj meri doprinela njihova intenzivna koncertna aktivnost.

7.2. Međudržavna saradnja

Delovanjem KH „Zvony“ uspostavljene su i mnoge prijateljske, porodične ali i poslovne veze. To je takođe jedan značajan element rada hora na polju horske kulture, ali i međuljudskih odnosa u najširem planu. Bliske, skoro porodične veze ostvarene su i sa domaćinima iz mnogih gradova i manjih mesta u Slovačkoj Republici tokom uzajamnih gostovanja i razmena. I o tome govore mnogi članci u novinama. Čestim gostovanjem na prostoru zapadne Slovačke članovi KH „Zvony“ postajali su sinonim horske kulture Slovaka iz Srbije. Posle niza uzajamnih gostovanja KH „Zvony“ i horova iz Slovačke čak je zasnovan i brak između tenora iz Selenče Janka Suđija i soprana iz mesta Ribki (Rybky) kod Senice Jane Moravčik u Republici Slovačkoj.

Pored mogućnosti da hor koncertira u inostranstvu, ansambl pronalazi i prilike da u inostranstvu poseti i ambasadu svoje zemlje. KH „Zvony“ je nastupao i u Ambasadi SRJ u Bratislavi gde mu je odati priznanje za rad na polju razvijanja dobrih međudržavnih odnosa. Na osnovu čestih koncertiranja u delu zapadne Slovačke, a uz prisustvo predstavnika vlasti iz Opštine Bač predložena je saradnja sa Okresom Senica koja je potpisana početkom 2004. godine. To se dogodilo i zahvaljujući plodnoj sedmogodišnjoj koncertnoj aktivnosti KH „Zvony“ u Senici i okolini, gostovanju njihovih ansambala u Selenči, ali i posredovanju sveštenika Juraja Šefšika (rodnom iz Selenče), koji od svog dolaska u Senicu stalno radi na tome da Selenču, opštinu Bač, Bačku i Vojvodinu predstavi i tamo na Zahori.

Osim međudržavne saradnje sa Republikom Slovačkom, posredno se nadovezala i saradnja Srbije sa Nemačkom, preko nastupa KH „Zvony“ u Ratkovu i Zemunu, u okviru RKC i nemačke evangeličke crkve. Nastup u Ratkovu, prilikom otkrivanja biste „Sejača“, vezan je za prvu organizovanu posetu nemačkih starosedelaca, čiji preci su do kraja Drugog svetskog rata živeli u Ratkovu, nekada Parabuću. Drugi značajni nastup se odigrao četiri godine kasnije. Bila je to svečana misa povodom ponovne posete nemačkih starosedelaca

Ratkovu, kada su nastupili UH „Zvony i Neven“ a treći se odigrao u Zemunu 2010. godine u nemačkoj EAVC, koji je imao višenacionalni značaj. Ovim nastupom se ostvarila saradnja sa vernicima Slovacima i Nemcima iz Zemuna i Beograda.

U nizu održanih koncerata, nastupa i bogoslužjenja značajno mesto zauzima i koncert održan u okviru Međunarodne konferencije sveštenika ECAV iz bivše Jugoslavije, u Feketiću 2005. godine. On je rezultirao zajedničkom realizacijom gostovanja KH „Zvony“ i hora SEAVC iz Selenče u Republici Sloveniji sedam meseci kasnije. Osim težnje udruženih ansambala da se predstave u što boljem svetlu, ansambli su želeli da umanje predrasude o sredini iz koje dolaze. Ova saradnja je ostvarena na nekoliko nivoa:

- razvijanje odnosa između dve države: Srbije i Slovenije;
- razvijanje međusobne saradnje dva ujedinjena hora iz Selenče i
- razvijanje saradnje KH „Zvony“ sa EAVC u Sloveniji, ali i sa SEAVC Srbije.

Trilateralna saradnja je ostvarena na šesnaestom gostovanju KH „Zvony“ u Slovačkoj, prilikom koncerta u Muzeju hrvatske kulture u mestu Devinska Nova Ves. Ovim nastupom, iako posredno, ostvario se dijalog sa Slovacima, ali i sa Hrvatima u Slovačkoj. Slična saradnja se odvila i prilikom gostovanja u Hrvatskoj, u gradovima Ilok i Osijek.

Poslanje KH „Zvony“ je i uspostavljanje veza između Srbije i država u kojima se gostuje, ili država iz kojih su predstavnici na koncertima hora. Ekumenski KH „Zvony“ pokazuje opravdanost svog postojanja i delovanja jer ostvaruje saradnju između različitih konfesionalnih i nacionalnih zajednica.

Gostovanja horova iz Srbije u inostranstvu su imala za cilj ne samo predstavljanje države iz koje hor dolazi, već i upoznavanje muzičke kulturne baštine države u kojoj hor gostuje. Recipročno, horovi raznih država koji su gostovali u Srbiji bili su ti koji su svojim repertoarom (izvodeći svoju, ali i muziku domaćina) gradili mostove razumevanja, ali i prelaska od multikulturalnosti ka interkulturalnosti. Nebrojani su primeri u praksi KH „Zvony“, GH „Neven“ i ostalih horova učesnika ovog istraživanja koji daju velik doprinos jedinstvom jezika, muzike i kulture koja pomaže uspešnoj komunikaciji sa drugima (Tandlichova, 2014). Uloga kulturnog posrednika je ta koju svojim radom horovi preuzimaju u punoj meri (Savignon, 1998). Njihova delatnost, ali i sadržaj koji nude svojoj publici, kao i način na koji prenose svoja osećanja i poruke putem iskrenog muziciranja mogu direktno da utiču na više segmenata ne samo unutrašnjeg, ličnog doživljavanja sveta, već u značajnoj meri mogu da oblikuju obrasce ponašanja individua u dijalogu manjih ili većih društvenih grupa, pa čak i šire populacije u komunikaciji (Tandlichova, 2014).

7.3. Volonterizam i humanitarno delovanje

KH „Zvony“ zavisi od donatora, sponzora i od sredstava stečenih putem projekata. I pored ekonomski nerešenog statusa, ansambl svojim humanitarnim delovanjem pomaže ugroženim ljudima i organizacijama, kad god za to postoji mogućnost. Bio je ne samo njihov učesnik, već i organizator. Humanitarni koncerti na kojima je učestvovao KH „Zvony“ dali su značajan doprinos ne samo razvoju i širenju humanosti, već i interkulturalnosti u Vojvodini i Slovačkoj. Od 1999. godine hor je u nekoliko navrata učestvovao u humanitarnim akcijama u Silbašu, Baču, Selenči, Bačkom Petrovcu, Novom Sadu, Kovačici, ali i u Senici u Republici Slovačkoj.

Članstvo šest horova koje je učestvovalo u ovom istraživanju (tri hora iz Selenče, i po jedan hor iz Bača, Bačkog Petrovca i Novog Sada) takođe pripada i kategoriji udruženja koja svoje volontiranje ispoljava putem pevanja. To je aktivnost kroz koju pojedinci provode deo svog vremena bez ikakve zarade, po slobodnom izboru, ali na formalan način, u okviru kulturne organizacije. Njihova volonterska delatnost je da pevaju u korist drugih ili za čitave zajednice. (O značaju volonterskog angažovanja u oblasti kulturno-umetničkog delovanja vidi šire Voicu - Voicu, 2009). Za učlanjenje u hor i rad u njemu kao razlog u najvećoj meri (čak 74,6%) navode muziku i druženje. Ovu kategoriju možemo da poistovetimo sa kategorijom kulturna dimenzija, koja po Bogdanu i Malini Voicu predstavlja drugi razlog volonterizma u društvu. Muzika i druženje (74,6%) uz religioznost (11,5%) i širenjem dobra (3,1%), kao razlog ubedljivo dominira (od 89,2%) i vodi ka opredeljenosti članstva za volonterizam putem bavljenja horskom muzikom (Voicu – Voicu, 2009).

7.4. Članstvo

Analiza sastava članstva KH „Zvony“ od osnivanja 1993, pa do kraja kalendarske 2011. godine pokazuje da je u horu pevalo 104 pevača oba pola. Prisutan je srazmerno veći broj ženskih glasova, kao i kod većine amaterskih horova danas, ne samo u našoj zemlji već i u inostranstvu. Nešto više od polovine članova ansambla aktivno je pevalo od jedne do pet godina. Najmanji broj pevača ima staž pevanja u horu duži od 5 godina, dok su jedna četvrtina pevača novi članovi hora koji pevaju u horu manje od jedne godine. Najduži staž od muških pevača imaju baritoni, dok od ženskih pevača, najviše altova peva u horu od jedne do pet godina. Najkraći staž pevanja u horu imaju tenori. Ovi podaci govore o vremenskoj raznolikosti aktivnog učestvovanja u radu hora. Pošto su članovi hora većinom mladi ljudi, u predbračnom periodu, oni često osnivaju svoje porodice za vreme pevanja u horu. Devojke postaju žene, kasnije majke, tako da je zbog materinstva njihovo odsustvo iz hora neminovno.

To odsustvo se posle kraćeg perioda prekida, tako da mlade majke produžavaju da se aktivno bave pevanjem u horu i posle porođaja, uz podršku porodice.

Iako u horu „Zvony“ učestvuju članovi iz četiri naseljena mesta, najviše pevača je iz Selenče, dok ih manje ima iz mesta Bođani, koje je od Selenče udaljeno oko dvadeset kilometara, i iz Bača, udaljenog sedam kilometara. Jedna članica je iz Bačke Palanke. Pošto članovi dolaze sa više strana, njihova prisutnost ili neprisutnost veoma često zavisi od vremenskih uslova, od organizacionih momenata oko prevoza, ali i od njihovog trenutnog materijalnog stanja, pošto sami sebi obezbeđuju sredstva za pokrivanje troškova putovanja do Selenče.

Pripadnost članova hora nekoj od veroispovesti nije presudna prilikom uključivanja u rad KH „Zvony“. Po glasovnoj pripadnosti većina soprana dolazi iz RKC, a većina altova je SECAV. Najmanje soprana dolazi iz KDC, a nešto više iz SPC. Baritoni su pripadnici SECAV, a najviše tenora pripada RKC.

Po nacionalnoj pripadnosti, u radu KH „Zvony“ deluju pevači četiri nacionalnosti – slovačke (najviše iz Selenče), hrvatske (iz Bođana), srpske (iz Selenče i Bača) i bunjevačke (iz Selenče). Podaci, koji u ovom radu daju veliki doprinos slici interkulturalnog dijaloga u okviru KH „Zvony“ su upravo ti koji proizilaze iz analize nacionalne i verske pripadnosti članova hora. Najveći broj pevača u horu su Slovaci, pripadnici SEAVC, nešto više od polovine, nešto manje je Slovaka rimokatolika. Najmanje pevača je pripadnika KDC. Pevači, koji su srpske nacionalnosti pripadaju SPC, a pripadnici hrvatske i bunjevačke nacionalnosti pripadaju RKC. Ovi podaci odslikavaju nacionalnu i versku pripadnost stanovnika cele Selenče.

U analizi staža pevača KH „Zvony“ a u vezi sa nacionalnom pripadnošću, od samog početka rada hora u njemu učestvuju ispitanici slovačke nacionalnosti, dok pripadnici srpske, hrvatske i bunjevačke nacionalnosti u radu hora učestvuju pet, odnosno, manje od pet godina. Razlozi njihovog kratkog zadržavanja u radu hora su raznovrsni – na primer, promena mesta boravka, odlazak na odsluženje vojnog roka, promena bračnog stanja, proširenje porodice, učestale probe, gostovanja, koncerti koji ne odgovaraju pojedinim članovima hora... U radu ansambla dominira otvoren pristup različitostima svake vrste. Novi članovi su dobrodošli. Prisutna je i mogućnost pevanja različitog repertoara po nacionalnoj, verskoj, žanrovskoj i sličnoj podeli...

U Selenči je većinsko stanovništvo slovačko, mada se u poslednjim godinama javlja sve veći broj stanovnika romske nacionalnosti. Njihovi predstavnici do sada nisu izrazili želju da učestvuju u radu hora. Predmet ovog istraživanja nije utvrđivanje razloga njihovog

neučestvovanja. Njihova inkluzija kao i njihovo uključivanje u rad KH „Zvony“ svakako bi oplemenilo rad i sastav ansambla, a time bi i obogatilo širu društvenu zajednicu i dalo novi argument kvalitetnije saradnje na polju interkulturalnosti horske kulture na užem, ali i na širem planu.

7.5. Repertoar

U toku osamnaestogodišnjeg rada, KH „Zvony“ je obradio 289 kompozicija čijom smo analizom na osnovu više kriterijuma došli do zaključka da, iako nekonfesionalan, hor na repertoaru ima skoro podjednak broj kompozicija koje pripadaju svetovnoj i duhovnoj muzici. Mnoge od ovih kompozicija su se našle i na trajnim snimcima RTV ili na CD nosačima zvuka. Kompozicije, koje je KH „Zvony“ izvodio žanrovski pokazuju da najvećim delom pripadaju žanru zabavne muzike. Pored toga što dirigent sam pokazuje afinitete prema ovom žanru, broju obrađenih zabavnih kompozicija uveliko je doprinelo i učestvovanje članova hora u svojstvu pratećih vokala, ali i solista na festivalima novokomponovanih zabavnih pesama. U odnosu na zabavnu, hor je klasičnu muziku izvodio u manjem obimu. Obrada i izvođenje ovih kompozicija za sredinu u kojoj hor deluje od izuzetnog je značaja, jer se živo izvođenje žanra klasične muzike pre pojave KH „Zvony“ na ovim prostorima nije moglo čuti. **Dolazimo do zaključka da su se kompozicije klasične muzike pojavom ali i bogatom koncertnom delatnošću hora „Zvony“ počele odomaćivati među pevačima, horovima ali i među publikom, ne samo u Selenči, već i na prostoru gde žive Slovaci u Vojvodini, gde je hor često gostovao.**

Obrađene kompozicije, koje pripadaju žanru tradicionalne muzike su treće po zastupljenosti na repertoaru KH „Zvony“. Ovde spadaju kompozicije duhovne muzike iz različitih hrišćanskih tradicija: protestantske, rimokatoličke, pravoslavne i grkokatoličke. Duplo manje su izvođene rodoljubive i narodne kompozicije, dok su u još manjem obimu prisutne kompozicije starogradske-lirske muzike, spirituali i koleda. Koleda ima na repertoaru hora malo i zbog toga što su to kompozicije koje se pevaju samo oko Božića. Pre, kao i posle ovog crkveno-kalendarskog perioda ona se ne izvode, tako da se dirigent nije opredeljivao za uvežbavanje i izvođenje ovih kompozicija u drugim prilikama, sem na božićnim koncertima, prilikom snimanja božićnih emisija za radio ili TV, ili ih je hor izvodio prilikom učešća na božićnim bogoslužjima.

Hor na svom repertoaru ima jednoglasne, dvoglasne, troglasne i četvoroglasne kompozicije. Najveći deo čine dvoglasne kompozicije koje ne predstavljaju problem niti prilikom njihove obrade, niti prilikom njihovog izvođenja. Zanimljivo je to da četvoroglasne kompozicije, čija obrada ali i izvođenje zahtevaju značajnu pažnju, komunikativnost,

asertivnost i muzikalnost pevača, zauzimaju polovinu od broja kompozicija koje su na repertoaru hora. Iako horovi nerado izvode jednoglasne kompozicije, jer se na njima može pokazati ne samo dobar kvalitet već i vokalna nestabilnost ansambla, KH „Zvony“ je u periodu od 1993. do 2011. izveo čak jednu osminu jednoglasnih kompozicija. Pošto je hor mešovitog sastava, najmanje je izvedeno troglasnih kompozicija. One su najčešće pisane za jednorodne ansamble, muške, ženske ili dečje. Obradom kompozicija koje su pisane za troglasno žensko ili muško izvođenje nužno bi došlo do posvećivanja pažnje jednoj, određenoj grupi pevača. Da ne bi pak došlo do favorizovanja pojedinih ili zapostavljanja ostalih glasova, na inicijativu dirigenta pevačima je poveravano aktivno učešće na probama; tj. da svaki od pevača sa probe hora ali i sa koncerta ode zadovoljan, primenjen u praksi i pun želje za daljim angažovanjem.

Mada je horska muzika u svetu, ali i u Srbiji najčešće pisana za hor bez instrumentalne pratnje, hor „Zvony“ se često opredeljavao da izvodi kompozicije koje su vokalno-instrumentalne, odnosno, pisane za hor i klavir. Dirigent istovremeno vrši i funkciju korepetitora, tako da je ovaj vid ansambla formiran sasvim spontano, što je i dovelo do ovog načina nastupanja. Jedna četvrtina kompozicija koje je hor izvodio pisana je za horsko izvođenje bez instrumentalne pratnje i bez solista, dok je jedna osmina izvedenih kompozicija pisana za hor, soliste i orkestar. Treba napomenuti da je u okviru KH „Zvony“ od samog početka delovao i orkestar sastavljen od različitih instrumenata. Ovo je omogućilo raznolikost repertoara. Podjednako, u izvođenju repertoara su učestvovali hor i orkestar, kao i hor, klavir i solisti. Najmanje su izvedene kompozicije koje su pisane za hor sa solistom. U ovom poslednjem slučaju je neophodno u horu imati kvalitetnog vokalnog solistu, dobar horski izvođački aparat, ali i adekvatnu kompoziciju pisanu za ovakav ansambl, koja je ujedno interesantna ne samo ansamblu koji je izvodi, već i publici kojoj je namenjena. Tek kada se sve kockice ovog mozaika slože, primena ovakvih kompozicija je moguća.

Pošto je kvalitetno izvođenje a cappella kompozicija veoma zahtevno, ovom tipu muzike se pristupalo u znatno manjem obimu, sa tendencijom rasta iz godine u godinu. To bi naše istraživanje i pokazalo ako bi smo analizirali ovu problematiku po godinama. Značajno je istaći da prisustvo a cappella kompozicija na repertoaru nekog hora direktno zavisi od kvaliteta izvođačkih sposobnosti hora, od prisustva vokalne tehnike pevača, od iskustava iz nekih prethodnih pevačkih ansambala u kojima su pevali pevači, ali i od adekvatnog notnog materijala koji je interesantan pevačima ali i publici. Najviše a cappella kompozicija je izvedeno iz žanra klasike, tradicionalnih i rodoljubivih kompozicija. Vokalno-instrumentalne kompozicije su izvedene najviše iz žanra zabavne, kao i tradicionalne muzike. Podjednako

zastupljeni žanrovi su iz oblasti vokalno-instrumentalnih kompozicija koje pripadaju klasici i starogradskim i lirskim kompozicijama.

Od ukupnog broja kompozicija sa repertoara KH „Zvony“, većini njih su autori poznati, dok je jedna trećina kompozicija od nepoznatih autora. U najvećoj meri su to narodne pesme, ali i kompozicije čiji autor je nepoznat. Ako analiziramo odnos autora sa konfesijom dolazimo do podataka da su nekonfesionalnim kompozicijama u većini autori poznati.

Ako izvođene kompozicije analiziramo žanrovski, oni pripadaju duhovnoj muzici iako hor nije vezan ni uz jednu crkvenu zajednicu. Manji deo repertoara hora pripada svetovnoj muzici. Zabavna muzika koju hor ima na svom repertoaru podjednako pripada kako svetovnoj, tako i duhovnoj muzici. Približno podjednak procenat pevane muzike pripada svetovnoj i duhovnoj muzici u žanru klasike. Sve obrađene starogradske-lirske kompozicije pripadaju svetovnoj muzici, dok su rodoljubive u većini svetovne. Žanr koleda, spirituala i tradicionalne muzike u potpunosti pripada duhovnoj muzici.

KH „Zvony“ je od duhovne muzike najvećim delom imao na repertoaru vokalno-instrumentalne kompozicije, a upola manje a cappella. Od svetovnih kompozicija su pevane vokalno-instrumentalne, ali i kompozicije bez instrumentalne pratnje.

Na repertoaru je KH „Zvony“ tokom svog rada imao najviše zabavne muzike slovačke nacije izvođene na slovačkom jeziku. Nešto manje je izvodio tradicionalnu muziku slovačke nacije na slovačkom jeziku. Klasična muzika je na repertoaru hora najviše slovačke nacije, na slovačkom jeziku. Izvođene kompozicije klasične muzike pripadaju nemačkoj i srpskoj naciji, a izvođene su na srpskom, latinskom i staroslovenskom jeziku. Sa dosta nižim procentom je izvođena narodna muzika i to najčešće slovačka i srpska narodna muzika. Rodoljubivih kompozicija je takođe bilo na repertoaru KH „Zvony“, i to najviše rodoljubivih kompozicija slovačke nacije na slovačkom jeziku i srpske nacije na srpskom jeziku.

Starogradske i lirske pesme su na repertoaru hora zahvaljujući učešću hora na festivalu novokomponovanih lirskih pesama u Bačkom Petrovcu, Kulpinu i Novom Sadu. Hor je izvodio kompozicije na slovačkom i na srpskom jeziku. Najmanje su na repertoaru spirituali.

KH „Zvony“ je izvodio muziku 18 svetskih nacija. Za 8 nacija hor je izvodio kompozicije i duhovne i svetovne muzike, dok je kod 10 nacija izvođena samo jedna vrsta muzike, ili duhovna ili svetovna. Najveći deo izvedenih kompozicija pripada slovačkoj naciji, podjednako svetovnih i duhovnih kompozicija. Srpskoj naciji u većini pripadaju izvedene kompozicije svetovne, dok manje duhovne muzike. U treću grupu po obimu spadaju kompozicije američke nacije iz oblasti duhovne muzike.

Najviše je pevanih kompozicija koje pripadaju svetovnoj muzici, tj. ne pripadaju ni jednoj konfesiji. Kada je reč o kompozicijama koje su konfesionalne, najveći broj takvih kompozicija pripada SEAVC, zatim RKC i neodređenoj⁴² konfesiji. Sledeća je SPC čije je duhovne kompozicije KH „Zvony“ izvodio najmanje. Ako se sagleda činjenica da je u horu najmanje pevača pripadnika SPC, kao i mala mogućnost javnog izvođenja ovih kompozicija pred vernicima SPC, možemo biti veoma zadovoljni, pošto hor neguje ne samo duhovnu muziku zapadne crkve, već i kompozicije koje pripadaju pravoslavnoj crkvenoj tradiciji i na taj način doprinosi dijalogu na ovom prostoru.

Ako se posmatra celokupni repertoar KH „Zvony“ u smislu nacija – konfesija, najveći deo pevanih kompozicija pripada slovačkoj naciji SEAVC, znatno manje, ali podjednako engleskoj i nemačkoj naciji. Repertoar koji je pevan iz tradicije RKC najvećim delom pripada slovačkoj, nemačkoj i italijanskoj naciji. Neodređenoj konfesiji pripadaju pevane kompozicije slovačke, američke, engleske i afričke nacije, ali i hrvatske i francuske nacije. Repertoar iz SPC pripada srpskoj i ruskoj naciji. Kompozicije koje je KH „Zvony“ pevao a dolaze iz baptističke konfesije, pripadaju slovačkoj i američkoj naciji, ali i engleskoj i afričkoj naciji. Pevane kompozicije EMC pripadaju slovačkoj i američkoj naciji. Pevane kompozicije koje pripadaju KDC pripadaju slovačkoj i američkoj naciji. Svi ovi podaci govore da je **repertoar hora raznovrstan i ničim nije limitiran. Želja ansambla jeste da raznovrsnim repertoarom dopre do što većeg broja slušalaca na koncertima ili putem medija.**

Ako upoređujemo prisustvo duhovne i svetovne muzike na repertoaru KH „Zvony“ u odnosu na jezik na kojem je repertoar izvođen, najviše izvođenih duhovnih kompozicija je na slovačkom jeziku, dok je na istom tom jeziku svetovnih manje. I na srpskom jeziku je hor „Zvony“ izvodio svetovne kompozicije, dok je na ostalim jezicima svetovna muzika prisutna u dosta manjem obimu. Učestali jezici kompozicija koje su na repertoaru KH „Zvony“ su staroslovenski, srpski, kao i latinski i hrvatski.

Analizirajući repertoar KH „Zvony“ sa aspekta višeglasja a u poređenju odnosa svetovna-duhovna muzika, najveći procenat pokazuje prisustvo dvoglasnih kompozicija i to iz žanra zabavne muzike, većim delom iz oblasti svetovne, a manjim delom iz oblasti duhovne muzike. Nešto manje je prisustvo četvoroglasnih kompozicija i to iz žanra klasike, od kojih veći deo pripada duhovnoj a manji svetovnoj muzici. Troglasne kompozicije su prisutnije u oblasti svetovne muzike, klasike i rodoljubive, dok duhovnoj muzici pripadaju neznatno. Prisutnost malog broja troglasnih kompozicija već smo objasnili. Od jednoglasnih

---

⁴² Tu spadaju kompozicije kod kojih nismo mogli sa sigurnošću odrediti konfesionalnu pripadnost. Ovaj rezultat je zbir svih mogućih konfesija, tako da se on po svojoj visini ne može tretirati da je na trećem mestu po značaju.

kompozicija najviše je pevana zabavna muzika, a potom tradicionalna. Duhovne jednoglasne kompozicije su na repertoaru hora više zastupljene od pevanih jednoglasnih svetovnih kompozicija.

Od svih obrađenih kompozicija koje su na repertoaru KH „Zvony“, polovina pripada slovačkoj naciji. U drugu polovinu spadaju kompozicije još 17 nacija od kojih najveći broj kompozicija pripada srpskoj, američkoj, manje nemačkoj i engleskoj naciji. U manje brojnu grupu pripadaju obrađene kompozicije hrvatske, ruske, italijanske, afričke i francuske nacije. Još manje su zastupljene portugalske i rusinske kompozicije. Najmanji broj obrađenih kompozicija pripada ukrajinskoj, moravskoj, jevrejskoj, austrijskoj, poljskoj i španskoj naciji. Želja je dirigenta da se ne samo pevači, već i publika upozna sa muzikom raznovrsnom po nacionalnoj pripadnosti.

KH „Zvony“ je izvodio kompozicije na 15 jezika. U svom radu od 1993. do 2011. godine hor je pevao na sledećim jezicima: slovačkom, srpskom, staroslovenskom, ruskom, engleskom, češkom, italijanskom, hrvatskom, latinskom, španskom, na onomatopeji, kraličko-biblijskom (staročeškom), nemačkom, rusinskom i ukrajinskom. Najveći udeo pevanih kompozicija je na slovačkom jeziku. Od toga je izvedeno nešto manje od dve trećine vokalno-instrumentalnih kompozicija i jedna šestina a cappella kompozicija. To predstavlja i logičan rezultat višegodišnjeg stremljenja dirigenta i članova hora da ispunjavaju statutom određene ciljeve društva⁴³. Na srpskom jeziku je izvođena jedna desetina repertoara, više vokalno-instrumentalnih, a manje a cappella kompozicija. Treći jezik po redu na kojem su kompozicije pevane jeste staroslovenski, na kom su u potpunosti sve kompozicije pevane bez instrumentalne pratnje. Podjednak broj kompozicija je izvođen i na latinskom i hrvatskom jeziku, kako vokalno-instrumentalnih, tako i a kapela.

KH „Zvony“ je od 1993. do 2011. godine otpevao najveći broj konfesionalno neopredeljenih kompozicija pripadajućih svetovnoj muzici. Od kompozicija koje su konfesionalno opredeljene, najveći broj pripada SEAVC a druga grupa pevanih kompozicija pripada RKC. Nekim kompozicijama nismo mogli odrediti konfesionalnu pripadnost, ali pripadaju hrišćanskoj tradiciji. Pevane su i kompozicije koje pripadaju SPC, ali u dosta manjem broju.

Repertoar KH „Zvony“ pokazuje i dokazuje čemu je dirigent i ceo ansambl težio prilikom formiranja njegovog sardžaja. **Dugogodišnjim delovanjem, pažljivim odabirom i detaljnom analizom dolazimo do zaključka da i repertoar hora pokazuje smisleni i**

---

⁴³ Čuvanje i negovanje tradicije slovačke narodne muzike kao i muzike drugih naroda. Negovanje autentične kulturne i umetničke vredosti istorijsko-kulturne baštine.

planirani rad dirigenta i ansambla. Odabirom adekvatnog repertoara ansambl je postepeno ali neprekidno rastao, sazrevao i širio svoje vidike, ali i vidike svoje verne publike koja godinama prati i podržava delovanje KH „Zvony“ na polju razvoja horske kulture ne samo u Selenči, već i u celoj Vojvodini.

7.6. Sastav

Izvođački sastav KH „Zvony“ pokazuje visok nivo interkulture komunikacije, jer je ansambl za koji je napisana izvođena kompozicija članove hora podsticao na veoma intenzivnu muzičko-izvođačku prilagodljivost. Hor je u javnosti prepoznatljiv upravo po svojim nastupima uz klavirsku pratnju. Tako je hor pevao u kombinaciji hora sa klavirom tradicionalnu ali i zabavnu muziku, samostalno a cappella kompozicija manje, i to većim delom klasiku. Pevao je uz orkestar zabavnu, ali i narodnu muziku. Prilikom izvođenja svetovne muzike, hor je najčešće izvodio kompozicije pisane za ansamble koji su nastajali od članova KH „Zvony“ ili su sa njime saradivali prilikom nastupanja. Tako su kompozicije izvođene u sledećim ansamblima: hor i klavir, hor a cappella, kao i hor, orkestar i solista – solisti. Primeri za ovaj poslednji podatak su svakako učešća hora na festivalima novokomponovane muzike, gde je hor uz orkestar pratio vokalne soliste. Najmanje je hor ostvario a cappella izvođenja uz učešće pevača soliste, mada su na repertoaru hora i te kompozicije prisutne i to iz oblasti klasike i žanra rodoljubivih kompozicija.

7.7. Nastupi

KH „Zvony“ je u analiziranom periodu imao najveći broj koncerata u slovačkim evangelističkim crkvama u Srbiji, pošto su Slovaci u Srbiji najvećim delom pripadaju SEAVC. Da bi sebi formirao publiku, ovaj ansambl je nastupao u toku bogoslužnja ili odmah nakon njihovog završetka, dok su vernici još uvek bili u crkvi. Na taj način, publika nije dolazila specijalno na koncerte hora, već je ansambl dolazio do publike koja je već bila u crkvi. **Vernici su sasvim spontano prelazili iz pozicije vernika – učesnika bogoslužnja u poziciju publike. U toku tih bogoslužnja-koncerata od vernika je nastajala verna horska publika. Repertoar ansambla „Zvony“ im je odgovarao i oni su uz kompozicije svoje konfesije, primali i kompozicije ostalih tradicija, brojno znatno manje prisutnih na repertoaru hora. Vremenom se repertoar hora sve više proširivao, tako da su na nastupima u crkvama bile izvođene kompozicije i ostalih konfesija,⁴⁴ što je veoma uticalo i na širenje pogleda kod publike.**

---

⁴⁴ 8.2. Repertoar Kamernog hora Zvony

KH „Zvony“ je tokom svog delovanja, u periodu od 1993. pa do kraja 2011. godine nastupao u osam evropskih država. Najviše nastupa je hor ostvario u Srbiji, u proseku preko tri četvrtine ukupnog broja koncerata, a u značajnijem delu izdvajaju se još nastupi u Republici Slovačkoj koji čine jednu šestinu od ukupnog broja koncerata.

Što se tiče prostora, hor je najčešće nastupao u crkvama, a zatim u domovima kulture, dok je na otvorenom prostoru nastupao znatno manje. I na ostalim mestima je hor često nastupao. Ovde spadaju i nastupi čije karakteristike nemaju mnogo zajedničkog. Oni su svrstani u jednu kategoriju, ali su po prostoru u kojem su se izvodili veoma raznovrsni. Dosta bitan podatak predstavljaju i nastupi u školama. To pokazuje zainteresovanost prosvetne javnosti za delovanje KH „Zvony“, ali i težnju hora da se prezentuje deci i omladini i na taj način pozitivno utiče na razvoj horske kulture u mestima gde su održavani koncertni nastupi u okviru škole.

Tokom svog delovanja čak polovini nastupa organizator nije bila crkva. Ovi nastupi su u znatnoj meri bili tematski vezani uz događaje povodom kojih su se odvijali. Što se tiče nastupa u organizaciji neke od crkava sa kojima je hor sarađivao, njih je bilo nešto manje od polovine. Od toga, u organizaciji SEAVC u Srbiji je KH „Zvony“ nastupao nešto manje od trećine nastupa. Slovaka rimokatoličke veroispovesti u Vojvodini je relativno mali broj. Nije se ni moglo očekivati da će hor u okviru te crkve ostvariti puno koncerata. Ipak, čak jedna desetina od svih nastupa zbirno je ostvarena u organizaciji rimokatoličke crkve u Srbiji, Slovačkoj i Češkoj.

Hor je nastupao i u hramovima GKC. U većini slučajeva to su bili nastupi u istočnoj Slovačkoj. Tamo su ostvareni nastupi pri ekumenskim koncertnim gostovanjima u gradu Kežmarku i okolini. U hramovima SPC hor je nastupao veoma retko, samo u Srbiji, još manje u EMC i Sinagogi. Najmanji broj nastupa hor je ostvario u okviru KDC, AC u Srbiji kao i EAVC u Sloveniji.

Sadržaj 452 koncertna nastupa KH „Zvony“ od 1993. do 2011. godine podeljen je u tri skoro podjednako obimne kategorije. Nastupi su bili duhovnog, svetovnog i kombinovanog sadržaja. **Najveći procenat nastupa je duhovnog sadržaja. Oni nisu izvođeni samo u crkvi, već i na drugim mestima. Njihova poruka u smislu interkulturalnog dijaloga se zasnivala na međukonfesionalnim kontaktima u smislu ekumenskog repertoara, crkve u kojoj se koncert odvijao ili publike kojoj je interpretirana muzika.**

Nastupa kombinovanog sadržaja je bilo manje. Tu spadaju nastupi koji su bili ostvareni u raznim prilikama; na svečanim sednicama i sličnim akademskim događajima na kojima je bio izvođen i duhovni i svetovni repertoar. **Ako uzmemo u obzir godine u kojima**

je hor počeo da deluje i sagledamo stanje javnog iskazivanja duhovnosti društva u istom periodu, možemo konstatovati da su ti nastupi od strane hora u datom trenutku bili dosta smeli i revolucionarni. I ova veza između naizgled dva pola društvenog razmišljanja duhovno - svetovno u nastupima hora dala je novi kvalitet i značaj delovanja hora, a takođe je to bio i doprinos u približavanju u tom trenutku dva veoma udaljena shvatanja izvođenja horske literature u praksi.

Treći po redu učestalosti su nastupi svetovnog sadržaja. Tu svrstavamo nastupe na kojima je izvođena klasična, narodna, rodoljubiva i zabavna horska muzika. Ovaj tip nastupa je takođe nosio poruke interkulturalnosti, ali je u prvom planu ta interkulturalnost bila bazirana na razvijanju međunacionalnog dijaloga.

Od ukupnog broja nastupa hora više od dve trećine nastupa ostvareno je u saradnji sa drugim učesnicima. Ovaj podatak nam ukazuje na delatnost hora u smislu angažovanja što šire društvene zajednice koja treba da učestvuje u razvijanju horske kulture svoje sredine, ali i sredine iz koje dolazi, odnosno u koju dolazi da nastupa. Ovi nastupi nisu bili samo u organizaciji KH „Zvony“. Oni su se dešavali i prilikom gostovanja hora na raznim festivalima, smotrama, takmičenjima ali i koncertnim razmenama sa partnerskim horovima iz zemlje i inostranstva. Saradnja sa drugim ansamblima je dala visoke rezultate koji se mogu sagledati dugoročnim posmatranjem. Hor je nadovezao koncertnu saradnju sa 38 vokalnih ansambala. Sa njima su ostvareni zajednički koncertni nastupi, gostovanja, prijem horova u vlastite domove i gostovanja kod partnerskih horova. Ovde nisu uvršteni nastupi hora „Zvony“ sa učesnicima raznih horskih smotri, festivala i takmičenja sa kojima je hor uzeo učešće, ali nije ostvarivao zajedničke projekte. Zajednički projekti horova koji imaju različitu bazu kulturnih resursa (pevaju isti sadržaj a da on ne pripada ni jednom od horova), umnogome daju doprinos međusobnoj komunikaciji, pošto su učesnici svesni da je svaki čovek (u našem slučaju hor) deo svog kulturnog konteksta koji širi kroz kontakte sa ostalima (SEER, 2006).

Samostalnih nastupa u smislu celovečernjih koncerata KH „Zvony“ od ukupnog broja nastupa hora nešto je manje od jedne trećine. Ne bi se moglo govoriti o tome da ansambl nije sposoban za izvođenje samostalnih koncertnih nastupa, jer je koncertna delatnost hora u inostranstvu bazirana upravo na ovoj činjenici. **Članovima KH „Zvony“ stalo je upravo do zajedničkih koncertnih projekata i do razvijanja saradnje i zajedništva.**

Više od polovine nastupa čine nastupi hora kao samostalnog izvođačkog ansambla. U njih spadaju ne samo samostalni koncerti kojih je bilo, kako smo već naglasili, manje od

jedne trećine, već i samostalna izvođenja horskih dela u okviru zajedničkih koncerata sa drugim ansamblima, horovima i orkestrima u zemlji i inostranstvu. Često se u izvođenju horova pristupalo i udruživanju sa drugim izvođačkim vokalnim ansamblima. Na primer, najčešće su u zajedničkom izvođenju učestvovali UH „Zvony i Neven“. Ovaj rezultat je u suštini znatno viši, pošto zajedničko izvođenje oba ova hora pripada i kategoriji „Zvony“ i ostali, pošto u ostale spada i GH „Neven“, jer u većini slučajeva, kad je hor „Zvony“ nastupao sa nekim drugim ansamblima, među njima su najčešće bili i članovi pomenutog hora iz Bača⁴⁵. Nastupanje hora uz instrumentalnu orkestarsku pratnju bilo je u najvećoj meri prilikom održavanja festivala novokomponovane slovačke muzike, na kojem su „Zvony“ često nastupali. **U poslednje vreme, hor nastupa uz orkestar „Zvonivá cimbalovka“, koji deluje u okviru kamernog hora. Ova mogućnost takođe daje doprinos interkulturalnosti, jer se ona odvija ne samo na makro, nego i na mikro sceni, unutar odnosa članova ansambla, koji međusobno doživljavaju bogatstvo muzičkih kontakata raznih žanrova, stilova, muzike različitih nacionalnosti...**

Nastupi sa decom nose novu poruku u pravcu međugeneracijskog dijaloga. U početku, oni su bili nešto novo, nesvakidašnje i čak čudno, ali vremenom, a najčešće na božićnim koncertima, ovaj vid zajedničkog nastupanja je dao božićnim koncertima porodični karakter. Ne samo da su „Zvony“ i dečji horovi nastupali samostalno na istim koncertima, već su oni imali neretko i zajednička izvođenja nekih božićnih koleda ili završnih scena na velikim koncertima, gde je učestvovalo i do 200 izvođača. Ovo zajedničko nastupanje je iznedrilo visok stepen prisutnosti dece u redovima KH „Zvony“ a posebno u vremenu posle 2011. godine. Trenutno recimo uz odrasle članove hora, u horu pevaju i tri maloletna dečaka uzrasta od 12, 13 i 15 godina i šest devojčica uzrasta od 10, 11, 14 i 15 godina. Prisutnost ove dece u redovima hora i orkestra je neusiljena i ničim uslovljena. Jednostavno, deca su izrazila želju da učestvuju u radu hora. Kada su bili ostvareni prvi nastupi sa ovakvim sastavom, s profesionalne tačke gledišta, dirigent je imao rezerve prema mišljenju dela muzičke profesionalne javnosti. Međutim, suprotno od toga, javnost je ovaj korak primila sa odobravanjem, čak sa oduševljenjem, jer je na ovaj način pokazana velika zainteresovanost, motivisanost i nova energija koja je prisutna u horu, kao i budućnost ansambla.

Najveći značaj sagledavanja delatnosti hora s aspekta izvođačkog ansambla proizilazi iz činjenice da se hor dobro snašao i u ulozi samostalnog tumača umetničkog

---

⁴⁵ UH „Zvony i Neven“ su imali 122 zajednička nastupa.

sadržaja, ali i u ulozi partnera u izvođenju složenijih muzičkih vokalnih ili vokalno-instrumentalnih oblika.

KH „Zvony“ je svoje nastupe najčešće imao na koncertnim gostovanjima koja su se odvijala ne samo u Srbiji, nego i u inostranstvu. Pevali su povodom crkvenih praznika u crkvama ili mimo njih, povodom svetovnih praznika, kao i na raznim akademijama. Nastupi na festivalima horova su bili aktuelni tada kada je ansambl dobio zrelost horskog zvuka. Dirigent bi ocenio trenutak da je moguće stati rame uz rame sa horovima iz većih sredina, gde je prisutna i mogućnost odabira pevača. Hor je nastupao i na komemoracijama, učestvovao je i na bogoslužjenjima, na zabavnim programima, na smotrama horova, takmičenjima i venčanjima, na osvećenjima crkava, postavljanju novih sveštenika ili povodom uvođenja nove agende u praksu. Prisutna je i plodna saradnja sa RTV i RTS.

Hor je svoje nastupe ostvario na nekoliko nivoa. Svaki od njih je dao rezultate u pravcu razvijanja interkulturalnosti u Vojvodini, ali i šire. Nastupao je na lokalnom, regionalnom, nacionalnom - među Slovcima u Srbiji, ali i na državnom i međunarodnom nivou. Iako regionalni nastupi pokazuju najveću učestalost, njihovo značenje nije nipočemu bitnije od nastupa na državnom nivou, jer je bilo itekako potrebno delovati na regionalnom povezivanju unutar Republike Srbije, baš kao što je bila potrebna i kvalitetna prezentacija horske kulture Slovaka koji žive u Srbiji, među većinskim srpskim stanovništvom.

Značaj delovanja na lokalnom nivou je takođe nesporan, jer je bilo preko potrebno razviti bazu pevačkih ansambala Slovaka u Vojvodini, da bi se kasnije moglo pristupiti i organizovanju smotri horova Slovaka iz Vojvodine (kada se za to steknu uslovi). Sada već tradicionalni susret horova se odvija u Bačkom Petrovcu od 2008. godine. Tu učestvuju svi horovi Slovaka koji žive u Vojvodini.

Po visini rezultata, hor je na drugom mestu nastupao na međunarodnom nivou. Ovi nastupi su se većinom ostvarili u inostranstvu, prilikom gostovanja KH „Zvony“ kod partnerskih horova, ali i u Srbiji, kada su „Zvony“ ugostili horove iz drugih zemalja, a sa kojima je uspostavljena bogata koncertna saradnja. Često je hor „Zvony“ učestvovao i na značajnim događajima koji su se ticali slovačke nacionalne zajednice koja živi u Srbiji. Bila su to razna obeležavanja datuma, otvaranje izložbi značajnih ličnosti vojvođanskih Slovaka u zemlji, ali i učešća na muzičkim festivalima slovačke nacionalne manjine. **Kategorija nivo nastupa, odslikava delatnost ali i uticaj KH „Zvony“ na celokupni prijem horske kulture Slovaka u Srbiji i ne samo u njoj, već i u inostranstvu.**

Rezultati dobijeni analizom svih 452 nastupa KH „Zvony“ ukazali su na neke aspekte njegove delatnosti. **Ipak, nesaglediva je vrednost i nemerljiva je dubina estetskih, duhovnih, rodoljubivih i ekumenskih osećanja koje je hor svojim nastupima ostavio ne samo na slušaoce i posetioce, već i na same članove ansambla, kroz koji je od 1993. do kraja 2011. godine prodefilovalo 104 pevača.** KH „Zvony“ aktivno, smisleno i kontinuirano radi na povezivanju različitosti. Njegova delatnost sadrži mnoge primere u radu na ostvarivanju i razvijanju kontakta i aktivne saradnje dva ili više različitih horova, ansambala, crkava i naroda. **Srž delovanja KH „Zvony“ tokom svih ovih godina jeste težnja da putem horske kulture razvija uslove za što veću saradnju i komunikaciju različitosti po svim osnovama. Koliko je u tome uspevao i do kakvih se rezultata u praksi došlo pokazuju primeri u radu. U njima se u kratkim crtama analiziraju značajne aktivnosti hora „Zvony“ na planu interkulturalnosti, tako što su prikazani neki događaji sa koncerata ponaosob, ali je istican i njihov značaj i poruka. Ovim primerima je argumentovano ukazano ne samo na opredeljenost, već i na živu i aktivnu primenu interkulturalnosti ansambla u praksi.**

Već smo istakli da je tokom svog delovanja KH „Zvony“ nastupao u osam evropskih zemalja. Svoje nastupe hor je ostvarivao najčešće u crkvama, gde je išao za vernicima, kako bi na prostoru gde je delovao formirao horsku publiku. Najveći procenat pokazuje analiza saradnje sa crkvama u Srbiji. Hor je nastupao po raznim mestima i gradovima u okviru osam tradicionalnih, ali i netradicionalnih crkava. Tu spada: SEAVC, RKC, SPC, Jevrejska opština, SMEC, KDC, Nemačka luteranska crkva i Adventistička crkva.

KH „Zvony“ je u Republici Srbiji ostvario 77,7% svojih nastupa. Na drugom mestu je Republika Slovačka, gde je hor imao 16,8% svojih koncerata i to najviše u okviru tri tradicionalne crkve – RKC i EAVC i GKC. Da bi ova gostovanja mogla biti ostvarena, neophodna je volonterska angažovanost hora domaćina. Pored celokupnog njegovog članstva angažovani su i članovi crkve, kako bi gostujući hor za vreme boravka imao adekvatan smeštaj, hranu i mogućnost koncertiranja. Aktivnosti domaćina preslikavaju stanje celokupnog slovačkog društva na planu volonterizma. „U poređenju sa drugim post-komunističkim evropskim društvima, Slovaci češće volontiraju u crkvenim organizacijama“ (Voicu – Voicu, 2003). Na trećem mestu su nastupi u crkvama Republike Hrvatske, gde je KH „Zvony“ nastupao u SEAVC i SPC. Podjednako je hor sarađivao i sa crkvama u Republici Srpskoj (SPC), Republici Sloveniji (EAVC), Mađarskoj (EAVC) i Češkoj (RKC).

Na svojim nastupima KH „Zvony“ se često udružuje i sa drugim horovima i vokalnim ansamblima, i u toj razmeni dolazi do zajedničkih interpretacija i izvođenja, što pevačima

donosi značajno emocionalno bogaćenje i duboke umetničke doživljaje. Tokom delovanja KH „Zvony“ je saradivao sa 38 vokalnih ansambala iz mesta Srbije. Učestalija je saradnja sa svetovnim nego sa crkvenim horovima. Saradnja sa svetovnim horovima je bila spontana, a nadovezivala se za vreme gostovanja, koncertiranja na raznim festivalima i na druženjima.

S druge strane, gostovanja KH „Zvony“ u različitim crkvama i crkvenim zajednicama Srbije su dovela do saradnje sa raznim crkvenim horovima Srbije, koje je hor u reciprocitetu primao na svoje koncertne nastupe u Selenči, gde je bio organizator i domaćin koncerata, festivala i drugih horskih susreta. Saradnja se sastojala u organizovanju zajedničkih koncertnih nastupa, gostovanja kod navedenih ansambala ili gostovanja pojedinih ansambala kod KH „Zvony“. Uzajamne koncertne posete su bile jednodnevne, bez potrebe smeštaja i organizovanih noćenja. Najčešće se radilo o organizovanju generalnih probi, obezbeđivanju prostora za presvlačenje, garderobe, organizovanju javnih koncertnih nastupa, o realizaciji koktela, posluženju ili o organizaciji svečanih večera nakon koncerata. Ako se radilo o gostovanjima KH „Zvony“ kod pomenutih ansambala, osim pripremanja umetničkog dela programa na probama, potrebno je bilo obezbediti putne troškove za ansambl, a ponekad i osveženje prilikom dužeg putovanja.

Analizom saradnje KH „Zvony“ sa horovima iz inostranstva dolazimo do podataka koji govore da je saradnja sa svetovnim horovima bila učestalija od saradnje sa crkvenim horovima. Hor je ostvario bogatu i plodnu koncertnu saradnju sa 15 horova iz Slovačke Republike. Većinu njih čine svetovni horovi koji su saradnju ostvarivali putem organizovanja horskih festivala, smotri horova i gala koncerata u domovima kulture, na trgovima, u galerijama i na raznim prijemima, dok su crkveni horovi sa horom „Zvony“ ostvarivali saradnju u vidu organizovanja učešća hora u okviru bogoslužjenja, crkvenih samostalnih koncerata, ali i horskih crkvenih festivala... Hor „Zvony“ je prilikom saradnje sa crkvenim horovima najčešće obezbeđivao prostor za nastupanje u domu kulture ili školi, a ponekad i u EAVC ili RKC u Selenči. KH „Zvony“ je ostvario koncertnu saradnju i sa horovima iz Republike Srpske (Bijeljina), Mađarske (Mlinky), Hrvatske (Vukovar i Pula), Češke (Tvarožná), i Švajcarske (Herzogenbuchsee).

Osim sa horovima i vokalnim ansamblima, KH „Zvony“ je ostvario koncertnu saradnju i sa sedam orkestara u Srbiji.

7.8. Primeri iz prakse

Primerima iz prakse u radu KH „Zvony“ ukazali smo na neke značajne momente u delatnosti hora, na rad na razvijanju horske kulture i širenju interkulturalnosti u Vojvodini.

Početak rada bio je praćen teškoćama, ali njegovi prvi koraci su ipak dali dobru osnovu za rast, razvoj i delovanje KH „Zvony“.

U Selenči je 1993. godine održan prvi samostalni koncert ekumenskog KH „Zvony“ i učenika klavira u SEAVC. Bio je to nesvakidašnji događaj kojem pridajemo veliki značaj, gledano iz ove vremenske perspektive. Možda je ovim uspešnim nastupom jednog domaćeg ekumenskog sastava, iako uz podeljena mišljenja crkvenih zvaničnika obe tradicionalne crkve u Selenči, ekumenski pravac u radu postao glavna smernica i vizija zajedničkog muzičkog, kulturnog i duhovnog rasta ansambla.

Na prvim samostalnim koncertima, između ostalih, izvođena je na slovačkom jeziku i kompozicija St. St. Mokranjca Tebe pojem, inače deo Liturgije Sv. Jovana Zlatoustog. Cilj je bio da se slovačkom stanovništvu što više približi srpska pravoslavna duhovna muzika. Prva barijera – jezik bila je otklonjena samim tim što je kompozicija izvođena na slovačkom jeziku. Ovim je kompozicija Tebe pojem St. St. Mokranjca započela svoj novi oblik života među Vojvođanskim Slovacima. Nakon šest godina izvođenja ove kompozicije (sa slovačkim tekstom), hor se vratio njenoj originalnoj verziji.

Prvi nastup KH „Zvony“ u RKC u Selenči je značajan po javnom opredeljenju kolektiva koji se deklariseo da ne pripada ni SEAVC, ni RKC, pošto je ostao pri čvrstom ekumenskom stavu i svoj nastup je izveo na sredini molitvenog programa... Nakon ovog nastupa, KH „Zvony“ nije uspevao ni na koji način da koncertno nastupi u okviru RKC u Selenči. Ne bi bilo korektno izneti tvrdnju da je stav domaćeg velečasnog bio negativan, a ni javnost nije bila protiv nastupanja KH „Zvony“. Jednostavno, možda je manjkalo hrabrosti velečasnog, koji je bio već u godinama? Želje dirigenta su kod njega u više navrata bile saslušane, pa čak je nekoliko puta obavljena i umetničko-recenzentska analiza repertoara. Napokon, nakon četiri i po godine, 1998. KH „Zvony“ je održao svoj prvi samostalni koncert u RKC u Selenči.

Posle prvih nastupa KH „Zvony“ u čijem sastavu su delovali pevači SEAVC, RKC i KDC, „brižni“ sugrađani su kao „nepoželjne“ u svojim kritikama okarakterisali pripadnike KDC. Međutim, njihovo učešće u horu bilo je veoma dragoceno, jer su se upravo oni veoma založili za zajedništvo. Svojom prisutnošću i radom su u velikoj meri doprineli bogatstvu raznolikosti, a njihovu delatnost nije karakterisala ni najmanja verska tendencioznost ili nametanje svojih religijskih ubeđenja. Izazov pred kojim se našao ansambl – delovati ili ne u ovakvom sastavu, bio je veoma velik. Slična reagovanja javnosti su bila i prilikom promocije kasete „Duma pod križom“ u Kisaču, u Kulturno-informativnom centru (KIS), gde se u nedelju, u poslepodnevnim satima održao nastup KH „Zvony“ uz minimalan broj prisutnih,

zahvaljujući mesnom svešteniku SEAVC. Kasnije smo saznali da je sveštenik tog dana na bogoslužnju javno saopštio da vernicima ne preporučuje da prisustvuju koncertu, zbog naše ekumenske opredeljenosti. Među malobrojnomo publikom, koja je našim nastupom bila oduševljena, bila je i sveštenica EMC, koja je posle našeg nastupa a na naše veliko iznenađenje, izrazila srdačnu zahvalnost za muzički duhovni doživljaj i pozvala nas je u svoju crkvu da naš koncert ponovimo pred vernicima EMC. Iznenađeni posle neočekivanog poziva, održali smo kratak dogovor i svi smo se složili da ponovimo nastup i u njihovoj crkvi. Tamo nas je sačekao velik broj ljudi. Posle svake otpevane kompozicije prolamali su se srdačni aplauzi vernika, a čulo se i javno i glasno blagosiljanje pojedinaca. Ovom prilikom smo prvi put doživeli da nam u našem radu neko i finansijski pomogne pri pokrivanju putnih troškova. Ova pomoć nam je svakako dobro došla, ali još značajnija je bila njena poruka: Istrajte na putu kojim ste krenuli... Nakon 9 godina, tačnije, 13. aprila 2003. godine, u okviru 230. godišnjice dolaska Slovaka u Kisač, KH „Zvony“ je nastupio u novoizgrađenoj modernoj EMC sa koncertom duhovne muzike. Sledeći značajan korak u saradnji sa EMC je bio 2004. godine, kada su se na adventnom koncertu KH „Zvony“ u molitvenom domu Elim okupile tri konfesije: EMC, SEAVC i RKC, ali i ljudi drugih veroispovesti, ne samo iz Kisača i Selenče, već i iz okolnih sela Pivnica i Silbaša. Zanimljivo je istaći da je taj koncert bio prožet kratkim propovedima RKC velečasnog Marijana Đeja.

Saradnja KH „Zvony“ sa svim crkvama u okruženju je rezultirala i saradnjom sa Adventističkom crkvom u Bačkoj Palanci, gde je hor učestvovao na bogoslužnju posle kojeg je nastupio i koncertno.

Na otvaranju 8. dana kulture vojvođanskih Mađara, uz dogovor sa organizatorom, a u okviru mise u Franjevačkom samostanu dirigent je na sebi svojstven način sa ansamblom hora „Zvony“ objedinio atmosferu staroslovenskog Očenaša slovačkog autora A.F. Tovačovskog, proslavu vojvođanskih Mađara i Bač, čije je većinsko stanovništvo srpsko. Nekoliko godina kasnije UH „Zvony i Neven“ su učestvovali na otvaranju izložbe u Baču u okviru manifestacije Godina renesanse, a u organizaciji Kulturnog saveza vojvođanskih Mađara (SEER, 2006). **U oba slučaja su težnje naših ansambala koje se tiču interkulturnog dijaloga ostvarene pomoću muzike i duhovnosti.**

7.9. Pevanje u jednom danu u više crkava

Da bi dokazao da je konfesionalno otvoren za saradnju sa svim crkvama (Ilić, 2004), KH „Zvony“ je u više navrata u toku jednog dana nastupao zaredom sa istim sadržajem u dve različite crkve čiji su pripadnici iz slovačke nacionalne zajednice. Nastupajući u ovim

crkvama, javnosti su članovi hora dali do znanja da za njih ne predstavlja problem nastupanje u bilo kojoj crkvenoj zajednici. Time su ukazali na potrebu saradnje među njima i dali su primer na koji način je moguće obogatiti umetnički ali i duhovni život samih sebe, ali i život vernika crkava u kojima je hor nastupao.

Prilikom organizovanja gostovanja u Kežmarku u Slovačkoj, konstatovano je da u tom gradu ekumena nije prisutna i predlozi dirigenta da hor nastupi u svim crkvama koje postoje u tom gradu bili su veoma interesantni, mada su od strane domaćina primljeni sa velikom rezervom. Vođen unutrašnjim osećanjem da je potrebno dati primer saradnje na ovom polju, dirigent je zamolio domaćina u ovom gradu Milana Homu, da pokuša da horu organizuje nastupe tog tipa. Posle izvesnog vremena, prilikom otkrivanja spomen table Janu Čajaku st, učeniku Liceja u Kežmarku i značajnom piscu koji je radio u Selenči, hor se našao u ulozi glavnog aktera događaja u istoriji ovog grada.

U toku tri dana gostovanja, ansambl je održao četiri koncerta u tri različite crkve: GKC, ECAV i RKC. Ovi ekumenskih koncerti su rezultirali time da je prilikom odlaska KH „Zvony“ iz Kežmarka, hor došao da isprati gradonačelnik koji se zahvalio za ekumensko koncertovanje hora u svim crkvama u gradu. Ovaj događaj je ocenio kao istorijski za njihov grad. Autor članka, Lj. Milić u mesečniku Elektrovojvodina, citira gradonačelnika grada Kežmarok koji je javno pohvalio način na koji je KH „Zvony“ predstavio svoju zemlju Srbiju i svoj slovački narod, kao i *bravurozne izvedbe i ekumenski pristup...* a navela je i svoje viđenje odakle citiramo: „...članovi ovog hora su u najlepšem mogućem svetlu predstavili multikulturalnu, multinacionalnu i multikonfesionalnu Vojvodinu.“ Tri godine kasnije je KH „Zvony“ na svom osamnaestom gostovanju u Slovačkoj na Festivalu evropskih narodnih zanata „ELRO“ u toku tri dana apsolvirao četiri polučasovna nastupa, a pored toga je pevao i u GKC na bogoslužjenju i u galeriji umetnika Benja Maleca.

Značajni su bili nastupi i prilikom snimanja božićne i uskršnje emisije u dve različite crkve; u SEAVC i RKC u Selenči, kao i učešća UH „Zvony i Neven“ na svetoj misi u RKC i na nastupu Veče Ćirila i Metodija u SEAVC u Bačkom Petrovcu. Kako je već u praksi KH „Zvony“ uobičajeno, ako je moguće, peva se u jednom danu na više mesta u više različitih crkava u različitim situacijama. **Treba napomenuti da su svetitelji, kojima je posvećeno ovo veče zajednički i za zapadnu i za istočnu hrišćansku crkvu i da je i to jedan od razloga koji govori o potrebi isticanja onoga što spaja, a ne onog što razdvaja. Ove činjenice su članovi KH „Zvony“, ali i GH „Neven“ svesni i upravo iz tih ubeđenja traže i pronalaze nastupe i situacije koje pokazuju ne samo želju hora da ekumenski deluje, već svojim primerom daju doprinos ekumenskom dijalogu dve crkve. Hor postaje ne**

samo predmet unutrašnje međusobne saradnje, već i aktivni učesnik ekumene između crkava. Na spontan, nenametljiv način ukazuje da je dijalog među crkvama itekako potreban ali i sasvim prirodan svakodnevni proces, a ponajviše uoči zajedničkih praznika koje svetkuju crkve i njihovi vernici.

7.10. Gostovanja u Slovačkoj

Na prvom gostovanju KH „Zvony“ u Republici Slovačkoj najupečatljiviji je doživljaj sa koncerta u gradu Komarno, kada je hor učestvovao u toku mise na slovačkom jeziku. Presvlačenje pre koncerta je bilo u autobusu, ispred RKC sv. Andreja. Velečasni, koji je došao minut pre početka mise, bio je iznenađen prisustvom hora iako je oko koncerta sve unapred bilo dogovoreno. Dirigent je velečasnom pokazao repertoar koji će hor izvesti. On se složio da nastup hora i tok mise bude naizmeničan: deo mise, deo horskog nastupa. Posle završetka mise na slovačkom jeziku, sledila je misa na mađarskom jeziku. Kako je koncert još uvek bio u toku, velečasni je prišao horistima, zahvalio se, pozdravio ih i otišao, s obrazloženjem da mu u drugoj crkvi počinje misa i da mora da požuri. Ansambl je ostao i dalje da izvodi preostali repertoar. Vernici koji su bili na prvoj misi na slovačkom jeziku, ostali su do kraja nastupa, a vernici mađarske nacionalnosti koji su polako pristizali, pratili su nastup do kraja, tj. do samog početka sledeće mise na mađarskom jeziku. Usput, kada je za to bilo prostora, ansambl je pozdravio sve prisutne i predstavio se, odakle dolazi, ko peva u ansamblu i kakav repertoar izvodi. **Ovaj nastup je nosio poruku zajedništva, povezivanja dve nacije jedne veroispovesti, a sve to uz pomoć koncerta ekumenskog hora koji je izvodio repertoar veoma široke sadržine; od kompozicija na latinskom i staroslovenskom, do kompozicija na slovačkom i srpskom jeziku** (Buzalka, 2008).

Od sedam koncertnih nastupa koje je hor „Zvony“ imao na trećem gostovanju u Slovačkoj, u SEAVC u Častkovu sveštenik je nerado pristao da se u njihovoj crkvi održi koncert „nekih Slovaka“ iz Srbije „koji možda i razumeju neke slovačke reči... a kamoli da znaju nešto da pevaju...“ Pošto je ipak pristao, na preporuku organizatora sveštenika Juraja Šefšika iz Senice a rodom iz Selenče, njegovo ponašanje u toku koncerta i posle njegovog završetka je pokazalo koliko je na njega delovala interpretacija, kao i repertoar ansambla. Prisutni vernici na koncertu su plakali od zadovoljstva, a sveštenik je posle izvođenja zadnje kompozicije išao od jednog do drugog pevača i lično je svakog blagosiljao, stavljajući svoje ruke na glavu svakog od izvođača izgovarajući citate iz Biblije. Na kraju je horu uputio reči dubokog izvinjenja što je posumnjao da li treba da organizuje ovaj koncert. **Ovakvi doživljaji, koji su na koncertima KH „Zvony“ u Slovačkoj bili česti, svakako su pomogli**

razvoju, ne samo kulturnih već i drugih odnosa na relaciji Slovačka – Srbija, odnosno na relaciji Slovaci u Slovačkoj Republici – Slovaci u Srbiji (Tandlichova, 2014).

Na gostovanjima KH „Zvony“ u Slovačkoj, posle koncerata su sledili mnogi intervjui u kojima su davane ocene. Posle povratka kući, nakon nekoliko dana, pristizali su novinski članci u kojima su opisivani koncertni nastupi hora. Oni su bili puni citata viđenja koncerta od strane horista, ali i reagovanja javnosti na njihove nastupe. Recimo, u nedeljniku „Evanjelický posol spod Tatier“, koji izlazi na teritoriji cele Slovačke, ali se čita i po celom svetu tamo gde žive Slovaci EAVC, citirana je izjava dirigenta koja govori o tome kako **hor svojim gostovanjem donosi ne samo dobru volju, već i širi ljubav među ljudima, pomaže zajedničkom životu među konfesijama i narodima** (Savignon, 1998).

Na jednom gostovanju KH „Zvony“ u Slovačkoj, ansambl je shvatio da između dva mesta (Selenča i Maškova) postoji veza stara šezdesetak godina, još od vremena Drugog svetskog rata. Već prilikom prvog kontakta sa domaćinima došlo se do teme koja povezuje Selenču, iz koje dolazi hor „Zvony“ i Maškovu, gde je hor srdačno primljen. Kuća domaćina, gde je odseo dirigent sa svojom suprugom i bratom pre pola veka je pružila utočište članu iste porodice, ali pod znatno težim okolnostima. Naime, u toku Drugog svetskog rata nekolicina Selenčana među kojima je bio i deda dirigenta, nakon što su pobjegli iz zatočeništva u Mađarskoj u koju su bili nasilno odvedeni na prisilni rad, srdačno su primljeni baš u toj istoj porodici. Domaćin je gostima pokazao štalu na čijem su tavanu bili sakriveni svi Selenčani a ispod njih su boravili konji nemačkih vojnika. To je bilo centralno mesto begunaca odakle su se kasnije rasporedili po kućama u okolna mesta...

U nedelju, posle bogoslužjenja u toku kojeg je KH „Zvony“ pevao nekoliko kompozicija svi vernici su u povorci za članovima hora otišli na groblje koje je pored crkve. Sveštenik je nad grobom Selenčana izgovorio molitvu, a dirigent je u ime KH „Zvony“ zahvalio na srdačnom gostoprimstvu u toku gostovanja hora, ali i za ono gostoprimstvo koje su preci današnjih Maškovčana pružili precima horista iz Selenče i okoline. Na kraju, pre polaganja cveća, hor je izveo kompoziciju Đ. Verdija – „Hor Jevreja“ iz opere „Nabuko“, koju hor „Zvony“ često izvodi u sličnim pijetnim trenucima. **Ovo gostovanje je doprinelo potvrdi zajedništva ljudi koje je objedinio u Drugom svetskom ratu zajednički cilj očuvanje života, a u sadašnjosti težnja za povratkom korenima predaka. Horska kultura je u ovom slučaju bila vezivno tkivo koje je ova dva vremenski udaljena događaja svrstala u vanvremenski kontekst najdubljih ljudskih vrednosti** (SEER, 2006).

Na šesnaestom gostovanju KH „Zvony“ u Slovačkoj, nastup u Muzeju hrvatske kulture u mestu Devinska Nova Ves dao je dubok pečat međudržavnoj, međuetničkoj i

međukonfesionalnoj saradnji. Hor je nastupio u muzeju pripadnika nacionalne manjinske zajednice Hrvata u Slovačkoj. Ako se ovome doda još i potreba za razvijanjem međususednih odnosa dvaju donedavno zaraćena naroda, poslanje hora da povezuje razdvojeno je i u ovom slučaju više nego ostvareno (Janjić, 2006).

Glavni povod realizacije šesnaestog gostovanja u Slovačkoj bio je nastup na istorijski značajnom mestu, na tvrđavi „Devin“, povodom Dana Ćirila i Metodija. Ovaj dan se obeležava i kao Dan Slovaka u inostranstvu. Hor je pozvan da predstavlja slovačku dijasporu iz celog sveta, što je za KH „Zvony“ bila i jeste velika čast. Na nastupu je izvedena kompozicija „Materska krajina“, kompozitora mr Jana Nosala, koji je mnoge kompozicije posvetio upravo ovom horu. Program na kojem je hor „Zvony“ nastupio prenosila je državna televizija, a prenos je emitovan i u Srbiji. **Horska kultura je i u ovom slučaju odigrala ulogu ambasadora dobre volje, ali i kulture i povezivanja dve države, Srbije i Slovačke** (Savignon, 1998).

7.11. RTS – RTV – KH „Zvony“

I od strane RTS-a, odnosno RTV prepoznat je kvalitet i značaj ansambla KH „Zvony“, pošto su neki koncerti snimani ne samo za redakciju na slovačkom jeziku, već i za redakciju Prenosi. Publiku na tim koncertima činili su ljudi širokog spektra po pitanju nacionalne, verske i ostalih pripadnosti. Organizacija i snimanje koncerata je najčešće bilo profesionalno urađeno, sa profesionalnim režiserom, više stacioniranih kamera, ali i sa velikim montažnim kolima. Ovi snimci su u celosti ali i u delovima bili često emitovani preko RTS-a, a kasnije i RTV-a. Članovi KH „Zvony“ su ponosni na ove činjenice i svesni su značaja ovih događaja, ali i dalekosežnosti njihovog uticaja ne samo na slovačku, već i na široku javnost Vojvodine i Srbije. Primeri ovakvih uticaja direktno se vide i u novinskim tekstovima ne samo slovačke nacionalne manjine, već i na dugim jezicima, recimo na rusinskom jeziku koji ukazuju na međukonfesionalno, ali i na međunacionalno ugledanje i ukazivanje na primere dobre prakse u oblasti horske muzike.

Pošto su rad, odabir repertoara kao i mesta nastupa KH „Zvony“ birani da budu što raznovrsniji, i prilikom snimanja zvuka i videa za Božićne i Uskršnje emisije TV NS davan je značaj mestu gde će se snimati izvođenja hora. Snimalo se u obe seleničke crkve, u SEAVC i RKC. **Ovim je pokazan i stav hora: međusobno poštovanje obe hrišćanske crkve što se na snimcima ovih emisija može videti. Na taj način je javnosti prenet poruka TV nastupa koja je zasnovana na ekumenskim principima. Ove emisije dale su nov doprinos međucrkvnom dijalogu** (Ilić, 2004).

7.12. Saradnja KH „Zvony“ sa GH „Neven“

Na osnovu prvog zajedničkog koncerta Kamernog hora Kulturno-umetničkog društva Mladost (kasnije Kamernog, odnosno Gradskog hora – GH – „Neven“) i Kamernog hora (KH) „Zvony“ 1999. godine, koji je među članovima oba hora primljen sa oduševljenjem, uspešna saradnja ova dva hora odvija se do današnjih dana. Prvi nastup je rezultirao ne samo pevanjem jednog i drugog ansambla na jednom mestu u okviru jednog koncerta, već su izvedene i zajedničke kompozicije: srpske i slovačke, ali i kompozicije stranih autora. Ovu praksu će horovi razvijati i upražnjavati na svojim zajedničkim koncertima koji su u narednim godinama organizovani na osnovu ovog prvog uspešnog zajedničkog nastupa. Saradnja je rezultirala mnogobrojnim nastupima, koncertima, akcijama, festivalima, takmičenjima i gostovanjima u zemlji i inostranstvu. Svaki susret je imao i ima jedan ili više ciljeva. Jedan od značajnijih ciljeva jeste ukazivanje na mogućnost i lepotu zajedničkog muziciranja. UH su od ovog prvog zajedničkog nastupa pa do kraja 2011. godine ostvarili 122 zajednička koncertna nastupa.

Do Božićnog humanitarnog koncerta u SEAVC u Selenči 1999. godine KH „Zvony“ je kompoziciju *Tebe pojem* izvodio na slovačkom jeziku. Zajednički nastup sa Kamernim horom KUD „Mladost“ je bio povod za promenu jezika na kojem je kompozicija izvedena. Ovaj koncert je otvorio niz zajedničkih nastupa na raznim koncertima koje je KH „Zvony“ organizovao tokom narednih godina. Recimo, zajednički koncert održan je u svečanoj sali gimnazije „Jan Kolar“ u Bačkom Petrovcu, gde je izveden program sastavljen od kompozicija srpskih, slovačkih i svetskih autora horske muzike. Koncert su pratile dve televizije, TV Petrovec i RTV, koje su u celosti nekoliko puta emitovale ovaj koncert. **I na ovaj način su udruženi horovi dali doprinos interkulturalnosti.**

Veliko zadovoljstvo su doživeli članovi UH „Zvony i Neven“ prilikom učestvovanja na liturgiji u SPC u Đurđevu na dan Velike Gospojine, kada su svojim pevanjem na bogoslužju dali doprinos ovoj svečanoj liturgiji. Iako nisu crkveni horovi i njihovi članovi nisu pripadnici samo srpskog naroda i nisu svi članovi SPC, to nije predstavljalo nikakvu barijeru aktivnom učestvovanju u služenju liturgije u SPC.

Posle zajedničkih nastupa UH „Zvony i Neven“, kao na primer posle predbožićnog koncerta organizovanog u Bačkom Petrovcu, u slovačkoj vojvođanskoj štampi su se mogle pročitati pozitivne kritike na račun zajedničkog izvođenja kompozicija na slovačkom jeziku, uz konstataciju da je publika znala da polovina pevača nisu pripadnici slovačkog naroda. Tako su karakterisani i zajednički nastupi UH „Zvony i Neven“ na tradicionalnim uskršnjim koncertima u OŠ „Vuk Karadžić“ u Baču, ali i na koncertu u organizaciji Ambasade

Republike Slovačke i Društva prijateljstva Slovaka, Čeha i Srba. Komentari u štampi govore da je **jedan od mogućih uticaja slovačke horske kulture na razvoj i širenje interkulturalnosti kako u opštini Bač, tako i u Vojvodini, i delatnost UH „Zvony i Neven“, pošto su njihove težnje i aktivnosti usmerene u pravcu razvijanja međuljudskih odnosa upravo na polju saradnje, tolerancije i zajedništva, a u okviru realizacije zajedničkih umetničkih projekata** (SEER, 2006).

Članovi UH „Zvony i Neven“ rezultatima svojih aktivnosti svedoče da na privatnom planu, ali i u radu čitavog kolektiva dominira težnja da crpe iz kulture drugih, onih koji pevaju rame uz rame pored njih u udruženom horu. Inspiracija za ovakav rad dolazi dirigentu i umetničkom rukovodiocu upravo iz želje i inicijative članova ansambla koji na probama daju predloge raznolikog sadržaja po nacionalnoj, verskoj ili žanrovskoj pripadnosti (Buzalka, 2008). Lična inicijativa je ključna za kulturni kontakt (koji Buzalka ocenjuje kao multikulturni) što se najneposrednije poklapa sa iskustvom i praksom UH „Zvony i Neven“.⁴⁶

7.13. Uskršnji koncerti u Baču

Uskršnji koncerti održani u OŠ „Vuk Karadžić“ u Baču predstavljali su uvek nastojanja učesnika da pokažu bogatstvo raznolikosti, a ujedno i jedinstvo u horskom izvođenju narodnih pesama. Na njima su učestvovali različiti ansambli, horovi i orkestri. Neki od uskršnjih koncerata će ostati u dubljem pamćenju. Na jednom od njih su članovi UH pokazali svoju različitost, pošto se svaki pevač obukao u nošnju nacionalnosti čiji je pripadnik, tako da je na sceni bilo pevača u srpskoj, hrvatskoj, slovačkoj, bunjevačkoj, bosanskoj nošnji... a izvođeni repertoar je bio iz svih tih nacionalnih tradicija. Finale koncerta činilo je izvođenje kompozicije *Salaš u malom ritu*, koja odslikava sve narode koji žive u vojvođanskoj ravnici.

I pored javnog deklarisanja pripadnosti pojedinim nacijama, publika i izvođači su uživali u lepoti narodnih kompozicija onih drugih, ništa ne gubeći od prezentacije vlastitog

---

⁴⁶ Primere multikulturalizma koje Buzalka navodi možemo oceniti kao interaktivni multikulturalizam, odnosno interkulturalizam (šire Mesić, 2006). Primer različitog repertoara izvođenog na jednom koncertu, koji je česta pojava na koncertima KH „Zvony“ i UH „Zvony i Neven“ nalazimo i kod Juraja Buzalke (2006); iznosi primer sa radionice za nastavnike održane 26. novembra 2003. godine kada su neki učenici iz muzičke škole u Jaroslavu (Poljska), na koncertu pod nazivom „Muzika mnogih naroda“ izvodili muziku austrijskih kompozitora jevrejskog porekla, ruske i ukrajinske narodne pesme o kozacima na Dunavu kao i fragmente iz mjuzikla *Violinista na krovu*, koji dolazi iz Amerike a obrađuje temu iz novije jevrejske istorije.

nacionalnog bića. Koncert je probudio u izvođačima želju da slične poduhvate organizuju i na drugim mestima, ne samo u Baču.

U vremenu od 1993. pa do 2011. godine ponekad je Uskrs i Vaskrs pao na isti dan u godini. To je spontano organizatore GH „Neven“ motivisalo da organizuju uskršnji koncert baš na dan zajedničkog Uskršnjeg ponedeljka. To bi bila prilika i da učesnici koncerta budu što raznovrsniji, što se najčešće i ostvarivalo. Tako su na ovim koncertima najčešće organizovanim u OŠ „Vuk Karadžić, ali i u crkvi Franjevačkog samostana, kao i u RKC svetog Pavla u Baču učestvovali, osim UH „Zvony i Neven“, i omladinski, ali i odrasli ansambli RKC i SEAVC iz Selenče, Bača, Vajske.

Zajednički nastupi horova na tradicionalnim božićnim i uskršnjim koncertima organizovanim u Selenči i Baču na kojima su, osim horova različitih konfesija učestvovala i sveštena lica, veliki su pomaci u međureligijskom pomirenju. Primeri su dijaloga i saradnje koji veoma pozitivno utiču na formiranje javnog mnjenja o ovom pitanju. Doprinos međureligijskoj saradnji dala je i Mariborska inicijativa, koja ima za cilj ostvarenje pomirenja između verskih zajednica kao i izgradnja demokratije, poštovanje ljudskih prava i verskih manjina Jugoistočne Evrope (Ilić, 2004).

7.14. UH „Zvony i Neven“ u Republici Slovačkoj

Članovi UH „Zvony i Neven“ su svoje zajedništvo manifestovali i na gostovanjima u Slovačkoj kada su pored kompozicija izvedenih na staroslovenskom i latinskom jeziku, pevali i kompozicije na slovačkom jeziku, kao na primer prilikom zajedničkog projekta tri hora – iz Selenče, Bača i Herzogenbuchsa iz Švajcarske. Ova trilateralna saradnja je kao rezultat dala dva uspešna zajednička nastupa. Posle njih, sledili su dogovori oko uzajamne koncertne saradnje horova iz Švajcarske i UH „Zvony i Neven“.

Na jednom od zajedničkih gostovanja u Slovačkoj, kao UH „Zvony i Neven“ u drugom delu koncerta GH „Neven“ je između ostalog izveo i *Himnu Sv. Savi*. Rezultat ovog gostovanja je bila prilika da nakon pet meseci čujemo ovu kompoziciju u Srbiji u okviru Međunarodnog koncerta horova u Baču na DEB od strane hora EAVC iz Slovenske Ljupče, iz Republike Slovačke.

7.15. Dani dobrosusedskih odnosa

UH „Zvony i Neven“ su na manifestaciji Dani dobrosusedskih odnosa u Baču imali aktivno učešće i podržali su je svojim kvalitetnim, ali i mnogobrojnim zajedničkim ansamblom. Opština Bač se u ovu akciju uključila sa još 300 gradova iz 32 evropske zemlje. Cilj cele manifestacije je bio predstavljanje dobrosusedskih odnosa, prezentacija dosadašnje

prekogranične saradnje i različitih kulturnih i narodnih običaja koji su karakteristični za narode i nacionalne zajednice koje žive na teritoriji ove opštine. Ovaj dan je obeležen u vidu međusobne saradnje svih nevladinih organizacija, udruženja, škola, predškolskih ustanova, horova i KUD-ova opštine Bač. **Poruka UH „Zvony i Neven“ sa nastupa na ovoj manifestaciji bila je da se ukaže na to da dva hora iz susednih mesta mogu i žele zajedno da nastupaju. Horovi su izvodili kompozicije na srpskom i na slovačkom jeziku, što je takođe dokaz dobrosusedskih odnosa.** Buzalka (2008) navodi primer prvog galicijskog multikulturalnog festivala koji predstavlja izraz nostalgije za prošlošću, za ljudima koji su bili akteri kulture naroda i nacionalnih manjina koje su vekovima naseljavale prostor Poljske na granici sa Ukrajinom. Kombinacijom lokalnog patriotizma i kosmopolitizma teže da probude osećanja pripadnosti i poštovanja drugih. Žele da ožive nešto, čega više u tom kraju nema. Nasuprot tome, misija KH „Zvony“ ali i ostalih horova koji su učestvovali u ovom istraživanju je ne samo očuvanje, već i razvijanje postojećih, još uvek živih obeležja kulture naroda i konfesija Vojvodine. Slovačka horska kultura svojom delatnošću doprinosi očuvanju pomenutog i daje podstrek njegovom razvoju.

7.16. Dani evropske baštine

Organizacija kao i realizacija horskih koncerata u okviru Dana evropske baštine je od početaka (od 2004. godine), poveravana UH „Neven i Zvony“. Duhovni koncerti su po tradiciji organizovani u Franjevačkom samostanu, sa izuzetkom u crkvi sv. Petra i Pavla u Baču. Osim organizatora, na njima su učestvovali razni ansambli, horovi kao i orkestri iz zemlje i inostranstva. Dešavalo se da je na nekim od ovih koncerata učestvovalo pet horova iz tri države. Horisti su pripadnici nekoliko nacija (srpske, slovačke, hrvatske, bunjevačke...) i nekoliko veroispovesti (SPC, RKC, SEAVC, jevrejske...). Duhovni koncerti u okviru DEB po tradiciji su završavani zajedničkim izvođenjem iste kompozicije⁴⁷, čime je publika shvatila da je koncert pri kraju. Ovim je publika pripremana ne samo za pravilno primanje muzičkih sadržaja, već i za uočavanje muzičkih celina i prepoznavanje atmosfere kulminacije koncerta. **Raduje činjenica da je čak cela manifestacija DEB 2009. godine organizovana na temu: „Podsticaj interkulturalnog dijaloga“, što je inače i jedna od glavnih ideja vodilja rada UH „Zvony i Neven“.**

Sa vremenskom distancom od nekoliko godina uviđamo da su neki događaji na zajedničkim koncertima UH „Zvony i Neven“ doveli do višedimenzionalnih interkulturalnih dijaloga i povezanosti. Prilikom Drugog međunarodnog festivala horova u

---

⁴⁷ Najčešće je to kompozicija St. St. Mokranjca: *Tebe pojem*.

okviru DEB u crkvi Franjevačkog samostana nastup Vukovarskog srpskog pevačkog društva „Javor“, predvođenog svojim dirigentom, sveštenikom SPC crkve, daje veliki doprinos međukonfesionalnom, ali i međunarodnom dijalogu. Drugi, ne manje značajan momenat sa ovog koncerta jeste nastup Studija za ranu muziku iz Beograda, koji deluje pod umetničkim rukovodstvom mr Predraga Đokovića. Pomenuti Studio neguje staru muziku 14. i 15. veka zapadne hrišćanske tradicije, a umetnički rukovodilac je predavač pravoslavnog pojanja na Bogosloviji u Sremskim Karlovcima i dirigent na značajnom seminaru pravoslavne duhovne muzike *Korneliju Stankoviću u pomen* u Sremskim Karlovcima. Prilikom zajedničkog pevanja svih prisutnih horova⁴⁸ završne kompozicije St. St. Mokranjca *Tebe pojem* pod dirigentskim vođstvom mr Predraga Đokovića, učesnici i publika doživeli su pravo zajedništvo. Ovo finale je potvrdilo pripadnost svih pevača jednoj velikoj vokalnoj muzičkoj porodici.

Drugi koncert u okviru ovog festivala u Domu kulture u Selenči je takođe doneo veliki pomak u dijalogu između učestvujućih horova. Nakon pojedinačnog nastupa svih ansambala⁴⁹, koncert je završen kompozicijom *Moja*, autora muzike Juraja Sudića i autora teksta Miline Florian. Tekst ove kompozicije je pisan dvojezično, tako da je pevana deo po deo, naizmenično na slovačkom i na srpskom jeziku. Kompozicija opisuje ljubav njenog autora-interpretatora prema ravnici, ljudima, suncu, suncokretu, vinu, Vojvodini. Značajno je istaći da su svi prisutni, a posebno gosti iz Slovačke i Hrvatske pevali ovu pesmu sa velikim žarom i ljubavlju, verovatno potaknuti lepim prijemom kod publike, ali i kod domaćina, gde su tog vikenda bili u gostima u okviru DEB u Baču i Selenči.

Zajednički ekumenski koncerti UH „Zvony i Neven“ organizovani su i u saradnji sa SEAVC u Staroj Pazovi sa domaćim horom „Tilija“ prilikom organizovanja Adventnog koncerta duhovne muzike. Tada su UH „Zvony i Neven“ izvodili repertoar na pet jezika RKC, SPC i EAVC tradicije, uz narativne odlomke iz Svetog pisma koje je interpretirao velečasni M. Đ, dekan RKC, inače član KH „Zvony“.

Smatramo da je ovakav način zajedničkog delovanja veoma koristan i da celokupnoj javnosti daje na znanje ne samo stav svakog hora pojedinačno, ne samo stav dirigenta, već i stav svakog pevača koji učestvuje u interpretiranju sadržaja prilikom ovakvih zajedničkih koncertnih nastupa. Ovaj stadijum duhovnog i duševnog stanja jeste spontan, što svemu daje poseban značaj, ali se ne podrazumeva kao jedini moguć.

---

⁴⁸ UH „Zvony i Neven“, Vukovarsko srpsko pevačko društvo „Javor“, Studio za ranu muziku – Beograd, Mešoviti hor „Collegium Cantus“ – B. Bistrica, iz Slovačke i „Rondo Histriae“ – Pula, iz Hrvatske.

⁴⁹ Hor OŠ „Jan Kolar“ – Selenča, UH „Zvony i Neven“, Mešoviti hor „Collegium Cantus“ – B. Bistrica, iz Slovačke i „Rondo Histriae“ – Pula, iz Hrvatske.

Pre toga u celokupan rad sa oba ansambla, ali i u rad na pripremanju i realizaciji koncerata koji su ovde navedeni, ali i koncerata koji nisu spomenuti uložen je ogroman trud, puno ljubavi i želje da „bude dobro“. Ako se dobro želi, ono i bude.

7.17. Smotre, festivali i takmičenja UH „Zvony i Neven“

Zajedničko delovanje UH „Zvony i Neven“ je urodilo plodom i na polju horskih festivala, smotri i takmičenja horova u zemlji i inostranstvu. To govori ne samo o tome da je želja za zajedničkim pevanjem ostvarena, bez obzira na kvalitet izvođenja, već suprotno, govori i o kvalitetu izvođenja. Tako na primer UH su nosioci različitih zahvalnica, priznanja ali i nagrada na različitim festivalima: Na vojvodanskom festivalu horova u Rumi, Festivalu horskog pevanja „V. F. Bistreho“ u B. Bistrici, Majskim horskim svečanosti u Republici Srpskoj, u Bjeljini, u Slovačkoj na Festivalu horova u Senici, Duhovnom festivalu u Šaštinu, i na Festivalu horova u Zvolenu. Svemu tome daje značaj upravo to da je sastav UH „Zvony i Neven“ višenacionalni i višekonfesionalni a da se to prilikom njihovih nastupa nipočemu ne može primetiti, čak se javnosti prenosi poruka zajedništva i ukazuje se na sličnosti a ne na razlike.

7.18. Saradnja više crkava

U Selenči se tradicionalno, početkom marta organizuju zajedničke molitve vernika u okviru SEAVC i RKC. Pored toga što se na ovim susretima čitaju tekstovi koje pripreme crkveni ženski kružoci iz neke zemlje Sveta, u obredima učestvuju i crkveni horovi a nekoliko puta je učestvovao i KH „Zvony“ kao i UH „Zvony i Neven“. Ovaj vid zajedničkih bogoslužbenih aktivnosti horova iz Selenče i Bača predstavlja anticipaciju želje zagovornika ekumenizma za uzajamnim boljim upoznavanjem, razumevanjem i pomaganjem, kao i za organizovanjem zajedničkih akcija i razmenom duhovnih iskustava. Ovakva praksa je poznata u ekumenskom delovanju različitih crkava (šire Janjić, 2006). Uviđamo da su veliki doprinos dijalogu među crkvama u Selenči dali i organizovani susreti prilikom zajedničkih nastupa UH „Zvony i Neven“ sa crkvenim horovima RKC „Ave Maria“ i hora SEAVC „Ozvena“. Participirali su podjednako recimo u bogosluženjima ili koncertima u jednoj ili u drugoj crkvi, kao na primer na koncertu povodom proslave deset godina rada KH „Zvony“ i pet godina KH „Neven“ u SEAVC u Selenči, povodom praznika Žalosne Gospe u RKC u Selenči, ili na proslavi praznika Sv. Cecilije u RKC, na proslavi 250 godina osnivanja Selenče 2008. godine, kada održana i Ćirilo-metodska liturgija sv. Jovana Zlatoustog i zajednički koncert u RKC u Selenči.

Trilateralna saradnja se odvijala i prilikom učešća UH „Zvony i Neven“ i KH „Musica viva“ iz Bačkog Petrovca, na II koncertu slovačkih horova iz Vojvodine u Bačkom Petrovcu 2009. godine. Pošto sam naziv ove manifestacije isključuje prisustvo neslovačkih ansambala, utoliko je ovaj koncertni nastup značajniji. Tiime je on dao i veći doprinos zajedničkom upoznavanju i zbližavanju, interkulturalnom dijalogu i iskrenoj saradnji horova iz Selenče, Bača i Bačkog Petrovca.

I ekumenski koncert „Gospodu pevamo zajedno“ koji je organizovan 2010. godine bio je značajan događaj ne samo za rad KH „Zvony“, već i za čitavu zajednicu, jer je ne njemu učestvovalo deset ansambala iz SPC, RKC, SEAVC, GKC, KDC i Adventističke crkve.

Tokom svog delovanja KH „Zvony“ je nastupao u crkvama osam različitih konfesija Srbije, tri konfesije u Slovačkoj i dve u Hrvatskoj. U zemljama regiona: Republici Srpskoj, Sloveniji, Mađarskoj i Češkoj je nastupao u SPC, EAVC, SEAVC i RKC. Učestalost i raznolikost međukonfesionalne saradnje je usko povezana sa odnosima SPC i RKC početkom 21. veka, koji su se značajno popravili kroz međuerske dijaloge i zajedničke verske aktivnosti (Ilić, 2004).

7.19. Zvony i sponzori

Sa ciljem da svoje delovanje prošire, članovi KH „Zvony“ su često aplicirali i na razne konkurse kako u zemlji, tako i u inostranstvu. Na veliko zadovoljstvo članova hora, ali i novonastalog instrumentalnog izvođačkog ansambla „Zvonjiva cimbalovka“ znatna materijalna podrška radu je upućena od strane USŽZ⁵⁰ iz Slovačke. Zahvaljujući njima, ali i Sekretarijatima vlade APV⁵¹, NRSNM⁵², kao i Ministarstvu za kulturu RS, ansambl je mogao da sašije slovačku nošnju, da se opremi instrumentima, tehnikom, ali i da putuje po zemlji i inostranstvu. Rezultat takvih donacija je na primer organizovan Gala koncert KH „Zvony“ i orkestra „Zvonjiva cimbalovka“ posvećen prezentaciji nošnji i cimbala.

---

⁵⁰ USŽZ – Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí (Ured za Slovake u dijaspori)

⁵¹ Autonomna pokrajina Vojvodina

⁵² Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny (Nacionalno veće slovačke nacionalne manjine)

8. Zaključna razmatranja

Istražujući delatnost više horskih ansambala iz Vojvodine, sa širom analizom Kamernog hora „Zvony“ iz Selenče, dolazimo da zaključnih razmatranja koja bi mogla da posluže sagledavanju uticaja slovačke horske kulture na razvoj interkulturalnosti u Vojvodini.

Period njihovog kontinuiranog rada od 1993. godine, do kraja 2011. kalendarske godine sadrži 452 koncertna nastupa u sedam evropskih država. Svojom bogatom saradnjom ne samo sa GH „Neven“ već i sa trideset osam horova i sedam orkestara iz Srbije i dvadeset jednim horom i jednim orkestrom iz inostranstva, pružio je bogat materijal za donošenje određenih zaključaka.

Jedan od ciljeva KH „Zvony“ jeste podsticanje osnivanja novih slovačkih pevačkih ansambala u Vojvodini. Taj cilj je postupno i ostvarivan, tako da danas možemo konstatovati da je nakon 1993. godine osnovano 16 novih horskih ansambala, od toga 7 ženskih i 9 mešovitih.

Od samih početaka rada KH „Zvony“ prisutna je ekumenska opredeljenost, koja vremenom daje i vidljive rezultate u praksi. Hor je nastupao u osam crkava i verskih zajednica: SEAVC, RKC, SPC, Jevrejska opština, SMEC, KDC, Nemačka luteranska crkva i Adventistička crkva.

Videli smo da je raznovrstan repertoar ansambla uticao i na određenu vrstu njegove ekumenske delatnosti. Ekumensko delovanje KH „Zvony“ možemo posmatrati i kao anticipaciju tendencija na globalnom planu. Težnja ansambla i dirigenta je da se delatnost hora temelji na bazi onog što pripadnike različitih crkava i crkvenih zajednica objedinjuje, a ne na bazi onog što ih razdvaja. Takođe smo videli da je ansambl svojim radom uticao i na omladinu tako što ju je zainteresovao za horsku muziku, horski repertoar i horsko izvođenje.

Do vremena kada je KH „Zvony“ iz Selenče počeo sa izvođenjem prvih koncerata po mestima Vojvodine, aplauzi publike u crkvama bili su retkost. Od 2000. godine o aplauzima posle koncerata KH „Zvony“ piše se u nedeljnim novinama na slovačkom jeziku i to u smislu njihovog odobravanja. Zaključujemo da je tome u značajnoj meri doprinela intenzivna koncertna aktivnost ansambla „Zvony“.

Poslanje KH „Zvony“ je i uspostavljanje veza između Srbije i država u kojima se gostuje, ili država iz kojih su predstavnici na koncertima hora. Ekumenski KH „Zvony“ pokazuje opravdanost svog postojanja i delovanja jer ostvaruje saradnju između različitih konfesionalnih i nacionalnih zajednica.

Gostovanja horova iz Srbije u inostranstvu su imala za cilj ne samo predstavljanje države iz koje hor dolazi, već i upoznavanje muzičke kulturne baštine države u kojoj hor

gostuje. Da bi ova gostovanja mogla biti ostvarena, neophodna je volonterska angažovanost hora domaćina⁵³. Aktivnosti domaćina preslikavaju stanje celokupnog slovačkog društva na planu volonterizma. „U poređenju sa drugim post-komunističkim evropskim društvima, Slovaci češće volontiraju u crkvenim organizacijama“ (Voicu – Voicu, 2003).

Recipročno, horovi raznih država koji su gostovali u Srbiji bili su ti koji su svojim repertoarom (izvodeći svoju, ali i muziku domaćina) gradili mostove razumevanja, ali i prelaska od multikulturalnosti ka interkulturalnosti.

Nebrojeni su primeri u praksi KH „Zvony“, GH „Neven“ i ostalih horova učesnika ovog istraživanja koji daju velik doprinos jedinstvom jezika, muzike i kulture koja pomaže uspešnoj komunikaciji sa drugima (Tandlichova, 2014). Uloga kulturnog posrednika je ta koju svojim radom horovi preuzimaju u punoj meri (Savignon, 1998). Njihova delatnost, ali i sadržaj koji nude svojoj publici, kao i način na koji prenose svoja osećanja i poruke putem iskrenog muziciranja mogu direktno da utiču na više segmenata ne samo unutrašnjeg, ličnog doživljavanja sveta, već u značajnoj meri mogu da oblikuju obrasce ponašanja individua u dijalogu manjih ili većih društvenih grupa, pa čak i šire populacije u komunikaciji (Tandlichova, 2014).

I pored ekonomski nerešenog statusa, horski ansambli svojim humanitarnim delovanjem pomažu ugroženim ljudima i organizacijama, kad god za to postoji mogućnost. Humanitarnim koncertima daju značajan doprinos ne samo razvoju i širenju humanosti, već i interkulturalnosti u Vojvodini i Slovačkoj. Njihova volonterska delatnost je da pevaju u korist drugih ili za čitave zajednice (Voicu, 2009).

Analizom sastava članstva KH „Zvony“ od osnivanja 1993, pa do kraja kalendarske 2011. godine (104 pevača oba pola) pokazala se raznolikost po pitanju staža, starosne strukture, mesta iz kojeg dolaze ali i po pitanju nacionalne i verske pripadnosti.

Analizom 289 vokalnih i vokalno-instrumentalnih kompozicija, na osnovu više kriterijuma došli smo do zaključka da, iako je hor nekonzfesionalan⁵⁴, na repertoaru ima podjednak broj jednoglasnih i višeglasnih svetovnih i duhovnih kompozicija protestantske, rimokatoličke, pravoslavne i grkokatoličke tradicije. Kompozicije klasične muzike pojavom ali i bogatom koncertnom delatnošću hora „Zvony“ počele su se odomaćivati među pevačima, horovima ali i među publikom, ne samo u Selenči, već i na prostoru na kojem je hor gostovao. Pevane su i rodoljubive i narodne kompozicije kao i starogradska-lirska muzika, spirituali i kolede. KH „Zvony“ je izvodio muziku 18 svetskih nacija na 15 jezika. Svi ovi podaci

⁵³ 16,8% od ukupnog broja nastupa KH „Zvony“ je imao u Republici Slovačkoj.

⁵⁴ Nepripadajući nijednoj konfesiji.

govore da je repertoar hora raznovrstan i ničim nije limitiran. Želja ansambla jeste da raznovrsnim repertoarom dopre do što većeg broja konzumenata na koncertima ili putem medija i da se ne samo pevači, već i publika upozna sa raznovrsnom nacionalnom muzikom. Detaljnom analizom rada KH „Zvony“ zaključujemo da je pažljivi odabir repertoara značajno doprineo postepenom, neprekidnom rastu i sazrevanju ansambla. Takođe je doprineo i širenju njihovih vidika kao i vidika publike koja ih je godinama pratila i podržava u radu na polju razvoja horske kulture ne samo u Selenči, već i u celoj Vojvodini.

Sadržaj 452 koncertna nastupa KH „Zvony“ od 1993. do 2011. godine podeljen je u tri skoro podjednako obimne kategorije. Nastupi su bili duhovnog, svetovnog i kombinovanog sadržaja, sa najveći procentom nastupa duhovnog sadržaja. Oni nisu izvođeni samo u crkvi, već i na drugim mestima. Njihova poruka u smislu interkulturalnog dijaloga se zasnivala na međukonfesionalnim kontaktima u smislu ekumenskog repertoara, crkve u kojoj se koncert odvijao ili publike kojoj je interpretirana muzika. Ako uzmemo u obzir godine u kojima je hor počeo da deluje i sagledamo stanje javnog iskazivanja duhovnosti društva u istom periodu, možemo konstatovati da su ti nastupi od strane hora u datom trenutku bili dosta smeli i revolucionarni. I ova veza između naizgled dva pola društvenog razmišljanja duhovno - svetovno u nastupima hora dala je novi kvalitet i značaj delovanja hora, a takođe je to bio i doprinos u približavanju u tom trenutku dva veoma udaljena shvatanja izvođenja horske literature u praksi. Treći po redu učestalosti su nastupi svetovnog sadržaja. Tu svrstavamo nastupe na kojima je izvođena klasična, narodna, rodoljubiva i zabavna horska muzika. Ovaj tip nastupa je takođe nosio poruke interkulturalnosti, ali je u prvom planu ta interkulturalnost bila bazirana na razvijanju međunacionalnog dijaloga.

Od ukupnog broja nastupa hora, više od dve trećine nastupa ostvareno je u saradnji sa drugim učesnicima – hor je nadovezao koncertnu saradnju sa 38 vokalnih ansambala. Zajednički projekti horova koji imaju različitu bazu kulturnih resursa (pevaju isti sadržaj koji ne pripada ni jednom od horova), umnogome daju doprinos međusobnoj komunikaciji, pošto su učesnici svesni da je svaki čovek (u našem slučaju hor), deo svoje kulturne koju širi kroz kontakte sa ostalima (SEER, 2006).

Više od polovine nastupa čine nastupi hora kao samostalnog izvođačkog ansambla. U njih spadaju ne samo samostalni koncerti kojih je bilo manje od jedne trećine, već i samostalna izvođenja horskih dela u okviru zajedničkih koncerata sa drugim ansamblima, horovima i orkestrima u zemlji i inostranstvu. Često se u izvođenju horova pristupalo i udruživanju sa drugim izvođačkim vokalnim ansamblima. Na primer, najčešće su u zajedničkom izvođenju učestvovali UH „Zvony i Neven“, ali i orkestar „Zvonivá

cimbalovka“, koji deluje u okviru kamernog hora. Ova mogućnost takođe daje doprinos interkulturalnosti, jer se ona odvija ne samo na makro, nego i na mikro sceni, unutar odnosa članova ansambla, koji međusobno doživljavaju bogatstvo muzičkih kontakata raznih žanrova, stilova, muzike različitih nacionalnosti. Nastupi sa decom nose novu poruku u pravcu međugeneracijskog dijaloga. Javnost je ovaj korak primila sa odobravanjem, čak sa oduševljenjem, jer je na ovaj način pokazana velika zainteresovanost, motivisanost i nova energija koja je prisutna u horu, kao i održivost ansambla.

Najveći značaj sagledavanja delatnosti hora s aspekta izvođačkog ansambla proizilazi iz činjenice da se hor dobro snašao i u ulozi samostalnog tumača umetničkog sadržaja, ali i u ulozi partnera u izvođenju složenijih muzičkih vokalnih ili vokalno-instrumentalnih oblika.

Hor je svoje nastupe ostvario na nekoliko nivoa. Svaki od njih je dao rezultate u pravcu razvijanja interkulturalnosti u Vojvodini, ali i šire. Nastupao je na lokalnom, regionalnom, nacionalnom (među Slovcima u Srbiji), ali i na državnom i međunarodnom nivou. Iako regionalni nastupi pokazuju najveću učestalost, njihovo značenje nije nipočemu bitnije od nastupa na državnom nivou. Itekako je bilo potrebno delovati na regionalnom povezivanju Slovaka unutar Republike Srbije, baš kao što je bila potrebna i kvalitetna prezentacija horske kulture Slovaka koji žive u Srbiji, među većinskim srpskim stanovništvom.

Značaj delovanja na lokalnom nivou je takođe nesporan, jer je bilo preko potrebno razviti bazu pevačkih ansambala Slovaka u Vojvodini, da bi se kasnije moglo pristupiti i organizovanju smotri horova Slovaka iz Vojvodine (kada se za to steknu uslovi)⁵⁵.

Hor je nastupao i na međunarodnom nivou. Ovi nastupi su se većinom ostvarili prilikom gostovanja KH „Zvony“ kod partnerskih horova, ali i u Srbiji, kada su „Zvony“ ugostili horove iz drugih zemalja, a sa kojima je uspostavljena bogata koncertna saradnja. Kategorija nivoa nastupa odslikava delatnost, ali i uticaj KH „Zvony“ na celokupni prijem horske kulture Slovaka u Srbiji i ne samo u njoj, već i u inostranstvu.

KH „Zvony“ aktivno, smisleno i kontinuirano radi na povezivanju različitosti. Njegova delatnost sadrži mnoge primere u radu na ostvarivanju i razvijanju kontakata i aktivne saradnje dva ili više različitih horova, ansambala, crkava i naroda. Da bi dokazao da je konfesionalno otvoren za saradnju sa svim crkvama (Ilić, 2004), KH „Zvony“ je u više navrata u toku jednog dana nastupao zaredom sa istim sadržajem u dve različite crkve čiji su pripadnici slovačke nacionalne zajednice. Nastupajući u ovim crkvama, javnosti su članovi

---

⁵⁵ Tradicionalni susret horova se odvija u Bačkom Petrovcu od 2008. godine. Tu učestvuju svi horovi Slovaka koji žive u Vojvodini.

hora dali do znanja da za njih ne predstavlja problem nastupanje u bilo kojoj crkvenoj zajednici. Time su ukazali na potrebu saradnje među njima i dali su primer na koji način je moguće obogatiti svoj umetnički i duhovni život, ali i život vernika među kojima je hor nastupao. Njihovi nastupi su nosili poruku zajedništva, povezivanja dve nacije jedne veroispovesti, a sve to uz pomoć koncerta ekumenskog hora koji je izvodio repertoar veoma široke sadržine, od kompozicija na latinskom i staroslovenskom, do kompozicija na slovačkom i srpskom jeziku (Buzalka, 2008).

Doživljaji koji su na koncertima KH „Zvony“ u Slovačkoj bili česti, svakako su pomogli razvoju, ne samo kulturnih već i drugih odnosa na relaciji Slovačka – Srbija, odnosno na relaciji Slovaci u Slovačkoj Republici – Slovaci u Srbiji (Tandlichova, 2014).

Nastupi i delatnost ansambla „Zvony“ su zapravo bili različiti oblici povezivanja između država, kultura i kolektivnih iskustava, među kojima je bilo i onih najtragičnijih-ratnih (Janjić, 2006).

Kvalitet i značaj ansambla KH „Zvony“ prepoznat je i od strane RTS-a, odnosno RTV. Publika na koncertima koji su snimani bila je heterogena po nacionalnoj i verskoj pripadnosti. Ovi snimci su često emitovani preko RTS-a (kasnije i RTV-a), u celosti ili i u delovima. Članovi KH „Zvony“ su svesni značaja ovih događaja, ali i dalekosežnosti njihovog uticaja ne samo na slovačku, već i na široku javnost Vojvodine i Srbije. Primeri ovakvih uticaja direktno se vide i u novinskim tekstovima ne samo slovačke nacionalne manjine, već i na dugim jezicima, recimo na rusinskom jeziku koji ukazuju na međukonfesionalno, ali i na međunacionalno ugledanje i ukazivanje na primere dobre prakse u oblasti horske muzike. Pošto su rad, odabir repertoara kao i mesta nastupa KH „Zvony“ birani da budu što raznovrsniji i prilikom snimanja emisije TV NS je posebnu pažnju posvetio mestu na kojem će se snimati izvođenja hora. Ovim je pokazan i stav hora: međusobno poštovanje obe hrišćanske crkve (EAVC i RKC), što se na snimcima ovih emisija može videti. Na taj način je javnosti prenet poruka TV nastupa koja je zasnovana na ekumenskim principima. Ove emisije dale su nov doprinos međucrkvnom dijalogu (Ilić, 2004).

Saradnja KH „Zvony“ sa GH „Neven“ je rezultirala mnogobrojnim nastupima, koncertima, akcijama, festivalima, takmičenjima i gostovanjima u zemlji i inostranstvu. Jedan od ciljeva jeste ukazivanje na mogućnost i lepotu zajedničkog muziciranja. Ostvarili su 122 zajednička koncertna nastupa i preko njih uticaj slovačke horske kulture na razvoj i širenje interkulturalnosti kako u opštini Bač, tako i u Vojvodini. Težnje i aktivnosti UH „Zvony i Neven“ su usmerene u pravcu razvijanja međuljudskih odnosa upravo na polju saradnje, tolerancije i zajedništva, a u okviru realizacije zajedničkih umetničkih projekata (SEER,

2006). Rezultatima svojih aktivnosti ovi horovi svedoče da na privatnom planu, ali i u radu čitavog kolektiva dominira težnja da crpe iz kulture drugih, onih koji pevaju rame uz rame pored njih u udruženom horu. Inspiracija za ovakav rad dolazi dirigentu i umetničkom rukovodiocu upravo iz želje i inicijative članova ansambla koji na probama daju predloge raznolikog sadržaja po nacionalnoj, verskoj ili žanrovskoj pripadnosti. Lična inicijativa je ključna za kulturni kontakt (koji Buzalka ocenjuje kao multikulturni - Buzalka, 2008) što se najneposrednije poklapa sa iskustvom i praksom UH „Zvony i Neven“.⁵⁶ Zajednički nastupi horova na tradicionalnim božićnim i uskršnjim koncertima organizovanim u Selenči i Baču na kojima su, osim horova različitih konfesija učestvovala i sveštena lica, predstavljaju veliki pomak u međureligijskom pomirenju. Primeri su dijaloga i saradnje koji veoma pozitivno utiču na formiranje javnog mnjenja o ovom pitanju. Doprinos međureligijskoj saradnji dala je i Mariborska inicijativa, koja ima za cilj ostvarenje pomirenja između verskih zajednica kao i izgradnja demokratije, poštovanje ljudskih prava i verskih manjina Jugoistočne Evrope (Ilić, 2004).

KH „Zvony“, ali i ostali horovi koji su učestvovali u ovom istraživanju teže ne samo da očuvanju, već i da razvijaju postojeća, još uvek živa obeležja kulture naroda i konfesija Vojvodine. Slovačka horska kultura svojom delatnošću doprinosi očuvanju pomenutog i daje podstrek njegovom razvoju. Sa vremenskom distancom od nekoliko godina uvidamo da su neki događaji na zajedničkim koncertima UH „Zvony i Neven“ dovodili do višedimenzionalnih interkulturalnih dijaloga i povezanosti. Ovaj stadijum duhovnog i duševnog stanja jeste spontan, što svemu daje poseban značaj, ali se ne podrazumeva kao jedini moguć. U celokupan rad sa oba ansambla, ali i u rad na pripremanju i realizaciji ovde navedenih ali i drugih koncerata uložen je ogroman trud, puno ljubavi i želje da „bude dobro“.

Zajedničko delovanje UH „Zvony i Neven“ je urodilo plodom i na polju horskih festivala, smotri i takmičenja horova u zemlji i inostranstvu. To govori ne samo o tome da je želja za zajedničkim pevanjem ostvarena, bez obzira na kvalitet izvođenja, već suprotno, govori i o kvalitetu izvođenja. Svemu tome daje značaj upravo to da je sastav UH „Zvony i Neven“ višenacionalni i višekonfesionalni a da se to prilikom njihovih nastupa nipočemu ne može primetiti, jer se javnosti prenosi poruka zajedništva i ukazuje se na sličnosti, a ne na razlike.

---

⁵⁶ Primere multikulturalizma koje Buzalka navodi možemo oceniti kao interaktivni multikulturalizam, odnosno interkulturalizam (šire Mesić, 2006). Primer različitog repertoara izvođenog na jednom koncertu, koji je česta pojava na koncertima KH „Zvony“ i UH „Zvony i Neven“ nalazimo i kod Juraja Buzalke (2008).

Zajedničke bogoslužbene aktivnosti horova iz Selenče i Bača predstavljaju anticipaciju želje zagovornika ekumenizma za boljim uzajamnim upoznavanjem, razumevanjem i pomaganjem, kao i za organizovanjem zajedničkih akcija i razmenom duhovnih iskustava. Ovakva praksa je poznata u ekumenskom delovanju različitih crkava (šire Janjić, 2006).

Tokom svog delovanja KH „Zvony“ je nastupao u crkvama osam različitih konfesija Srbije, tri konfesije u Slovačkoj i dve u Hrvatskoj. U zemljama regiona: Republici Srpskoj, Sloveniji, Mađarskoj i Češkoj je nastupao u SPC, EAVC, SEAVC i RKC. Učestalost i raznolikost međukonfesionalne saradnje je usko povezana sa odnosima SPC i RKC početkom 21. veka, koji su se značajno popravili kroz međuverske dijaloge i zajedničke verske aktivnosti (Ilić, 2004).

Počev od doseljenja Slovaka na prostore današnje Vojvodine, pesma a naročito pevana, kasnije horska pesma je odigrala veoma bitnu ulogu prilikom definisanja nacionalnog identiteta Slovaka u okviru multikulturnog dijaloga pripadnika različitih nacionalnih grupa. Tokom vremena, formiran je muzički nacionalni identitet slovačke nacionalne manjine koji je sa jasno definisanim okvirima aktivno učestvovao u građenju kulturno-muzičkog miljea cele Vojvodine, ali i šire kulturne zajednice cele Srbije. Naše istraživanje je svoj akcenat stavilo na proučavanje delatnosti i uticaja slovačke horske kulture na širenje interkulturalnosti u Vojvodini tokom 260 godina zajedničkog života sa većim naglaskom na period kraja 20. i početak 21. veka. Rezultati našeg istraživanja potvrđuju da je horska delatnost veoma bitan ali i uticajan segment mozaika kulturnog miljea ovog regiona.

Na osnovu svega iznesenog zaključujemo da je slovačka horska kultura doprinosila i doprinosi razvoju interkulturalnosti i to u njenom najosnovnijem značenju: otvaranja kultura jednih prema drugima i stvaranju jedne nove kulturne sinteze.

9. Prilozi

9.1. Prilozi A - Hronologija nastupa Kamernog hora „Zvony“ i Udruženih horova „Zvony i Neven“

- 1/1-1993 OMLADINSKI PROGRAM – Selenča
- 2/2-1993 AMADEUS '93 – Koncert klasične muzike – 235. g. osnivanja Selenče – OŠ „Jan Kolar“ – Selenča – 03.07.1993.
- 3/3-1993 235. GODIŠNJICA OSNIVANJA SELENČE – KUP – OŠ „Jan Kolar“ – Selenča – 04.07.1993.
- 4/4-1993 SNS'93 (Slovačke narodne proslave) – B. Petrovac – 07.08.1993.
- 5/5-1993 1. SAMOSTALNI KONCERT – SEAVC – Selenča – septembra 1993.
- 6/6-1993 1. DUHOVNI KONCERT – Sala DVD – Selenča – 26.12.1993.
- 7/7-1993 AMADEUS 93 – Zimski koncert učenika Sudi Juraja – OŠ „Jan Kolar“ – Selenča
- 8/1-1994 UČEŠĆE U BOGOSLUŽENJU – Kulturni centar HAZAR – KDC – B. Palanka
- 9/2-1994 MEĐUNARODNI MOLITVENI DAN ŽENA – RKC – Selenča – marta 1994.
- 10/3-1994 KOMEMORACIJA (Lukač Pavle – učitelj) – Selenča – 26.03.1994.
- 11/4-1994 JAVNA GENERALNA PROBA – Sala DVD – Selenča
- 12/5-1994 KUP KUD-a „Jan Kolar“ – Sala DVD – Selenča – 1994
- 13/6-1994 2. DUHOVNI KONCERT – Sala DVD – Selenča – 22.4.1994.
- 14/7-1994 PROMOCIJA KASETE „DUMA POD KRÍŽOM“ – Lalić – 11.06.1994.
- 15/8-1994 PROMOCIJA KASETE „DUMA POD KRÍŽOM“ – KIS – Kisač – 19.06.1994.
- 16/9-1994 PROMOCIJA KASETE „DUMA POD KRÍŽOM“ – EMC – Kisač – 19.06.1994.
- 17/10-1994 PROMOCIJA KASETE „DUMA POD KRÍŽOM“ – PLAVA SALA – Selenča – 02.07.1994.
- 18/11-1994 KOMEMORACIJA (A. Šipek) – Selenča – 26.07.1994.
- 19/12-1994 PROMOCIJA KASETE „DUMA POD KRÍŽOM“ – SEAVC – B. Palanka – 11.09.1994.
- 20/13-1994 PROMOCIJA KASETE „DUMA POD KRÍŽOM“ – KDC – B. Palanka – 11.09.1994.
- 21/14-1994 UČEŠĆE NA VEČERNJEM BOGOSLUŽENJU – SEAVC – Selenča – 25.09.1994.
- 22/15-1994 50 GODINA NEDELJNIKA „HLAS LUDU“ – N. Sad – 09.10.1994.
- 23/16-1994 50 GODINA OSLOBOĐENJA BAČA – Svečana akademija – Bač – 21.10.1994.
- 24/17-1994 KONCERT BOŽIĆNIH PESAMA I KOLEDA – Sala DVD – Selenča

26.12.1994.

- 25/18-1994 KOMEMORACIJA (Š. Šipek) – Selenča – 28.12.1994.
- 26/1-1995 26. POZORIŠNA SMOTRA – B. Petrovac – 21.04.1995.
- 27/2-1995 VENČANJE (F. Gašparovski i K. Kanja) – MK – Selenča – 06.05.1995.
- 28/3-1995 XXVI. FESTIVAL SLOVAČKOG FOLKLORNOG STVARALAŠTVA –
„TANCUJ, TANCUJ“ AP VOJVODINE – Gložan – 28.05.1995.
- 29/4-1995 SUSRETI POD LIPAMA – Selenča – 24.06.1995.
- 30/5-1995 PROSLAVA 237. G. OSNIVANJA SELENČE – OŠ „Jan Kolar“ – 02.07.1995.
- 31/6-1995 SNS 1995 – B. Petrovac – 06.08.1995.
- 32/7-1995 21. FESTIVAL SLOVAČKOG MUZIČKOG STVARALAŠTVA – 15.10.1995.
- 33/8-1995 BADNJE VEČE – BOGOSLUŽENJE – SEAVC – Selenča – 24.12.1995.
- 34/9-1995 BOŽIĆNI KONCERT – Sala DVD – Selenča – 26.12.1995.
- 35/1-1996 KOMEMORACIJA – L. Grdinić – Selenča – 08.01.1996.
- 36/2-1996 FESTIVALSKE USPOMENE – Sala DVD – Selenča – 08.04.1996.
- 37/3-1996 FESTIVALSKE USPOMENE – KUD – Pivnice – 18.05.1996.
- 38/4-1996 XXVII. FESTIVAL SLOVAČKOG FOLKLORNOG STVARALAŠTVA –
„TANCUJ, TANCUJ“ AP VOJVODINE – Gložan – 26.05.1996.
- 39/5-1996 „DOTYKY“ – RTS STUDIO – N. Sad – 16.06.1996.
- 40/6-1996 FESTIVALSKE USPOMENE – B. Petrovac – 02.07.1996.
- 41/7-1996 PROSLAVA OSNIVANJA SELENČE – Selenča – 07.07.1996.
- 42/8-1996 PROSLAVA 85. GODIŠNJICE OSNIVANJA DVD – Selenča
- 43/9-1996 SVEČANI DOČEK STONOTENISERA ZLATKA KESLERA nosioca zlatne
olimpijske medalje iz Atlante – Bač – 30.08.1996.
- 44/10-1996 SVEČANI DOČEK STONOTENISERA ZLATKA KESLERA nosioca zlatne
olimpijske medalje iz Atlante – Selenča – 05.09.1996.
- 45/11-1996 VENČANJE (M. Krnač i J. Križov) – MK – Selenča
- 46/12-1996 KONCERT DUHOVNE MUZIKE – SEAVC – Pivnice – 20.10.1996.
- 47/13-1996 AMBASADA SLOVAČKE REPUBLIKE – 24.10.1996.
- 48/14-1996 STUDIO RADIJA NOVI SAD – snimanje pesama za Novogodišnji program –
25.11.1996.
- 49/15-1996 OTKRIVANJE SLIKE „250 GODINA DOLASKA SLOVAKA NA DONJU
ZEMLJU“ OŠ Jan Kolar – Selenča – 26.11.1996.
- 50/16-1996 XXII. FESTIVAL SLOVAČKOG MUZIČKOG STVARALAŠTVA – „ZLATÝ
KLÚČ“ – Koncert lirskih kompozicija – Dom kulture – B. Petrovac –

07.12.1996.

- 51/17-1996 OTVARANJE IZLOŽBE M. GALAT – ĆIRIĆ – B. Petrovac – 08.12.1996.
- 52/18-1996 XXII. FESTIVAL SLOVAČKOG MUZIČKOG STVARALAŠTVA – „ZLATÝ KEŤÚĀ“ – Koncert zabavnih kompozicija – 08.12.1996.
- 53/19-1996 TV NOVI SAD – SNIMANJE ZA NOVOGODIŠNJI PROGRAM
- 54/20-1996 UĀEŠĀE NA BADNJEM BOGOSLUŹENJU – SEAVC – SelenĀa – 24.12.1996.
- 55/21-1996 KONCERT DUHOVNIH KOMPOZICIJA – Sala DVD – SelenĀa – 26.12.1996.
- 56/22-1996 SVEĀANI BOŹIĀNI KONCERT KAMERNOG HORA „ZVONY“ – SEAVC – SelenĀa 29.12.1996.
- 57/1-1997 FESTIVALSKÉ USPOMENE – KisaĀ – 11.01.1997.
- 58/2-1997 KONCERT DUHOVNIH KOMPOZICIJA – SEAVC – KisaĀ – 19.01.1997.
- 59/3-1997 FESTIVALSKÉ USPOMENE – NOVI SAD – 02.02.1997.
- 60/4-1997 OTVARANJE INTERATA – B. Petrovac – 31.01.1997.
- 61/5-1997 KONCERT – POKLADE – SelenĀa – 09.02.1997.
- 62/6-1997 SELENĀA U KULPINU – „ZVONY“ i KUD „JAN KOLAR“ – 02.03.1997.
- 63/7-1997 BOGOSLUŹENJE PRILIKOM UVOĀENJA NOVE AGENDE I SLOVAĀKIH PASIJA – SEAVC – N. Sad – 18.03.1997.
- 64/8-1997 USKRŠNJA NEDELJA – SECAV – Kulpin – 30.03.1997.
- 65/9-1997 USKRŠNJI KONCERT VELĀKONOĀNÝ KONCERT – RKC sv. MIHALA – ODŹACI – 31.03.1997.
- 66/10-1997 1. GOSTOVANJE U SLOVAĀKOJ – RKC – Źrobarova – 04.04.1997.
- 67/11-1997 1. GOSTOVANJE U SLOVAĀKOJ – RKC – Dulovce – 05.04.1997.
- 68/12-1997 1. GOSTOVANJE U SLOVAĀKOJ – RKC – Komarno – 06.04.1997.
- 69/13-1997 DUHOVNI KONCERT KH „ZVONY“ – SEAVC – Bingula – april 1997.
- 70/14-1997 DUHOVNI KONCERT KH „ZVONY“ – SEAVC – Erdevik – april 1997.
- 71/15-1997 REPUBLIĀKO TAKMIĀENJE IZ SLOVAĀKOG JEZIKA – SelenĀa – 17.05.1997.
- 72/16-1997 LITERARNO VEĀE UZ KNJIGU PAĀA SAMA BOHUŹA – „Jesenja kovanica na beli stolnjak – SveĀana sala Gimnazije „Jan Kolar“ – B. Petrovac – 14.06.1997.
- 73/17-1997 2. GOSTOVANJE U SLOVAĀKOJ – Nitra – II. GODINA „DŹNA NITRANOV“ – Svetoplukov trg – 05.07.1997.
- 74/18-1997 2. GOSTOVANJE U SLOVAĀKOJ – Mijava – ECAV – 06.07.1997.
- 75/19-1997 100. GODIŹNJIKA ROĀENJA JANA ĀAJAKA ml. i 239. GODIŹNJIKA OSNIVANJA SELENĀE – OŹ „Jan Kolar“ – SelenĀa – 20.07.1997.

- 76/20-1997 SVEČANA SEDNICA SKUPŠTINE MSJ – „SNS“ – SVETSKA GODINA SLOVAKA – B. Petrovac – 01.08.1997.
- 77/21-1997 DUHOVNI KONCERT – „SNS“ – SEAVC – B. Petrovac – 03.08.1997.
- 78/22-1997 90 GODINA ČITALAČKOG DRUŠTVA – Erdevik – 23.08.1997.
- 79/23-1997 PROMOCIJA SPS – Sala DVD – Selenča
- 80/24-1997 PROMOCIJA JUL – KP centar – Bač
- 81/25-1997 30 GODINA RADIO BAČKE – Bač – 26.09.1997.
- 82/26-1997 RADIO NS – SNIMANJE KOMPOZICIJA SA FESTIVALA „ZLATÝ KLÚČ ‘96“ – 08.10.1997.
- 83/27-1997 ISPRAĆAJ SVEŠTENIKA ThMgr. Šefčík Juraja – SEAVC – Kulpin – 26.10.1997.
- 84/28-1997 KONCERT DUHOVNE MUZIKE – SEAVC – Lalić – 07.12.1997.
- 85/29-1997 AMBASADA SLOVAČKE REPUBLIKE – Beograd – 16.12.1997.
- 86/30-1997 TV NOVI SAD – Snimanje novogodišnjeg programa – 19.12.1997.
- 87/31-1997 TV NOVI SAD – „DOTYKY“ („Otcova roľa“ – hit godine 1997) – 21.12.1997.
- 88/32-1997 BOŽIĆNI PROGRAM – Sala DVD – Selenča – 26.12.1997.
- 89/33-1997 SVEČANI BOŽIĆNO-NOVOGODIŠNJI KONCERT – SEAVC – Selenča – 28.12.1997.
- 90/1-1998 KULTURNO-UMETNIČKI PROGRAM – Sala DVD – Selenča – 11.01.1998.
- 91/2-1998 OTVARANJE IZLOŽBE SLOVAČKOG NAIVNE UMETNOSTI – Pivnica – 18.01.1998.
- 92/3-1998 REPRIZA KULTURNO-UMETNIČKOG PROGRAMA – Sala DVD – Selenča 01.02.1998.
- 93/4-1998 PROMOCIJA KASETE ANE UDVARY – Biznis klub – Selenča – 15.02.1998.
- 94/5-1998 REPRIZA PROMOCIJE KASETE ANE UDVARY – Sala DVD – 22.02.1998.
- 95/6-1998 DUHOVNI KONCERT KH „ZVONY“ – SEAVC – Pivnice – 29.03.1998.
- 96/7-1998 DUHOVNI KONCERT KH „ZVONY“ – SEAVC – Aradac – 05.04.1998.
- 97/8-1998 3. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – Svečana dobrodošlica svešteniku – Šefčík Juraju – ECAV – Senica – 18.04.1998.
- 98/9-1998 3. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – DUHOVNI KONCERT – ECAV – Myjava – 19.04.1998.
- 99/10-1998 3. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – ECAV – Vrbovce – 20.04.1998.
- 100/11-1998 3. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – ECAV – Častkov – 21.04.1998.
- 101/12-1998 3. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – GALA KONCERT – Dom kulture –

- Senica – 23.04.1998.
- 102/13-1998 3. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – KONCERT – ECAV – Sobotište – 24.04.1998.
- 103/14-1998 3. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – KONCERT – ECAV – Prietrž – 25.04.1998.
- 104/15-1998 FESTIVAL SLOVAČKOG FOLKLORNOG STVARALAŠTVA – „TANCUJ, TANCUJ“ AP VOJVODINE – Gložan – 31.05.1998.
- 105/16-1998 PROMOCIJA KNJIGE – SELENČA 1758 – 1998 – Biznis klub – Selenča 02.07.1998.
- 106/17-1998 SELENAČKO VREME, GLASOVI I ODJECI (Umetničko-dokumentarno veče posvećeno 240. godišnjici dolaska Slovaka u Selenču) – 03.07.1998.
- 107/18-1998 FESTIVALSKJE USPOMENE – OŠ „Jan Kolar“ – Selenča – 04.07.1998.
- 108/19-1998 „PREDSLÁVNOSTŤOVÉ DNI“ – (Umetničko-dokumentarno veče posvećeno Kutlik Feliksu) – Kulpin – 02.08.1998.
- 109/20-1998 ISTORIJA PISANA SRCEM – (Umetničko-dokumentarno veče posvećeno svetskoj godini Slovaka) – Gimnazija „Jan Kolar“ – B. Petrovac – 08.08.1998.
- 110/21-1998 KONCERT DUHOVNE MUZIKE – „SNS“ – SEAVC – B. Petrovac – 09.08.1998.
- 111/22-1998 NASTUP PRILIKOM POSETE CRKVENOG EVANGELISTIČKOG HORA IZ STARE PAZOVE U SELENČI – SEAVC – Selenča
- 112/23-1998 KONCERT SVETOVNE MUZIKE – Dom kulture – Lalić
- 113/24-1998 KONCERT DUHOVNE MUZIKE – RKC – Selenča – 11.10.1998.
- 114/25-1998 KOMEMORACIJA (Marija Slamaji) – SEAVC – Pivnica – 25.11.1998.
- 115/26-1998 KONCERT DUHOVNE MUZIKE – RKC – katedrala sv. Tereze – Subotica – 25.11.1998.
- 116/27-1998 KONCERT DUHOVNE MUZIKE – SEAVC – Padina – 01.11.1998.
- 117/28-1998 KONCERT DUHOVNE MUZIKE – SEAVC – Kovačica – 01.11.1998.
- 118/29-1998 4. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – GALA KONCERT HOROVA MS – Aula UMB – B. Bistrica – 07.11.1998.
- 119/30-1998 4. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – ZAJEDNIČKI KONCERT DUHOVNE MUZIKE KH „ZVONY“ I „SPEVÁCKEHO ZBORU MESTA BREZNO“ – ECAV – Brezno – 08. 11. 1998.
- 120/31-1998 4. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – KONCERT SVETOVNE MUZIKE – Dom kulture – Modri kamen – 08. 11. 1998.

- 121/32-1998 OSVEĆENJE OBNOVLJENE EVANGELISTIČKE CRKVE – SEAVC –
Silbaš – 29.11.1998.
- 122/33-1998 KOMEMORACIJA (M. Pavlov) – Selenča – 12.12.1998.
- 123/34-1998 SVEČANI BOŽIĆNO-NOVOGODIŠNJI KONCERT – SEAVC – Selenča –
27.12.1998.
- 124/1-1999 VENČANJE (Z. Valent i B. Belić) – SEAVC – Selenča – januar 1999.
- 125/2-1999 KONCERT DUHOVNE MUZIKE – SEAVC – St. Pazova – 17.01.1999.
- 126/3-1999 FESTIVALSKE USPOMENE – St. Pazova – 17.01.1999.
- 127/4-1999 KONCERTNI NASTUP – Pivnice – 24.01.1999.
- 128/5-1999 OTARANJE IZLOŽBE PAVLA POPA – Galerija „Zuzky Medved'ovej“ – B.
Petrovac – 29.01.1999.
- 129/6-1999 KOMEMORACIJA (A. Pap) – Selenča – februar 1999.
- 130/7-1999 KONCERTNI NASTUP – Bač – 26.03.1999.
- 131/8-1999 PEVANJEM PROTIV RATA – Selenča – 11.04.1999.
- 132/9-1999 DAN VOJSKE JUGOSLAVIJE – KPC – Bač – 16.06.1999.
- 133/10-1999 KONCERT DUHOVNE MUZIKE – SEAVC – Selenča - 04.07.1999.
- 134/11-1999 KULTURNO-UMETNIČKI PROGRAM – OŠ „Jan Kolar“ – Selenča –
04.07.1999.
- 135/12-1999 HUMANITARNI KONCERT DUHOVNE MUZIKE – SEAVC – Silbaš –
25.07.1999.
- 136/13-1999 ORDINACIJA NOVOG SVEŠTENIKA Mgr. J. JAROSLAVA SEAVC –
Selenča – 01.08.1999.
- 137/14-1999 KONCERT DUHOVNE MUZIKE – „SNS“ – SEAVC – B. Petrovac –
29.08.1999.
- 138/15-1999 UČEŠĆE U BOGOSLUŽENJU – SEAVC – Selenča – 09.10.1999.
- 139/16-1999 SVEČANA AKADEMIJA POVODOM 80. GODINA GIMNAZIJE – B.
Petrovac – 16.10.1999.
- 140/17-1999 DODELA OKTOBARSKE NAGRADE OPŠTINE BAČ – 22.10.1999.
- 141/18-1999 CELOVEČERNJI KONCERT – B. Palanka – slovački dom – 31.10.1999.
- 142/19-1999 KONCERT DUHOVNE MUZIKE – SEAVC – Padina – 01.11.1999.
- 143/20-1999 KONCERT DUHOVNE MUZIKE – SEAVC – Kovačica – 01.11.1999.
- 144/21-1999 (1. zajednički nastup⁵⁷) ZAJEDNIČKI KONCERT – Kamerni hor „ZVONY“

---

⁵⁷ U daljem tekstu ZN

i Kamerni hor KUD „MLADOST“ – Bač – 12.11.1999.

- 145/22-1999 (2. ZN) BOŽIĆNI HUMANITARNI KONCERT – SEAVC – Selenča –
26.12.1999.
- 146/1-2000 KOMEMORACIJA (J. Beređi) – Selenča – 03.01.2000.
- 147/2-2000 OTVARANJE IZLOŽBE U SKLOPU 35. SUSRETA U PIVNIČKOM POLJU –
30.01.2000.
- 148/3-2000 KONCERT DUHOVNE MUZIKE KH „ZVONY“ – SEAVC – B. Palanka –
27.02.2000.
- 149/4-2000 KONCERT DUHOVNE MUZIKE KH „ZVONY“ – SEAVC – N. Sad –
05.03.2000.
- 150/5-2000 KONCERT KH „ZVONY“ – Poljoprivredni muzej – Kulpin – 25.03.2000.
- 151/6-2000 KONCERT DUHOVNE MUZIKE – SEAVC – Kisač – 14.05.2000.
- 152/7-2000 KOMEMORACIJA (K. Šimonji) – Selenča – 18.06.2000.
- 153/8-2000 5. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – KONCERT DUHOVNE MUZIKE –
ECAV – Mijava – 01.07.2000.
- 154/9-2000 5. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – KONCERT DUHOVNE MUZIKE –
ECAV – Senica – 02.07.2000.
- 155/10-2000 5. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – CELOVEČERNJI KONCERT – Dom
Kulture – Senica – 02.07.2000.
- 156/11-2000 5. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – KONCERT DUHOVNE MUZIKE –
ECAV – Nové mesto nad Vahom – 03.07.2000.
- 157/12-2000 5. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – KONCERT DUHOVNE MUZIKE –
ECAV – Vrbove – 04.07.2000.
- 158/13- 2000 5. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – UČEŠĆE U BOGOSLUŽENJU – ECAV
– Branč – 05.07.2000.
- 159/14-2000 5. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – KONCERT DUHOVNE MUZIKE –
ECAV – Prietrž – 05.07.2000.
- 160/15-2000 5. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – UČEŠĆE U LITURGIJ POSVEĆENOJ
JANU HUSU – ECAV – Brezová pod Bradlom – 06.07.2000.
- 161/16-2000 5. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – KONCERT DUHOVNE MUZIKE –
ECAV – Brezová pod Bradlom – 06.07.2000.
- 162/17-2000 5. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – KONCERT DUHOVNE MUZIKE –
ECAV – Martin – 08.07.2000.
- 163/18-2000 5. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – UČEŠĆE NA MISI – RKC – Martin –

- 09.07.2000.
- 164/19-2000 5. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – KONCERT DUHOVNE MUZIKE – ECAV – Velki Krtiš – 09.07.2000.
- 165/20-2000 PREMIJERA KNJIGE OBNOVLJENE MS U JUGOSLAVIJI – SVEČANA SALA GIMNAZIJE – B. Petrovac – 05.08.2000.
- 166/21-2000 OTVARANJE IZLOŽBE SLIKA IVANA KRIŽANA – Muzej – Kulpin – 12.08.2000.
- 167/22-2000 „DANIEL KOLENI“ – Umetničko – dokumentarni program – Muzej – Kulpin – 12.08.2000.
- 168/23-2000 „SNS“ – KONCERT DUHOVNE MUZIKE KH „ZVONY“ i HOR GRADA BREZNO – SEAVC – B. Petrovac – 20.08.2000.
- 169/24-2000 „SNS“ – GALA KONCERT KH „ZVONY“ I HORA GRADA BREZNO – Muzej – Kulpin – 20.08.2000.
- 170/25-2000 SVEČANO OTVARANJE POZORIŠNE SMOTRE – Dom kulture – B. Petrovac – 24.08.2000.
- 171/26-2000 (3. ZN) PROMOCIJA – Dom kulture – Selenča – 17.09.2000. g
- 172/27-2000 KONCERT DUHOVNE MUZIKE – SEAVC – Lug – 01.10.2000.
- 173/28-2000 TV NS – SNIMANJE ZVUKA ZA BOŽIĆNU EMISIJU – SEAVC – Selenča – 23.11.2000.
- 174/29-2000 TV NS – SNIMANJE SLIKE ZA BOŽIĆNU EMISIJU – RKC – Selenča – 24.11.2000.
- 175/30-2000 TV NS – SNIMANJE SLIKE ZA BOŽIĆNU EMISIJU – SEAVC – Selenča – 15.11.2000.
- 176/31-2000 PREDBOŽIĆNI KONCERT – SEAVC – Lalić – 10.12.2000.
- 177/32-2000 PREDBOŽIĆNI KONCERT – RKC – Apatin – 16.12.2000.
- 178/33-2000 BOŽIĆNI HUMANITARNI KONCERT – SEAVC – Selenča – 26.12.2000.
- 179/1-2001 CELOVEČERNJI KONCERT KH „ZVONY“ – Dom kulture – Gložan – 18.02.2001.
- 180/2-2001 OTVARANJE IZLOŽBE – „V PIVNICKOM POLI“ – 09.03.2001 – OŠ „15. Oktobra“ – Pivnica
- 181/3-2001 (4. ZN) ZAJEDNIČKI NASTUP – KH „ZVONY“ i GH „NEVEN“ – 26.03.2001.
- 182/4-2001 (5. ZN) ZAJEDNIČKI NASTUP – KH „ZVONY“ I GH „NEVEN“ – 02.04.2001.
- 183/5-2001 (6. ZN) ZAJEDNIČKI USKRŠNJI KONCERT – OŠ V. Karadžić – Bač – 16.04.2001.

- 184/6-2001 AMBASADA SLOVAČKE REPUBLIKE – BEOGRAD – 25.04.2001.
- 185/7-2001 VENČANJE (M. Pavla i P. Malina) – Selenča – 05.2001.
- 186/8-2001 KOMEMORACIJA (A. Lojdl) – Selenča – 26.05.2001.
- 187/9-2001 38. FESTIVAL MUZIČKIH DRUŠTAVA VOJVODINE – Ruma – 03.06.2001.
- 188/10-2001 KULTURNO-UMETNIČKI PROGRAM – Dom kulture – Selenča – 08.07.2001.
- 189/11-2001 6. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – ZABAVNI KONCERT – Maškova – Dom kulture – 14.07.2001.
- 190/12-2001 6. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – KONCERT DUHOVNE MUZIKE – ECAV – Lučenec – 15.07.2001.
- 191/13-2001 6. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – KONCERT DUHOVNE MUZIKE – ECAV – Maškova – 15.07.2001.
- 192/14-2001 „SNS“ – ZAJEDNIČKI KONCERT KH „ZVONY“ I HORA CANTILENA IZ SENICE – ECAV – Bački Petrovac – 05.08.2001.
- 193/15-2001 OTVARANJE 8. DANA KULTURE VOJVOĐANSKIH MAĐARA – UČEŠĆE NA MISI – RKC – Franjevački samostan – Bač – 19.08.2001.
- 194/16-2001 ORDINACIA SVEŠTENIKA VLADIMÍRA LOVASA ml. I OSVEŠTANJE PAROHIJSKOG DOMA – SEAVC – Silbaš – 26.08.2001.
- 195/17-2001 SVEČANO OTVARANJE POZORIŠNE SMOTRE – Dom kulture – B. Petrovac – 28.08.2001.
- 196/18-2001 PROMOCIJA KNJIGE – „ROZMARNÉ REPORTÁŽE“ JANA I VLADIMIRA DORČA – Svečana sala Gimnazije „Jana Kolar“ – B. Petrovac – 14.09.2001.
- 197/19-2001 SVEČANO OSVEŠTANJE OBNOVLJENOG PAROHIJSKOG DOMA – SEAVC – Šid – 14.10.2001.
- 198/20-2001 KONCERT DUHOVNE MUZIKE – SEAVC – Šid – 14.10.2001.
- 199/21-2001 OBELEŽAVNAJE 80. GODIŠNJICE SAMOSTALNOSTI SLOVAČKE EVANGELISTIČKE A. V. CRKVE U JUGOSLAVIJI – SEAVC – N. Sad – 28.10.2001.
- 200/22-2001 SVEČANA POSETA AMBASADORA SLOVAČKE REPUBLIKE – Dom kulture – Selenča – 17.11.2001.
- 201/23-2001 (7. ZN) KONCERT GH „NEVEN“ – Bač – 23.11.2001.
- 202/24-2001 KOMEMORACIJA (A. Bocka) – Selenča – 09.11.2001.
- 203/25-2001 TV NS - SNIMANJE NOVOGODIŠNJEG PROGRAMA – Muzej – Kulpin –

01.12.2001.

- 204/26-2001 SNIMANJE CD „DOLNÁ ZEM“ – OŠ „Jan Kolar“ – Selenča – 17.12.2001.
- 205/1-2002 KOMEMORACIJA – (M. Pavla) – Selenča – 15.01.2002.
- 206/2-2002 VENČANJE ZLATKA GAŠPAROVSKOG I MARINE ŽIŠKA – RKC – Selenča – 13.04.2002.
- 207/3-2002 EKUMENSKI KONCERT KH „ZVONY“ – RKC „Sv. Juraja“ – Vajska – 23.04.2002.
- 208/4-2002 INSTALACIJA SVEŠTENIKA JAROSLAVA KOPČOKA – SEAVC – Gložan – 05.05.2002.
- 209/5-2002 KONCERT DUHOVNE MUZIKE – SEAVC – Gložan – 05.05.2002.
- 210/6-2002 ZAJEDNIČKI KONCERT KH „ZVONY“ I HORA EVANG. A. V. CRKVE POSVEĆEN 244. GODIŠNJICI OSNIVANJA SELENČE – SEAVC – Selenča – 30.06.2002.
- 211/7-2002 POSETA HORA IZ MARTINA – Selenča 13.08.2002. g
- 122/8-2002 TV NS – SNIMANJE EMISIJE „DÚHOVKA – RUKOVĀTI JĀNA NOSĀLA“ – OŠ „Jan Kolar“ – Selenča – 14.08. 2002.
- 213/9-2002 UČEŠĆE U BOGOSLUŽENJU – 100. GODIŠNJICE SEAVC I 80. GODIŠNJICE OSAMOSTALJENJA SEAVC – Erdevik – 15.09.2002.
- 214/10-2002 KONCERT – 100. GODIŠNJICE SEAVC I 80. GODIŠNJICE OSAMOSTALJENJA SEAVC – Erdevik – 15.09.2002.
- 215/11-2002 KONCERT DUHOVNE MUZIKE – SEAVC – Čelarevo – 20.10.2002.
- 216/12-2002 7. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – PRIJEM KOD AMBASADORA SRJ – Bratislava – 22.11.2002.
- 217/13-2002 7. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – KONCERT DUHOVNE MUZIKE – ECAV – Bratislava – 22.11.2002.
- 218/14-2002 7. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – KONCERT DUHOVNE MUZIKE – ECAV „Petra i Pavla“ – Modra – 23.11.2002.
- 219/15-2002 7. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – UČEŠĆE NA BOGOSLUŽENJU – ECAV – „Stara crkva“ – Bratislava – 24.11.2002.
- 220/16-2002 7. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – UČEŠĆE NA BOGOSLUŽENJU – ECAV – „Stara crkva“ – omladinsko bogosluženje – Bratislava – 24.11.2002.
- 221/17-2002 PREDBOŽIĆNI SUSTRET – Ambasada Slovačke Republike – Beograd – 05.12.2002.
- 222/18-2002 PROMOCIJA KNJIGE I KASETE – Biznis klub – Selenča - 07.12.2002. g

- 223/19-2002 KONCERT – Bač – 20.12.2002.
- 224/20-2002 (8. ZN) ZAJEDNIČKI KONCERT Kamernog hora „ZVONY“ i Gradskog hora
“NEVEN“ – Svečana sala gimnazije – B. Petrovac – 21.12.2002.
- 225/21-2002 (9. ZN) BOŽIĆNI KONCERT KH „ZVONY“ – SEAVC – Selenča –
29.12.2002.
- 226/1-2003 KOMEMORACIJA (V. Kočonda) – Selenča – 01.03.2003.
- 227/2-2003 PREMIJERA KNJIGE RUKOVETI JANA NOSALA – OŠ „Jan Kolar“ –
Selenča – 29.03.2003.
- 228/3-2003 KONCERT DUHOVNE MUZIKE – 230. GODINA DOLASKA SLOVAKA U
KISAČ – EMC – Kisač – 13.04.2003.
- 229/4-2003 (10. ZN) VELIKI USKRŠNJI KONCERT DUHOVNE MUZIKE – OŠ „Vuk
Karadžić“ – Bač – 29.04.2003.
- 230/5-2003 (11. ZN) ZAJEDNIČKI KONCERT HOROVA „ZVONY“, „NEVEN“ i „HORA
– SEAVC – Selenča – 18.05.2003.
- 231/6-2003 (12. ZN) 40. FESTIVAL MUZIČKIH DRUŠTAVA VOJVODINE – Udruženi
horovi „ZVONY“ i „NEVEN“ – Bronzana plaketa – Ruma –
08.06.2003.
- 232/7-2003 (13. ZN) DANI EVROPSKE BAŠTINE – RKC – Bač – 13.09.2003.
- 233/8-2003 (14. ZN) UČEŠĆE NA MISI – SLAVLJENJE DANA ŽALOSNE GOSPE –
RKC – Selenča – 15.09.2003.
- 234/9-2003 KOMEMORACIJA (M. Mernik) – Pivnice – 16.09.2003.
- 235/10-2003 (15. ZN) 8. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – KONCERT DUHOVNE
MUZIKE – UH „ZVONY“ i „NEVEN“ – ECAV – Pezinok –
26.09.2003.
- 236/11-2003 (16. ZN) 8. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – UČEŠĆE NA VENČANJU –
UH „ZVONY“ i „NEVEN“ – ECAV – Senica – 27.09.2003.
- 237/12-2003 (17. ZN) 8. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – V. MEĐUNARODNI
FESTIVAL HORSKOG PEVANJA – UH „ZVONY“ i „NEVEN“ –
Senica – 27.09.2003.
- 238/13-2003 (18. ZN) 8. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – BOGOSLUŽENJ – UH
„ZVONY“ i „NEVEN“ – ECAV – Senica – 28.09.2003.
- 239/14-2003 OSVEŠTANJE OBNOVLJENE CRKVE – SEAVC – Boljevci – 12.10.2003.
- 240/15-2003 KOMEMORACIJA (J. Malina st.) – Selenča – 13.10.2003.
- 241/16-2003 (19. ZN) GODIŠNJI KONCERT GH „NEVEN“, KH „ZVONY“ i hora

- „COLLEGIUM CANTUS“ iz B. Bistrice u Slovačkoj – OŠ „Vuk Karadžić“ – Bač – 28.11.2003.
- 242/17 -2003 (20. ZN) PREDBOŽIČNI KONCERT UDRUŽENIH HOROVA „ZVONY“ i „NEVEN“ – B. Petrovac – 11.12.2003.
- 243/18-2003 KOMEMORACIJA (K. Burčiar) – Selenča – 22.12.2003.
- 244/19- 2003 (21. ZN) HUMANITARNI BOŽIČNI KONCERT – Dom kulture – Selenča – 27.12.2003.
- 245/1-2004 UČEŠĆE NA PREZENTACIJI KNJIGE – „BEOGRAD – SEĆANJA“ – MIROSLAV MOJŽITA – 29.01.2004.
- 246/2-2004 OTVARANJE IZLOŽBE „MILAN RASTISLAV ŠTEFÁNIK – ŽIVOT A DIELO“ – Centralni dom Vojske SCG – Beograd – 10.02.2004.
- 247/3-2004 (22. ZN) 9. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – KONCERT DUHOVNE MUZIKE – UH „Zvony“ i „Neven“ – ECAV – Senica – 02.-05.04.2004.
- 248/4-2004 (23. ZN) 9. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – GALA KONCERT – UH „Zvony“ i „Neven“ – Banja Smrdaki – 02.-05.04.2004.
- 249/5-2004 (24. ZN) VELIKI USKRŠNJI KONCERT – OŠ „Vuk Karadžić“ – Bač – 11.04.2004.
- 250/6-2004 (25. ZN) KONCERT DUHOVNE MUZIKE – RKC sv. Juraja – Vajska – 22.04.2004.
- 251/7-2004 SNIMANJE OPERE „ZYPA CUPAK“ – mr Jana Nosala – OŠ „Jan Kolar“ – Selenča – 21.-23.05.2004.
- 252/8-2004 10. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – XVII. VRANOVSKÉ HORSKE SVEČANOSTI – PRVI FESTIVALSKI KONCERT – GKC – Čemerno – 18.06.2004.
- 253/9-2004 10. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – DRUGI FESTIVALSKI KONCERT – „SLOVACI –SLOVACIMA“ – Vranov nad Topľjou – 19.06.2004.
- 254/10-2004 10. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – GALA KONCERT – Dom kulture – Vranov nad Topľjou – 19.06.2004.
- 255/11-2004 10. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – UČEŠĆE U BOGOSLUŽENJU – ECAV – Višni Žipov – 20.06.2004.
- 256/12-2004 10. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – SVEČANOSTI KRŠĆANSKIH HOROVA – Dom kulture – Višni Žipov – 20.06.2004.
- 257/13-2004 (26. ZN) GODIŠNJI KONCERT KUD „MLADOST“ – UH „Zvony“ i „Neven“ – jún 2004.

- 258/14-2004 PROSLAVA DANA SELENČE – 04.07.2004.
- 259/15-2004 KOMEMORACIJA (M. Malina st.) – Selenča – 20.08.2004.
- 260/16-2004 PREMIJERA PRVE SLOVAČKE VOJVOĐANSKE OPERE „ZYPA CUPÁK“
– Dom kulture – Selenča – 29.08.2004.
- 261/17-2004 (27. ZN) DANI EUROPSKE BAŠTINE – KONCERT DUHOVNE MUZIKE –
RKC – Franjevački samostan – Bač – 10.09.2004.
- 262/18-2004 VENČANJE (T. Javornik i J. Fodor) – Selenča – 18.09.2004. g
- 263/19-2004 OTKRIVANJE BISTE – POSETA NEMAČKIH STAROSEDEOCA – RKC –
Ratkovo – 19.09.2004.
- 264/20-2004 PRVA REPRIZA PRVE SLOVAČKE VOJVOĐANSKE OPERE – „ZYPA
CUPÁK“ – Kovačica – 2004.
- 265/21-2004 DRUGA REPRIZA PRVE SLOVAČKE VOJVOĐANSKE OPERE – „ZYPA
CUPÁK“ – Selenča – 2004.
- 266/22-2004 11. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – KONCERT DUHOVNE MUZIKE –
RKC – Veľké Zalužie – 19. 11.2004.
- 267/23-2004 11. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – VII. FESTIVAL HOROVA „ZBORY
MESTU“ – GALA KONCERT FESTIVALA – ECAV Duha Svetog – Nitra –
20.11.2004.
- 268/24-2004 11. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – UČEŠĆE U MISI – RKC „Na kalvárii“
– Nitra – 21.11.2004.
- 269/25-2004 11. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – KONCERT DUHOVNE MUZIKE –
RKC „Na kalvárii“ – Nitra – 21.11.2004.
- 270/26-2004 11. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – KONCERT DUHOVNE I SVETOVNE
MUZIKE – Dom kulture – Mašková – 21.11.2004.
- 271/27-2004 EKUMENSKI KONCERT – EMC – Kisač – 05.12.2004.
- 272/28-2004 (28. ZN) ZAJEDNIČKI KONCERT GH „Neven“, KH „Zvony“ i trija
„Zvončeky“ – Bač – 10.12.2004.
- 273/1-2005 KOMEMORACIJA (Jan Rago st.) – Selenča – 08.01.2005.
- 274/2-2005 (29. ZN) 12. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – FESTIVAL HORSKOG
PEVANJA „V. F. BYSTRÉHO“ – TAKMIČARSKI KONCERT – B.
Bistrica – 22.04.2005.
- 275/3-2005 (30. ZN) 12. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – FESTIVAL HORSKOG
PEVANJA „V. F. – BYSTRÉHO“ – GALA KONCERT – B. Bistrica –
23.04.2005.

- 276/4-2005 (31. ZN) 12. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – FESTIVAL HORSKOG PEVANJA „V. F. – BYSTRÉHO“ – KONCERT DUHOVNE MUZIKE – ECAV – S. Ljupča – 24.04.2005.
- 277/5-2005 KONFERENCIA SVEŠTENIKA – EAVC – Feketić – KONCERT – 27.04.2005.
- 278/6 -2005 (32. ZN) VELIKI USKRŠNJI KONCERT GH „Neven“ i KH „Zvony“ – OŠ „Vuk Karadžić“ – Bač – 02.05.2005.
- 279/7-2005 (33. ZN) ZAJEDNIČKI KONCERT GH „Neven“ i KH „Zvony“ gostima iz Holandije – Bač – 12.05.2005.
- 280/8-2005 (34. ZN) FESTIVAL HOROVA VOJVODINE – Ruma – 10.06.2005.
- 281/9-2005 (35. ZN) GODIŠNJI KONCERT KUD „MLADOST“ – UH „Neven“ i „Zvony“ – 17.06.2005.
- 282/10-2005 (36. ZN) KONCERT UH „Zvony“ i „Neven“ – Galerija „Kutak umetnosti“ – B. Petrovac – 22.06.2005.
- 283/11-2005 KOMEMORACIJA (Vladimir Dorča) – Kulpin – 27.06.2005.
- 284/12-2005 (37. ZN) PROSLAVA DANA SELENČE – Dom kulture – UH „Zvony“ i „Neven“ – Selenča – 03.07.2005.
- 285/13-2005 (38. ZN) DANI EVROPSKE BAŠTINE – PRVI MEĐUNARODNI FESTIVAL HOROVA – KONCERT DUHOVNE MUZIKE – RKC – Franjevački samostan – Bač – 10.09.2005.
- 286/14-2005 FESTIVAL „ZLATÝ KLÚČ“ – RETROSPEKTIVA – Dom kulture – Selenča – 11.09.2005.
- 287/15-2005 (39. ZN) SMOTRA HOROVA – KONCERT DUHOVNE MUZIKE – UH „Zvony“ i „Neven“ – SPC – Mol – 25.09.2005.
- 288/16-2005 (40. ZN) 1. GOSTOVANJE U HRVATSKOJ – UČEŠĆE NA SVEČANOM BOGOSLUŽENJU I SVEČANO OTKRIVANJE BISTE BISKUPA ADAMA VEREŠA, prvog slovačkog evangelističkog a. v. biskupa u Vojvodini, Banatu i Sremu i Otkrivanje spomen ploče – UH „Zvony“ i „Neven“ – Ilok – 30.09.2005.
- 289/17-2005 (41. ZN) VENČANJE (D. Malina i G. Vukić) – UH „Zvony“ i „Neven“ – RKC – Selenča – 29.09.2005.
- 290/18-2005 (42. ZN) KONCERT UH „Zvony“ i „Neven“ – Pivnice – 30.10.2005.
- 291/19-2005 (43. ZN) GODIŠNJI KONCERT GH „Neven“ – Učešće KH „Zvony“ – Bač – 12.11.2005.
- 292/20-2005 1. GOSTOVANJE U SLOVENIJI – ZAJEDNIČKI KONCERT „ZVONY“ i

- HOR SEAVC – EAVC – Moravske Toplice – 26.11.2005.
- 293/21-2005 1. GOSTOVANJE U SLOVENIJI – ZAJEDNIČKI KONCERT „Zvony“ i HOR SEAVC – ECAV– Murska Sobota – 27.11.2005.
- 294/22-2005 (44. ZN) PREDBOŽIČNI KONCERT – UH „Zvony“ i „Neven“ SEAVC – Gložan – Javno snimanje za TVNS RTS – 18.12.2005.
- 295/23-2005 (45. ZN) VELIKI BOŽIČNO-NOVOGODIŠNJI HUMANITARNI KONCERT KH „Zvony“ I SUBOTIČKOG TAMBURAŠKOG ORKESTRA SA UČEŠĆEM HOROVA DRUGIH ANSAMBALA OPŠTINE BAČ – Dom kulture – Selenča – 28.12.2005.
- 296/1-2006 (46. ZN) USKRŠNJI KONCERT – Bač – 07.05.2006.
- 297/2-2006 LITERARNO-MUZIČKO VEČE POSVEĆENO 250. – GODIŠNJI CI DOLASKA SLOVAKA U GLOŽAN – Dom kulture – Gložan – 27.05.2006.
- 298/3-2006 KOMEMORACIJA (J. Čapelja) – Selenča – 13.06.2006.
- 299/4-2006 KOMEMORACIJA (M. Sklabinski) – Selenča – 09.08.2006.
- 300/5-2006 PROSLAVA DANA SELENČE – Dom kulture – Selenča – 02.07.2006.
- 301/6-2006 KONCERT DUHOVNE MUZIKE – Aradac – 16.07.2006.
- 302/7-2006 VEČE S KRISTINOM ROY – 70. GODIŠNJI CA SMRTI – „Jeden život máme“ – Dom kulture – Selenča – „Zvony“ i HOR SEAVC – 06.08.2006.
- 303/8-2006 (47. ZN) DANI EVROPSKE BAŠTINE – Svečano otvaranje – UH „Zvony“ i „Neven“ – Bač – 09.09.2006.
- 304/9-2006 (48. ZN) DANI EVROPSKE BAŠTINE – I. MEĐUNARODNI FESTIVAL HOROVA – KONCERT DUHOVNE MUZIKE – RKC – Franjevački samostan – Bač – 09.09.2006.
- 305/10-2006 (49. ZN) DANI EVROPSKE BAŠTINE – I. MEĐUNARODNI FESTIVAL HOROVA – KONCERT SVETOVNE MUZIKE – Dom kulture – Selenča – 10.09.2006.
- 306/11-2006 (50. ZN) CIVILNO VENČANJE (J. Suđi i J. Moravčik) – Biznis klub – Selenča – 23.09.2006.
- 307/12-2006 (51. ZN) CRKVENO VENČANJE (J. Suđi i J. Moravčik) – SEAVC – Selenča – 23.09.2006.
- 308/13-2006 (52. ZN) SVEČANO OTVARANJE I OSVEĆENJE PROSTORIJA KUD „MLADOST“ – UH „Zvony i Neven“ – Bač – 12.10.2006.
- 309/14-2006 (53. ZN) PRETPRAZNIČNA SUSRETANJA – KONCERT – UH „Zvony“ i „Neven“ – Društvo prijateljstva Slovaka, Čeha i Srba – Ambasada

Slovačke Republike – Beograd – 05.12.2006.

- 310/15-2006 KONCERT DUHOVNE MUZIKE – Vojlovica – SEAVC – 10.12.2006.
- 311/16-2006 PREDBOŽIĆNI KONCERT HORA „MUSICA VIVA“ – B. Petrovac – Gost koncerta KH „ZVONY“ – 17.12.2006.
- 312/17-2006 (54. ZN) BOŽIĆNI KONCERT HOROVA – SEAVC – Selenča – 26.12.2006.
- 313/1-2007 (55. ZN) USKRŠNJI KONCERT – Bač – 09.04.2007.
- 314/2-2007 MOMS – GODIŠNJA SKUPŠTINA – Dom kulture – Selenča – 06.05.2007.
- 315/3-2007 13. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – VASPITNI KONCERT HORA IZ KOŠICA I KH „Zvony“ – Košice – 11.05.2007.
- 316/4-2007 13. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – KONCERT DUHOVNE MUZIKE – Budimir – 12. 05.2007.
- 317/5-2007 (56. ZN) DANI DOBROSUSEDSESKIH ODNOSA – Bač – 29.05.2007.
- 318/6-2007 PROMOCIJA KNJIGE „NE SANJAJ VOZOVE“ – Nada Galat – Zemun – 08.06.2007.
- 319/7-2007 (57. ZN) VOJVODANSKI FESTIVAL HOROVA – UH „Zvony“ i „Neven“ – Ruma – 10.06.2007.
- 320/8-2007 (58. ZN) 2. GOSTOVANJE U HRVATSKOJ – „BRANKOVI DANI“ – UH „Zvony i „Neven“ – Vukovar – 17.06.2007.
- 321/9-2007 (59. ZN) OTVARANJE „ŠEĆERIJADE“ – UH „Zvony“ i „Neven“ – Bač 23.06.2007.
- 322/10-2007 (60. ZN) PETROVDANSKI DANI – UH „Zvony“ i „Neven“ – Bođani – 11.07.2007.
- 323/11-2007 MEĐUNARODNE DEČJE ŠAHOVSKE IGRE – „VOJVODINA 2007“ – N. Sad – 26.08.2007.
- 324/12-2007 (61. ZN) KONCERT DUHOVNE MUZIKE – PRAZNIK ŽALOSNE GOSPE – ZAŠTITNICE SLOVAČKE – UH „Zvony“ i „Neven“ – RKC – Selenča – 15.09.2007.
- 325/13-2007 (62. ZN) DANI EVROPSKE BAŠTINE – 2. MEĐUNARODNI FESTIVAL HOROVA – KONCERT DUHOVNE MUZIKE – RKC – Franjevački samostan – Bač – 22.09.2007.
- 326/14-2007 (63. ZN) DANI EVROPSKE BAŠTINE – 2. MEĐUNARODNI FESTIVAL HOROVA – GALA KONCERT – Dom kulture – Selenča – 23.09.2007.
- 327/15-2007 (64. ZN) DAN STARIH OSOBA – UH „Zvony“ i „Neven“ – KPC – Bač –

01.10.2007.

- 328/16-2007 (65. ZN) SAN O BUDUĆNOSTI – UH „Zvony“ i „Neven“ – Dom kulture – B. Petrovac – 05.10.2007.
- 329/17-2007 KONCERT DUHOVNE MUZIKE – SEAVC – St. Pazova – 28.10.2007.
- 330/18-2007 KONCERT DUHOVNE MUZIKE – SEAVC – Zrenjanin – 07.11.2007.
- 331/19-2007 (66. ZN) PROSLAVA PRAZNIKA SV. CECILIJE – RKC – Selenča – 22.11.2007.
- 332/20-2007 EKUMENSKI KONCERT ZA UDRUŽENJE SIGURNA KUĆA – Sinagoga – N. Sad – 29.11.2007.
- 333/21-2007 (67. ZN) EKUMENSKI HUMANITARNI KONCERT – UH „Zvony“ i „Neven“ – Sinagoga – N. Sad – 22.12.2007.
- 334/22-2007 (68. ZN) EKUMENSKI HUMANITARNI KONCERT – EAVC – Selenča – 30.12.2007.
- 335/1-2008 (69. ZN) 10 GODINA GH „Neven“ – OŠ „Vuk Karadžić“ – Bač – 28.04.2008.
- 336/2-2008 (70. ZN) 1. GOSTOVANJE U REPUBLICI SRPSKOJ – VII. HORSKI FESTIVAL – MAJSKE HORSKE SVEČANOSTI – UH „Zvony“ i „Neven“ – Bjeljina – 04.05.2008.
- 337/3-2008 (71. ZN) HUMANITARNI KONCERT DUHOVNE MUZIKE – UDRUŽENJE ZA CEREBRALNU I DEČJU PARALIZU OPŠTINE KOVAČICA – Kovačica – 09.05.2008.
- 338/4-2008 PROMOCIJA KNJIGE „Selenča 1758 – 2008“ i „DVD KOMORNÝ ZBOR ZVONY – PÄTNÄŠŤ ROKOV ROZSIEVANIA SPEVU“ – Biznis klub – Selenča – 04.07.2008 .
- 339/5-2008 (72. ZN) ĆIRILO-METODSKA LITURGIJA SV. JOVANA ZLATOUSTOG i KONCERT HOROVA – UH „Zvony i Neven“, Hor SEAVC i Hor RKC – RKC – Selenča – 06.07.2008.
- 340/6-2008 CENTRALNI PROGRAM PROSLAVE OSNIVANJA SELENĀE – „ŽETVA“ – OŠ „Jan Kolar“ – Selenča – 06.07.2008.
- 341/7-2008 SVEĀANO BOGOSLUŽENJE – SEAVC – Selenča – 07.07.2008.
- 342/8-2008 MUZIĀKO-LITERNO VEĀE „ZA VÄĀŠŤOU SKYVOU DO SELENĀE“ – OŠ „Jan Kolar“ – Selenča – 07.07.2008.
- 343/9-2008 (73. ZN) GODINA RENESANSE – OTVARANJE IZLOŽBE – Kulturni savez vojvoĀanskih MaĀara – UH „Zvony i Neven“ – Bač – 02.08.2008.
- 344/10-2008 (74. ZN) SVEĀANA MISA – UH „Zvony“ i „Neven“ – Poseta nemaĀkih

- starosedeoča – RKC – Ratkovo – 03.08.2008.
- 345/11-2008 14. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – SVETA LITURGIJA – KONCERT DUHOVNE MUZIKE – GKC – Ljubica – 22.08.2008.
- 346/12-2008 14. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – NASTUP U GALERIJ SV. „TADEJA“ – Kežmarok – 22.08.2008.
- 347/13-2008 14. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – OTKRIVANJE SPOMENPLOČE JANU ČAJAKU ST. – Kežmarok – 23.08.2008.
- 348/14-2008 14. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – KONCERT DUHOVNE MUZIKE – ECAV – Kežmarok – 23.08.2008.
- 349/15-2008 14. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – KONCERT DUHOVNE MUZIKE U OKVIRU SVETE LITURGIJE – GKC – Kežmarok – 24.08.2008.
- 350/16-2008 14. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – KONCERT DUHOVNE MUZIKE U OKVIRU SVETE MISE – RKC – Kežmarok – 24.08.2008.
- 351/17-2008 (75. ZN) UČEŠĆE NA LITURGIJI – „VELIKA GOSPOINA“ – SPC – Đurđevo – 28.08.2008.
- 352/18-2008 (76. ZN) KONCERT – UH „Zvony“ i „Neven“ kod PhDr. Jana Dorče – Galerija „Kutak umetnosti – 29.08.2008.
- 353/19-2008 (77. ZN) DANI EVROPSKE BAŠTINE – 3. MEĐUNARODNI FESTIVAL HOROVA – KONCERT DUHOVNE MUZIKE – UH „Zvony“ i „Neven“ i gostujući horovi iz Srbije i Slovačke – RKC – Franjevački samostan – Bač – 13.09.2008.
- 354/20-2008 (78. ZN) DANI EVROPSKE BAŠTINE – 3. MEĐUNARODNI FESTIVAL HOROVA – GALA KONCERT – UH „Zvony“ i „Neven“ i gostujući horovi iz Srbije i Slovačke – KPC – Bač – 14.09.2008.
- 355/21-2008 (79. ZN) 15. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – FESTIVAL HOROVA – GALA KONCERET – UH „Zvony i Neven“ – Dom kulture – Senica – 04.10.2008.
- 356/22-2008 (80. ZN) 15. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – Učešće u Bogoslužjenju – UH „Zvony“ i „Neven“ – ECAV – Senica – 05.10.2008.
- 357/23-2008 (81. ZN) 15. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – FESTIVAL HOROVA – UH „Zvony“ i „Neven“ – RKC – Bazilika žalosne Gospe – Šaštín – 05.10.2008.
- 358/24-2008 KOMEMORACIJA (PhDr. J. Valent, emeritni biskup SEAVC) – Selenča – 09.10.2008.

- 359/25-2008 I. KONCERT SLOVAČKIH HOROVA IZ VOJVODINE – Dom kulture – B. Petrovac – 26.10.2008.
- 360/26-2008 (82. ZN) HUMANITARNI KONCERT – UH „Zvony“ i „Neven“ – RKC sv. Pavla – Bač – 09.11.2008.
- 361/27-2008 III. FESTIVAL NOVIH SLOVAČKIH LIRSKIH PESAMA – KULPIN 2008 – Studio „M“ – N. Sad – 21.11.2008.
- 362/28-2008 (83. ZN) PROSLAVA DANA SV. CECILIJE – UH „Zvony“ i „Neven“ – RKC – Selenča – 23.11.2008.
- 363/29-2008 70 GODINA F. K. „KRIVÁŇ“ – Dom kulture – Selenča – 23.11.2008.
- 364/30-2008 (84. ZN) PREDBOŽIĆNI KONCERT DUHOVNE MUZIKE – UH „Zvony“ i „Neven“ i Hor „Tilija“ – St. Pazova – 30.11.2008.
- 365/31-2008 PREDBOŽIĆNI KONCERT DUHOVNE MUZIKE – SEAVC – Pivnice – 03.12.2008.
- 366/32-2008 (85. ZN) PREDBOŽIĆNI KONCERT DUHOVNE MUZIKE – UH „Zvony“ i „Neven“ – RKC – Odžaci – 10.12.2008.
- 367/33-2008 (86. ZN) KOMEMORACIJA (R. Šain) – Bač – 10.12.2008.
- 368/34-2008 (87. ZN) BOŽIĆNO-NOVOGODIŠNJI EKUMENSKI KONCERT – Dom kulture – Selenča – 28.12.2008.
- 369/1-2009 (88. ZN) KOMEMORACIJA (mr Jan Nosal) – Selenča – 29.01.2009. g
- 370/2-2009 (89. ZN) USKRŠNJI KONCERT – Bač – 20. 04. 2009.
- 371/3-2009 (90. ZN) DANI A. G. MATOŠA i JOSIPA ANDRIĆA – KONCERTNI NASTUP – UH „Zvony“ i „Neven“ – OŠ „A. Šantić“ – Plavna – 25. 04. 2009.
- 372/4-2009 (91. ZN) 2. GOSTOVANJE U REPUBLICI SRPSKOJ –VIII. HORSKI FESTIVAL – MAJSKE HORSKE SVEČANOSTI – UH „Zvony“ i „Neven“ – Bjeljina – 10.05.2009.
- 373/5-2009 KOMEMORACIJA (msg M. Zolarek) – RKC – Selenča – 20.05.2009.
- 374/6-2009 HUMANITARNI KONCERT – SEAVC – Kovačica – 06.06.2009.
- 375/7-2009 KONCERTNI NASTUP – direktan prenos TV B92 „Znanje na dar“ – Dom kulture – Selenča – 28.06.2009.
- 376/8-2009 PROSLAVA DANA SELENČE – Dom kulture – Selenča – 02.07.2009.
- 377/9-2009 16. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – KONCERT HORSKE MUZIKE – Muzej hrvatske kulture u SK – Devínska Nová Ves – 04. 07. 2009.
- 378/10- 2009 16. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – NARODNA SVEČANOST –

- PROSLAVA DANA sv. ĆIRILA I METODIJA – Devín – 05. 07. 2009.
- 379/11-2009 VENĀANJE (M. Trusina i Z. Nosal) – RKC – SelenĀa – 08.08.2009.
- 380/12-2009 VENĀANJE (K. Ober i F. Tandurela) – RKC – SelenĀa – 29.08.2009.
- 381/13-2009 (92. ZN) I. GOSTOVANJE U BUGARSKOJ – BALKAN FOLK FEST – Primorsko – 14.08.2009.
- 382/14-2009 (93. ZN) I. GOSTOVANJE U BUGARSKOJ – BALKAN FOLK FEST – Kiten – 16.08.2009.
- 383/15-2009 (94. ZN) I. GOSTOVANJE U BUGARSKOJ – BALKAN FOLK FEST – Carevo – 17.08.2009.
- 384/16-2009 (95. ZN) KONCERT „PREOBRAŹENJE“ – BaĀ – 19.08.2009.
- 385/17-2009 (96. ZN) DANI EVROPSKE BAŠTINE – KONCERT DUHOVNE MUZIKE – RKC – BaĀ – 19.09.2009.
- 386/18-2009 KONCERT DUHOVNE MUZIKE – OSVEĀENJE CRKVE – SEAVC – Dobanovci – 20.09.2009.
- 387/19-2009 I. GOSTOVANJE U ĀEŠKOJ – KONCERT DUHOVNE MUZIKE – RKC – TvaroŹna – 26.09.2009.
- 388/20-2009 I. GOSTOVANJE U ĀEŠKOJ – KONCERT SVETOVNE MUZIKE – zamak – BuĀovice – 27.09.2009.
- 389/21-2009 FESTIVAL „ZLATÝ KLŪĀ“ – SelenĀa – 18.10.2009.
- 390/22-2009 (97. ZN) II. KONCERT SLOVAĀKIH HOROVA IZ VOJVODINE – B. Petrovac – 24.10.2009.
- 391/23-2009 VENĀANJE (M. Durandzi i D. ŢorĢeviĀ) – RKC – SelenĀa – 07.11.2009.
- 392/24-2009 (98. ZN) HUMANITARNI KONCERT „PEVANA MOLITVA“ – Sinagoga – N. Sad – 23.11.2009.
- 393/25-2009 BOŹIĆNI KONCERT – Dom kulture – B. Petrovac – 27.12.2009.
- 394/1-2010 (99. ZN) GALA KONCERT – Dom kulture – SelenĀa – 10.01.2010.
- 395/2-2010 KOMEMORACIJA (Š. Sudi) – SelenĀa – 17.01.2010.
- 396/3-2010 150. GODIŠNJICA OSVEĀENJA PRVE EVANGELISTIĀKE A. V. CRKVE U ZEMUNU – SEAVC – Zemun – 07.02.2010.
- 397/4-2010 (100. ZN) KOMEMORACIJA (Z. Sudi) – UH „Zvony“ i „Neven“ – SelenĀa – 16. i 17.01.2010.
- 398/5-2010 (101. ZN) KOMEMORACIJA (R. Stupar) – BaĀ – 15.03.2010.
- 399/6-2010 (102. ZN) USKRŠNJI KONCERT – BaĀ – 05.04.2010.
- 400/7-2010 UĀEŠĀE U BOGOSLUŹENJU – AC – B. Palanka

- 401/8-2010 VENČANJE (E. Malina i A. Barinak) – RKC – Selenča – 05.06.2010.
- 402/9-2010 (103. ZN) EKUMENSKI KONCERT „GOSPODU PEVAMO ZAJEDNO“ –
Dom kulture – Selenča – 13.06.2010.
- 403/10-2010 (104. ZN) NASTUP NA SVEČANOJ DODELI NAGRADE U OBLASTI
POLNE RAVNOPRAVNOSTI – Zgrada Vlade APV – N. Sad –
29.06.2010.
- 404/11-2010 (105. ZN) PROSLAVA DANA SELENČE – Dom kulture – Selenča –
02.07.2010.
- 405/12-2010 (106. ZN) UČEŠĆE NA SV. MISI – RKC – B. Petrovac – 04.07.2010.
- 406/13-2010 (107. ZN) VEČE ĆIRILA I METODIJA – SEAVC – B. Petrovac – 04.07.2010.
- 407/14-2010 (108. ZN) 2. GOSTOVANJE U BUGARSKOJ – BALKAN FOLK FEST –
Primorsko – 22.07.2010.
- 408/15-2010 (109. ZN) 2. GOSTOVANJE U BUGARSKOJ – BALKAN FOLK FEST –
Kiten – 24.07.2010.
- 409/16-2010 KONCERT HORSKE MUZIKE – B. Petrovac – 08.08.2010.
- 410/17-2010 KONCERT HORSKE MUZIKE – Kulpin – 10.08.2010.
- 411/18-2010 VENČANJE (J. Ralbovski i H. Tomanova) – RKC – Selenča – 21.08.2010.
- 412/19-2010 (110. ZN) 17. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – ZVOLENSKI FESTIVAL
HOROVA – I. KONCERT „Na Sliachi“ – ECAV – Zvolen –
10.09.2010.
- 413/20-2010 (111. ZN) 17. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – ZVOLENSKI FESTIVAL
HOROVA – II. KONCERT – RKC – Zvolen – 11.09.2010.
- 414/21-2010 (112. ZN) 17. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – ZVOLENSKI FESTIVAL
HOROVA – III. KONCERT – ECAV – Zvolen – 12.09.2010.
- 415/22-2010 1. GOSTOVANJE U MAĐARSKOJ – DRŽAVNI FESTIVAL SLOVAČKIH
HOROVA U MAĐARSKOJ – ECAV – Békéscsaba – 18.09.2010.
- 416/23-2010 (113. ZN) DANI EVROPSKE BAŠTINE – KONCERT DUHOVNE MUZIKE
– RKC – Franjevački samostan – Bač – 19.09.2010.
- 417/24-2010 240. GODINA DOLASKA SLOVAKA U STARU PAZOVU – SEAVC –
St. Pazova – 26.09.2010.
- 418/25- 2010 (114. ZN) III. KONCERT SLOVAČKIH HOROVA IZ VOJVODINE – B.
Petrovac – 09.10.2010.
- 419/26-2010 (115. ZN) KOMEMORACIJA (J. Suđi) – Selenča – 23.10.2010.
- 420/27-2010 KOMEMORACIJA (J. Cehmajster) – Selenča – 04.11.2010.

- 421/28-2010 (116. ZN) BOŽIĆNI EKUMENSKI KONCERT „GOSPODU PEVAMO ZAJEDNO“ – Dom kulture – Selenča – 26.12.2010.
- 422/1-2011 KOMEMORACIJA (PhDr. J. Dorča) – B. Petrovac – 05.02.2011.
- 423/ 2-2011 SNIMANJE USKRŠNJE EMISIJE – RKC – Selenča – 10.04.2011.
- 424/3-2011 (117. ZN) USKRŠNJI KONCERT – RKC – Franjevački samostan – Bač – 25.04.2011.
- 425/4-2011 (118. ZN) 3. GOSTOVANJE U REPUBLICI SRPSKOJ – X. MAJSKE HORSKE SVEČANOSTI – SPC – Bjelina – 15.05.2011.
- 426/5-2011 (119. ZN) OTVARANJE IZLOŽBE – UH „Zvony“ i „Neven“ – N. Sad – 24.05.2011.
- 427/6-2011 (120. ZN) KONCERT NARODNIH PESMA – OŠ „Vuk Karadžić“ – Bač 12.06.2011.
- 428/7-2011 20 GODINA MOMS – Selenča – 05.06.2011.
- 429/8-2011 PROSLAVA DAN SELENČE – Selenča – 03.07.2011.
- 430/9-2011 VEČE ĆIRILA I METODIJA – SEAVC – B. Petrovac – 03.07.2011.
- 431/10-2011 18. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ „ELRO“ – FESTIVAL EVROPSKIH NARODNIH ZANATA – „Hradné nádvorie“ – Kežmarok – 08.07.2011.
- 432/11-2011 18. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ „ELRO“ – FESTIVAL EVROPSKIH NARODNIH ZANATA – „Javisko pri radnici“ – Kežmarok – 08.07.2011.
- 433/12 -2011 18. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – Galerija „Beňo“ – Kežmarok – 09.07.2011.
- 434/13-2011 18. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ „ELRO“ – FESTIVAL EVROPSKIH NARODNIH ZANATA – „Hradné nádvorie“ – Kežmarok – 09.07.2011.
- 435/14-2011 18. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ „ELRO“ – FESTIVAL EVROPSKIH NARODNIH ZANATA – SV. LITURGIJA I KONCERT – GKC – Kežmarok – 10.07.2011.
- 436/15-2011 18. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ „ELRO“ – FESTIVAL EVROPSKIH NARODNIH ZANATA – „Hradné nádvorie“ – Kežmarok – 10.07.2011.
- 437/16-2011 3. GOSTOVANJE U BUGARSKOJ – BALKAN FOLK FEST – Carevo – 28.07.2011.
- 438/17-2011 3. GOSTOVANJE U BUGARSKOJ – BALKAN FOLK FEST – Kiten – 29.07.2011.
- 439/18-2011 3. GOSTOVANJE U BUGARSKOJ – BALKAN FOLK FEST – Primorsko – 31.07.2011.

- 440/19-2011 „SNS“ – SUSRET SLOVAČKIH UČITELJA – B. Petrovac – 06.08.2011.
- 441/20-2011 GALA KONCERT – KH „Zvony“ i OR „Zvonivá cimbalovka“ –
Surčin – Bojčinska šuma – 13.08.2011.
- 442/21-2011 (121. ZN) DANI EVROPSKE BAŠTINE – KONCERT DUHOVNE MUZIKE
– RKC – Franjevački samostan – Bač – 03.09.2011.
- 443/22-2011 2. GOSTOVANJE U ČEŠKOJ – Spontani nastup – RKC – Katedrala – Brno –
01.10.2011.
- 444/23-2011 2. GOSTOVANJE U ČEŠKOJ – CELOVEČERNJI KONCERT – KH „Zvony“ i
OR „Zvonivá cimbalovka“ – „Sokolský dom“ – Tvarožná – 01.10.2011.
- 445/24-2011 2. GOSTOVANJE U ČEŠKOJ – KONCERTNO UČEŠĆE NA SV. MISI –
RKC – Tvarožná – 02.10.2011.
- 446/25-2011 2. GOSTOVANJE U ČEŠKOJ – Spontani nastup – „Kateřinská jaskyňa“ –
01.10.2011.
- 447/26-2011 2. GOSTOVANJE U ČEŠKOJ – CELOVEČERNJI KONCERT – KH „Zvony“ i
OR „Zvonivá cimbalovka“ – Zamak – Bučovice – 02.10.2011.
- 448/27-2011 3. GOSTOVANJE U HRVATSKOJ – FESTIVAL PEVAČA SLOVAČKIH
NARODNIH PESMA „NA BREHU PRI DUNAJI“ – Ilok – 22.10.2011.
- 449/28-2011 KONCERT DUHOVNE MUZIKE – „Zvony“ i „Zvonivá cimbalovka“ – RKC –
Bođani – 29.10.2011.
- 450/29-2011 IV. KONCERT SLOVAČKIH HOROVA IZ VOJVODINE – novembar 2011.
- 451/30-2011 KONCERT LIRSKIH KOMPOZICIJA sa Festivala „Zlatý ključ“ od 1981.-
1985. g – Dom kulture – Selenča – 20.11.2011.
- 452/31-2011 (122. ZN) BOŽIĆNI EKUMENSKI KONCERT „GOSPODU PEVAMO
ZAJEDNO“ – Dom kulture – Selenča – 25.12.2011.

9.2. Prilozi B - Rezultati interkulturnog delovanja Kamernog hora „Zvony“ od 1993. do 2011. godine

Zemlje u kojima je nastupao KH „Zvony“

Srbija, Slovačka, Hrvatska, Republika Srpska, Slovenija, Mađarska, Češka, Bugarska.

Crkve u Srbiji u kojima je nastupao KH „Zvony“

- Slovačka evangelistička a. v. crkva: Selenča, Bačka Palanka, Kisač, Novi Sad, B. Petrovac, Kulpin, Lalić, Pivnice, Silbaš, Stara Pazova, Padina, Kovačica, Lug, Šid, Gložan, Erdevik, Čelarevo, Boljevci, Aradac, Vojlovica, Zrenjanin, Dobanovci;
- Rimokatolička crkva: Selenča, Odžaci, Subotica, Apatin, Vajska, Bođani;
- Srpska pravoslavna crkva: Đurđevo;
- Jevrejska opština: Novi Sad;
- Slovačka metodistička-evangelistička crkva: Kisač;
- Kristova duhovna crkva: Bačka Palanka;
- Nemačka luteranska crkva: Zemun;
- Adventistička crkva: Bačka Palanka;

Crkve u Slovačkoj u kojima je nastupao KH „Zvony“

- Rimokatolička crkva: Šrobarova, Dulovce, Komarno, Veľké Zálužie, Nitra, Kežmarok, Šaštin;
- Evangelistička a. v. crkva: Mijava, Nove mesto nad Vahom, Vrbove, Branč, Prietrž, Brezova pod Bradlom, Martin Velki Krtiš, Senica, Častkov, Lučenec, Maškova, Nitra, Slovenská Lupča, Budimir, Kežmarok;
- Grkokatolička crkva: Čemerno, Ľubica, Kežmarok;

Crkve u Hrvatskoj u kojima je nastupao KH „Zvony“

- Slovačka evangelistička a. v. crkva: Ilok;
- Srpska pravoslavna crkva: Vukovar;

Crkva u Republici Srpskoj u kojoj je nastupao KH „Zvony“

- Srpska pravoslavna crkva: Bijeljina;

Crkva u Republici Sloveniji u kojoj je nastupao KH „Zvony“

- Evangelistička a. v. crkva: Moravske Toplice, Murska Sobota;

Crkva u Mađarskoj u kojoj je nastupao KH „Zvony“

- Slovačka evangelistička a. v. crkva: Bekeš Čaba, Sarvaš;

Crkva u Republici Češkoj u kojoj je nastupao KH „Zvony“

- Rimokatolička crkva: Tvarožna;

Horovi i vokalni ansambli Srbije sa kojima je KH „Zvony“ ostvario koncertnu saradnju

39. Hor predškolske ustanove „Bački Kolibri“ – Bač, dirigent: mr Juraj Suđi;
40. Hor OŠ „Jan Kolar“ – Selenča, dirigent: mr Juraj Suđi;
41. Hor OŠ „Vuk Karadžić“ – Bač, dirigent: mr Juraj Suđi;
42. Trio i kvartet „Zvončići“ – Selenča, umetnički rukovodilac: mr Juraj Suđi;
43. Hor evangelističke a. v. crkve „Ozvena“ – Selenča, dirigent: mr Juraj Suđi;
44. Hor rimokatoličke župe Presvetog Trojstva „Ave Marija“ – Selenča, dirigenti: Ferko Gašparovski i Dominik Turanski;
45. Gradski hor „Neven“ – Bač, dirigent: mr Juraj Suđi;
46. Gradski hor „Jedinstvo“ – Apatin, dirigent: Eržebet Popović;
47. Hor srpske pravoslavne crkve – Inđija, dirigent: Kljajić Predrag;
48. Hor srpske pravoslavne crkve „Sv. Jovan Krstitelj“ – B. Palanka, dirigent: Snežana Žujčić;
49. Hor srpske pravoslavne crkve „Sveti Velikomučenik Georgije“ – Bečej, dirigent: Danica Ružička;
50. Hor Srpskog kulturnog centa – Subotica, dirigent: Veselin Jevtić;
51. Srpsko pevačko društvo „Sava Trlajić“ – Mol;
52. Hor srpske pravoslavne crkve – Deronje;
53. Devojački hor gimnazije „Jan Kolar“ – B. Petrovac, dirigent: Ana Medved;
54. Omladinski hor gimnazije „Isidora Sekulić“ – N. Sad, dirigent: Hermina Guga-Szárka;
55. Ženski hor „Kresťanské srdcia“ – Kovačica, dirigent: Pavel Tomaš;
56. Ženski kamerni hor „Zornička“ SKC P. J. Šafarik – N. Sad, dirigenti: Jan Zorjan i Anna Crveni;
57. Ženski kamerni hor „Nádeje“ – Pivnice, dirigent Ana Stojnev;
58. Ženska pevačka grupa – GKUD „Kosta Abrašević“ – B. Palanka;
59. *Ženska pjevačka skupina UG „Tragova Šokaca“ – Bač;*
60. Mešoviti hor SKC P. J. Šafarik – N. Sad, dirigenti: Jan Zorjan i Anna Crveni;
61. Mešoviti hor „Tilija“ – Stara Pazova, dirigent: Ana Đurđević;

62. Kamerni hor „Musica viva“ – B. Petrovac, dirigenti: Marina Stanković-Krivak i Ana Medved;
63. Kamerni hor slovačkih pedagoga Vojvodine – B. Petrovac, dirigent: Ana Medved;
64. Sastav „Vesnik“ – Negotin, Beograd, Zrenjanin, Novi Sad, Beč;
65. Hor hrvatskog prosvijetnog društva „Jelačić“ – Petrovaradin, dirigent: Vesna Kesić-Krsmanović;
66. Studio za ranu muziku – Beograd, umetnički rukovodilac: mr Predrag Đoković;
67. Hor Jevrejske opštine „Hašira“ – N. Sad, dirigent: Vesna Kesić-Krsmanović;
68. Hor „Rozanov“ – GKC – Đurđevo, dirigent: Tatiana Hološnjaj;
69. Omladinski sastav SEAVC „Majestát“ – Selenča;
70. Vokalno-instrumentalni sastav RKC „Plamienky“ – Selenča;
71. Hor „Gloria“ – EMC – Kisač;
72. Hor „Marantha“ – KDC – B. Petrovac i okolina;
73. Eos – Kršćanska adventistička crkva – N. Sad;
74. Hor „Santa Marija“ – Bač, dirigent: David Bertran;
75. Hrvatsko kulturno pjevačko udruženje „Zora“ – Vajska, dirigent: Nermina Košutić;
76. Omladinski kamerni hor „Agapé“ – N. Sad, dirigent: Olivera Gabrini;

Saradnja KH „Zvony“ sa horovima iz inostranstva

Horovi Slovačke sa kojima je KH „Zvony“ ostvario koncertnu saradnju:

16. Hor grada Brezno – Brezno, dirigent: Doc. PaedDr. Milan Pazúrik, Csc.;
17. Kamerni hor EAVC – Senica, dirigent: Ana Risková;
18. Hor „Cantilena“ – Senica, dirigent: Viera Gáliková, Mgr.;
19. Martinský spevokol – Martin, dirigent: PaedDr. Ján Leporis;
20. Košický detský a mládežnícky spevácky zbor – Košice, dirigenti: Oľga Varinská a Ľubomír Varinský;
21. Hor RKC „Gloria“ – Nitra, dirigent: Ján Petráš;
22. Spevácky zbor „Ozvena“ – Vranov nad Topľou, dirigent: Vilma Krauspeová;
23. Mládežnícky komorný zbor „Voices“ – Vranov nad Topľou, dirigent: Adriana Krauspeová;
24. Hor EAVC – Vyšný žipov, dirigent: Jozef Goga;
25. Hor „Collegium cantus“ – B. Bystrica, dirigent: Doc. PaedDr. Milan Pazúrik, Csc.;
26. Hor „Cantus Cantilena“ – Turčianske Teplice, dirigent: PaedDr. Ján Leporis;

27. Hor Adventističke crkve – Banská Bystrica, dirigenti: Ján Hanko a Veronika Hanková;
28. Zvolenský spevácky zbor – Zvolen, dirigent: Božidár Vongrej;
29. Spevácky zbor slovenských učiteľov – Trenčianske Teplice, dirigent: Štefan Sedlický;
30. Hor EAVC – Slovenska Ľupča, dirigent: Juraj Zelník;

Horovi Republike Srpske sa kojima je KH „Zvony“ ostvario koncertnu saradnju:

2. SCPD „Srbadija“ – Bijeljina, dirigent: Desanka Trakilović;

Horovi Mađarske sa kojima je KH „Zvony“ ostvario koncertnu saradnju:

2. SMS – Spievajúca mládež slovenská – Mlinky, rukovodilac: Levente Galda;

Horovi Hrvatske sa kojima je KH „Zvony“ ostvario koncertnu saradnju:

3. Hor srpske pravoslavne crkve „Javor“ – Vukovar, dirigent: Stavrofor Ratomir Petrović;
4. Hor „Rondo Histriae“ – Pula, dirigenti: Ileana Perosa i Vinka Burić;

Horovi Češke sa kojima je KH „Zvony“ ostvario koncertnu saradnju:

2. Hor rimokatoličke crkvene opštine – Tvarožná, dirigent: Jan Saraz;

Hor iz Švajcarske sa kojim je KH „Zvony“ ostvario koncertnu saradnju:

2. Hor Oberaargau – Herzogenbuchsee, dirigent: Martin Pensa;

Orkestri Srbije sa kojima je KH „Zvony“ ostvario koncertnu saradnju:

8. Narodni orkestar KUD Jan Kolar – Selenča;
9. Narodni orkestar RTS – N. Sad, dirigent: Juraj Ferik;
10. Zabavni orkestar KUD „Jan Kolar“ – „Evergrin“ – Selenča;
11. Veliki zabavni orkestar RNS „Big bend“ – N. Sad, dirigent: Jovan Adamov;
12. Tamburaški orkestar GKUD Kosta Abrašević – B. Palanka;
13. Narodni orkestar “Zvonivá cimbalovka” – Selenča, dirigent: mr Juraj Sudi;
14. Subotički tamburaški orkestar – Subotica, dirigent: Zoran Mulić;

Orkestri Češke sa kojima je KH „Zvony“ ostvario koncertnu saradnju:

2. Kijovski kamerni gudački orkestar – Kijov, dirigent: Ján Saraz;

9.3. Prilozi C - Citati iz štampe – Primeri iz prakse Kamernog hora „Zvony“

5/5-1993 1. SAMOSTALNI KONCERT – SEAVC – Selenča – septembra 1993.

HLAS LUDU Ročník 65 č. 37/4300/ str. 18/II – 13.09.2008 – Mozaik – Prvých 15 rokov KZ Zvony zo Selenče – Zvony radosti (Prvih 15 godina KH Zvony iz Selenče – Zvona radosti)
„...Pevali smo Mokranjčevu kompoziciju Tebe pojem – Tebe spievam, Teba oslavujem, Tebe podakúvam, Pane, a modlím sa Ti, Bože náš – ali na slovačkom jeziku. Hteo sam na mala vrata da uvedem Mokranjca među Slovake...“

Pavel Matúch

40/6-1996 FESTIVALSKÉ USPOMENE – B. Petrovac – 02.07.1996.

HLAS LUDU – 08.06.1996. – Kultúra str. 23

„Toplo preporučujem seleničku pevačku grupu Zvony sa orkestrom Evergrin svim onim našim slovačkim sredinama, u kojima ljudi žele lepo i na nivou da provedu večer pod nazivom Festivalke uspomene. A Petrovčani, mogu samo da žale, što ih je mimoišlo nešto što im nemože zameniti nikakva televizija Pink i njeni sestrinski programi.“

A. Dudaš

56/22-1996 SVEČANI BOŽIĆNI KONCERT KAMERNOG HORA „ZVONY“ – SEAVC – Selenča – 29.12.1996.

HLAS LUDU 1997 – NEVŠEDNÝ KONCERT V SELENČI „Jak velechrámu zvučné zvony...“ (NESVAKIDAŠNJI KONCERT U SELENČI „Kao velikog hrama zvučna zvona...“)

„...Mnogo puta proveravani i ocenjivani kvaliteti našeg jedinog kamernog hora (na zadnjem festivalu slovačkog igračkog i folklornog stvaralaštva Tancuj, tancuj u Gložanu odlukom žirija dobitnik titule naše najbolje pevačke grupe) u akustičnom crkvenom prostoru našli su svoje novo potvrđenje...“

A. Francisty

EVANJELICKÝ HLÁSNIK 1997 č. 11 – str 103 – Selenčské ZVONY na kazete OTCOVA ROĽA (Selenička ZVONA na kaseti OTCOVA ROĽA)

„...Izbor pesama je otvoreni zagrljaj svim slušaocima... Kamerni hor ZVONY iz Selenče našoj javnosti nije nepoznat. To je moralni, obrazovan sastav, koji može u svom fahu da priprema nove buduće horove, spreman da prebrodi ne jednu prepreku, svojom vrednoćom i

poštenim radom da ponudi ljudima da ne misle samo na sebe, već da imaju smisla i za humane programe svog naroda kao i čovečanstva uopšte.“

Jan Dorča

HLAS LUDU 1997 – DO RÁMČEKA – Taká pekná ozvena Zvonov (U OKVIRČIĆ – Tako lep odjek Zvona)

*„...Dobro su uradila ta slenačka ZVONA, pošto se ne javljaju iz Selenče samo odjekom svoje zvonjave, već **time što su krenuli među nas u crkve i na pozornice naših domova kulture i da se pesmom kaleme u naša srca.***

I u inostranstvu, u Slovačkoj, kad su pevali, odatle su među nas stizala o njihovoj pesmi reči hvale...

*...Toliko reči je u ovaj okvirčić za Zvona moglo da stane. **U domovima kulture, u crkvama, gde njihova pesma pripada, ima mesta za sve one koji vole odjeke njihovih glasova.“***

Vladimir Dorča

68/12-1997 1. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – RKC – Komarno – 06.04.1997.

HLAS LUDU 01.05.1997 – SELENČSKÉ ZVONY Vyzváňali na Slovensku (SELENAČKA ZVONA Zvonila su u Slovačkoj)

*...Slenački kamerni hor Zvony **pripada dvema crkvama.** Ali u srcu i duši zvone na jednom zvonu, ali – četvoroglasno. Biću slobodan da kažem, Slenački kamerni **hor Zvony** je danas **vrh naše kulture.***

Ján Dorča

96/7-1998 DUHOVNI KONCERT KH „ZVONY“ – SEAVC – Aradac – 05.04.1998.

EVANJELICKÝ HLÁSNIK – str. 54 – Z NAŠICH ZBOROV ARADÁČ (IZ NAŠIH PAROHIJA – ARADAC)

*„ ... Pokazali su nam i to **kako funkcioniše ekumenska saradnja u praksi** – članovi evangelističke a. v. i rimokatoličke crkve, darom muzičkog talenta od tog istog Gospoda, zajednički su ga slavili... Koncert Zvona je bio za stanovnike Aradca nesvakidašnji, prijatan dragocen doživljaj, koji nam je ukazao na to koliko su lepi talenti, koje nam je Gospod Bog podario i kako je dragoceno njihovo vredno razvijanje...*

O. Mäsiarová

HLAS ĽUDU 1998 – V SKRATKE – SELENČSKÉ ZVONY V ARADÁČI (UKRATKO – SELENAČKA ZVONA U ARACU)

... Raduje činjenica, da je na koncertu bilo **mного više omladinaca nego odraslih**...

J. Z. – Moco

97/8-103/14-1998 3. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ 7 koncertnih nastupa (Senica, Myjava, Vrbovce, Častkov, Sobotište, Prietrž) 18.-25.04.1998.

HLAS ĽUDU 1998 – NA 3. HOSŤOVANÍ SELENČSKÉHO KOMORNÉHO ZBORU ZVONY NA SLOVENSKU – Zvony zneli i v srdciach (NA 3. GOSTOVANJU SELENAČKOG KAMERNOG HORA ZVONY U SLOVAČKOJ – Zvona su zvučala u srcima)

...Zato nije čudo, da su tako reći **svuda**, gde su selenčani gostovali, **nazivani poslanicima mira i ljubavi, ili rodoljubima, koji su Slovake u Slovačkoj došli da uče da budu Slovaci.** Zato im je uvek i svuda pripadalo duboko poštovanje i zahvalnost prisutnih.

Katarína Pucovská

MYJAVSKÉ NOVINY Ročník III. č. 4 Apríl 1998 – str. 6 – Koncert komorného zboru Zvony na Myjave (Koncert kamernog hora Zvony u Mijavi)

... **Hor Zvony** je ujedno i **svedok iskrene ekumene**, pošto u njemu zajedno pevaju mladi članovi evang. i rimokat. crkve. Zahvaljujemo im se za inspiraciju, koja u današnjem dobu ima šta da kaže ne samo pripadnicima raznih konfesija, već i svim ljudima dobre volje...

Samuel Mišiak

Senior – sveštenik evangelističke a. v. crkve u Mijavi

113/24-1998 KONCERT DUHOVNE MUZIKE – RKC– Selenča –11.10.1998.

HLAS ĽUDU – 1998 – ĎALŠIE PODUJATIE V JUBILUJÚCEJ SELENČI Pamätný koncert (SLEDEČI DOGAĎAJ U JUBILUJUĆOJ SELENČI – Koncert za pamćenje)

Ko kuca, biće mu otvoreno. A članovi Kamernog hora Zvony su kucali na prava vrata, rekao je posle dobrodošlice članovima poznatog selenčkog hora u rimokatoličkoj crkvi u nedelju 11. oktobra ove godine Msgre Mihal Zolarek. Mislio je na vrata **biskupa subotičke biskupije**, jer su tu Zvona dobila **pismo odobrenje da nastupe** sa svojim koncertom duhovne muzike u selenčkoj rimokatoličkoj crkvi...

A. Francistyová

135/12-1999 HUMANITARNI KONCERT DUHOVNE MUZIKE – SEAVC – Silbaš –

25.07.1999.

**EVANJELICKÝ HLÁŠNIK – 7-8/1999 Humanitný koncert Komorného zboru Zvony
(Humanitarni koncert Kamernog hora Zvony)**

Još od pre 24. marta, kada je počela NATO agresija na našu zemlju, naša crkva je čeznula za pevanjem entuzijasta iz Selenče, poznatijih kao Kamerni hor ZVONY. Na žalost, došao je rat a s njime 11-nedeljne eksplozije, rušenja, suze.

*Ali, i to je završilo a u dogovorenom planu smo produžili sa realizacijom. U 8. nedelju posle Svete Trojice, u okviru glavne službe Božije a u prepunjenu crkvu što Srba i Slovaka, pod rukovodstvom Suđi Juraja došli su ovi **naši prijatelji** i duše Silbašana hor je dizao u visine svojim pevanjem.*

*Bio je to u istinu **pravi humanitarni koncert**, jer sva suma novca, više od 3.000,00 dinara, koji su bili prikupljeni na ime njihovog putnog troška, **Zvony su se odrekli u korist onih koji su ovim poslednjim ratom bili pogođeni...***

J. P.

**HLAS EUDU – HUMANITNÝ KONCERT KOMORNÉHO ZBORU ZVONY V SILBAŠI
(HUMANITARNI KONCERT KAMERNOG HORA U SILBAŠU)**

*... “U 8. nedelju posle Trojice, u okviru glavne službe Božije u prepunjenu crkvu, kako Slovacima, tako i Srbima pod rukovodstvom Suđi Juraja došli su **naši prijatelji** i duše Silbašana svojim pevanjem su uzdizali. Bio je to **pravi humanitarni koncert**, jer sav novac koji su dobili – više od 3.000,00 dinara (Zvony su se odrekli bilo kakvog honorara), smo uputili onima koji su poslednjim ratom pogođeni” saopštio nam je sa oduševljenjem Vladimir Lovás, sveštenik slovačke evangelističke a. v. crkve u Silbašu...*

J. P.

140/17-1999 DODELA OKTOBARSKE NAGRADE OPŠTINE BAČ – 22.10.1999.

**HLAS EUDU 1999 – str. 10 – KULTÚRA – Selenčským Zvonom Októbrová cena
(Slenačkim Zvonima Oktobarska nagrada)**

*... Danas ovaj hor od trideset članova **duhovno formira ne samo slenačku omladinu**, već posle svakog gostovanja, dali u zemlji ili inostranstvu **ostavlja duboke tragove i atmosferu koja očarava ljubitelje horske pesme**. Zahvaljujući slenačkim Zvonima ozbiljna muzika i horska pesma su **osvojili svoje obožavaoce u našim sredinama**, jer njihovi koncerti se susreću sa posebnim interesovanjem i u domovima kulture, i u crkvama. Pokazalo sed a je*

upravo tu, u crkvama njihovo pravo mesto. Ovogodišnja Oktobarska nagrada opštine Bač Kamernom horu Zvony iz Selenče predstavlja zasluženu krunu dosadašnjih uspeha i dostignutog dobrog imena, ali i podstrek, da u započetom i dalje produže, tako kako su to radili i do sad.

Ján Dorča

149/4-2000 KONCERT DUHOVNE MUZIKE KH „ZVONY“ – SEAVC – N. Sad – 05.03.2000.

НОВОСАДСКИ ДЗВОНИ Рок III, Число 1-3 Јануар-Марец 2000. – стр. 22 Хроника ПАРОХИЈ – ДУХОВНИ КОНЦЕРТ У ЕВАНГЕЛИЦКЕЈ ЦЕРКВИ (Хроника парохije – Духовни концерт у евангелистичкој цркви)

U nedelju 5. marta, s početkom u 17. časova, u slovačkoj evangelističkoj crkvi u Novom Sadu održan je koncert duhovnih kompozicija. Nastupio je hor „Zvony“ iz Selenče. U punoj crkvi bili su i članovi naše parohije... Ovaj hor treba slušati, ali i ugledati se kao i shvatiti, šta je sposobno da uradi jedno selo kao što je Selenča.

Redakcija

153/8-164/19-2000 5. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – KONCERTI DUHOVNE MUZIKE – Mijava, Senica, Nové mesto nad Vahom, Vrbove, Branč, Prietrž, Brezová pod Bradlom, Martin, Velki Krtiš – 01. – 09.07.2000.

EVANJELICKÝ POSOL SPOD TATIER – Nedeljník evangelista a. v. u Slovačkoj – 20.7.2000. godište 90 Broj 29 str. 4 Intenzitet aplauza je rastao

„... Donosimo ovako ne samo dobru volju, već širimo i ljubav među ljudima, pomažemo zajedničkom životu među konfesijama i narodima.“

-ik-

NOVÝ POKROK Godište VII. (XXVII) – Nedeljník – Vesti – str. 7 – Zvona su zazvonila u hramu, nad njime i u našim srcima

...Ovo mesto (Selenča), u kojem živi više od 3000 duša, zanimljivo je to da je jedna polovina njegovog stanovništva evangelističke a druga polovina katoličke veroispovesti. To im ne smeta da se veoma dobro slažu a to dokazuje i mešoviti hor koji peva kako katoličke, tako i evangelističke kompozicije...

...“Kao Slovaci služimo kao primer ne samo ostalim narodima i nacionalnim manjinama koje tamo žive, već ponekad i sami sebi... Tako da se ovaj kamerni hor ne

predstavlja samo svojim radom, već pevanjem od sebe tera sve duševne i fizičke brige. Živimo i težimo da putem naših pesama delimo u crkvama, u kojima pevamo Evandjelje **u smislu zajedničkog života.**“ – citat iz konferanse koju je na koncertu u Velikom Krtišu govorio Jan Dorča – dugogodišnji novinar i saradnik hora „Zvony“.

...Na samom kraju, kad su se završili poslednji tonovi hora „Zvony“ u ispevanoj pesmi Ivana Krasku „Otcova rola“ u nesvakidašnjem sazvučju su se nad crkvom začuli zvuci stvarnih zvona, tek tada smo možda mnogi shvatili trud naših zemljaka da sačuvaju tradiciju i poštovanje predaka, da čuvaju čistoću maternjeg jezika, **kojom su i nas podučili i postali su primer i nama rođenim Slovacima.**

Ružena Hornáčeková

KOPANIČIAR *expres* 1.8.2000 str. 4 – **Došli smo da širimo razumevanje i ljubav među ljudima...**

Da. Došli su da šire razumevanje i da daruju ljubav među ljudima. Tako kao što su bili i pre dve ili tri godine. Tada smo se opraštali sa slovačkim kamernim horom Zvony iz Jugoslavenske Selenče. Opraštali smo se sa suzama zahvalnosti i priznanja...

... u trenucima kada su zvučale završne kompozicije koncerta, suza je potekla ne samo publici, već i većini pevača hora Zvony. Možda iz ljubavi prema nama, možda iz zahvalnosti da na njih ovde u Slovačkoj ne zaboravljamo, možda iz zadovoljstva zbog dobro obavljenog posla, ili iz radosti, što posle svih nedaća koje su u ratu preživeli im je ipak uspelo da pomoću svojih glasova i srca da **raznose razumevanje i ljubav među ljudima.** U glavnom ljubav. Jer ona je najbitnija i iz nje izlaze sve pozitivne osobine čoveka.

Hvala Vam „Zvony“ iz Selenče, hvala vam za to što smo **sa vaših koncerata odlazili duhovno neobično bogati!** Nek vam dobar Bog pomaže i u buduće, da bi ste Njegovu ljubav mogli i na dalje da širite među ljudima! Hvala vam i dođite opet.

MUDr. Katarína Bučencová, Myjava

178/33-2000 BOŽIĆNI HUMANITARNI KONCERT – SEAVC – Selenča – 26.12.2000.

EVANJELICKÝ HLÁSNÍK 1/2001

... Na početku koncerta je govorio sveštenik evangelističke a. v. crkve Vladimir Valent, koji je pozdravio prisutne ovom prilikom na neobičan način na radost prisutnim. Sveštenik je govorio o tome **dali povodom ovakvih koncerata priliči aplaudiranje.** Znamo, da kod nas u crkvama aplauz nije bio prisutan. Ali znamo i to, da se svuda u svetu aplaudiranje umetnicima u crkvama podrazumeva. **Sveštenik je objasnio da aplauz nije upućen samo**

umetnicima, već je to pozdrav Gospodu, zato što nam je omogućio da uživamo u umetnosti u Njegovoj prisutnosti. Aplauzi, koji su sledili posle svake kompozicije nisu bili upućeni samo umetnicima, već i Gospodu po blagoslov naše želje za lepim. Ovim se selenička evangelistička a. v. crkva i vernici koji su bili u njoj postao deo velike porodice koja I na ovaj način poštuje širenje jevanđelja.

J. Dorča

DOLNOZEMSKÝ SLOVÁK – Ročník VI (XXI) 2001 – č. 1 – Časopis Slovákov zo Zväzovej republiky Juhoslávie, Maďarskej republiky a Rumunska – str. 22-23 – HLAHOL ZO SELENČE alebo: prstom ukázanie na vinníkov nevidaného záujmu o zborový spev (GLAS IZ SELENČE ili: pokazivanje prstom na krivce nevidenog interesovanja za pevanje u horu)

... Insistirao sam još na nečemu. S obzirom na to, da je naš brak evangelističko-rimokatolički, zato što je i Selenča takva, hor drugačiji nije ni mogao da bude. Kad bi bilo drugačije, uistinu to više ne bi bio selenički hor...

Intervju sa Jurajem Suđijem, novinar Vladimir Dorča

208/4 i 209/5-2002 INSTALACIJA SVEŠTENIKA JAROSLAVA KOPČOKA i KONCERT DUHOVNE MUZIKE – SEAVC – Gložan – 05.05.2002.

HLAS LUDU – 11.05.2002 str. 6 – Z naših osád – Inštalovaný Mgr. Jaroslav Kopčok Ôsmy hložiansky farár (Iz naših sela – Inštalovaný Mgr. Jaroslav Kopčok osmi sveštenik u Gložanu)

... Skoro dvosatni obred u punoj crkvi imao je dobar tok; dobro su u njega zapale i pesme domaćeg crkvenog hora, kao i Kamernog hora Zvony iz Selenče, koji je u terminu poslepodnevne službe Božije nastupio na posebnom koncertu koji je trajao sat vremena, na kojem su se, verovatno po prvi put od godine završetka crkve (1796), čuli aplauzi radosti mnogobrojnih prisutnih. Zvona su u stvari u Gložanu već nastupala, ali ovo je bio njihov prvi nastup u crkvi, gde se čarolija njihove iskrene ljubavi prema muzici koja je kao sredstvo komunikacije još uvećala, tako da ne čudi to što je neko od prisutnih sebi dozvolio da aplaudira a neko je dozvolio, da mu iz oka ispadne pokoja suza vlastitog očišćenja...

Juraj Bartoš

216/12-220/16-2002 7. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – AMBASADA SRJ – Bratislava,
KONCERTI DUHOVNE MUZIKE – ECAV – Bratislava i Modra – 22.-24. 11.2002

HLAS EUDU – 07.12.2002 – str. 26 – Kultúra – Spievajúce zvonivé duže zo Selenče v Bratislave (Pevajúce zvoneče duše iz Selenče u Bratislavi)

...Prvog dana učesnike gostovanja je primio Miroslav Kopečni, ambasador Jugoslavije u SR. Izrazio im je **iskreno priznanje za nadovezivanje kulturnih i ostalih kontakata između dve prijateljske države.**

... Mnogi posetioci koncerata iz ostalih mesta izrazili su želju, da slenačka Zvona gostuju i kod njih. Jer, pesma "Otcova rol'a" iz njihovog repertoara, koja simbolizuje vrednoću slovačkog naroda, mogla bi neprestano da se sluša. To je "hit" hora "Zvony".

Ján Fábry

228/3-2003 KONCERT DUHOVNE MUZIKE – 230. GODINA DOLASKA SLOVAKA U KISAČ – EMC – 13.04.2003.

HLAS EUDU – str. 17 – 19.04.2003 – Kultúra – Zurčiaci vodopád osláv (Kultura – Ječėci vodopad proslava)

... Prисutnima je u molitvenom domu Elim dobrodošlicu poželela sveštenica Ana Palik-Kunčak i rekla je da je ovaj koncert ispunjenje njihovih želja, ali i početak dobre saradnje, jer su **prilikom izgradnje ovog velelepnog objekta rešili da u njemu organizuju koncerte, a kao prve goste su pozvali upravo slenačka Zvona.**

...Prilikom uručivanja poklona domaćinima, Juraj Suđi je rekao, da **na početku karijere, kada su Zvona prolazila mnogim nedaćama, prvi otvoreni zagrljaj su pronašla upravo u Kisaču, a to ne zaboravljaju...**

E. Š.

HLAS EUDU 2004 – 03.07. 2004. str. 23 – KULTÚRA

HL: „Pevate mnoštvo pesama sa crkvenom tematikom, i to iz različitih kršćanskih konfesija. Kako se na ovaj način gradi ekumena među ljudima?“

JS: „**Upravo tim raznim repertoarom, nastupima u raznim crkvama, uključivanjem svih; nekada smo imali članove i Kristove duhovne crkve, tako da kada bi bilo ko došao za mnom i izrazio želju, da hoće da postane član našeg hora, s radošću ćemo ga primiti među nas.**“

...I zato treba da cenimo ovu pozitivnu delatnost u crkvenoj oblasti, jer vidimo u praksi, da donosi mnoštvo plodova.

Jasmina Kotasová

266/22-270/26-2004 11. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – VII. FESTIVAL HOROVA „ZBORY MESTU“ – Nitra, Veľké Zalužie, Mašková od 19. do 21.11.2004.

HLAS ĽUDU, godište 61., str. 4 i 5, Mozaika – Pesmom darivaju toplinu, radost i ljubav – Rušimo granice – gradimo mostove – 11.12.2004.

...Lepe komplimente, koji sigurno govore o generalnom doživljaju konzumenata koncertiranja Zvona, su dobili i od Jozefa Vontorčika, dugogodišnjeg pevača čak dva hora u Nitri, Gloria i Emerám. „Zvony su pevali veoma lepo. Slušaoci su sa koncerata odlazili sa prekrasnim osećanjem u srcu, zato što su Zvony došli sa kompozicijama koje su ih raznežili, doneli im suze na oči. Gledaoci su pevali sa njima i proživljavali su divnu toplotu koju su Selenčani doneli sa sobom u Nitru u ovo hladno snežno veče.

Bilo je to neverovatno veče, sa neverovatnim doživljajima. Dao Bog, da ove dragocene veze između Nitre i vojvodanskih Slovaka zauvek cvetaju. Neka Zvona na čast ove saradnje, za njenu dugotrajnost i razvijanje ljubavi stalno zvone. Neka nas ovako lepi momenti još mnogo puta u životu ponove, rekli su mnogi stanovnici Nitre, Zalužia, Maškove, pružajući dlan desne ruke na pozdrav pevačima i dirigentu Zvona.

...Trodnevni boravak Silbašana je kulminirao u nedelju poslepodne Bogoslužjenjem u maškovskoj evangelističkoj crkvi i večernjim koncertom Zvona u domu kulture.

Juraj Pucovský

271/27-2004 EKUMENSKI KONCERT – EMC – Kisač – 05.12.2004.

HLAS ĽUDU, godište 61., str. 25, Kultura – Neka zazvoni Božija ljubav – 11.12.2004.

U sali Elim EMC u Kisaču je druge adventne nedelje 5. decembra 2004. godine bilo veoma svečano. Sreli su se ovde vernici ne samo ove konfesije, već i evang. a. v., rimok. i drugih veroispovesti na duhovnoj večeri, u okviru koje je govorio Marijan Dej - velečasni rimok. crkve i Kamerni hor Zvony iz Selenče koji je pevao za tu priliku odabrane pesme. Prisutnima, ne samo iz Kisača, ali i iz okolnih sela, posebno iz Pivnica i iz Silbaša, reči dobrodošlice uputila sveštenica Anna Páliková-Kunčáková i izrazila je radost zbog posete Zvona, koja skoro po pravilu jednom godišnje gostuju u ovoj crkvi.

E. Š.

292/20 i 293/21-20051. GOSTOVANJE U SLOVENIJI – 2. ZAJEDNIČKA KONCERTNA NASTUPA KH „ZVONY“ I HORA SEAVC – ECAV – Moravske Toplice 26. i Murska Sobota – 27.11.2005.

BLIC – br. 3168 – Zvona prijateljstva iz Selenče – 05.12.2005

... U Baču ističu da su **kulturni poslenici bili prethodnica buduće svestrane privredne i ekonomske saradnje Murske Subote i Bača.**

S. M.

EVANJELICKÝ HLÁSNIK – Z našich zborov – Selenča – str. 133 – 12/2005

U toku konferencije sveštenika u Feketiću, gde su bili prisutni osim naših sveštenika i sveštenici Evangelističke a. v. crkve iz Slovenije i Hrvatske, imao je Kamerni hor ZVONY večernji koncert. Posle završetka koncerta sveštenik Mgr. Geza Erniša, biskup i Mgr. Vili Kerčmar, sveštenik iz Slovenije, pozvali su kamerni hor u koncertnu posetu Evangelističke a. v. crkve u vreme adventa. Na osnovu ovog poziva se od 25. do 27. novembra ova poseta i realizovala...

Prilikom izvođenja kompozicija osećalo se zajedništvo pevača i publike, prisutnih članova domaće crkve....

Za vreme ove posete je naše srce bilo radosno, jer smo u Sloveniju polazili sa određenom dozom rezerve: kako će nas tamo ljudi primiti posle ovog nesrećnog raspada bivše Jugoslavije? Ali, sve se to raspršilo već na samoj granici Slovenije. Slovenački carinici su nas lepo dočekali...

W

329/17-2007 KONCERT DUHOVNE MUZIKE – SEAVC – St. Pazova – 28.10.2007.

Interni crkveni časopis – Reformačné dni – 2007

Ispod fotografije: Koncert ekumenskog hora Zvony, u kojem pevaju evangelisti a. v. kao i rimokatolici, među kojima je i velečasni – dekan Marian Dej. Koncert je bio **svedočanstvom, da i pored podeljenog kršćanstva živ Krist nas spaja svojom ljubavlju.**

332/20-2007 EKUMENSKI HUMANITARNI KONCERT ZA UDRUŽENJE SIGURNA KUĆA – Sinagoga – N. Sad – 29.11.2007.

HLAS EUDU – 08.12.2007 – Kultura – str. 27 – Komorný zbor Zvony v sinagoge (Kamerni hor Zvony u sinagogi)

U četvrtak 28. novembra 2007. U sinagogi u Novom Sadu kao podrška projektu Sigurna kuća održao se **humanitarni ekumenski koncert crkvenih zajednica koje deluju kod nas.** Domaćin ovog značajnog, kulturno i konfesionalno raznolikog koncerta bila je novosadska jevrejska zajednica...

...U ime Slovačke evangelističke a. v. crkve nastupio je Kamerni hor Zvony iz Selenče pod dirigentskom upravom mr Suđi Juraja...

...Jevrejska crkva je ponudila članovima ovog našeg hora saradnju i u buduće, tako da će već 22. decembra učestvovati na sličnom humanitarnom koncertu, na kojem će nastupati kao Udruženi horovi Zvony iz Selenče i Neven iz Bača. Po rečima dirigenta mr Suđi Juraja, upravo ovaj trenutak je u njihovoj koncertnoj karijeri veoma značajan, zato što su na njega čekali 15 godina a sada su srećni, da im se san ostvario.

Mária Pavlovoá

338/4-2008 PROMOCIJA KNJIGE „Selenča 1758 – 2008“ i „DVD KOMORNÝ ZBOR ZVONY – PÄTNÄŠŤ ROKOV ROZSIEVANIA SPEVU“ – Biznis klub – Selenča – 04.07.2008.

ROVINA Ročník 15 – č. 1-2 2008 – str. 6 – Selenča 250 – Selenčské prvé zastavenie – Dedinu premenili v pieseň (Selenáčko prvo stajanje – Selo su promenili u pesmu)

...Zvona su postala simbol svih slovačkih kamernih horova u Vojvodini. Postali su simbol našeg kamernog pevanja. I uzor...

...Mislim da je glas Zvony tako dubok, da su njihovi tragovi iz novosadske sinagoge potvrdili, da i tama sija a praznina ima punoću. Zato sebi dajem za pravo da napišem, da su Zvona nedodiju promenili u pesmu.

Ján Dorča

345/11-350/16-2008 14. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – 6 koncertnih nastupa – Ľubica, Kežmarok, – od 22. do 24.08.2008.

EPST – SPRAVODAJSTVO – Pocta Čajakovcom – 10.09.2008

...Svečanost otkrivanja spomen table Janu Čajaku je svojim nastupom počastvovao i ekumenski hor Zvony iz slovačkog sela Selenča u srpskoj Vojvodini pod rukovodstvom dirigenta i kompozitora Suđi Juraja...

-dk-

...ELEKTROVOJVODINA – GODINA XLVI – Broj 425 – Septembar 2008 str. 23 – Muzički uspeh Selenčana – Na koncertu povodom otkrivanja spomen-table piscu Janu Čajaku Starijem u Slovačkoj kamerni hor Zvoni iz Selenče doživeo ovacije

...Premda je koncert održan u zemlji njihovog porekla, brižljivo biranim repertoarom, članovi ovog hora su u najlepšem mogućem svetlu predstavili multikulturalnu,

multinacionalnu i multikonfesionalnu Vojvodinu. U programu koncerta sastavljenom od dva bloka, podjednako su bile zastupljene i duhovne, i svetovne kompozicije svih konfesija koje žive u Vojvodini – **i pravoslavnih, i katolika, i evangelista.** Dirljive melodije koje **jasno poručuju da vojvođanski Slovaci pripadaju Vojvodini, izazvale su pravu buru emocija.** Koncert je završen izuzetno jakom i uspelom kompozicijom „Moja Vojvodina“ autora mr Suđija, koja je publiku podigla na noge. Aplauzu nije bilo kraja i slobodno se može reći da su „Zvoni“ u Kežmarku doživeli prave ovacije.

– „**Izuzetno nam se dopada način na koji ste predstavili svoju zemlju Srbiju i svoj slovački rod.** Vaše bravurozne izvedbe, ali i **ekumenski pristup,** garancija su daljeg uspeha i mi sa nestrpljenjem očekujemo vaš ponovni dolazak u Kežmarok“ – rekao je gradonačelnik Kežmarka Igor Šajtlava predstavnicima „Zvona“ za koje je upriličio kratak prijem u svom kabinetu. I pored toga što su „Zvony“ put Srbije krenuli nedeljom, u jutarnjim časovima, gradonačelnik je lično došao da ih isprati, a „Zvony“ su za rastanak, pred sam polazak, domaćinima otpevali slovačku narodnu pesmu „**Ja sam Slovák, ti Slovenka“** i „**Mnogaja ljeta“.**

Lj.M:

KEŽMAROK – MOZAIKA – 17/2008 str. 6 – Čajakovci i slenačka Zvona

... Držimo palčeve (fige), da njihov kredo „**Približavati ljude raznih narodnosti i konfesija što se više može postići pesmom i donositi u srca ljudi dobre volje Božić u svako vreme“** izdrži što duže. Neka njihovi napori donesu blagoslov i u njihove porodice...

Milan Choma, Schola Humanitatis, Kežmarok

KEŽMAROK – HISTÓRIA – 17/2008 str. 7 – Slenačka Zvona su pokrenula srca ljubavlju na prvi pogled

Mail korespondencija:

Dragi Juraj!

Imao sam toga jako puno i zbog toga se nisam javljao. Tajno sam se nadao, da ćete doći u Kežmarok još jednom. Slenčani, **to je poklon sa nebesa, ili ljubav na prvi pogled.** Nisu upalili u Kežmarku iskra već su **zapalili još malo onog osećanja, koje je ostalo u ljudima.** To je čudo, da na svetu još postoje takvi ljudi a igrom slučaja, to su Slovaci iz Vojvodine, koji su **došli da nas uče kulturi.** Mi samo pasivno primamo ono što dobijamo, ali **stvarati kulturu na selu to je bilo nekada davno, kada smo bili još ljudi.** Šaljem Vam par fotografija sa akcije.

Milan Choma

ROVINA Ročnik 15 – 2008 č. 9 – str. 14 – Jubiljuće... 15-ročne Zvony (Jubilirajuća... 15-godišnja Zvona)

Polako, ali sigurno se kamerni hor proširivao. Od osmoro na više, na više i na više, sve dok se nije formirao. Bio je prvi Kamerni hor među Slovacima u Jugoslaviji. Posle njega su nastajali mnogi sledeći.

Zvony su Selenči dali značaj na mapi Vojvodine a imaju velike zasluge na tome, da su ostalim bili i ostali kao primer.

Ján Dorča

HLAS EUDU Ročnik 65 č. 37/4300/ str. 18/II – 13.09.2008 – Mozaika – Prvých 15 rokov KZ Zvony – Zvony radosti (Prvih 15 godina KH Zvony iz Selenče – Zvona radosti)

- Dali se neki pevački ansambli menjaju po „padežu Zvony“?

- Posle nastanka Kamernog hora Zvony s radom je počelo nekoliko Kamernih novih horova. Nekima smo bili inicijatori da otpočnu sa svojim osnivanjem, nekima smo čak pozajmili i statut da bi se osnovali. Jedan od naših ciljeva je davati primer i pomoć prilikom osnivanja i rada ovakvih ansambala. Dešavalo se, da su nas u mnogim sredinama i ovde, ale i u inostranstvu zamolili, da damo svoj notni materijal. Vrlo rado smo im uvek i svuda poklanjali, što nije baš tipično za mnoge horove i njihove dirigente. Muzičari nerado dele svoje note. Mislim da nam to ne može da nam škodi, već samo može da pomogne, da bi smo svuda imali srodne duše....

„...Myjava nas je takođe prelepo primila. Tada smo po prvi put trebali da budemo smešteni po porodicama. Na naše iznenađenje su nas tako lepo primili, da za ovih 14 godina sa njima imamo i rodbinske odnose a srećemo se i mimo koncertnih aktivnosti.

Pavel Matúch

377/9-2009 16. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – KONCERT HORSKE MUZIKE – Muzej hrvatske kulture u SK – Devínska Nová Ves – 04. 07. 2009.

HLAS EUDU Ročnik 66 str. 29 – 18.07.2009 – Kultura – Selenčeské Zvony na Devínskom hrade (Senačka zvona na Devínskoj tvrđavi)

... Hor iz Selenče su primili i pripadnici hrvatske manjine u Slovačkoj. U Muzeju hrvatske kulture u Devínskoj novoj vsi su otpevali duhovne kompozicije i kompozicije o narodu i domovini a time ne samo da su se svideli publici, već su i potvrdili očuvanje svoje kulture, poštovanje kulture ostalih naroda i širenje ljubavi i tolerancije.

Tijana Bolf

VZLET – str. 20

...Hor je našao vreme i za Hrvate u Slovačkoj, koji su tamo nacionalna manjina. U Muzeju hrvatske kulture su priredili jednosatni koncert, gde je publika čula pesme o lepoti života, koje su im suze naterale u oči.

Tijana Bolj

431/10-436/15-2011 18. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ „ELRO“ – FESTIVAL EVROPSKIH NARODNIH ZANATA – Kežmarok – 08.-10.07.2011.

HLAS LUDU Ročnik 68. Č. 29 /4448/ Z NAŠÍCH OSÁD – ZVONY NA SLOVENSKU – Na festivale remesiel a ľudovej kultúry (IZ NAŠIH MESTA – ZVONY U SLOVAČKOJ – na festivalu zanata i narodne kulture) – str. 10 – 16.07.2011.

*...Za vreme tri dana Zvony su apsolvirali četiri polučasovna nastupa na festivalu i pored toga su pevali i u grko-katoličkoj crkvi na bogoslužjenju. Pisma Zvona je odzvanjala i u privatnoj galeriji likovnog umetnika kežmarčanina Beňa Maleca, koji nije sakrivao oduševljenje i pozvao je svoje prijatelje i poštovaoce na ovaj mini koncert našeg hora. **Zvona su u najlepšem svetlu reprezentovali ne samo sebe, već i Slovake u Srbiji**, o čemu svedoči i poziv direktora festivala da dođemo na ELRO 2012.*

Juraj Berédi-Đuky

9.4. Prilozi D - Citati iz štampe – Primeri iz prakse Udruženih horova „Zvony“ - Selenča i „Neven“ – Bač

145/22-1999, 2. ZN **BOŽIĆNI HUMANITARNI KONCERT – SEAVC – Selenča – 26.12.1999.**

HLAS LUDU – KULTÚRA – str. 25 – Novoročny koncert zvonov (Novogodišnji koncert zvana)

...Ovaj zadnji prošlogodišnji koncert je imao dve posebnosti. Prva je bila ta da je Kamerni hor Zvony se ovim koncertom pripojio akciji Matice slovačke u Jugoslaviji u novčanoj zbirci za dom matice u B. Petrovcu. Novac je odmah posle koncerta na koktelu, koji su pripremili Zvona sa svojim sponzorima, bio uručen predstavnicima MSJ. Bila je to nova humanitarna akcija Zvona, posle one jesenje u crkvi u Silbašu, kada su ceo dobrovoljni prilog sakupljen na njihovom koncertu posvetili obnovi države uništene posle napada Severno atlantske alijanse... Druga posebnost je to da je uz Zvona na ovom koncertu nastupao i Kamerni hor KUD Mladosti z Bača...

J. Dorča

235/10-238/13-2003, 15.-18. ZN 8. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – KONCERTI DUHOVNE MUZIKE, UČEŠĆE NA VENČANJU, V. MEĐUNARODNI FESTIVAL HORSKOG PEVANJA, BOGOSLUŽENJE – UH „ZVONY“ i „NEVEN“ – Pezinok, Senica – 26.- 28.09.2003.

MAGAZIN – str. 20, 21– BAČ – GODINA 1 br. 2 – Kultura – 6.10.2003 – Uspešno gostovanje združenih Kamernih horova iz Bača i Selenče u Slovačkoj – NEVEN I ZVONA JOŠ UVEK ODZVANJAJU SLOVAČKOM

...Najjača impresija i nezamenljiv osećaj da smo „jedno“, bez obzira na sličnosti i razlike svakog pojedinca, osećala se u pesmama koje su odjekivale našim autobusom od samog polaska...

*...Predsednik naše opštine, Tomislav Bogunović, je zahvalio domaćinu na lepim rečima i željama i ponosno je rekao da je u Slovačku doveo dva hora koji predstavljaju našu opštinu, pa i našu državu. Ponuđeno je **bratimljenje između dva grada** što je gradonačelnik Senice prihvatio na njegovo veliko zadovoljstvo.“*

T.S. R.B.

HLAS LUDU, godište 61., str. 26, Kultura – U saradnji bačke opštine i Senice u Slovačkoj – Otvaraju se novi putevi – 07.02.2004.

Sredinom januara ove godine delegacija od devet članova iz opštine Bač, sastavljena od odbornika, predstavnika lokalne samouprave, privrednika i kulturnih delatnika boravila je u Slovačkoj. Glavni cilj puta je bilo **potpisivanje međunarodnog ugovora o saradnji između opštine Senica u Slovačkoj i opštinom Bač u Srbiji**, a svemu tome su svečaniji i oficijalni ton ovom gostovanju su dali nesvakidašnji susreti u Senici i u glavnom gradu SR, u Bratislavi ....

... Treba istaći, da je ova saradnja među Senicom i Selenčom, u stvari opštinom Bač traje već sedam godina, i to zahvaljujući svešteniku Juraju Šefšiku, koji od svog dolaska u Senicu stalno radi na tome, da sredinu, iz koje je došao, svoju Selenču, opštinu Bač, Bačku i Vojvodinu predstavi i tamo na Záhori. **Uz pomoš Kamernog hora Zvony, koji već sedam godina koncertira u Seničkoj opštini, na Záhori, Myjavi i u zapadnoj i srednjoj Slovačkoj, se ova saradnja razvija na polju horskog pevanja, crkve, kulture, dečjeg pozorišta, školstva.** Rekao bi da ovo nije početak, već potvrda onog što se do sada dešavalo a predstavlja i dobru vizu tome, šta će se dešavati već u aprilu, kada se Zvony i Neven pripremaju na koncertno gostovanje zajedno sa horom Cantilena iz Senice i horom iz Švajcarske, kod kojeg se Zvony i Neven spremaju već 2005. Godine. Jednom rečju, otvaraju se putevi saradnje i na polju turistike, sporta i privrede.

A. F.

242/17-2003, 20. ZN PREDBOŽIČNI KONCERT UDRUŽENIH HOROVA „Zvony“ i „Neven“ – B. Petrovac – 11.12.2003.

HLAS LUDU – GODINA 60 – br. 51-52 /4054-4055/ str. 20 – Kultura – U Bačkom Petrovcu – Predbožićni zvuk Zvona i Nevena – 20.12.2003.

„...Sjajno izvođenje i izvežbanost (na slovačkom jeziku)⁵⁸ stavili su u drugi plan i činjenicu, da tako reći **polovina pevača nisu Slovaci**. Sa sigurnošću je premijerno izvedena i *Tiha noć*, i na poseban zahtev prisutnih poznata „Otcova rola“, koja predstavlja sinonim za Zvona. Ona ih prati punih deset godina, po rečima njenog autora Suđi Juraja, počinje da živi svoj sopstveni život, ne vezano uz hor Zvony.“

A. Francistyová

---

⁵⁸ Napomena autora

HLAS LUDU, godište 61., str. 26, Kultura – U saradnji bačke opštine i Senice u Slovačkoj – Otvaraju se novi putevi – 07.02.2004.

Sredinom januara ove godine delegacija od devet članova iz opštine Bač, sastavljena od odbornika, predstavnika lokalne samouprave, privrednika i kulturnih delatnika boravila je u Slovačkoj. Glavni cilj puta je bilo **potpisivanje međunarodnog ugovora o saradnji između opštine Senica u Slovačkoj i opštinom Bač u Srbiji**, a svemu tome su svečaniji i oficijalni ton ovom gostovanju su dali nesvakidašnji susreti u Senici i u glavnom gradu SR, u Bratislavi ....

... Treba istaći, da je ova saradnja među Senicom i Selenčom, u stvari opštinom Bač traje već sedam godina, i to zahvaljujući svešteniku Juraju Šefšiku, koji od svog dolaska u Senicu stalno radi na tome, da sredinu, iz koje je došao, svoju Selenču, opštinu Bač, Bačku i Vojvodinu predstavi i tamo na Záhori. **Uz pomoć Kamernog hora Zvony, koji već sedam godina koncertira u Seničkoj opštini, na Záhori, Myjavi i u zapadnoj i srednjoj Slovačkoj, se ova saradnja razvija na polju horskog pevanja, crkve, kulture, dečjeg pozorišta, školstva.** Rekao bi da ovo nije početak, već potvrda onog što se do sada dešavalo a predstavlja i dobru vizu tome, šta će se dešavati već u aprilu, kada se Zvony i Neven pripremaju na koncertno gostovanje zajedno sa horom Cantilena iz Senice i horom iz Švajcarske, kod kojeg se Zvony i Neven spremaju već 2005. godine. Jednom rečju, otvaraju se putevi saradnje i na polju turisticke, sporta i privrede.

A. F.

244/19-2003, 21. ZN HUMANITARNI BOŽIĆNI KONCERT – Dom kulture – Selenča – 27.12.2003.

EVANJELICKÝ HLÁSNIK – 1/2004 – str. 10 – Selenča – VIANOČNY KONCERT 2003 (BOŽIĆNI KONCERT 2003)

...Nastupio je Hor slovačke evangelističke a. v. crkve, Kamerni hor Zvony, Kamerni hor Neven iz Bača i hor rimokatoličke crkve., tako da su bili **zastupljene tri konfesije – evangelistička, katolička i pravoslavna...**

... Takođe se u nastupima horova manifestovalo **jedinstvo kršćana**, koji ovo jedinstvo nalaze upravo u svom Gospodu, Isusu Kristu, čije rođenje su zajednički slavili...

...Koncert je imao **humanitarni karakter**. Dobrovoljni prilozima bili uručeni kao pomoć deci sa specijalnim potrebama u školama ovoga prostora a pripremljeni kolači su bili uručeni Gerontološkom centru u Bačkoj Palanci.

V. Valent

247/3 i 248/4-2004, 22 i 23. ZN 9. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – UH „Zvony“ i „Neven“ – KONCERT DUHOVNE MUZIKE – ECAV – Senica – 03.04.2004. i GALA KONCERT – SPA Smrdaki – 04.04.2004.

ZVESTI – Regionálny záhorácky týždenník, godišťe 10, br. 16 – 19.04.2004.

...U dvočasovnom programu nastupili su tri kamerna hora: dva iz Srbije /Zvony iz Selenče i Neven iz Bača/ i hor Oberaargau iz Švajcarskog grada Herzogenbuchsee...

...Da muzika i pevanje ljude povezuje, to je napomenuo u završnoj reči sveštenik Juraj Šefšik, jer među tako reči 90 učesnika bilo je Slovaka, Srba i Švajcaraca evangelističke a. v., rimokatoličke i pravoslavne veroispovesti, koji su se dobro razumeli i zajedno su svima priredili dubok umetnički doživljaj...

zl-

249/5-2004, 24. ZN VELIKI USKRŠNJI KONCERT – OŠ „Vuk Karadžić“ – Bač – 11.04.2004.

EVANJELICKÝ HLÁSNIK, godišťe XL/LVI, str. 58 – 05.2004

U uskršnji ponedeljak smo imali u Baču nesvakidašnji ekumenski događaj, koji je mnoge svojom sadržinom i porukom duboko dotakao. Bio je to uskršnji ekumenski koncert duhovnih kompozicija... Na koncertu su nastupili: hor slovačke evangelističke a. v. crkve, hor rimokatoličke crkve, Kamerni hor Zvony, Kamerni hor Neven, hor nižih i hor viših razreda osnovnih škola iz Selenče i Bača kao i hor predškolske ustanove Kolibri iz Bača. ... Na kraju su svi zajedno nastupili u jednoj kompoziciji...

Ovaj koncert je imao ekumenski duh, jer su u njemu učestvovali hrišćani evangelističke, rimokatoličke i pravoslavne veroispovesti....

*... U okviru koncerta su se prisutnima obratili sveštenici sve tri veroispovesti, kao i predsednik opštine Bač. Na koncertu su sigurno bili prisutni i ateisti, tako da je ovaj koncert imao i **misionarski karakter** sa porukom da evanđeljem dotakne one koji još nisu vernici i da ih dovede do Hristovog krsta. Takođe je veoma dobro došao ovaj koncert u ovim teškim i nesigurnim vremenima u našoj državi, kada dolazi do nemilih događaja među narodima, koji žive na ovom prostoru. **Ekstremne grupe nacionalistički obojene narušavaju zajednički život naroda ovog prostora svojim aktivnostima, donose strah i nesigurnost među ljude.** Verujemo, da će ovaj koncert napraviti barem jedan korak ka boljem razumevanju među stanovnicima ove opštine.*

-ent.

274/2-276/4 2005, 29., 30, i 31. ZN 12. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – FESTIVAL HORSKOG PEVANJA „V. F. – BYSTRÉHO“ – KONCERT DUHOVNE MUZIKE – ECAV – Slovenska Ľupča – 24.04.2005.

HRVATSKA RIJEČ – Kultura – Prvi međunarodni Festival pjevačkih zborova duhovne glazbe u Baču – Početak koji treba nastaviti – str. 48 – 16. rujna 2005.

... Koncert je otvorio zamjenik pokrajinskog tajnika za kulturu Dušan Vujičić koji je pri tom naglasio kako je vrlo interesantno i lijepo što manifestacija Dana evropske baštine započinje upravo pjesmom. Na ovaj će način, smatra Vujičić, u najboljem svijetlu doći do izražaja **multikulturalnost, multi-konfesionalnost i multi-nacionalnost ove sredine.**

Zvonimir Pelajić

285/13-2005, 38. ZN DANI EVROPSKE BAŠTINE – PRVI MEĐUNARODNI FESTIVAL HOROVA – KONCERT DUHOVNE MUZIKE – RKC – Franjevački samostan – Bač – 10.09.2005.

HRVATSKA RIJEČ – Kultura – Prvi međunarodni Festival pjevačkih zborova duhovne glazbe u Baču – Početak koji treba nastaviti – str. 48 – 16. rujna 2005.

... Koncert je otvorio zamjenik pokrajinskog tajnika za kulturu Dušan Vujičić koji je pri tom naglasio kako je vrlo interesantno i lijepo što manifestacija Dana evropske baštine započinje upravo pjesmom. Na ovaj će način, smatra Vujičić, u najboljem svijetlu doći do izražaja **multikulturalnost, multi-konfesionalnost i multi-nacionalnost ove sredine.**

...Na kraju se mora istaknuti **uzorno ponašanje publike**, koja je ispunila sva mjesta u crkvi samostana, zorno prateći i uživajući u svim točkama programa i time pokazala **zrelost i potrebu za češćim ovakvim događajima.**

Zvonimir Pelajić

294/22-2005, 44. ZN PREDBOŽIĆNI KONCERT – SEAVC – Gložan – Javno snimanje za TVNS RTS – 18.12.2005.

HLAS ĽUDU – Z naših osád – Predbožićni događaji u Gložanu – S osećanjem radosti i veselja – str. 15 – 24.12.2005

U nedelju 18. decembra, u četvrtu adventnu nedelju, bilo je u pomenutoj (evang. a. v. crkvi u Gložanu) crkvi veoma svečano, prijatno, čak dirljivo: nastupali su udruženi horovi Zvony iz Selenče i Neven iz Bača, kao i selenaćki (devojački) vokalni trio Zvončići i dečaćki kvartet...

Prvo su Zvony a kasnije Neven pevali po dve samostalne kompozicije, posle toga su čak dve trećine koncerta pevali zajedno – evangelisti, katolici, pravoslavci; na slovačkom i srpskom jeziku, Srbi i Slovaci...

Text ispod fotografije:

Zvony iz Selenče i Neven iz Bača su i u gložanskoj ev. crkvi zvučali unisonno.

Juraj Bartoš

328/16-2007, 65. ZN SAN O BUDUĆNOSTI – UH „Zvony“ i „Neven“ – Dom kulture – B. Petrovac – 05.10.2007.

PETROVSKÉ NOVINY – Ročník 5 – č. 112 – 11.10.2007 – str. 8 – Humanitný koncert v SVD (Humanitarni koncert u SVD)

Na kraju Dečje nedelje humanitarnom akcijom su doprineli i kamerni horovi iz Banske Bystrice – članovi adventističke crkve, koji su na gostovanju u Srbiji i mešoviti kamerni horovi Zvony iz Selenče i Neven iz Bača. Sakupljena sredstva organizatori su posvetili Građanskom udruženju roditelja i dece sa specijalnim potrebama „My“... Osim novčane pomoći, deci iz udruženja su poklonjene i slike i Cd-ovi od pomenutih horova, koje diriguje PaedDr. Juraj Suđi i Jan Hanko sa svojom ćerkom Veronikom.

J. Dorča

355/21-357/23 2008, 79. 80. i 81. ZN 15. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – FESTIVAL HOROVA – GALA KONCERT – Dom kulture, ECAV – Senica i RKC (Bazilika) – Šaštin – 04. i 05.10.2008.

MY TÝŽDENNÍK PRE ZÁHORIE – ČÍSLO 40 – KULTÚRA – oktobar 2008 – str. 7

Priateľ'stvá bez potreby tlmočníkov – Medzinárodný festival v Senici a Šaštine

...Ko je bio na koncertima u Senici ili u Šaštini, osetio je, da Slovaci sa Donje Zemlje – iz Vojvodine, osećaju Slovačku kao domovinu svojih predaka, a odnosi prema našoj državi za njih nisu samo preko granično partnerstvo...

Milan Soukup

ZÁHORÁK – ČÍSLO 38 – 13. Októbra 2008 – str. 9

Na festivale zborového spevu a sakrálnej zborovej tvorby zneli skladby známych a menej známych autorov – SEDEM ÚČINKUJÚCICH ZO SIEDMYCH KRAJÍN

...Nakon Cantilene su na podijum izašli Udruženje horovi iz Srbije Zvon – Neven, koji su Senicu doputovali iz slovačkog mesta Selenča i iz opštinskog mesta Bač u Vojvodini.

Horovi učestvuju zajedno od 1999. godine a nosioci su više nagrada. Rade pod umetničkim rukovodstvom dirigenta PaedDr. Sudi Juraja a njihov cilj je posredstvom svojih nastupa i koncerata unositi među ljude radost i ljubav. Hor je pripremio kompozicije Jana Nosala, Aleksandra Ljvova, Jana Levoslava Bellu i Sudi Juraja a slušaoce su obradovali ne samo pesmama na srpskom, već i na slovačkom jeziku.

M. Kováriková

360/26-2008, 83. ZN HUMANITARNI KONCERT – UH „ZVONY“ i „NEVEN“ – Rimokat. crkva sv. Pavla – Bač – 09.11.2008.

HRVATSKA RIJEČ – Združeni zbor „Neven“ i „Zvony“ u župnoj crkvi sv. Pavla u Baču – Koncert duhovne glazbe – 14. 11.2008

... Koncert je imao humanitarni karakter jer je bio pripremljen u znak zahvalnosti što je ovom zboru ova velika crkva otvorila vrata, da u njoj uvježbava skladbe i snimi CD, a prihod od koncerta ostao je župi...

Zvonimir Pelajić

ZVONIK – Događanja u Subotičkoj biskupiji – Koncert duhovne glazbe – 09/2008 – str. 11

...Repertoar zbora čine pjesme različitih konfesija koje tekstualno i melodijski imaju ekumenski karakter i mogu se izvoditi u svim crkvama i drugim mjestima. U zboru zajedno pjevaju pripadnici različitih naroda i svejedno im je, kao i publici, je li neka pjesma na latinskom, slovačkom, hrvatskom ili srpskom jeziku. Tako smo imali prigodu čuti pokraj katoličkih pjesama i pravoslavnu skladbu „Tebe pojem“ – St. St. Mokranjca ali i suvremenu skladbu „Oče naš“ Juraja Sudića te odlomke iz opera, primjerice, „Zbor sužnjeva“ iz opere „Nabuko“...

Zvonimir Pelajić

368/34-2008, 87. ZN BOŽIĆNO-NOVOGODIŠNJI EKUMENSKI KONCERT – Dom kulture – Selenča – 28.12.2008.

HLAS LUDU – 10.01. 2009 – str. 16 – KULTÚRA– V Selenči sa na konci roka koncertovalo (U Selenči se na kraju godine koncertiralo)

...I ovaj koncert je organizovan u okviru proslave 250. godišnjice osnivanja mesta i ponovo se pokazalo za ovaj koncert veliko interesovanje Selenčana, ali i publike iz okolnih mesta..

...Na koncertu se brojnoj publici predstavilo sedam horova. Na početku je nastupio Hor OŠ“ Jan Kolar“, praćen dečjim orkestrom ove škole. Hor i orkestar radi pod rukovodstvom Sudi

*Juraja. Sledio je nastup domaćina: Kamernog hora Zvony a onda se predstavio Hor SEAVC iz Selenče. U ime SEAVC je prisutne pozdravio sveštenik Vladimir Valent. RKC je na koncertu predstavio Omladinski hor i dekan ove crkve Marián Dej. KDC iz Selenče, Kulpina i B. Petrovca predstavio je hor Maranatha i propovednik ove crkve u Selenči Ján Krížov. Dalji deo programa izveo je Gradski hor Neven iz Bača a na kraju, najduži nastup je imao hor, koji je u Selenči nastupio po prvi put. Bio je to hor AC Vesnik. Hor je sačinjen od članova iz Negotina, Beograda, Zrenjanina i Beča. U ime ove crkve je govorio propovednik iz B. Palanke Vladimír Havran. Koncert se završio **zajedničkim izvođenjem svih horova** koji su otpevali tradicionalnu pesmu ovog koncerta *Tiha noć*.*

Juraj Berédi Ďuky

385/17-2009, 96. ZN DANI EVROPSKE BAŠTINE – Tema: Podsticaj interkulturnog dijaloga – KONCERT DUHOVNE MUZIKE – Bač – 19.09.2009.

HLAS LUDU Ročnik 66 č. 39/4354/ str. 36

*...Horisti iz Petrovca su osetili i cene **koncertno obrazovanu publiku**, koja je nagradila izvođenje kompozicija **adekvatnim aplauzom**...*

A. F.

394/1-2010, 99. ZN GALA KONCERT – Dom kulture – Selenča – 10.01.2010.

Na koncertu je pročitano pismo iz Slovačke od Ureda za Slovake koji žive u inostranstvu. Direktorica odbora za kulturu PhDr. Ľubica Bartalská je osim što se zahvalila za poziv na koncert, pored ostalog naglasila i sledeće:

Poštovani gospodine PaedDr. Súdi

*...Mi, u Uredu za Slovake koji žive u inostranstvu, visoko cenimo Vaš trud da slovačkim pevanjem i muzikom obogatite duhovni i umetnički život Slovaka u Vašoj sredini a aktivnosti da svojom umetnošću **pomognete međusobnom razumevanju svih ljudi dobre volje, bez razlike veroispovesti i nacionalne pripadnosti**. Želimo Vam, poštovani gospodine Súdi i svim učesnicima koncerta, da Gospod Bog blagoslovi sav Vaš trud da pevanjem, muzikom i stvaralačkim radom **darujete radost i duboki umetnički doživljaj**. Sa velikim divljenjem ćemo pratiti i Vaše buduće aktivnosti dali kod Vas ili u Slovačkoj, gde ste **svojim nastupom u julu mesecu prošle godine osvojili srca najviših državnih predstavnika Slovačke republike, predstavnika diplomatskog kora mnogih država sveta akreditiranih u Slovačkoj i svih Slovaka, koji su pratili Vaš nastup**...*

PhDr. Ľubica Bartalská - Direktorica odbora za kulturu USŽZ

402/9-2010, 103. ZN EKUMENSKI KONCERT „GOSPODU PEVAMO ZAJEDNO“ – Dom kulture – Selenča – 13.06.2010.

HLAS LUDU Ročník 67 – č. 25 /4392/ EKUMENICKÝ KONCERT V SELENČI – Pánovi Spievame spolu (UKUMENSKI KONCERT U SELENČI – Gospodu pevajmo zajedno)

...Činjenica, da su učesnici bili raznih veroispovesti, i pesme i način njihovih izvođenja je bio različit, što je publici dalo raznolikost večeri i jedinstven umetnički doživljaj. O uspehu ekumenskog koncerta su govorila i spokojna ozarena lica učesnika, ali i publike.

J. Berédi-Đuky

412/19-414/21-2010, 110. 111. i 112. ZN 17. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – ZVOLENSKI FESTIVAL HOROVA – I. KONCERT „Na Sliachi“ – ECAV i RKC – Zvolen – 10-12.09.2010.

Zvolenské noviny Ročník XIX. (CVI.) Číslo 38 – str. 7 Kultúra – Keď pieseň nepozná hranice (Kad pesma ne poznaje granice) – 20.09.2010.

... Na kraju svakog koncerta su dali srpski horovi i ZSZ⁵⁹ na znanje svoje zajedništvo – zapevali su zajedno a moćan koral više od šesdeset glasova je oduševljavao prisutnu publiku...

Martin Mázor

427/6-2011, 120. ZN KONCERT NARODNIH PESMA – OŠ „Vuk Karadžić“ – Bač 12.06.2011.

HLAS LUDU – č. 26 /4445/ - str. 36 KULTÚRA – Koncert Pudových piesní (KULTURA – Koncert narodnih pesama) – 25.06.2011.

...Svi učesnici su izveli stare tradicionalne narodne pesme ili spletove pesama. Pevalo se i na slovačkom i na srpskom jeziku. Na kraju su svi učesnici u pratnji oba orkestra izveli splet srpskih narodnih pesama. Svi ovi horski ili orkestarski ansambli rade pod upravom PaedDr. Suđi Juraja, koji neumorno radi na polju muzike i dokazuje dobro poznato pravilo, da u muzici ne postoji ni jezička, ni prostorna granica i barijera. Dokaz tome jeste dugoročna uspešna saradnja dva hora, koja je primer ne samo u opštini Bač, već bi mogla da posluži za primer i drugim više nacionalnim i veše konfesionalnim sredinama...

J. Berédi-Đuky

---

⁵⁹ Zvolenský spevácky zbor

452/31-2011, 122. ZN BOŽIČNI EKUMENSKI KONCERT „GOSPODU PEVAMO ZAJEDNO“ – Dom kulture – Selenča – 25.12.2011.

HLAS LUDU Ročník 69 č. 1 /4472/- str. 33 – Kultúra – V SELENČI Tradičný koncert (U SELENČI – Tradicionalni koncert) 01.01.2012.

...Daj Boh šťastia, je pesma, sa kojom se uvek završava koncert. Kraj koncerta je posebno emotivan, jer pomenutu pesmu zajedno peva publika i svi učesnici koncerta. Ovaj koncert je najlepšim završetkom kulturnih aktivnosti u Selenči u prošloj godini. Nadamo se da organizatorima neće nedostajati stvaralačke energije i da ćemo moći i dogodine opet da se radujemo ovako uspešnom koncertu.

Juraj Berédi-Đuky

9.5. Prilozi E - Fotografije

13/6-1994 2. DUHOVNI KONCERT – Sala DVD – Selenča – 22.4.1994.

KH „Zvony“ na 2. Duhovnom koncertu u Selenči – 22.4.1994.

56/22-1996 SVEČANI BOŽIČNI KONCERT KH „Zvony“ – SEAVC – Selenča – 29.12.1996.

KH „Zvony“ posle Božićnog koncerta u SEAVC – Selenča – 29.12.1996.

68/12-1997 1. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – rimokat. crkva – Komarno – 06.04.1997.

KH „Zvony“ sa velečasnim, koji se zahvaljuje za nastup hora u RKC „Sv. Andreja“ u Komarnu u Republici Slovačkoj 06.04.1997.

145/22-1999, 2. ZN BOŽIČNI HUMANITARNI KONCERT – SECAV – Selenča – 26.12.1999.

KH „Zvony“ i KH KUD „Mladost“ sa dirigentom Suđi Jurajem na Božićnom humanitarnom koncertu u SEAVC u Selenči 26.12.1999.

189/11, 190/12 i 191/13-2001 6. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – ZABAVNI KONCERT
 – Maškova – Dom kulture – 14.07.2001. , KONCERTI DUHOVNE MUZIKE – ECAV
 Lučenec – 15.07.2001., i ECAV Maškova – 15.07.2001.

Dirigent KH „Zvony“ Sudi Juraj sa suprugom i domaćinima, porodicom Halgaš ispred zgrade u mestu Maškova 14.07.2001 u kojoj su za vreme II. svetskog rata bili sakriveni Selenčani koji su pobjegli sa prinudnog rada iz Budimpešte.

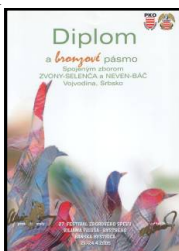
Članovi KH „Zvony“ prilikom izvođenja kompozicije Đ. Verdija „Hor Jevreja“ iz opere *Nabuko* nad grobom Selenčana poginulog u II. svetskom ratu u mestu Maškova 15.07.2001.

230/5-2003, 11. ZN ZAJEDNIČKI KONCERT HOROVA „ZVONY“, „NEVEN“ i „HORA SECAV – Selenča – 18.05.2003.

Članovi KH „Zvony“, KH „Neven“ i Hora SEAVC u Selenči u SEAVC na zajedničkom koncertu jubilarnih horova („Zvony“ 10 godina i „Neven“ 5 godina rada) 18.05.2003.

274/2-276/4-2005, 29., 30, i 31. ZN 12. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – FESTIVAL HORSKOG PEVANJA „V. F. – BYSTRÉHO“ – KONCERT DUHOVNE MUZIKE – ECAV – Slovenska Ľupča – od 21. do 24.04.2005.

UH „Zvony i Neven“ na Festivalu „V. F. Bystreho“ u B. Bistrici, diploma bronzane nagrade na Festivalu fotografija sa nastupa oba hora na bogoslužju u EAVC u Slovenskoj Ľupči u Republici Slovačkoj 23. i 24.04.2005.

277/5-2005 KONFERENCIA SVEŠTENIKA – EAVC – Feketić – KONCERT – 27.04.2005.

KH „Zvony“ i Vokalni trio „Zvončeki“ uz klavirsku pratnju umetničkog rukovodioca ansambla Sudi Juraja, na koncertu u okviru Konferencije sveštenika EAVC sa područja bivše Jugoslavije u Feketiću 27.04.2005.

285/13-2005, 38. ZN DANI EVROPSKE BAŠTINE – PRVI MEĐUNARODNI FESTIVAL HOROVA – KONCERT DUHOVNE MUZIKE – Franjevački samostan – Bač – 10.09.2005.

Dirigent Sudi Juraj i ansambl UH „Zvony i Neven“ na Prvom međunarodnom festivalu horova u okviru DEB u Franjevačkom samostanu u Baču 10.09.2005.

292/20 i 293/21-20051. GOSTOVANJE U SLOVENIJI – 2. ZAJEDNIČKA KONCERTNA NASTUPA KH „ZVONY“ I HORA SECAV u ECAV – Moravske Toplice 26. i Murska Sobotna – 27.11.2005.

KH „Zvony“ i Hor SEAVC u Selenči na koncertnim nastupima u Republici Sloveniji u Moravskim Toplicama i Murskoj Soboti 26. i 27.11.2005.

295/23-2005 VELIKI BOŽIĆNO-NOVOGODIŠNJI HUMANITARNI KONCERT KH „ZVONY“ I SUBOTIČKOG TAMBURAŠKOG ORKESTRA SA UČEŠĆEM HOROVA I DRUGIH ANSAMBALA OPŠTINE BAČ – Dom kulture – Selenča – 28.12.2005.

UH „Zvony i Neven“, Vokalni trio „Zvončeki“ i Subotički tamburaški orkestar pod dirigentskim vođstvom prof. Zorana Mulića, na Velikom božićno-novogodišnjem koncertu u domu kulture u Selenči 28.12.2005.

306/11-2006, 50. i 51. ZN CIVILNO I CRKVENO VENČANJE (J. Suđi i J. Moravčik) –
Biznis klub i SECAV – Selenča – 23.09.2006.

UH „Zvony i Neven“ uz muzičku pratnju Leonore Suđi na violini i Suđi Juraj na klaviru na civilnom i crkvenom venčanju Suđi Janka Moravčik Jane u bašti Biznis kluba i SEAVC u Selenči 23.09.2006.

308/13-2006, 52. ZN SVEČANO OTVARANJE I OSVEĆENJE PROSTORIJA KUD
„MLADOST“ – UH „Zvony i Neven“ – Bač – 12.10.2006.

Gosti na svečanom otvaranju i osvećenju prostorija KUD „Mladost“, prilikom kojeg su učestvovali i UH „Zvony i Neven“ pod umetničkim rukovođenjem Suđi Juraja u Baču 12.10.2006.

309/14-2006, 53. ZN PRETPRAZNIČNA SUSRETANJA – KONCERT – UH „Zvony“
i „Neven“ – Društvo prijateljstva Slovaka, Čeha i Srba – Ambasada Slovačke Republike –
Beograd – 05.12.2006.

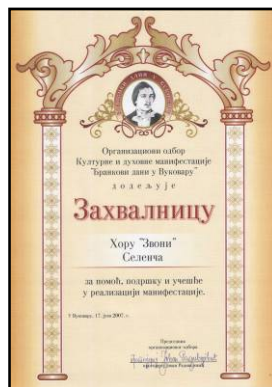
UH „Zvony i Neven“ pod umetničkim rukovođenjem Suđi Juraja u Ambasadi Republike Slovačke u Beogradu na Pretprazničnim susretanjima 05.12.2006.

317/5-2007, 56. ZN DANI DOBROSUSEDSESKIH ODNOSA – Bač – 29.05.2007.

UH „Zvony i Neven“ uz pratnju na harmonici Suđi Juraja pred zgradom Opštine Bač na otvaranju Dana dobrosusedskih odnosa 29.05.2007.

320/8-2007, 58. ZN 2. GOSTOVANJE U HRVATSKOJ – „BRANKOVI DANI“ – UH „Zvony i „Neven“ – Vukovar – 17.06.2007.

UH „Zvony i Neven“ na koncertnom nastupu u okviru „Brankovih dana“ u Vukovaru i zahvalnica horu „Zvony“ za učešće 17.06.2007.

325/13-2007, 62. ZN DANI EVROPSKE BAŠTINE – 2. MEĐUNARODNI FESTIVAL HOROVA – KONCERT DUHOVNE MUZIKE – RKC – Franjevački samostan – Bač – 22.09.2007.

Članovi UH „Zvony i Neven“, Vukovarskog srpskog pevačkog društva „Javor“, Studija za ranu muziku iz Beograda, Collegium cantus iz B. Bistrice u Slovačkoj i njihovi dirigenti: Protojerej stavrofor Ratomir Petrović, Ileana Perosa, Miroslava Šmalo, mr Predrag Đoković i mr Juraj Suđi.

326/14-2007, 63. ZN DANI EVROPSKE BAŠTINE – 2. MEĐUNARODNI FESTIVAL HOROVA – GALA KONCERT – Dom kulture – Selenča – 23.09.2007.

UH „Zvony i Neven“ i dirigent Suđi Juraj na Gala koncertu Drugog međunarodnog festivala horova u Domu kulture u Selenči 23.09.2007.

331/19-2007, 66. ZN PROSLAVA PRAZNIKA SV. CECILIJE – RKC – Selenča – 22.11.2007.

UH „Zvony i Neven“, Hor SEAVC u Selenči i Hor „Ave Marija“ RKC u Selenči sa dirigentom Sudi Juraj prilikom završetka koncerta povodom proslave praznika Sv. Cecilije u RKC u Selenči 22.11.2007.

332/20-2007 EKUMENSKI HUMANITARNI KONCERT ZA UDRUŽENJE SIGURNA KUĆA – Sinagoga – N. Sad – 29.11.2007.

KH „Zvony“ posle nastupa na Ekumenskom humanitarnom koncertu za Udruženje Sigurna kuća u sinagogi u Novom Sadu 29.11.2007.

333/21-2007 (67. ZN) EKUMENSKI HUMANITARNI KONCERT – UH „Zvony i Neven“ – Sinagoga – N. Sad – 22.12.2007.

UH „Zvony i Neven“ posle nastupa na Ekumenskom humanitarnom koncertu u sinagogi u Novom Sadu 22.12.2007.

337/3-2008, 71. ZN HUMANITARNI KONCERT DUHOVNE MUZIKE – UDRUŽENJE
ZA CEREBRALNU I DEČJU PARALIZU OPŠTINE KOVAČICA – Kovačica –
09.05.2008.

UH „Zvony i Neven“ uz klavirsku pratnju umetničkog rukovodioca Sudi Juraja na Humanitarnom koncertu duhovne muzike za Udruženje za cerebralnu i dečju paralizu opštine Kovačica u prostorijama SEAVC u Kovačici 09.05.2008.

339/5-2008, 72. ZN ĆIRILO-METODSKA LITURGIJA SV. JOVANA ZLATOUSTOG
i KONCERT HOROVA – UH „Zvony i Neven“, Hor SEAVC i Hor RKC – RKC – Selenča –
06.07.2008.

UH „Zvony i Neven“, Hor SEAVC u Selenči i Hor „Ave Marija“ RKC u Selenči uz klavirsku pratnju dirigenta Sudi Juraja na Ćirilo-metodskoj liturgiji Sv. Jovana Zlatoustog i koncertu horova u RKC u Selenči 06.07.2007.

343/9-2008, 73. ZN GODINA RENESANSE – OTVARANJE FOTO IZLOŽBE – Kulturno-
istorijski spomenici renesanse u Vojvodini – Kulturni savez vojvođanskih Mađara – UH
„Zvony i Neven“ – Bač – 02.08.2008.

UH „Zvony i Neven“ posle nastupa na manifestaciji Godina Renesanse u organizaciji Kulturnog saveza vojvođanskih Mađara, ispred Donžon kule Tvrđave u Baču 02.08.2008.

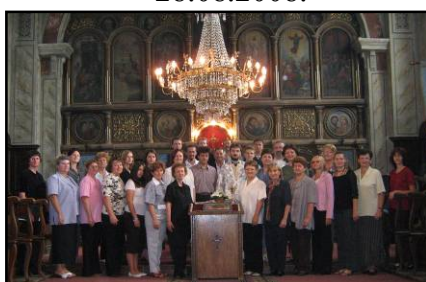

345/11-350/16-2008 14. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – Ľubica, Kežmarok – od 22. do 24.08.2008.

Koncertni nastupi KH „Zvony“ u tri kršćanke crkve: EAVC, GKC i RKC u gradu Kežmarok od 22. do 24.08.2008.

351/17-2008, 75. ZN UČEŠĆE NA LITURGIJI – „VELIKA GOSPOINA“ – SPC – Đurđevo – 28.08.2008.

UH „Zvony i Neven“ u društvu Jereja Petra Đukića, sveštenika SPC, parohije Đurđevačke, eparhije Bačke posle nastupa na liturgiji povodom praznika „Velika Gospoina“ u SPC u Đurđevu 28.08.2008.

355/21-357/23 2008, 79. 80. i 81. ZN 15. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – FESTIVAL HOROVA – GALA KONCERT – Dom kulture, ECAV – Senica i RKC (Bazilika) – Šaštin – 04. i 05.10.2008.

UH „Zvony i Neven“ sa dirigentom Sudi Jurajem na Gala koncertu Festivalu horova u domu kulture u Senici i na nastupu u EAVC u Senici 04. i 05.10.2008.

370/2-2009, 89. ZN USKRŠNJI KONCERT – Bač – 20.04.2009.

UH „Zvony i Neven“ sa dirigentom Sudi Jurajem uz članove tamburaškog orkestra HKUPD „Mostonga“ iz Bača posle Uskršnjeg koncerta u holu OŠ „Vuk Karadžić“ u Baču 20.04.2009.

377/9-2009 16. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – KONCERT HORSKE MUZIKE – Muzej hrvatske kulture u SK – Ďevinska Nova Ves – 04.07.2009.

KH „Zvony“ uz klavirsku pratnju umetničkog rukovodioca Sudi Juraja za vreme koncerta u Muzeju hrvatske kulture u Republici Slovačkoj u mestu Ďevinska Nova Ves 04.07.2009.

378/10-2009 16. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – NARODNA SVEČANOST – PROSLAVA DANA sv. ĆIRILA I METODIJA – Devín – 05.07.2009.

KH „Zvony“ sa gardom predsednika Slovačke na tvrđavi Ďevin u Republici Slovačkoj 05.07.2009.

394/1-2010, 99. ZN GALA KONCERT – Dom kulture – Selenča – 10.01.2010.

KH „Zvony“ sa članovima narodnog orkestra „Zvonivá cimbalovka“ uz gošću dirigenticu Anu Medved iz B. Petrovca posle Gala koncerta u domu kulture u Selenči 10.01.2010.

402/9-2010, 103. ZN EKUMENSKI KONCERT „GOSPODU PEVAMO ZAJEDNO“ – Dom kulture – Selenča – 13.06.2010.

Učesnici koncerta „Gospodu pevamo zajedno“: KH „Zvony“, Hor „Ozvena“ i Omladinski sastav „Majestát“ SEAVC i Omladinski sastav „Plamienky“ RKC iz Selenče, Hor SPC „Vaskresenje Gospodnje“ iz Deronja, Hor „Rozanov“ GKC iz Đurdeva, GH „Neven“ iz Bača, Hor „Maranatha“ KDC sa teritorije cele Bačke, Hor „Gloria“ EMC iz Kisača, Ansambl „Vesnik“ AC iz Negotina, Beograda, Zrenjanina i Beča, u domu kulture u Selenči 13.06.2010.

412/19-414/21-2010, 110. 111. i 112. ZN 17. GOSTOVANJE U SLOVAČKOJ – ZVOLENSKI FESTIVAL HOROVA – I. KONCERT „Na Sliachi“ – ECAV i RKC – Zvolen – 10-12.09.2010.

Slika br. 1 UH „Zvony i Neven“, sa domaćim horom „Zvolenský spevácky zbor“ sa dirigentima Suđi Jurajem, vice dirigentkinjom i dirigentom Božidarom Vongrejom.

Slika br. 2 1 UH „Zvony i Neven“, sa domaćim horom „Zvolenský spevácky zbor“ sa dirigentima i sa gradonačelnikom i crkvenim ocem iz Zvolena.

421/28-2010, 116. ZN BOŽIĆNI EKUMENSKI KONCERT „GOSPODU PEVAMO ZAJEDNO“ – Dom kulture – Selenča – 26.12.2010.

Svi učesnici Božićnog ekumenskog koncerta „Gospodu pevajmo zajedno“: Predstavnik SPC Jefimija iz S. Mitrovice, Sastav „Eos“ Kršćanske adventističke crkve iz Novog Sada, Hor i orkestar OŠ „Jan Kolar“ „Zvončeki“, Vokalni trio „Zvončeki“, Omladinski sastav „Plamienky“ iz RKC, Omladinski sastav „Majestát“ i Hor „Ozvena“ iz SEAVC, Ekumenski duet i KH „Zvony“ iz Selenče i GH „Neven“ iz Bača.

423/2-2011 SNIMANJE USKRŠNJE EMISIJE U RKC i SECAV – Selenča – 10.04.2011.

KH „Zvony“ na snimanju uskršnje emisije u RKC i u SECAV u Selenči sa crkvenim Horom SECAV „Ozvena“ i orkestrom „Zvonivá cimbalovka“ 10.04.2011.

427/6-2011, 120. ZN KONCERT NARODNIH PESMA – OŠ „Vuk Karadžić“ – Bač
12.06.2011.

Učesnici koncerta narodnih pesama: Hor OŠ „Vuk Karadžić“ iz Bača, Hor i orkestar OŠ „Jan Kolar“ iz Selenče, UH „Zvony i Neven“ i Orkestar „Zvonivá cimbalovka“ iz Selenče u holu OŠ „Vuk Karadžić“ u Baču
12.06.2011.

452/31-2011, 122. ZN BOŽIČNI EKUMENSKI KONCERT „GOSPODU PEVAMO ZAJEDNO“ – Dom kulture – Selenča – 25.12.2011.

Učesnici Božićnog koncerta „Gospodu pevamo zajedno“: KH „Zvony“, Hor i orkestar OŠ „Jan Kolar“ „Zvončeki“, Omladinski sastav „Plamienky“ RKC, Hor „Ozvena“ SEAVC, Hor „Ave Maria“ RKC, Vokalni trio „Zvončići“, Porodični trio „Súdiovcí“ i Narodni orkestar „Zvonivá cimbalovka“ iz Selenče, GH „Neven“ iz Bača i KH „Nadeje“ iz Pivnica 25.12.2011.

9.6. Članovi Kamernog hora "Zvony" od 1993. do 2011. godine

Dirigent: mr Juraj Sudi

Pevači:

SOPRAN

1. BOLF TIJANA
2. ČANDA ANA
3. ČASTVAN – SUBAŠIĆ MARIJA
4. ČASTVAN MARIJA
5. CEHMAJSTER ZUZANA
6. DEKAN ŽAKLINA
7. DEMITER MARIJA
8. DURANDZI MARIJA
9. FODOR MAJA
10. GAŠPAROVSKI – SLONKA – ZVARA ANNA
11. GAŠPAROVSKI NEVENKA
12. JAVORNIK – FODOR TATIJANA
13. KANJA NATAŠA
14. KOVAČEV EMILIJA
15. KOVAČEV VALENTINA
16. LOJDL BEATA
17. LOJDL KRISTINA
18. MALINA GORDANA
19. NOSAL MARIJANA
20. PAVLOV – MALINA MILINA
21. PAVLOV SVETLANA
22. ŠIPEK – KOVAČEV ŠTEFANIJA
23. SUĐI JANA
24. SUĐI JURAJ ml.
25. SUĐI LEONORA
26. SUĐI RENATA
27. TRUSINA – NOSAL MARIJA
28. TURANSKI MARIJA
29. VALENT ANA
30. VALENT ZDENA

31. ŽIAK VALERIJA
32. ZOLNJAN MARIJA

MEZOSOPRAN

33. ČEPO VLASTA
34. TURANSKI ELENA

ALT

35. BEREDI VESNA
36. BENŠA SABINA
37. BEREDI MARIETA
38. BLAŽEK BLAŽENKA
39. BOČANSKI – PAVLA DANIJELA
40. BURČIAR ZLATA
41. ČAPELJA ANA
42. ČAPELJA MARINA
43. ČAPELJA VIJERA ml.
44. ČAPELJA VIJERA st.
45. ČASTVAN JASMINA
46. FAĐOŠ MARIJA
47. FODOR ANA
48. KANJA – AMIDŽIĆ KATARINA
49. MALINA MARIJA
50. MALINA SANELA
51. MANDAČ LIDIJA
52. NOSAL MARIJA
53. NOSAL MARIJANA
54. OBER – TANDURELA KRISTINA
55. PAP JARMILA
56. PECNIK ANA
57. POLIJAK MARIJA
58. RAGO TATIJANA
59. ŠIMONJI KATARINA
60. ŠIMONJI NATALIJA

61. ŠIMONJI TINA
62. SKLABINSKI ZUZANA
63. SLJUKA – TRPKA ANITA
64. STREHARSKI KAROLINA
65. VALENT ANA MARGARETA
66. ŽIAK SVETLANA
67. ZOLNJAN MARINA

TENOR

68. ČEPO DENIS
69. DEJ MARIJAN
70. DEMITER JURAJ
71. DOBRIK JURAJ
72. ĐURČIJANSKI JAROSLAV
73. GAŠPAROVSKI ZLATO
74. LOJDL ANDREJ
75. LOJDL FRANJA
76. MALINA DAVORIN
77. MALINA JOZEF
78. ŠUŠA IGOR
79. ŽIJAK VLADIMIR-PAVEL

BARITON

80. BENŠA STANISLAV
81. MALINA PATRIK
82. SUĐI JAN

BAS

83. BOČANSKI PAVEL
84. ČAPELJA JURAJ ml.
85. ČAPELJA JURAJ st.
86. ĐURIK MIHAL
87. GAŠPAROVSKI FRANTIŠEK
88. KANJA KRISTIAN

89. KOČONDA VLADIMIR
90. KOVAČEV PAVLE
91. MALINA ERVIN
92. PAP MICHAL
93. PECNIK JAROSLAV
94. RAGO JAN
95. RAGO PATRIK
96. RALBOVSKI BOŽIDAR
97. RALBOVSKI DOMINIK
98. ŠIMONJI PAVEL
99. SKLABINSKI JAROSLAV
100. STREHARSKI RASTISLAV
101. TURANSKI DOMINIK
102. VALENT VILIJAM
103. ŽIJAK ALEKSANDER
104. ZOLNJAN JURAJ

Konferansijeri Kamernog hora Zvony:

1. PhDr. Dorča Jan
2. Suđi Renata
3. Šimonji Ružena
4. Valent Ana
5. Čapelja Ana ml.
6. Valent Zdenka
7. Pavlov Svetlana
8. Turanski Marija
9. Nosal Marija
10. Žjak Aleksander

Članovi narodnog orkestra Kamernog hora Zvony:

1. Suđi Juraj ml. – violina;
2. Suđi Leonora – violina;
3. Kesler dr. Franjo – violina;
4. Čapanda Jan – violina;

5. Malina Jozef – viola;
6. Aleksi Nikoleta – flauta;
7. Nosal Zlatko – klarinet;
8. Provodovski Jozef – klarinet;
9. Suđi Juraj st. – harmonika, cimbal;
10. Bolf Deni – cimbal;
11. Turanski Dominik – harmonika;
12. Kolek Jan – harmonika;
13. Beređi Juraj – harmonika;
14. Malina Davorin – ritam gitara;
15. Beređi Jaroslav – ritam gitara;
16. Ralbovski Dominik – ritam gitara;
17. Burčijar Fedor – violončelo;
18. Ervin Malina – kontrabas;
19. Zolnjan Juraj – kontrabas;

9. 7. Repertoar Kamernog hora „Zvony“ od 1993. do 2011. godine

Repertoar:

1. A TAM ZA HORAMI – J. Suđi – A. Udvari;
2. ACH, ZOSTAŇ, KRISTE S NAMI – Anonimus;
3. AFRICKÉ NOCTURNO – M. Vosloo;
4. AKÁ SI MI KRÁSNA – E. Suchoň – P. Bella Horal;
5. ALELUJA, AMEN – Spiritual;
6. ANJELSKÝ ZBOR – J. Rutter;
7. ANJELOV SPEV LETÍ V DIAĽ – W. H. Jude;
8. ÁNO – J. Demiter – J. Demiter – J. Suđi;
9. ÁNO, OPLATÍ SA ŽIŤ – Anonimus;
10. AVE MÁRIA – J. Nosal;
11. AVE, VERUM CORPUS – W. A. Mocart;
12. BALADA JEDNEJ MLADOSTI – S. Medveď – P. Mučaji – P. Bahun;
13. BIM, BAM, BOM – K. Valečka – V. Pospíšil – J. Suđi;
14. BLEDI MESEC ZAGRLIO ZVEZDU DANICU – starogradska;
15. BOH BUĎ S VAMI – Anonimus;
16. BOH SVÄTÝ JE – F. Šubert – prevod: Ad. Benko;
17. BOH ŽEHNÁ – Anonimus;
18. BOL SI TAM? – Spiritual;
19. BOŽE PRAVDE – D. Jenko – J. Đorđević;
20. BOŽE ŽEHNAJ AFRIKE! – Anonimus;
21. BOŽE POŽEHNAJ, Z NEBIES VÝSOSTI – Tradicional;
22. BOŽIA LÁSKA, JEHO MILOŠŤ – prepev – K. Kvačkova;
23. BOŽE, ČOS RÁČIL – Anonimus;
24. BOŽE TI SI MOCNÝM SLOVOM;
25. BÚVAJ DIEŤA KRÁSNE – aranžman: F. Prašil;
26. BÚVAJ MÔJ JEŽIŠKO – slovačka koleda;
27. CANTICORUM IUBILO iz oratorija “JOSUA” – G. F. Hendl;
28. CARSKA JEKTENIJA – Anonimus;;
29. CIRKEV JE CHRÁMOM NA SKALE – L. M. Lindemann – N. F. S. Grundtvig;
30. ČERVENÉ JABLČKO – slovačka narodna – aranžman: J. Suđi;
31. ČI JE DEŇ A ČI JE NOC – J. Suđi – J. Suđi;
32. ČLN LÁSKY – Anonimus;

33. ČUJEM KRÁSNY SPEV ANJELSKÝ – Anonimus;
34. ČUJEŠ, ČUJEŠ, ČUJEŠ SEKO – srpska narodna;
35. DAJ BOH ŠŤASTIA – slovačka koleda;
36. DAJ NAM SVIMA DUHA SVOG – Spiritual – aranžman: J. Suđi;
37. DÁVNO, DÁVNO, KDESI Z DIALKY – J. Suđi;
38. DARMO VY MŇA MAMKO NA ŠKOLY DÁVATE – slovačka narodna;
39. DIEŤATKO SPANILÉ – J. Chládek;
40. DIN DI RIN DIN (melodija iz 16. veka) – C. de Palacio;
41. DÍVAM SA V ÚDIVE – tradicional iz 19. veka – J. Nagajová;
42. DOBRE NÁM TU BÝVAŤ – slovačka narodna;
43. DOBRÝ PASTIER SA NARODIL – slovačka koleda – aranžman D. Kardoš;
44. DOLNÁ ZEM – J. Nosal;
45. DONA NOBIS PACEM – W. A. Mocart;
46. DUBADAP DA – U. J.;
47. DUMA POD KRÍŽOM – J. Suđi – Š. Durandzi;
48. DVETISÍC ROKOV SPASITEĽ ŽIJE – L. Beređi-Stupavski;
49. DEDINA MOJA – slovačka narodna;
50. DEDINKA MOJA – J. Suđi – J. Suđi;
51. DRŽAŤ ŤA V NÁRUČÍ – Anonimus;
52. EŠTE RAZ SA OBZRIEŤ MÁM – slovačka narodna – aranžman J. Suđi;
53. EVENKA (1. RUKOVÄŤ) – J. Nosal;
54. ETYDE – F. Šopen;
55. EJ, SNÍČKY, SNÍČKY – Anonimus;
56. FALOŠNÝ LET – Anonimus;;
57. FALA – V. Paljetak – D. Domjanić;
58. FIJAKER STARI – starogradska pesma;
59. EMANUEL – Anoninus;
60. GAUDEAMUS IGITUR – Anonimus;
61. GORKO VINO PIJEM – T. Sobolevski – J. Nosal;
62. HALELUJA, AMEN (Amazing grace) – Anonimus;
63. HALELUJA! RADOSTNÚ ZVESTĚ – starofrancuska melodija;
64. HEJ CHLAPČE – J. Đurica;
65. HEJ SLOVENI – himna SFRJ, SRJ, SCG – S. Tomašik;
66. HEJ, SLOVANIA – himna SFRJ, SRJ, SCG – S. Tomašik;

67. HIMNA SVETOM SAVI – St. St. Mokranjac;
68. HOJ, VLASTĚ MOJA – M. Sch. Trnavský – F. Urbánek;
69. HOJŽE BOŽE – A. Sladkovič – V. F. Bystrý;
70. HOR JEVREJA – ZBOR HEBREJOV – iz opere Nabuco – G. Verdi;
71. HRAD PREPEVNÝ – M. Luter;
72. HRISTOS VOSKRESE – K. Stanković;
73. HYMNA SELENČSKÝCH POŽIARNÍKOV – J. Suđi;
74. HYMNA SLOVENSKEJ REPUBLIKY – A. Moyzes – L. Burlas – J. Matuška;
75. CHVÁLTE BOHA VEČNÉHO – J. V. Dolinský;
76. CHVÁLTEŽ BOHA VEČNÉHO – Ch. Zsigmond;
77. CHVÁLA TEBE BOŽE NÁŠ – Wien 1776 – E. B. Lukač (SK);
78. IŽE HERUVIMI – K. Stanković;
79. IDEME, IDEME – slovačka narodna;
80. JA POZNÁM ZDROJ ŠŤASTIA – S. Kral;
81. JANÍK, JANÍK – z 15. RUKOVĚTI – J. Nosal;
82. JARNÉ KVETY – G. Babiak;
83. JAVOR, JAVOR, STROM ZELENÝ – slovačka narodna;
84. JEDNE NOČI U DECEMBRU – K. Monteno;
85. JEDEN ŽIVOT MÁME – K. Royová;
86. JEŽIŠ, TY MÁŠ MENO NAJKRAJŠIE – x – x – J. Suđi;
87. JEČAM ŽELA – srpska narodna;
88. K TEBE, Ó BOŽE MÔJ – L. Mason – prevod: M. Rázus – J. Suđi;
89. KAM PÔJDEŠ TY – C. Stein;
90. KALEŠ BRE ANĐO – aranžman V. Simić;
91. KEĎ MOJŽIŠ S ĽUDOM BOŽÍM – M. Rafajová;
92. KEĎ HUSLIČKY ZAHRAJÚ – G. Babiak;
93. KEĎ ROZKVITNE – slovačka narodna;
94. KEĎ SA SLOVÁK – slovačka narodna;
95. KRÁSNA SI MOJA OTČINA – x – x – J. Suđi;
96. KRÁĽU NEBIES, KTO VYSLOVÍ MENA TVOJHO MOC – M. Royová;
97. KRISTE, SOM S TEBOU – F. Mendelson – Bartholdi;
98. KRIST NA ŽALU – C. Gabarain;
99. KTO DÁ MI SILY – K. Royová – aranžman J. Suđi;
100. KTO JE SCHOPNÝ PRED ZLOM CHRÁNIŤ... – Anonimus;

101. KTO VYPOVEDAŤ VIE – J. Nagajová – Cl. Frayss;
102. KTO ZA PRAVDU HORÍ – E. Hula – K. Kuzmány;
103. KTO ZA PRAVDU HORÍ – M. Ruppeldt – K. Kuzmány;
104. KUMBAYA – spiritual, aranžman M. Pogoda;
105. KO TE IMA, TAJ TE NEMA – Bane Krstić;
106. LÁRINA PIESEŇ iz filma Dr. Živago – J. N. Howard;
107. LÁSKA – J. Suđi – Z. Valent – J. Adamov;
108. LEN ON JE KRÁĽOM VEČNÝM... – Anonimus;
109. LEN PRÍĎ KU KRÍŽU – J. Weil – R. Novakov – prepev K. W;
110. LEN LÁSKY VIAC – R. Lowry – E. Prentiss;
111. LIPA – F. Šubert;
112. LIST JEŽIŠKOVI – P. Habera;
113. LJUBILA SAM CRNO OKO – starogradska;
114. LÚČI SA ŠKOV RÁNOK – L. Gordoš – J. Rezeš;
115. LUMP – slovačka narodna;
116. MÁJOVÝ VEČIEROK – Anonimus;;
117. MÁM ŤA RÁD – Anonimus;;
118. MARIENKA – V. Zaharčenko – prevod: J. Suđi;
119. MATERINSKÁ MOJA REČ – slovačka narodna;
120. MATERSKÁ KRAJINA – J. Nosal;
121. MIKULECKÁ DEDINA – O. Halma;
122. MILEJ K NARODENINÁM – J. Suđi – J. Suđi – J. Suđi;
123. MI TI, OČE – tradicional;
124. MLADOSTI DAR – J. Suđi – M. Florian – J. Ferik;
125. MNOGAJA LJETA;
126. MOJA – J. Suđi – M. Florian;
127. MOJ DIČNI BAČ – J. Nosal;
128. MOĆ LJUBAVI – D. Bortnjanski;
129. MOJA DIRIDIKA – E. Cossetto;
130. NA CESTU – J. Suđi – Sladkovič;
131. NA STUDENCU – B. Trudić – aranžman: J. Suđi;
132. NAD SELENČOU – slovačka narodna (deo iz Rukoveti) – J. Nosal;
133. NAD SELENČOU, NAD DEDINOU – J. Suđi – J. Suđi;
134. NÁDHERNÉ DIEŤA VIANOC – M. Fontana – J. Greguš;

135. NARODIL SA SPASITEĽ – slovačka koleda – P. V. J. Kučera;
136. NÁŠ BOŽE, V LÁSKE ÚŽASNÝ – A. Michna;
137. NAVŽDY SPOJENÍ – Anonimus;
138. NEBESKÝ BOŽE – Stuart K. H.;
139. NESIEM VÁM NOVINY, POČÚVAJTE – koleda – aranžman K.W.;
140. NESPALA SOM, ČAKALA SOM – slovačka narodna;
141. NEVEN KOLO – I. Bajić;
142. NINJE OTPUŠČAEŠI – Anonimus;;
143. NOC AKO DÚHA – J. Suđi – M. Florian;
144. NOVOROČNÉ BLAHOŽELANIE – J. Suđi – M. Florian – J. Suđi;
145. NUŽ VELEBTE BOHA – J. Kremškij – W. S. Martin;
146. Ó PANE DRAHÝ – F. Nikorovic – P 50, A. Adlof;
147. O, HAUPT FOLL BLUT UND WUNDER – H. L. Hasler – J. S. Bah;
148. O POLNOCI SPEV ANJELSKÝ – francuska koleda;
149. O TEBE SNÍVAM – Anonimus;
150. O ŠŤASTÍ – Anonimus;
151. Ó, HLAVA UBOLENÁ – H. L. Hasler – J. S. Bah;
152. O, JAGNJE BOŽIJE, JA TE PRATIM – G. Neumark;
153. Ó, KREŠŤANIA, POĎME – tradicional iz Engleske;
154. Ó, PRÍĎ, Ó, PRÍĎ EMANUEL – melodija sa gregorijanskim motivima;
155. Ó, PANE ZAMNOU SI PRIŠIEL – C. Gabarain;
156. Ó, TY RADOSTNÝ – M. Sch. Trnavský;
157. ODA RADOSTI – iz IX. Simfonije – L. van Betoven;
158. OJ, BADNJAČE, BADNJAČE – M. Damaskin;
159. OJ, MORAVO srpska narodna;
160. OTCOVA ROĽA – J. Súdi – I. Krasko – J. Adamov;
161. OTČE NÁŠ – molitva Gospodnja – J. Suđi;
162. OTČE NÁŠ Z EVANJELICKEJ LITURGIE – M. Bazlik – K. Wurm;
163. OTČE NÁŠ, VYSLYŠ NÁS – Anonimus;
164. OTVORTE MI KRÁSNU BRÁNU – J. Neander – B. Schmolck;
165. ORALA, ORALA, ALE MÁLO – J. Nosal;
166. ON JE NÁŠ SPASITEĽ – T. Paris – M. Krajčič;
167. PANIS ANGELIKUS – C. Franck;
168. PALANKA – J. Andrić

169. P ADAJÚ HVIEZDY – J. Dobrik – A. Sládkovič – J. Adamov;
170. P ANE, Z MILUJ SA – Anonimus;
171. P ANONSKA RUKOVET br. 1 – J. Nosal;
172. P IESEŇ O VLASTI – J. Reznik;
173. P IESEŇ O ONDRÍKOVI – Anonimus;
174. P IESEŇ CHVÁLY – Anonimus;
175. P IE JESU – A. L. Weber;
176. P ĀDESIATKA – Anonimus;
177. P O NÁBREŽÍ – slovačka narodna – aranžman: O. Maglovski;
178. P OČUJTE, P OČUJTE – slovačka narodna;
179. P OČÚVAJTE KRESŤANIA – tradicional;
180. P OD HOROU – J. Vašica – V. Hlavaček;
181. P OĎ K JEŽIŠOVI – Tradicional;
182. P OD OBLOČKOM – slovačka narodna;
183. P ODMOSKOVSKÉ VEČERY – V. S. Sedoj – M. Matusovskij;
184. P OVEDZ ŽE MI – J. Bereďi – J. Botto – J. Suďi;
185. P OČUJETE SPIEVAŤ ZVONY VIANOČNÉ – J. R. Schweney – J. Prochazka;
186. P REBÝVAŤ SPOLU – Anonimus;
187. P REČO TY MÁ DRAHÁ ANIČKA – slovačka narodna;
188. P RED NAŠIMA DVERMI – J. Suďi – A. Udvary – J. Suďi
189. P RI JASLIACH STOJÍM POKORNE – J. S. Bah;
190. P RÍĎ A LIEČ NÁS – Continental singers;
191. P RÍĎ DO SRDCA MÔJHO – H. D. Clarke;
192. P RICHÁDZAM K TEBE – Ch. Elliott – J. Barnby;
193. P RÍPITOK Z OPERY TRAVIATA – Ď. Verdi;
194. P RADUJ SA SVET PRICHÁDZA PÁN – G. F. Hendl;
195. P RODISKO – J. Suďi – M. Florian;
196. P ROZPRJAHAJTE HLOPCI KONI – V. Zaharčenko;
197. P ROZLÚČKOVÁ – aranžman J. Suďi;
198. P RUKOVÄŤ SLOVENSKÝCH LUDOVÝCH PIESNÍ – J. Suďi;
199. P RUKOVÄŤ č. 1 – ORÁČSKA – J. Nosal;
200. P S TEBOU V SNOCH – S. Medved' – M. Krnač – J. Kováč ml.;
201. P SALAŠ U MALOM RITU – Anonimus;

202. SELENČA – J. Nosal;
203. SEN O VIANOCIACH – Anonimus;
204. SI MOJIM PASTIEROM A PÁNOM – Anonimus;
205. SIGNORE DELE CIME – G. de Marzi;
206. SILVESTROVÝ VEČER – J. Suďi – J. Suďi – J. Suďi;
207. SLÁVA NA VÝSOSTIACH BOHU – božíčni motet – Dr. Fr. Sicher;
208. SLÁVA, HALELUJA – Spiritual – J. Suďi;
209. SLAVA, SLAVA, NEK BUDE ISUSU – Ch. G. Allen – F. J. Crosby;
210. SLAVSKA – St. St. Mokranjac;
211. SLOBODA – J. Súdi – S. B. Hroboň;
212. SLOVENSKÁ MODLITBA – J. Nosal;
213. SLOVENSKO MOJE – V. Adamec – J. Podprocký;
214. SĽUB LÁSKY – J. Súdi – x – P. Bahun;
215. SME ZJEDNOTENÍ;
216. SMIEŤ ŽIŤ PRE KRISTA – M. Royova;
217. SNÍVAM – anonimus;
218. SPOJ NÁS V JEDNO PANE – aranžman: J. Suďi;
219. SPLET DUCHOVNÝCH PIESNÍ – anonimus;
220. SRBIJA – Anonimus;
221. SRPKINJA – I. Bajić;
222. STARÉ LÁSKY – Anonimus;
223. STAROSLOVANSKÝ OTČE NÁŠ – A. F. Tovačovský – M. Rupeldt;
224. STARÝ NÁŠ – z 19. RUKOVÄTI – J. Nosal;
225. STOJÍ KONÍK – Anonimus;
226. STRATENÉ LETÁ – Anonimus;
227. STUDNIČKA – S. Medveď;
228. SVADOBNÝ POCHOD iz opere LOHENGRIN – R. Wagner;
229. SVÄTÝ, SVÄTÝ, SVÄTÝ – M. Watson – M. Wiesnerová;
230. SVE DOK JE... – I. Bajić;
231. ŠALOM – Anonimus;
232. ŠIEL SOM PO NOCI ZÁHRADOU JABLOŇOVOU – slovačka narodna;
233. ŠKRIPI ĐERAM – J. Nosal;
234. ŠTYRI NÔCKY NESPALA SOM – V. F. Bystrý;
235. TAJOMNÁ NOC – Anonimus;

236. TAK AKO RIEČOK PRÚD – Anonimus;
237. TAMO DALEKO – srpska narodna;
238. TANCUJ, TANCUJ – B. Felix;
239. TANCUJ, TANCUJ – M. Šmíd;
240. TEBE POJEM – D. Bortnjanski;
241. TEBE POJEM – St. St. Mokranjac;
242. TEBE SPIEVAM – St. St. Mokranjac;
243. TEN BOH – W. Harrh;
244. TEČE VODA, TEČE – moravska narodna;
245. TI KAZALA PRIDI, PRIDI – ukrajinska narodna;
246. TICHÁ NOC – F. Gruber;
247. TO DEŇ, KTORÝ UČINIL PÁN: J. L. Bella;
248. TOLKO DÔVODOV – američki gospel – aranžman S. Kral;
249. TROCHU MIERU – Nicole;
250. TU ZÍDENÍ – Anonimus;
251. TY PRIŠIEL SI NA SVET – J. Demiter – J. Demiter – J. Suđi;
252. U TO VRIJEME GODIŠTA – hrvatska božićna – aranžman O. A. Canjuga;
253. UKRY NÁS – Anonimus;
254. V DOLINÔČKE – Tradicional;
255. V OTCOVOM NÁRUČÍ – S. Kral;
256. V NOČNEJ TICHOSTI – slovačka koleda;
257. V NEBI VÁS UVIDÍM – Anonimus;
258. VĎAKA – V. Paljetak – J. Suđi;
259. VĎAKA PANE – Anonimus;
260. VEČERI TVOJEJA – A. Ljvov;
261. VEČERNÉ KEĎ ZVONY ZNEJÚ – D. Bortnjanski;
262. VEČERNÝ ZVON – Anonimus;
263. VENIEC VIANOČNÝCH PIESNÍ – V NOČNEJ TICHOSTI –
aranžman: P. V J. Kučera;
264. VELIK SI – VZDÁVAME TI CHVÁLU – x – x – J. Suđi;
265. VENOVANIE – J. Suđi – J. Matulko – J. Adamov;
266. VEŽI NAS ZAJEDNO – Anonimus;
267. V NAŠOM DVORE – slovačka narodna;
268. VIANOČNÁ PASTORALA – M. Sch. Trnavský;

269. VIANOČNÉ KOLEDY – JKS – aranžman: J. Guldán;
270. VÍTAJ PASTIER – J. Suďi – L. Hološ;
271. VÍTAM ŤA PÁN A KRÁĽ – M. Watson – M. Wiesnerova;
272. VO SVÄTVEČER – J. Rosinský;
273. VOJVODINU VOLIM – Anonimus;
274. VOSTANI SERBIJE – Anonimus;
275. VŠETCI, ČO KRISTA HLADÁTE – J. Gašparík;
276. VTÁČA – J. Suďi;
277. VTÁČÍ SPEV – S. Kral;
278. ZA DÁVNYCH ČIAS ELIÁŠA – Anonimus;
279. ZA MILION GODINA – M. Popović – D. Ilić;
280. ZAJTRA – S. Kral – aranžman: J. Suďi;
281. ZALETÍM – Spiritual – aranžman: J. Suďi;
282. ZASVÄŤME SA LÁSKE BOŽEJ – iz IX. simfonije – L. van Betoven;
283. ZAZNEJ PIESEŇ KU POKÁNIU – J. Suďi – J. Suďi – J. Suďi;
284. ZBOG TEBE – M. Njegomir;
285. ZDRAVIA ŠŤASTIA – slovačka koleda;
286. ZDRAVAS' BUĐ MÁRIA – F. X. Mengelhar – V. Magdolen;
287. ZEMLJO MOJA – K. Monteno;
288. ZLATÝ PIESOK – J. Dobrik – M. Đuga – L. Pongo;
289. ZVONČEKY – J. Suďi;

9. 8. Anketa

PODACI O ČLANU HORA			
POL zaokružiti →	1. muški 2. ženski		
STAROST zaokružiti →	1. 16-25 2. 26-35 3. 36-45 4. 46-55 5. 56-65 6. 66 i više		
PORODICA upisati →	1. oženjen 2. neoženjen	3. udovac-udovica	broj dece:
NACIONALNOST zaokružiti →	1. Srbin 2. Crnogorac 3. Hrvat	4. Mađar 5. Slovak 6. Rusin	7. Rumun 8. Rom 9. Bunjevac 10. ostali:
ZAVRŠENA ŠKOLA zaokružiti →	1. nezavršena osnovna škola 2. završena osnovna škola	3. zanat 4. srednja škola 5. gimnazija	6. viša škola 7. fakultet/akademija
STATUS zaokružiti →	1. zaposlen 2. nezaposlen 3. izdržavano lice 4. penzioner		
ZANIMANJE zaokružiti →	1. zemljoradnik 2. NK i PK radnik 3. KV i VKV radnik, radnik obezbeđenja i zaštite 4. poslovođa 5. zanatlija 6. šofer/autoprevoznik/taksista 7. trgovac/ugostiteljski radnik 8. tehničar (elektro, mašinski, hemijski, medicinski...) 9. administrativni radnik 10. prosvetni radnik 11. pravnik/ekonomista/komercijalista 12. radnik MUP-a/carinik 13. vojno lice	14. rukovodilac/funkcioner (menadžer, biznismen, političar) 15. novinar 16. inženjer 17. advokat 18. lekar 19. umetnik 20. profesor univerziteta/naučnik 21. sudija/tužilac/inspektor (tržišni, finansijski) 22. sveštenik 23. penzioner 24. domaćica 25. student/učenik 26. nešto drugo	
MESTO STALNOG BORA VKA upisati →		NASTANJEN U MESTU STALNOG BORA VKA OD zaokružiti ili upisati →	1. od rođenja 2. doseljen-a:
DRŽAVLJANSTVO zaokružiti →	1. RS 2. prognano ili izbeglo lice koje je steklo državljanstvo RS 3. strani državljanin-ka		
ČLAN HORA (kojeg) upisati →		od koje godine:	
RANIJE ČLANSTVO U HOROVIMA nabrojati →			
RAZLOZI ČLANSTVA U HORU I BAVLJENJA HORSKOM MUZIKOM upisati →			

10. LITERATURA:

1. Atali, Ž. (2007). *Buka*. Beograd: XX vek.
2. Араницки, Симеон (1912). *Православна српска парохија у Старој Пазови крајем године 1911*. Ср. Карловци.
3. Baráthová, N. (1990). *Nad Kežmarkom vietor veje*. Bratislava: Tatran.
4. Baráthová, N. (1991). *Mladé roky P. O. Hviezdoslava*. Študent.
5. Bart, F. (1997). Etničke grupe i njihove granice. U – Filip Putinja, Žoslin Stref-Fenar, *Teorije o etnicitetu*, Beograd: XX vek.
6. Bartoš, J. (2002). Ôsmy hložiansky farár. (Inštalovaný Mgr. Jaroslav Kopčok). *Hlas ľudu*, br. 3970, str. 6.
7. Bartoš, J. (2005). S pocitmi radosti a veselosti. *Hlas ľudu*, br. 4159, str. 15.
8. Banáry, B. (2002). K dejinám prvých speváckych zborov v 19. storočí na Slovensku. *Cantus choralis Slovaca 2002*, Zborník materiálov z V. medzinárodného sympózia o zborovom speve v Banskej Bystrici – Slovensko, Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela.
9. Benková-Martinková, S. (2011). Zborový spev ako umelecká disciplína, jeho vývoj, funkcia a uplatnenie v súlade so súčasnými svetovými hudobnými trendmi. *Slovenská hudba vo Vojvodine 2011*, Novi Sad: NRSNM v Srbsku, str. 7-14.
10. Berédi, J. (2009) V Selenči sa na konci roka koncertovalo. *Hlas ľudu*, br. 4317, str. 16.
11. Berédi, J. (2010). Ekumenický koncert v Selenči – Pánovi Spievame spolu. *Hlas ľudu*, br. 4392. str.14.
12. Berédi, J. (2011). Zvony na Slovensku – Na festivale remesiel a ľudovej kultúry. *Hlas ľudu*, br. 4448, str. 10.
13. Berédi, J. (2011). Koncert ľudových piesní. *Hlas ľudu*, br. 4445, str. 36.
14. Berédi, J. (2012). V Selenči tradičný koncert. *Hlas ľudu*, br. 4472, str. 33.
15. Berediová-Stupavská, E. (2012). Spevokol slovenského evanjelického cirkevného zboru v Kysáči. *Slovenská hudba vo Vojvodine 2012*, Novi Sad: NRSNM v Srbsku, str. 103-107.
16. Berediová-Stupavská, E. (2012). Vokálno-inštrumentálne teleso Vox humana. *Slovenská hudba vo Vojvodine 2012*, Novi Sad: NRSNM v Srbsku, str. 107-108.
17. Bowler, S., Donovan, T., Hanneman, R. (2003). Art for Democracy's Sake? Group Membership and Political Engagement in Europe. *The Journal of Politics*, Vol. 65, No. 4: 1111-1129.
18. Bolfová, T. (2009). Selenčeské Zvony na Devínskom hrade. *Hlas ľudu*, br. 4344, str. 29.
19. Bolfová, T. (2009). Na sv. Cyrila a Metoda na devíne. *Vzlet*, br. 40, str. 20.

20. Buzalka, J. (2008). Multiculturalism and National Cultures in Eastern Europe. *Sociológia*, Bratislava: Volume 40, br. 6, str. 500-509.
21. Bučencová, K. (2000). Prišli sme šíriť porozumenie a lásku medzi ľuďmi... *Kopaničiar expres*, Myjava, br. 29. str. 4.
22. Choma, M. (2008). Čajakovci a selenčské Zvony. *Kežmarok – Mozaika* (Schola Humanitatis, Kežmarok), br. 17, str. 6.
23. Choma, M. (2008). Selenčské Zvony rozhýbali srdcia láskou na prvý pohľad. *História* (Kežmarok), br. 17, str. 7.
24. Domenak, Ž. (1991). *Evropa: kulturni izazov*. Beograd: XX vek.
25. Dorča, J. (1997). Selenčské Zvony na kazete Otcova roľa. *Evanjelický hlásnik*, br. 11, str. 103.
26. Dorča, J. (1999). Koncert 240-ročnej Selenče. *Hlas ľudu*, br. 3797, str. 25.
27. Dorča, J. (1999). Selenčským Zvonom Októbrová cena. *Hlas ľudu*, br. 3841, str. 10.
28. Dorča, J. (2001). *Evanjelický hlásnik*, br. 1, str. 12.
29. Dorča, J. (2004). ZOVNY na východnom Slovensku. *Hlas ľudu*, br. 4082 str. 23.
30. Dorča, J. (2007). Humanitný koncert v SVD. *Petrovské noviny*, br. 112, str. 8.
31. Dorča, J. (2008). Selenčské prvé zastavenie – Dedinu premenili v pieseň. Selenča 250. *Rovina*, br. 15, str. 6.
32. Dorča, J. (2008). Jubilujúce... 15-ročné Zvony. *Rovina*, br. 15, str. 14.
33. Dorča, V. (1997). Taká pekná ozvena Zvonov. *Hlas ľudu*, br. 3635, str. 23
34. Dorča, V. (2001) Hlahol zo Selenče alebo: prstom ukázanie na vinníkov nevídaného záujmu o zborový spev. *Dolnozemský Slovák*, VI (XXI), br. 1. str. 22-23.
35. [Dudášová, A.] ad. (1996). Otcova roľa – hudobný skvost. *Hlas ľudu*, br. 3569, str. 23.
36. Dženkins, R. (2001). *Etnicitet u novom ključu*. Beograd: XX vek.
37. Fábry, J. (2002). Spievajúce zvonivé duše zo Selenče v Bratislave. *Hlas ľudu*, br. 4000, str. 26.
38. Ferík, J. (2012). Kantorsko-levítske semináre slovenskej evanjelickej a. v. cirkvi v Juhoslávii v rokoch 1961-1973. *Slovenská hudba vo Vojvodine 2012*, Novi Sad: NRSNM v Srbsku, str. 59-62.
39. Francistyová, A. (1997). „Jak velechrámu zvučné zvony...“ (Nevšedný koncert v Selenči). *Hlas ľudu*, br. 3600, str. 21
40. Francistyová, A. (1998). Pamätný koncert. (Ďalšie podujatie v jubilujúcej Selenči). *Hlas ľudu*, br. 3692, str. 27.

41. Francistyová, A. (2003). V Báčskom Petrovci – Predvianočný hlahol Zvonov a Nevenu. *Hlas ľudu*, br. 4054-4055, str. 20.
42. Francistyová, A. (2004). Otvárajú sa nové cesty. *Hlas ľudu*, br. 4061, str. 26.
43. Francistyová, A. (2009). *Hlas ľudu*. br. 4354, str. 36.
44. Hadživuković, S. (2005). *Evropa u XIX veku*. Novi Sad: Prometej.
45. Хлеба, Е. (1968). Југословенски студенти на Лицеју у Кежмарку двадесетих година XIX века. *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, XVI, 1: 18-30.
46. Hleba, E. (1984). *Kežmarské Lyceum. Dokumenty k histórii školy v 1. pol. 19. storočia*. Poprad.
47. Hornáčeková, R. (2000). Zvona su zazvonila u hramu, nad njime i u našim srcima. *Nový pokrok*, br. XXVII, str. 7.
48. Hrcan, P. (1949). *Kovačica i Padina*. Beograd: Naučna knjiga.
49. I., K. (2000). Intenzita potlesku stúpala. *Evanjelický posol spod Tatier*. Nedeljník evangelista a. v. u Slovačkej. br. 90/29 str. 4.
50. Ilić, A. (2005). Odnos religije i društva u današnjoj Srbiji. *Religija i tolerancija* (Novi Sad), br. 3, str. 47-78.
51. Janjić, M. (2008). Perspektive ekumenizma u Vojvodini. *Religija i tolerancija*, Vol. VI, br. 10, str. 121-128.
52. Кмећ, Ј. (1992). *Словачко-српска сарадња у матичном духу крајем прошлог и почетком овог века*. Нови Сад: Војвођанска академија наука и уметности.
53. Кмећ, М. (1974). Výskyt starých tonálnych štruktúr v ľudových piesňach vojvodinských Slovákov. In: Kolektív autorov, *Tradičná kultúra Slovákov vo Vojvodine*, Novi Sad: Obzor, str. 196-197.
54. Ковијанић, Р. (1971). Срби који су учили у Словачкој (XVIII-XIX век). *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, г. XIX, бр. 3, str. 471-503.
55. Ковијанић, Р. (1979). *Српски романтичари у Словачкој*. Нови Сад: Матица српска.
56. Корчок, Ј. (2012). Slovenské evanjelické spevokoly v Báčke v súčasnosti. *Slovenská hudba vo Vojvodine 2012*, Novi Sad: NRSNM v Srbsku, str. 83-92.
57. Коковић, Драган (2005). *Пукотине културе*. Нови Сад: Прометеј.
58. Ковáриковá, М. (2008). Na festivale zborového spevu a sakrálnej zborovej tvorby zneli skladby známych a menej známych autorov. Sedem účinkujúcich zo siedmych krajín. *Záhorák*, br. 38. str. 9.
59. Kotasová-Medved'ová, J. (2012). Spev a cirkevný spevokol v Silbaši. *Slovenská hudba vo Vojvodine 2012*, Novi Sad: NRSNM v Srbsku, str. 109-111.

60. KONFERENCIA muzikológov a hudobných odborníkov (2012). *Slovenská hudba vo Vojvodine 2011*: zborník prác 7. konferencie muzikológov a hudobných odborníkov, Nový Sad, ÚKVS, Báčsky Petrovec: Kultúra.
61. KONFERENCIA muzikológov a hudobných odborníkov (2012). *Slovenská hudba vo Vojvodine 2012*: zborník prác 8. konferencie muzikológov a hudobných odborníkov, Nový Sad, ÚKVS, Báčsky Petrovec: Kultúra.
62. Krstonošić, T. (1956). Vplyv Slovenska na vznik prvých družstevných organizácií u vojvodinských Slovákov, *Nový život*, br. 2.
63. Kuzmanović, N. (2004). *Susretanje kultura*, Bačka Palanka, str. 151-152.
64. Lazar, Ž., Koković, D. (2005). Etnička distanca u Vojvodini. *Sociološki pregled*, XXXIX (3)
65. Lazar, Ž. (ed.) (2007). *Vojvodina Amidst Multiculturalism and Regionalization*. Novi Sad: Faculty of Philosophy – Department of Sociology, Mediterran Publishing.
66. L., Z. (2004). *Zvesti*, Regionálny záhorácky týždenník, br. 16.
67. [Lovás, V.] V. L. (1999). Silbaš. Humanitný koncert Komorného zboru Zvony. *Evanjelický hlásnik*, br. 51, str. 80-81.
68. Matúch, P. (2008). Prvých 15 rokov KZ Zvony zo Selenče – Zvony radosti. *Hlas ľudu*, br. 4300, str. 18/II.
69. Majnhof, Triandafilidu, (2008). *Transkulturna Evropa*. Beograd: CLIO.
70. Mázor, M. (2010). Keď pieseň nepozná hranice. *Zvolenské noviny*. XIX. (CVI.) 38. str. 7.
71. Mesić, M. (2006). *Multikulturalizam*. Zagreb: Školska knjiga, str. 67.
72. Melegová-Melichová, K. (2011); Petrovský spevokol stodvadsaťročný. *Slovenská hudba vo Vojvodine 2011*, Novi Sad: NRSNM v Srbsku, str. 23-37.
73. Medved'ová, A. (2011). Slovenské vojvodinské spevácke zbory v súčasnosti. *Slovenská hudba vo Vojvodine 2011*, Novi Sad: NRSNM v Srbsku, str. 73-85.
74. Milić, I. (2006). Život i delo Lazara Lazarevića starijeg. *Sveske Matice srpske: grada i prilozima za kulturnu i društvenu istoriju*. Serija umetnosti, sv.11 Novi Sad: 122 str. 22 i 23.
75. Milić, Lj. (2008). Muzički uspeh Selenčana – Na koncertu povodom otkrivanja spomen-table piscu Janu Čajaku starijem u Slovačkoj Kamerni hor Zvoni iz Selenče doživeo ovacije. *Elektrovojvodina*, br. 425, str. 23.
76. Милић, Љ., Поповић И. (2005). *Содружество српско - Societas Serbica или Једно виђење године у којој је било највише Срба у Кежмарку*.
77. Милисавец, Ж. (1968). Уз чланак Југословенски студенти на Лицеју у Кежмарку двадесетих година XIX века. *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, XVI, 1, Нови Сад стр. 31-40.

78. Милисавац, Ж. (1974). *Стерија у Кежмарку*. Београд.
79. Milutinović, N. (1933). Slováci a Srbi vo Vojvodine. *Náš život*, br. 3 – 4, Petrovec – Nový Sad.
80. Mišiak, S. (1998). Koncert Komorného zboru Zvony na Myjave. *Myjavské noviny* III. č. 4 str. 6.
81. M., S. (2005). Zvona prijateljstva iz Selenče. *Blic*, br. 3168.
82. Pavlovová, M. (2007). Komorný zbor Zvony v sinagoge. *Hlas ľudu*, br. 4260, str. 27.
83. Pazúrik, M. (1994). Zborové festivaly na Slovensku. *Cantus choralis Slovaca*. Zborník materiálov z I. medzinárodného sympózia o zborovom speve v Banskej Bystrici – Slovensko, Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, str. 72-74.
84. Pazúrik, M. (1996). *Spevácky zbor ako mimoškolská hudobná aktivita v príprave učiteľa*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela.
85. Pazúrik, M. (1998). Zborové festivaly doma a v zahraničí. *Cantus choralis Slovaca*. Zborník materiálov z III. medzinárodného sympózia o zborovom speve v Banskej Bystrici – Slovensko, Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, str. 102-107.
86. Pazúrik, M. (2001). Autoreferát. *Cantus choralis Slovaca*. Zborník materiálov z IV. medzinárodného sympózia o zborovom speve v Banskej Bystrici – Slovensko, Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, str. 69-71.
87. Pelajić, Z. (2005). Prvi međunarodni Festival pjevačkih zborova duhovne glazbe u Baču – Početak koji treba nastaviti. *Hrvatska riječ*, br. 136, str. 48.
88. Pelajić, Z. (2008). Združeni zbor „Neven“ i „Zvony“ u župnoj crkvi sv. Pavla u Baču – Koncert duhovne glazbe. *Hrvatska riječ*, br. 181, str. 16.
89. Pelajić, Z. (2008). Događanja u Subotičkoj biskupiji – Koncert duhovne glazbe. *Zvonik*, br. 167, str. 11.
90. Pelajić, Z. (2008). Koncert duhovne glazbe. *Zvonik*, br. 169.
91. Petráš, J. (1996). *Slováci v Aradáči*. Aradáč, Báčsky Petrovec: MOMS, Kultúra.
92. Прѣат, Б. (2006). *Увод у културну политику*. Нови Сад: Stylos.
93. Putinja, F.; Stref-Fenar, Ž. (1997). *Teorije o etnicitetu*. Београд: XX век.
94. Pucovská, K. (1998). Zvony zneli i v srdciach. (Na 3. hostovaní selenčského komorného zboru Zvony na Slovensku). *Hlas ľudu*, br. 3668, str. 21.
95. Pucovsky, J. (1999). Humanitný koncert Komorného zboru Zvony v Silbaši. *Hlas ľudu*. br. 3826, str. 11.
96. Pucovský, J. (2004). Sviatok zboroveho spevu v Nitre. Chytilo to za srdce. *Hlas ľudu*. br. 4103, str. 22.

97. Pucovský, J. (2004). Piesňou rozdávaajú teplo, radosť a lásku. Búrame hranice staviame mosty. *Hlas ľudu*, 4105, str. 16-17
98. Pucovský, J. (2004). Mozaika, *Hlas ľudu*, 4105, str. 4-5.
99. Pucovský, J. (2005). Zvony piesňou vďačia. *Hlas ľudu*, br. 4117, str.25.
100. Pucovský, J. (2006). Poznajme minulosť – budujme budúcnosť. *Hlas ľudu*, br. 4206, str. 19.
101. Redakcija (2000). Духовни концерт у евангелицкей церкви. *Хроніка парохії. Новосадски дзвони*. Рок III, Число 1-3. str. 22.
102. Sirácky, J. (1968). Spolupráca Slovákov a Srbov v južnej Báčke v šesťdesiatych rokoch 19. storočia. *Noví život*, br. 3.
103. Sirácky, J. (1971). *Sťahovanie slovákov na Dolnú zem v 18. a 19. storočí*. Matica Slovenská.
104. Sedlický, T. (1996). Hudobní skladatelia. *K dejinám zborového spevu na Slovensku*. O jubilujúcich skladateľoch – dirigentoch – speváckych zboroch, Cantus choralis Slovaca, Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela.
105. Sedlický, Tibor (1997). Hudobní skladatelia, *K dejinám zborového spevu na Slovensku (2)*. O jubilujúcich skladateľoch – dirigentoch – speváckych zboroch, Cantus choralis Slovaca, Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela.
106. Smit, A. D. (1998). *Nacionalni identitet*. Beograd: XX vek.
107. Stanković-Krivak, M. (2011). Začiatky zborového spevu vojvodinských Slovákov. *Slovenská hudba vo Vojvodine 2011*, Novi Sad: NRSNM v Srbsku, str. 15-21.
108. Стефановић, С. (1841). Дру Павлу Јосифу Шафарику. *Бачка вила I* (Нови Сад).
109. Stref-Fenar, (1997).
110. Sklabinská, M. (2012). Aktivita cirkevných spevokolov v medzivojnovom období zaznamenané v dobovej tlači. *Slovenská hudba vo Vojvodine 2012*, Novi Sad: NRSNM v Srbsku, str. 51-58.
111. Soukup, M. (2008). *My - týždenník pre Záhorie*. br. 40, str. 7.
112. Srdíć, D. (2012). Slovenské evanjelické spevokoly v Banáte od založenia po súčasnosť. *Slovenská hudba vo Vojvodine 2012*, Novi Sad: NRSNM v Srbsku, str. 63-82.
113. Súdi, J. (2002). Slovenské spevácke zbory vo Vojvodine. *Cantus choralis Slovaca*. Zborník materiálov z V. medzinárodného sympózia o zborovom speve v Banskej Bystrici – Slovensko, Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, str. 152-160.

114. Súdi, J. (2005). *Možnosti využitia slovenskej ľudovej piesni v školskej a mimoškolskej práci vo Vojvodine*. Odbranjena magistarska teza na Univerzitetu Mateja Bela, Banská Bystrica, Pedagogická fakulta, Katedra hudobnej výchovy.
115. Súdi, J. (2008). Slovenské učebnice hudobnej kultúry v Srbsku a ich význam pre Slovákov žijúcich na Dolnej zemi. *Dni hudobnej výchovy 2007*, Banská Bystrica: UMB v Banskej Bystrici – Pedagogická fakulta – Katedra hudobnej výchovy, str. 105-118.
116. Súdi, J. (2011). Spájanie speváckych zborov a spoločné vystúpenia. *Slovenská hudba vo Vojvodine 2011*, Novi Sad: NRSNM v Srbsku, str. 87-95.
117. Súdi, J. (2012). Mr. Ján Nosál, hudobný skladateľ a kantor rímskokatolíckej cirkvi v Selenči. *Slovenská hudba vo Vojvodine 2012*, Novi Sad: NRSNM v Srbsku, str. 127-129.
118. Š. [Šranková], E. (2003). Zurčiaci vodopád osláv. *Hlas ľudu*, br. 4083, str. 17.
119. Š. [Šranková], E. (2004). Nech sa rozzvoni Božia láska. *Hlas ľudu*, br. 4105, str. 25.
120. Tandlichova, E. (2014). Interkultúrna komunikácia u interdisciplinárnom kontextu. *Acta culturologica*. Bratislava: Univerzitet Komenskog, Filozofski fakultet, Katedra kulturologije, sveska 22, str. 118.
121. T., S. R., B. (2003). Uspešno gostovanje združenih Kamernih horova iz Bača i Selenče u Slovačkoj – Neven i Zvona još uvek odzvanjaju Slovačkom. *Magazin*, br. 2. str. 20, 21.
122. Turley, A. C. (2001). Max Weber and the Sociology of Music. *Sociological Forum*, Vol. 16, No. 4: 633-653.
123. Valent, V. (2004). Vianočný koncert 2003. *Evanjelický hlásnik*, br. 1, str. 10.
124. Valent, V. (2005). Z našich zborov – Selenča. *Evanjelický hlásnik*, br. 12, str. 133.
125. Valentová, A. (2012). Evanjelický cirkevný spevokol v Selenči. *Slovenská hudba vo Vojvodine 2012*, Novi Sad: NRSNM v Srbsku, str. 99-102.
126. Вебер, М. (1976). Относи у етничким заједницама. *У – Привреда и друштво I*, Београд: Просвета.
127. Vereš, A. (1930). *Slovenská evanjelická kresťanská cirkev a. v. v kráľovstve juhoslovanskom v slove a v obrázkoch*. Petrovec.
128. Verešová, K. (2012). Cirkevné spevokoly v Starej Pazove v minulosti a dnes. *Slovenská hudba vo Vojvodine 2012*, Novi Sad: NRSNM v Srbsku, str. 119-126.
129. Vida, J. (2012). Evanjelické spevokoly v sriemskom senioráte v súčasnosti. *Slovenská hudba vo Vojvodine 2012*, Novi Sad: NRSNM v Srbsku, str. 113-117.
130. Voicu, B. – Voicu, M. (2009). Volunteers and volunteering in Central and Eastern Europe. *Sociológia* Vol. 41, br. 6, str. 539-563.
131. W. (2005). FEKETIĆ – KONFERENCIJA. *Evanjelický hlásnik* br. 6, str. 62.

132. Záhorec, J. (2012). Spev a cirkevny spevokol v Pivnici. *Slovenská hudba vo Vojvodine 2012*, Novi Sad: NRSNM v Srbsku, str. 93-98.
133. Zgúth, L. (1933). Slováci v živote Juhoslovanov v minulosti. *Národný kalendár*, Petrovec.
134. Znaniecki, Florian (1952). *Modern Nationalities*. Urbana: The University of Illinois.
135. Žigmanov, T. (2004). O ekumenskoj povelji ovde i sada. *Religija i tolerancija*, Novi Sad: br. 1, str. 33-34.
136. Živojinović, D. (1985). *Uspom Evrope*. Novi Sad: Matica srpska.
137. Живановић, Ђ. (1963). Шафарик у Новом Саду “изгнанство”, П. Ј. Шафарик (1759-1861). *Зборник чланака поводом стогодишњице смрти*, Нови Сад.

Dokumenti:

1. Statut Kamernog hora „Zvony“ (Selenča).
2. Statut Gradskog hora „Neven“ (Bač).
3. Statut hora slovačke evangelističke a. v. crkve „Ozvena“ (Selenča).
4. Dnevnik Kamernog hora „Zvony“ (Selenča).
5. Knjiga utisaka Gradskog hora „Neven“ (Bač).

Muzički zapisi:

1. *Otcova rola*. Komorný zbor Zvony (Selenča), CD ® 1997
2. *Vianočný koncert*. Komorný zbor Zvony (Selenča), CD ® 1999
3. *Dolná zem*. Komorný zbor Zvony (Selenča), CD ® 2002
4. *Spevácke trio Zvončeky*. (Selenča), CD ® 2006
5. *Bud'me láskou spojení*. Spevokol evanjelickej a. v. cirkvi (Selenča), CD ® 2007
6. *Moja*. Komorný zbor Zvony (Selenča), CD ® 2007
7. *Vojvodinu volim*. Gradski hor Neven (Bač), CD ® 2007

Video zapisi:

1. *15 Rokov rozsievania spevu*. Komorný zbor Zvony (Selenča – Srbsko), dirigent: Paed Dr. Juraj Súdí, DVD ® 2008.
2. Video snimci koji se nalaze u arhivi Kamernog hora „Zvony“, Gradskog hora „Neven, Crkvenog hora evangelističke a. v. crkve u Selenči „Ozvena“ i hora Rimokatoličke crkve u Selenči „Ave Marija“.

Intervjui:

Audio i video zapisi sa intervjuima dirigenata i predsjedicima horova.

Internet sajtovi:

www.bac.rs; www.selenca.rs; www.zvony.org.rs;

Novine, magazini, časopisi:

Dolnozemský Slovák (mesečni časopis Slovaka). Jugoslavija, Mađarska, Rumunija: 2001-2011.

Evanjelické slovo (časopis Slovačke evangelističke a. v. crkve u Selenči). Селенча: 2000-2011.

Evanjelicky hlásnik (mesečni časopis Slovačke evangelističke a. v. crkve u Srbiji). Novi Sad: 1993-2011.

Evanjelický posol spod Tatier (časopis slovačkih евангелика). Липтовски Микулаш (Словачка): 1997-2008.

Hlas ľudu (словачки недељник). Нови Сад: 1993-2008.

Hlas Vrbového (nedeljnik). Vrbove (Slovačka): 2000.

Hrvatska riječ (informativno-politički tjednik). Subotiva: 2008.

Koraničiar expres (nedeljnik). Mijava (Slovačka): 1998.

Магазин (časopis opštine Bač). Bač: 2003.

Новосадски дзвони (časopis rusinske nacionalne manjine u Vojvodini). Novi Sad: 2000.

Slovo (časopis slovačke evangeličke a. v. crkve u Selenči). Selenča: 1998-2011.

Plameň lásky (časopis r. k. župnog ureda najsv. Trojice u Selenči). Selenča: 2000-2011.

Rovina (slovački mesečni magazin). Bački Petrovac: 1996-2011.

Slovenské národné noviny (Slovačka). 1999-2011.

Vranovské noviny (nedeljnik). Vranov nad Topľjou (Slovačka): 2004.

Vzlet (slovački mesečni omladinski časopis). Novi Sad: 1989-2011.

Звоник (katolički nedeljnik). Subotica: 1998, 2004, 2008-2011.

11. Biografija autora

Juraj Suđi (1968) se rodio u Baču, a živi u Selenči gde je završio i OŠ. Radi u Selenči i Baču. Srednju muzičku školu „Josif Marinković“, smer teorija muzike završava u Zrenjaninu. Svira u gradskom duvačkom orkestru fagot. Peva u horu „Josif Marinković“, s kojim učestvuje 1986. godine na evropskom takmičenju horova u gradu Nerpelt-u u Belgiji gde hor osvaja nagradu «Suma cum lauda». Diplomirao na Akademiji umetnosti u Novom Sadu 1995. g. Osniva trio «Vox humana» i koncertira u slovačkim sredinama u Vojvodini. Izdaje kasetu *Raduj sa a plesaj*.

Zaposlio se 1992. godine u Selenči u OŠ „Jan Kolar“ na mestu nastavnika muzičke kulture. Godinu dana kasnije, sa suprugom Renatom, osniva KH «Zvony» i kontinuirano radi na unapređenju kulturno-muzičkog života u Selenči, u Baču, kao i na prostoru cele Vojvodine. S KH „Zvony“ izdaje četiri CD-a: *Otcova rola*, *Vianočný koncert Komorného zboru Zvony*, *Dolná zem* i *Moja*, kao i DVD *Komorný zbor Zvony - 15 rokov rozsievania spevu* (dokumentarni film). Učestvuje u pripremanju i premijeri prve slovačke opere na prostoru Srbije „Zypa Cupak“ autora mr. Jana Nosala.

Jedan je od profesora koji pomaže svojim radom u osnivanju Srednje poljoprivredne škole u Baču u kojoj tri godine predaje predmet Muzička umetnost.

Od 1991. godine radi sa mladim muzičkim talentima, prenoseći svoja znanja na polju klavirske muzike i solfeđa. Njegovi učenici, kasnije učenici srednje škole, studenti muzike završavaju muzičke akademije, što za tako malu sredinu kao što je Selenča i opština Bač predstavlja veliki značaj. Od 2000. godine obavlja dužnost kantora u SEAVC u Selenči.

Horovi i orkestri koje vodi Juraj Suđi:

- Hor OŠ „Jan Kolar“ *Zvončeky* (od 1992. g. do danas), snimci u Radio Bačka i RTV N. Sad;
- Orkestar OŠ „Jan Kolar“ *Zvončeky* (od 1992. g. do danas),
- Kamerni hor *Zvony* (od 1993. g. do danas), audio i video snimci u RTV, RTS, Radio Bačka;
- Kamerni hor *Neven* u Baču (od 1998. g. do danas) audio i video snimci u RTV, Radio Bačka, izdaje CD *Vojvodinu Volim*;
- Hor „Ozvena“ – evangelistička a. v. crkva u Selenči (od 2000. g. do danas), snimci u Radio Bačka u Selenči, izdaje CD *Bud'me láskou spojení*;
- Dečji hor *Bački Kolibri* – Bač (od 2000. do 2007. g.);
- Hor OŠ „Vuk Karadžić“ – Bač (od 2008. g. do danas).

Desetine slovačkih narodnih i zabavnih pesama obogaćuje muzički fond radio Novog Sada, gde se Juraj Sudi pojavljuje kao vokalni solista i autor aranžmana za orkestar.

Učestvovao je na zajedničkom projektu izdavanja tri CD-a i priručnika za učitelje muzičke kulture pod nazivom *Príručka pre učiteľov hudobnej kultúry* sa Anom Medveď – profesoricom muzičke kulture, u okviru Asocijacije slovačkih pedagoga Vojvodine.

Od svoje 12. godine bavi se komponovanjem. Piše kompozicije za decu, kompozicije u narodnom duhu, kao i zabavne kompozicije. Najviše piše za festival *Súťaž o slovenskú hudobnú tvorbu*, kasnije *Zlatý kľúč*, *Pop ton*. Dobitnik je visokih nagrada žirija za kompoziciju, za tekst, kao i za interpretaciju, jer se javlja i kao interpretator svojih kompozicija. Pored toga za dva renomirana rusinska festivala: *Červená ruža* i *Z červenej zahrady*, piše rusinske pesme. Dva puta nagrađivan prvim nagradama žirija za kompoziciju. Često se javlja kao autor aranžmana lirskih pesama za narodni orkestar RTV, pomenutog festivala *Zlatý kľúč*.

Piše dvoglasne, troglasne i četvoro glasne aranžmane za dečje, ženske, muške i mešovite horove.

Predavač je na seminarima za učitelje razredne nastave i za nastavnike muzičke kulture u okviru Asocijacije slovačkih pedagoga Vojvodine, odnosno kantore (crkvene muzičare, pevače, orguljaše i katehete) u okviru slovačke evangelističke a. v. crkve u Srbiji.

Aktivni je učesnik simpozijuma *Cantus choralis Slovaca* u Banskoj Bistrici (Slovačka), gde 2002. godine predaje na temu „Slovačka horska muzika u Vojvodini“.

Nosilac je značajnih nagrada:

Vojvođanska nagrada „Iskra kulture“ za 2004. g, Srebrna kategorija – muzičko stvaralaštvo – Brezno – Republika Slovačka – 2011. g.;

- Drugo mesto (za profesora) 17. republički festival dečjeg muzičkog stvaralaštva – Beograd – 2012. g.;
- Zlatna kategorija – muzičko stvaralaštvo – Brezno – Republika Slovačka – 2013. g.;
- Nagrada ministra kulture prosvete, nauke i sporta – Republika Slovačka – 2013. g.;

Koautor je dva udžbenika; za prvi i za drugi razred osnovne škole iz predmeta Muzička kultura koje je izdao sa svojom suprugom – profesoricom razredne nastave Sudi Renatom (Zavod za udžbenike i nastavna sredstva – Beograd, odeljenje u Novom Sadu) (2005). Recenzent je Udžbenika muzičke kulture za treći i četvrti razred OŠ i koautor udžbenika za muzičku kulturu od 5. do 8. razreda za učenike slovačke nacionalne manjine na teritoriji Srbije. Do danas je izveo pet generacija u OŠ Jan Kolar u Selenči, trenutno, u školskoj 2015/2016. godini vodi sedmi razred.

19. januara 2005. godine je na Katedri muzičkog vaspitanja Pedagoškog fakulteta Univerziteta Matija Belu u Banskoj Bistrici (Slovačka) stekao akademsko zvanje PaedDr. (doktor pedagogije). Februara 2006. godine je na Univerzitetu umetnosti u Beogradu priznata mu je inostrana diploma PaedDr. (doktor pedagogije) kao zvanje magistar muzičke pedagogije.

2009. godine na Univerzitetu u Novom Sadu na interdisciplinarnim studijama prijavljuje tezu „Delatnost i uticaj slovačke horske kulture na razvoj i širenje interkulturalnosti u Vojvodini“ na kojoj trenutno radi.